

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 23 Μαΐου 2021 • Έτος 13^ο • Αρ. φύλλου 663

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ο πρίγκιπας του λαϊκισμού έγινε ο Νικόλας

Στις επικρίσεις της αντιπολίτευσης για την οικονομική διαχείριση της πανδημίας, το Ταμείο Ανάκαμψης και τις μεταρρυθμίσεις απαντά ο Κωνσταντίνος Πετρίδης. Υπεραμύνεται των χειρισμών που έγιναν και κάνει λόγο για μικροπολιτικές εμμονές. Χαρακτηρίζει πρίγκιπα του λαϊκισμού τον Νικόλα Παπαδόπουλο, προσθέτοντας ότι έχει χάσει την επαφή με την πραγματικότητα. **Οικονομική, σελ. 5**

REMEDIOL FC
Παρακεταμόλη

Άμεση Αναλγητική & Αντιπυρετική Δράση Ανακουφίζει από τον Πόνο & τον Πυρετό!

• Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας.
• Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή γιατρού.
• Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγών Χρήσης του προϊόντος.

www.remedica.eu

Remedica Ltd.
Τομαράκη Δημήτρη Τ.Κ. 51706, 3508 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ. + 357 25553000, Φαξ. +357 25390192,
Email: drugsafety@remedica.com.cy LF/0149/02.02.21

ΨΥΧΟΓΡΑΦΗΜΑ

Δεν πιστεύω στον ιστορικό μου ρόλο

Εκείνο που με κινητοποιεί είναι η αίσθηση του χρέους μου προς τον τόπο και η ανάγκη για ένα δικαιότερο κόσμο, λέει ο Ανδρέας Μαυρογιάννης, σημειώνοντας πως οφείλουμε να προστρέξουμε και να βάλουμε πλάτη για τον τόπο. **Σελ. 16**

ΕΛΛΑΔΑ

«Οχι» σε νέα μέτρα «ναι» στους ελέγχους

Η ελληνική κυβέρνηση κάνει προτάσεις για να ανοίξει τον τουρισμό της. Συνεχίζει επαφές με Λονδίνο και Μόσχα με τη χώρα να προσαθεί να πείσει τη Βρετανία να μην αντιμετωπισθεί ως ενιαία «περιφέρεια», αλλά σε «ζώνες». **Σελ. 19**

Το διακύβευμα των εκλογών και τα νέα πολιτικά δεδομένα

Πώς αλλάζουν τα εσωκομματικά, η επιλογή του προέδρου της Βουλής και το '23

Με τα χρυσά διαβατήρια, την κρίση της πανδημίας και το Κυπριακό, δημιουργούνται νέα πολιτικά δεδομένα. Ιδιαίτερα πιθανό είναι το σενάριο μιας πολυκομματικής Βουλής, ενώ η δυναμική των κομμάτων θα κρίνει

τις εσωκομματικές διεργασίες αλλά και το παιχνίδι των προεδρικών εκλογών. Ο ΔΗΣΥ υπόκειται στο νόμο της φθοράς από τη μακρά διακυβέρνηση και ενδεχομένως να βρει μπροστά του τη γιγάντωση του ΕΛΑΜ.

Το ΑΚΕΛ κάνει ήδη σχετική διαχείριση ήπιας, καθώς δεν κεφαλαιοποιεί, ενώ μεγάλο ερώτημα είναι οι συνεργασίες που θα προκύψουν την επόμενη μέρα για την προεδρία της Βουλής αλλά κυρίως για το '23. **Σελ. 4, 8**

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ Η αντιπολίτευση θα τουμπάρει τον τόπο

Δριμεία επίθεση στο ΑΚΕΛ, στο ΔΗΚΟ και στον Νικόλα Παπαδόπουλο εξαπολύει ο Αβέρωφ Νεοφύτου, σημειώνοντας πως ο μόνος τους στόχος είναι οι προεδρικές εκλογές. **Σελ. 6**

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ Ορατός ο κίνδυνος της διχοτόμησης

Ο πρόεδρος θα πρέπει να αντιληφθεί την ιστορική του ευθύνη και να αναλάβει πρωτοβουλίες διαφορετικά οδηγούμαστε με μαθηματική ακρίβεια στη διχοτόμηση, λέει ο Άντρος Κυπριανού. **Σελ. 7**

Τι άλλαξε μετά από τη φωτιά

Μετά από δύο εβδομάδες έντονων εχθροπραξιών μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς και με το Παλαιστινιακό να επιστρέφει στην κορυφή της διεθνούς ατζέντας, φάνηκε να έχουν αναδειχθεί καινούργια χαρακτηριστικά, με μακροπρόθεσμες συνέπειες. Ένα από αυτά ήταν η αποκατάσταση της παλαιστινιακής ενότητας. Για πρώτη φορά όχι μόνο οι ένοπλες οργανώσεις, αλλά και οι πολίτες όλων των ηλικιών και ιδεολογιών κινητοποιήθηκαν μαζικά σε όλη την έκταση της ιστορικής Παλαιστίνης, από τον Ιορδάνη μέχρι τη Μεσόγειο. **Σελ. 23**

Φάρμακα μόνο για τον ιό Sars-CoV-2

Η πανδημία έφερε επίτευξη

Πλέον για την αντιμετώπιση του ιού Sars-CoV-2 έχουν αναπτυχθεί ειδικά κοκτέιλ μονοκλωνικών αντισωμάτων, που έλαβαν αδειοδότηση στις ΗΠΑ στα τέλη του 2020 και στην Ε.Ε. τον Φεβρουάριο του 2021. Πρόκειται για μία πολλά υποσχόμενη θεραπεία για ασθενείς με κορωνοϊό. **Σελ. 22**

Οι ΗΠΑ μένουν στην Ελλάδα

Σταθερή ενίσχυση της αμυντικής συνεργασίας των δύο χωρών

Η Ουάσινγκτον έχει καταλήξει στη στρατηγική απόφαση χρονικής επέκτασης της μόνιμης και εκ περιτροπής παρουσίας των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων σε τέσσερις τοποθεσίες, γνωστοποιώντας αυτή την κατεύθυνση και στους συμμάχους και εταίρους της. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, αν και η αμερικανική

εμπλοκή παρουσιάζεται ως αυτονόητη παρουσία σε μια χώρα-μέλος του ΝΑΤΟ, αποτελεί και μια ανομολόγητη ανησυχία για το ενδεχόμενο υποτροπής των ελληνοαμερικανικών σχέσεων σε μια περίοδο κατά την οποία ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν μπορεί να χαρακτηριστεί σιδηρόπυργος από σταθερό σύμμαχο της Δύσης. **Σελ. 20**

Ποιος φοβάται τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης

Ο ρόλος των συντεχνιών

Παγιευμένη στα γρανάζια συντεχνιακών διεκδικήσεων βρίσκεται η μεταρρύθμιση που αφορά τη λειτουργία της δικαιοσύνης, προκαλώντας σωρεία επικρίσεων διεθνών οργανισμών. Πρόκειται για την ψηφιοποίηση του δικαστικού συστήματος, ένα έργο το οποίο βρίσκεται στις ελληνικές καλές πρακτικές από το 2010 και εντεύθεν. **Σελ. 18**

ΕΥΡΩΤΟΥΡΚΙΚΑ

Τελωνειακή Ένωση σε πρώτη πράξη

Τακτική προειδοποιήσεων επιστρατεύει η Τουρκία, ενώ η Λευκωσία συντηρεί τη περιβόητη του Ιούνη. Το Βερολίνο πιέζει και η Πορτογαλική Προεδρία δρομολογεί έναρξη συζητήσεων στο Συμβούλιο. **Σελ. 9**

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Τι ανέκοψε το τρίτο κύμα

Εμβόλια, Lockdown και safepass είναι οι παράγοντες που οδήγησαν σε κατακόρυφη μείωση των κρουσμάτων, ωστόσο υπάρχουν προϋποθέσεις για να παραμείνει ελεγχόμενη η κατάσταση. **Σελ. 17**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ψήφος με σύνεση

Την επόμενη Κυριακή οι Κύπριοι πολίτες καλούνται να ασκήσουν ένα από τα σημαντικότερα συνταγματικά τους δικαιώματα, αυτό του εκλέγειν. Η απόφαση του καθένα και της καθεμιάς είναι καθαρά προσωπική υπόθεση, ωστόσο αυτή δεν θα πρέπει, φρονούμε, να παρθεί ελαφρά τη καρδία. Η ψήφος διαμαρτυρίας ή η τιμωρητική ψήφος είναι βέβαιο ότι δεν μπορεί να οδηγήσει πουθενά και δεν μπορεί να επιλύσει κανένα πρόβλημα και αυτό φάνηκε στην Ελλάδα, στην Ιταλία, στην Ισπανία. Η αλλαγή νοοτροπίας έρχεται μόνο με τη δημοκρατική συμμετοχή στις εκλογές και με την επιλογή των προσώπων εκείνων που μπορούν να κάνουν την αλλαγή, διότι κατά το λεγόμενο ύστερα φέρνει ο φούρνος την πυρά.

ανταμοιβή

250+ επιχειρήσεις 800+ σημεία

Κέρδισε βαθμούς για να πληρώσεις λιγότερα ή καθόλου

antamivi.com.cy Τράπεζα Κύπρου

ΓΡΑΦΟΥΝ - ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

✓ ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ Πώς κανονικοποιήθηκε ο φασισμός	Σελ. 12	✓ ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΦΙΔΗΣ Και όμως το Κυπριακό είναι το πιο σημαντικό	Σελ. 10
✓ ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Το αύριο πρόεδρο είναι χθες	Σελ. 12	✓ ΞΕΝΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ο ΔΗΣΥ αξίζει την ψήφο σας	Σελ. 17
✓ ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ Για την υγεία μας... στις Βρυξέλλες	Σελ. 12	✓ ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ Η ώρα των συναγεμικών	Σελ. 18

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΚΘΕΣΗ

Γνωρίζοντας το Λήδρα Πάλας

Μέσα από την έκθεση «Λήδρα Πάλας: χορεύοντας σε μια γραμμή» που διοργανώνεται από το Λεβέντειο Μουσείο και το Κέντρο Αριστείας CYENS, γνωρίζουμε μία διαφορετική Κύπρο. Μιλήσαμε με τις επιμελήτριες της έκθεσης Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ, Αντιγόνη Ηρακλείδου και Θεοπίστη Στυλιανού-Λάμπερτ. **Ζωή, σελ. 1**

ΠΡΟΣΩΠΑ

Δύο ηθοποιοί στην αρένα της πολιτικής

Η σκηνοθέτρια και ηθοποιός Λέα Μαλένη με το Κίνημα Οικολόγων - Συνεργασία Πολιτών στη Λευκωσία και ο σκηνοθέτης και ηθοποιός Παναγιώτης Λάρκου με το ΑΚΕΛ στη Λεμεσό μπαίνουν στην αρένα της πολιτικής ως υποψήφιοι βουλευτές και μιλούν στην «Κ» για το τι θέλουν να πετύχουν στα πολιτικά πράγματα. **Ζωή, σελ. 4**

ZENITH
THE FUTURE SINCE 1865

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

#BringMakisBack

Υπάρχει άραγε άνθρωπος που δεν απόλαυσε το διάρκειας δύο λεπτών και 20 δευτερολέπτων αριστούργημα της πολιτικής επικοινωνίας; Δύσκολο. Στην απίθανη πάντως περίπτωση που έστω και ένας δεν έχει δει το προεκλογικό βίντεο του ΔΗΚΟ, θα πρέπει να κάνουμε τις απαραίτητες συστάσεις: Κυρίες και κύριοι, ο Μάκης!

Ο Μάκης είναι ρόλος. Κατ' ακρίβεια υβριδικός ρόλος, δημιούργημα ενός φωτεινού μυαλού που θέλησε ν' αφήσει το cult αποτύπωμά του στο σπαρμένο με καμένα εγκεφαλικά κύτταρα προεκλογικό τοπίο. Ποιος είναι ο Μάκης; Ένας Καλαμαράς που υποδύεται τον Κυπραί, αλλά τελικά ακούγεται σαν... αθίγγανος Βούλγαρος που μιλά ελληνικά με κυπριακή χροιά! Σαν να τον πήραν από το διπλοκάμπινο με την ντουντούκα και του είπαν θα τηλεφωνείς στο Προεδρικό ώσπου να τους σπάσεις τα νεύρα. Σατανικό; Κανονικό El Diablo!

Ξύπνησε μνήμες ο άτιμος ο Μάκης. Η Ιουλία και οι φιλενάδες της άνοιξαν τον φάκελο «Κυπραίι που καλαμαρίζουν» απολαμβάνοντας ένα σερί ξεκαρδιστικών αναμνήσεων. Δεν θα πούμε πολλά. Η περίπτωση της Ελλούς μόνο, όταν πήγε πρώτη φορά στην Αθήνα, παραμένει ως σήμερα το διαμάντι του στέμματος. Αρχές της δεκαετίας του '80, πήγε να δει τον γιο της, πρωτοετή φοιτητή που έμενε στου Ζωγράφου. Το διαμέρισμα μέσα στη βρώμα και ο νεροχύτης της κουζίνας γεμάτος κατσαρόλες και πιάτα. Πήγε λοιπόν η Ελλού στο ψλικοτζίδικο της γειτονιάς και όλο αυτοπεποίθηση ζήτησε... «τελούδιν που τρίβουμε τον κώλον της μαγειρίσας». Μνημείο!

Έτσι και ο Μάκης. Με το «τελούδιν» έτριβε κάθε τρεις και λίγο τα νεύρα της επίσης Καλαμαρούς τηλεφωνήτριας του Προεδρικού. Ο Νικόλας εί-

Έτσι οραματίστηκε η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον τον πολυσυζητημένο Μάκη: Ομορφάντρα, όπως τον Borat!

πε προχθές ότι το βίντεο ήταν χιουμοριστικό αλλά το κατέβασαν γιατί είχε προβλήματα ο ήχος. «Καλέ, ο ήχος είναι αριστούργημα. Τι απίδειες είναι αυτές;» εξεμάνη η Ιουλία ως πρέσβειρα του διαδικτυακού κινήματος #BringMakisBack. Μία χήρα δικαστού, του κύκλου επιρροής της Ζωζώ, ζήτησε από το καρέ να μην είναι τόσο σκληρό με τον Νικόλα. «Μάνα είμαι και την πονάω τη Φωτεινή. Τα παιδιά θα την κάνουν την κουταμάρα τους». «Θέλω με τον Μάκη πίσω!» μουλάρωσε η Ιουλία, καθότι ανέκαθεν υπήρξε αμειλικτή σε θέματα λογοκρισίας. Επιπλέον, έφτασε στ' αφτιά της η φρήμη πως όταν είδε η πυργοδέσποινα της

Στράκκας το βίντεο αναφώνησε: «Oh, mon Dieu, quelle catastrophe!» και τρέχανε μετά να μαζέψουν τα συμμαζέματα.

Ο Μάκης έφερε τα πάνω κάτω στην αστική Λευκωσία. Τα μέλη των «5Φ» (Φιλάνθρωποι, Φιλανθείς, Φιλώζωι, Φιλοτελιστές και Φιλάσθενοι) είχαν ως αποκλειστικό θέμα συζήτησης αυτό που οι ειδήμονες της επικοινωνίας χαρακτήρισαν ως «αυτογκόλ του ΔΗΚΟ». Θύμα του ΔΗΚΟϊκού βίντεο έπεσαν όμως και τα βραβεία του Φεστιβάλ Πολιτικών Ταινιών Μικρού Μήκους Το Δράμα. Ουδείς υπολόγισε τον Μάκη, ο οποίος εμφανίστηκε εκτάκτως,

όπως τον λίβα που καίει τα σπαρτά.

Τόσες αξιόλογες συμμετοχές έμειναν τελικά στα αζήτητα. Από τον καλοφωτό Δώρο Παφίτη που έκανε κοτζάμ διασκευή το «Θεέ μου, Μεγαλοδύναμη», τον Σάββα Βουτήρου με τα γυρίσματα στην Αίγυπτο, τη Νατάσα Ιωάννου που ερμήνευσε υποδειγματικά την αγνακτισμένη, την Παντελίτσα Γιόκκα με τα πλάνα από drone και βεβαίως τη Θεοδώρα Κυριάκου με τα φουσκωμένα μανίκια στο μαγευτικό Φρέναρος, όλα αυτά τα μιτζού καταδικάστηκαν στη λήθη. Ο Μάκης τα σάρωσε όλα!

Όταν το γκαρσόνι του Pralina έφε-

ρε τον τρίτο γύρο κοκτέιλ οι κυρίες ομοφώνησαν πως στιδήσατε άλλο υστερούσε σε σχέση με τον Μάκη. Ο οποίος, ας σημειωθεί, έκανε ήδη μια δεύτερη καριέρα με τίτλο εργασίας «Ο Γολγοθάς ενός ορφανού». Απόμεινε ο έρμος όπως τον Βασιλάκη Καίλα, χωρίς πατέρα, χωρίς μάνα, μονάχα αυτός με την οργή του και τα θλιμμένα του ελληνικά. «Οι πραγματικοί γονείς της διαφθοράς διαμαρτύρονται για τους θετούς γονείς του Μάκη», δήλωσε ο Νικόλας, προκαλώντας αμχανία σε όσους ΔΗΚΟϊκούς δεν έχασαν εντελώς το χιούμορ τους. Βεβαίως, για να είμαστε δίκαιοι, προσηγήθηκαν τα χειρότερα. Όπως το τουίτ του Μιχά-

λη Σοφοκλέους για παράδειγμα, ο οποίος έγραψε επί λέξει: «Αγαππέ μου Νικόλα ο Συναγερμός δεν είναι το κόμμα του Μάκη, ούτε και ήταν ποτέ. Ο Μάκης πάντα ΔΗΚΟ ψήφιζε. Ο Συναγερμός είναι το κόμμα του Γλαύκου Κληρίδη, το κόμμα των μεγάλων επιλογών για τον τόπο».

«Τόση πικάντικη επικαιρότητα και πήγε στράφι» ψιθύρισε η Καλαμαρού και οι υπόλοιπες κούνησαν επιδοκμαστικά τα κεφάλια τους. «Όλα ωχριούν μπροστά στο επικοινωνιακό γκελ του Μάκη» φιλοσόφησε την παλιοκατάσταση η Ιουλία. Και μιλάμε για δυνατές συμμετοχές έτσι; Από τους παπάδες που έψελναν στο εμβολιαστικό κέντρο Λεμεσού (τύπου Τεκεράνη, αλλά σε χριστιανική βερσιόν) μέχρι τον Χρίστου του ΕΛΑΜ, ο οποίος δήλωσε ανεμυθρίαστα ότι είναι αρνητής εμβολιασμού και μια τύπισσα με τατουάζ που εμφανίστηκε καθάλα σε άσπρο άλογο στο γιοφύρι της Ζάχα διαδιδλώνοντας για την Παλαιστίνη. «Και να μην ξεχνάμε βεβαίως την Έμιλυ» συμπλήρωσε με νόημα η Ιουλία.

Μόνο η ταπεραμεντόζα υπουργός Πρετ Α Πορτέ Άνοιξη Καλοκαίρι 2021 απείλησε τη δόξα του Μάκη. Όχι, αυτή τη φορά δεν τραγούδησε παθιασμένα το καψούρικο σουξέ της Άντζελας «Εξαιρούνται τα μεγάλα σου μάτια, τα πυκνά σου μαλλιά...». Αυτό είναι καταγεγραμμένο σε παλαιότερο βίντεο. Η τελευταία της επιτυχία ήταν όταν ντύθηκε πυροβόλης, σε μια ακόμα ανέμελη κυβερνητική παρέμβαση εν μέσω πανδημίας. «Αν είχαν χιούμορ στο ΔΗΚΟ θα έβγαζαν το sequel "Όταν Ο Μάκης Συνάντησε Την Έμιλυ"» σχολίασε η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού. «Ας μην απογοητεύομαστε. Έχουμε δρόμο ακόμα μέχρι το 2023» είπε η Ιουλία.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
23.5.1941

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΥ: Πολυπλοκότερον και ουσιαστικότερον είναι, βεβαίως, το πρόβλημα του ερωτηματολογίου. [...] Υπεβλήθησαν τώρα δύο προτάσεις, μία αγγλική και η άλλη γερμανική. [...] Συμφώνως προς το γερμανικόν ερωτηματολόγιον τη διάφορα κράτη θα

ώφειλον να παράσχουν πλήρη στοιχεία όχι μόνον διά τας εν ενεργεία αλλά και διά τας εφεδρικές στρατιωτικές δυνάμεις των. Οσον αφορά το πολεμικόν υλικόν, θα έπρεπε να καθορίσουν μέχρι των ακροτάτων λεπτομερειών όλας τας δυνάμεις των κατά κατηγορίας. [...] Και η αδιακροσία του γερμανικού ερωτηματολογίου δεν περιορίζεται έως εδώ μόνον. Θα ήθελε να παρουσιασθούν ακόμη και όλαί αι στρατιωτικώς ωργανωμέναί ομάδες ή σύλλογοι, ως και όλαί αι αποικιακάί δυνάμεις κάποιου κράτους. Θα ήθελε προσέτι να δοθούν λεπτομερείς πληροφορίες επί όλων των οχυρωματικών έργων της ζήρας ή της θαλάσσης, καθοριζομένης της γενικής θέσεως των, της αποστάσεώς των από τα σύνορα, του εξοπλισμού των.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ: Ο υποδιοικητής της Εθνικής Τραπεζής κ. Κορυζής επανήλθε προ τριμήρου εκ Μακεδονίας όπου περιώδευσεν ίνα εξετάσῃ την εκεί κατάστασιν από πλουτοπαραγωγικής απόψεως [...]. Κατά τας απόψεις του παρίσταται απολύτως επιβεβλημένος ο περιορισμός της καπνοκαλλιέργειας, διά ριζικωτέρων μάλιστα μέτρων από εκείνα τα οποία έχει υπ' όψιν της η Κυβέρνησις. Είναι εξ άλλου αναγκαία η υπό του Κράτους ενθάρρυνσις των γεωργών όπως επεκτείνουν την καλλιέργειαν των δημητριακών και ειδικώτερον της κριθής και του σίτου. Προς τας απόψεις του αυτῶς ο κ. Κορυζής εύρε σύμφωνον τον κ. Βενιζέλον.

ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΣ: Υπό της Γενικής Στατιστικής Υπηρεσίας καταητήθη ο τιμάριθμος του κόστους της ζωής και διά τον μήνα Απρίλιον ε.ε. ανελθών εις 1.690,8 ενώ κατά τον προηγούμενον μήνα Μάρτιον ήτο 1.699,8.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Απάντηση καμία, ρε Μάκη...

Άραγε ο Μάκης είναι εξ Ελλάδος που ήρθε πριν από πολλά χρόνια από την Αμερική και τελικά κανονίστηκε, όπως μόνο οι Καλαμαράδες ξέρουν, και θέλει και κάτι παραπάνω; Είναι Κύπριος μιας άλλης γλωσσικής ποικιλίας που από τα γεννοφάσκια του ξέρει ότι μόνο το ΔΗΚΟ ξέρει, όπως ακούω να λένε, διότι κι εγώ, μη νομίζετε, δεν ξέρω... Ό,τι και να συμβαίνει, όποιος και αν είναι ο Μάκης, η ιδέα του ΔΗΚΟ δεν ήταν και πολύ καλή, ελάτε, παραδεχτείτε το και δεν πειράζει. Βέβαια, δεν είναι ώρα για λάθη, διότι οι εκλογές κοντεύουν. Θα μου πείτε βέβαια πως δεν σας νοιάζει, αφού μάλλον σκέφτεστε η Κύπρος όλη είναι γεμάτη Μάκηδες. Πάντως, ήταν κρίμα ο Μάκης, που δεν του μίλησε ο πρόεδρος, ελπίζω όλοι οι Μάκηδες του κόσμου να βρουν αγάπη και θαλαπρητή. Μάκη, τηλεφώνα εδώ!

Φιλοσοφούμε ντε!

Απολαμβάνω τις τουπερομαχίες και τις τόσο εξαιρετικές αναλύσεις για όλα. Πραγματικά, πιστεύω ότι αν ψηφίζα στην Κύπρο, θα είχα πρόβλημα ποιον υποψήφιο αναλυτή... συγγνώμη βουλευτή ή ποια υποψήφια φιλοσοφούσα βουλευτρία θα επέλεγα. Πραγματικά, το απαύγασμα της πολιτικής ανάλυσης, του νηφάλιου διαλόγου. Αλλά τώρα τελευταία η χαρά μου είναι διπλή διότι παρακολουθώ και τις τηλεοπτικές εκλογικές εκπομπές... Εκεί γίνεται του Κουτρούλη ο γάμος, μη σου πω πανηγύρι. Φωνές και αλληλοκατηγορίες, στο μάτι σου γυαλί καρφί θα μπαίνω. Ο καθένας λέει τον δικό του ψαλμό, και στο τέλος με σχεδόν γκρο πλαν απευθύνεται στον πολίτη, και του λέει: «Μαζί θα τα καταφέρουμε, εσύ θα σπρώχνεις τον αραμπά, κι ο παραδίπλα σου θα κάνει το βουί, και εγώ στην καρότσα απάνω, καλέ μου ψηφοφόρε, γιατί ο αξίζω κι εγώ και το κόμμα μου!».

Όχι άλλο... λουστρασιόν

Και μας και είμαστε στα προεκλογικά θα πρέπει να πούμε ότι καταλαβαίνω ότι η πανδημία έφερε νέα ήθη στα προεκλογικά πράγματα. Αλλά αυτά

Μακριά από κάλπικες ιδεολογίες, αλλά κοντά στις κάλπες, αλλιώς το πράγμα δεν αλλάζει!

τα διαφημιστικά των υποψηφίων βουλευτών και βουλευτριών στα γραμματοκιβώτιά μας. Δεν ξέρω σε ποιο τάργκετ γκρουπ στοχεύουν, αλλά δεν νομίζω ότι υπάρχουν πλέον πολίτες που θα δουν ένα πλατύ χαμόγελο σε ιλουστρασιόν χαρτί και θα πουν «Α! ωραία, θα ψηφίσω τον τάδε ή την τάδε γιατί χαμογελά καλά!». Λέμε, λέμε, για τον Μάκη, αλλά και αυτό δεν είναι πράγμα. Και δεν είναι και σικ, μαζί με τα διαφημιστικά για χαλούμι, λούντζα και κλωρίνη, να έχεις το διαφημιστικό του κοστομαρισμένου υποψηφίου. Η εικόνα είναι σημαντική το καταλαβαίνω, όχι όμως στα γραμματοκιβώτια μας, ούτε στους δρόμους μας. Φροντίστε όλες και όλοι να μη φραϊνεστε, αλλά να είστε ωραίοι άνθρωποι και προ πάντων τίμιοι!

Καλπάστε προς τις κάλπες

Και συνεχίζω με τα προεκλογικά και επιμένω σε κάτι που έγραφα και την περασμένη εβδομάδα.

Η δημοκρατία είναι το σπουδαιότερο πολίτευμα που έχουμε στην εποχή μας. Μπορεί να γίνονται διάφορα τον τελευταίο ενάμιστο χρόνο, τα οποία δεν νομίζω ότι υπάρχουν πλέον πολίτες που θα δουν ένα πλατύ χαμόγελο σε ιλουστρασιόν χαρτί και θα πουν «Α! ωραία, θα ψηφίσω τον τάδε ή την τάδε γιατί χαμογελά καλά!». Λέμε, λέμε, για τον Μάκη, αλλά και αυτό δεν είναι πράγμα. Και δεν είναι και σικ, μαζί με τα διαφημιστικά για χαλούμι, λούντζα και κλωρίνη, να έχεις το διαφημιστικό του κοστομαρισμένου υποψηφίου. Η εικόνα είναι σημαντική το καταλαβαίνω, όχι όμως στα γραμματοκιβώτια μας, ούτε στους δρόμους μας. Φροντίστε όλες και όλοι να μη φραϊνεστε, αλλά να είστε ωραίοι άνθρωποι και προ πάντων τίμιοι!

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλιν: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πειράματα στην οικονομία ή σοβαρότητα;

Μπροστά μας ανοίγεται μια ιστορική ευκαιρία. Με το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και τα νέα διαρθρωτικά προγράμματα, συνολικού ύψους 4,4 δις ευρώ, που διεκδικήσαμε και κερδίσαμε, ξεκινά μια νέα εποχή ανάπτυξης για τη χώρα μας.

Προχωρούμε στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις για την πράσινη οικονομία και τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας. Στηρίζουμε τους κλάδους που πλήγηκαν και το σύνολο της κοινωνίας.

Για να τα καταφέρουμε, η χώρα χρειάζεται σοβαρότητα και υπευθυνότητα.

Καθαρή γραμμή στην οικονομία.

Δεν έχουμε την πολυτέλεια να επιστρέψουμε στα παλιά, επικίνδυνα πειράματα που μας έφεραν στο αδιέξοδο και τη χρεοκοπία.

Στις 30 Μαΐου, η επιλογή είναι ξεκάθαρη:

Ψηφίζω Δημοκρατικό Συναγερμό

**ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ**

**ΣΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ
ΜΕΤΡΟΥΝ
ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ**

Πώς η κάλπη θα κρίνει την επόμενη μέρα

Τα σενάρια που θα καθορίσουν τις συμμαχίες, τον νέο πρόεδρο της Βουλής, τις προεδρικές του 2023 και τα εσωκομματικά

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν το μακρινό 2016 ξεκινούσε η προεκλογική περίοδος υπήρχαν πολλοί από τα υφιστάμενα κόμματα που απολογούνταν για την ποιότητα και τη σύνθεση της Βουλής που μας αποχαιρέτουσε. Η οικονομική κρίση δεν είχε έρθει με εγχειρίδιο χρήσης, και αυτό είχε καταφέρει να βγάλει στο προσκήνιο κενά, ανεπάρκειες και ατυχείς στιγμές.

Μόνο να αναφέρουμε περιγραφικά, τα νομοσχέδια, που καταψήφίζονταν και υπερψηφίζονταν πανηγυρικά λίγο πριν από τα μεσάνυχτα, όταν αντιλαμβάνονταν οι πολιτικές δυνάμεις το μέγεθος των συνεπειών της καταψήφησης, την ψήφο στα τυφλά, καθώς διάβαζαν μέχρι τη σελίδα 63 των νομοσχεδίων και δήλωναν εκ των υστέρων παραπλανημένοι. Ήταν όμως και οι έντονες συζητήσεις στην Επιτροπή Θεσμών για το οικονομικό

Η άνοδος του ΕΛΑΜ ενδεχομένως να το καταστήσει χρυσή εφεδρεία για την κυβέρνηση, η οποία επιμελώς δεν επιτίθεται στο κόμμα της Ακροδεξιάς.

σκάνδαλο και μία πολυσέλιδη έκθεση των αιτιών της κατάρρευσης που δεν φώτισε τη διαδικασία, αλλά έχυσε νερό στον μύλο του λαϊκισμού.

Μέσα σε αυτό το κλίμα, το 2016 μία σειρά νέων σχηματισμών διεκδικούσε ψήφο, υποσχόμενη καλύτερες μέρες. Χρειάστηκε να φτάσουμε λίγο πριν από το τέλος της, ώστε ο πρόεδρος της Βουλής να εξαναγκαστεί σε παραίτηση από το σκάνδαλο των διαβατηρίων και

ο διάδοχός του να διαπιστώνει δημοσίως πως «βρισκόμαστε στα πατώματα, ίσως και πιο κάτω από τα πατώματα». Ο κύκλος της πολυκομματικής Βουλής δεν φαίνεται να έκανε τον κύκλο του. Τότε η οικονομική κρίση ήταν η αιτία νέων σχηματισμών, σήμερα τα σκάνδαλα, η διαπλοκή και οι τεκτονικές αλλαγές που προκαλούνται από την πανδημία, οδηγούν σε νέα δεδομένα. Μία σύνθεση της Βουλής που να αλλάζει το κομματικό παι-

χνίδι όπως το ξέραμε. Τα μικρά κόμματα Οικολόγοι, Αλλαγή Γενιάς, μιλούν για αλλαγή και φαίνεται πως θα κινηθούν αντιπολιτευτικά, ενώ η ΔΗΠΑ έχει εδώ και καιρό δείξει πρόθεση συνεννόησης με το κυβερνών κόμμα. Το ΕΛΑΜ από την άλλη αποτελεί ψήφο οργής, όμως αν κριθεί ό,τι έγινε στην περίπτωση του Συνεργατισμού και του προϋπολογισμού, δεν αποκλείεται να αποτελέσει τη χρυσή εφεδρεία του ΔΗΣΥ.

Η εκλογική μάχη της επόμενης Κυριακής ενδέχεται να δημιουργήσει ένα νέο πολιτικό τοπίο, με πολυκομματική Βουλή, νέους συσχετισμούς δυνάμεων που ενδεχομένως να ανατρέψουν την όποια εσωκομματική ηρεμία.

Το ΔΗΚΟ και η προεδρία

Στο ενδεχόμενο βεβαίως που το ΑΚΕΛ διατηρήσει τα ποσοστά του ή να είναι πρώτος, αναμένεται να ηγηθεί του αντιπολιτευτικού ρεύματος εντός της Βουλής, ενώ σε αντίθετη περίπτωση δεν θα μπορεί να βάλει όλους τους όρους και τις προϋποθέσεις του για τις προεδρικές εκλογές. Ρόλο σε αυτό το αντιπολιτευτικό μπλοκ θα παίξει αναμφίβολα το ποσοστό του ΔΗΚΟ, το οποίο επικέντρωσε την επικοινωνιακή του πολιτική στην πάταξη της διαφθοράς. Το περιβάλλον προεκλογικό σποτ του Μάκη, υπήρξε αναμφίβολα προεκλογικό δώρο του κόμματος στον ΔΗΣΥ, ωστόσο, είναι ανοικτό, αν έκανε και πόση ζημιά τελικά στο ΔΗΚΟ. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος θέλει με κάθε τρόπο να διατηρήσει τα ποσοστά που πήρε το 2016, καθώς αυτό θα εξουδετερώσει και τη Δημοκρατική Παράταξη από το κάδρο, τόσο ως διεκδικητή του κέντρου αλλά και ως χρυσή εφεδρεία του ΔΗΣΥ. Ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος, έστω και αν δεν τοποθετείται για τις προεδρικές, δεν έχει διαγράψει το ενδεχόμενο υποψηφιότητάς του το 2023 με τη στήριξη του ΑΚΕΛ. Αν λοιπόν καταφέρουν τα δύο κόμματα να έχουν ένα καλό ποσοστό, ανοίγει ο δρόμος πρώτα για την επιλογή προέδρου της Βουλής. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν αποκλείεται η στήριξη του Άντρου Κυπριανού, ο οποίος θα ολοκληρώσει και τον πολιτικό του κύκλο. Στη συνέχεια θα αρχίσει η συζήτηση για τις προεδρικές εκλογές, με όλα τα ονόματα να βρίσκονται στο τραπέζι.

Στον νόμο της φθοράς ο ΔΗΣΥ

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός σήμερα υπόκειται αναπόφευκτα στο νόμο της φθοράς. Είναι κυβερνών κόμμα εδώ και οκτώ χρόνια και η κόπωση που προκαλεί όλη αυτή η μακρά εξουσία είναι αναπότρεπτη. Όσο αυξάνεται η κόπωση, τόσο μειώνεται η ανοχή στα όποια λάθη. Όμως, ο ΔΗΣΥ δεν μπορεί απλώς να πει πως θυματοποιήθηκε εξαιτίας κακών κυβερνητικών χειρισμών, γιατί είναι μέρος του προβλήματος. Μακρόχρονη κυβερνήσεις ενισχύονται από την αλαζονεία και την αυθαιρέση, καθώς ταυτίζονται με την εξουσία και τη θεωρούν όλο και περισσότερο δεδομένη. Αυτός ο σπόρος της έπαρσης υπήρξε και στον ΔΗΣΥ. Τέτοια περιστατικά έχουν καταγραφεί και έχουν σχολιαστεί ποικιλοτρόπως.

Από τον αυταρχισμό και το συρματοπλέγμα του Νίκου Νουρή που σιγόνταραν πρωτοκλασάτα στελέχη του ΔΗΣΥ, στη λογοκρισία της Έμιλνυς Γιολίτη μέχρι και τους δαίμονες του Νίκου Αναστασιάδη. Θεωρείται πως πρέπει να λογοδοτήσει για μία σειρά ζητημάτων, όπως είναι η διαφθορά και το Κυπριακό και εκεί θα διαφανεί το μεγάλο πρόβλημα. Παράλληλα, το κόμμα που ανήγαγε το πολιτικό μωσαϊκό σε πολυφωνία δεν μπορεί άλλο να παίζει αυτό το χαρτί με ευκολία. Ενδεικτικό ότι ενώ τα μισά στελέχη προτάσσουν τη διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία, τα άλλα μισά καταφεύγουν στον τρόπο του μεταναστευτικού και στην ξενοφοβία, επιχειρώντας να ικανοποιήσουν όλα τα ακροατήρια. Τα τρία κλικ δεξιά θα τα βρει μπροστά του, καθώς το ΕΛΑΜ, αντί να αποδυναμώνεται, ενισχύεται με διαρροές από τον ΔΗΣΥ. Ο ΔΗΣΥ επέλεξε να μην έρθει σε ευθεία αντιπαράθεση μαζί του, μάλιστα το επικρότησε πρόσφατα για τη στάση του στον προϋπολογισμό, κανονικοποιώντας το, ενώ, όπως διαρρέουν στελέχη, το «όλα στο φως» για τη λίστα Γιωρκάτζη και ελεγκτή ήταν μία απέλπιδα προσπάθεια να συγκρατήσουν ψηφοφόρους που έβλεπαν προς το ΕΛΑΜ. Ο ΔΗΣΥ δεν έχει επί του παρόντος το πολιτικό εκείνο κεφάλαιο που επενδύεται για το μέλλον. Δίνει την εικόνα πως ξεδεύει από τα έτοιμα και από όσα

έχουν επενδυθεί επί κούρεματος. Ο φόβος επέλασης της Αριστεράς, σε συνδυασμό με μία Βουλή Βαβέλ, όπως την περιγράφουν, ενδεχομένως να κινητοποιήσει εκείνη τη μάζα και ιδιαίτερα τα οικονομικά συμφέροντα που δεν επιθυμούν ανατροπές και αλλαγές να προσέλθουν στην κάλπη. Αν και το κόμμα είναι ήδη προετοιμασμένο για χαμηλά ποσοστά –ίσως και μείωση εδρών– σίγουρα αντιλαμβάνεται πως αυτή η μείωση έχει όρια για να διατηρήσει τη δύναμή του στον εκλογικό χάρτη. Για παράδειγμα, αν το κόμμα μειωθεί με ποσοστά αλλά διατηρήσει τις έδρες του, τότε ο Αβέρωφ Νεοφύτου θα θεωρείται νικητής του πακνιδιού. Θα μπορεί να δώσει το επιχείρημα, πως παρά την κυβερνητική φθορά, το κόμμα του, και κατ'επέκταση ο ίδιος, έχουν καταφέρει το ακατόρθωτο. Στο ενδεχόμενο που τα ποσοστά μειωθούν δραματικά ή χαθεί η πρωτιά, ανοίγουν νέα δεδομένα για το κόμμα. Για παράδειγμα το ψυχολογικό όριο θεωρείται το 27,6%

“

Ο Συναγερμός θα βρει μπροστά του ότι έκλεισε τα μάτια στην επέλαση του ΕΛΑΜ.

“

Ψυχολογικό όριο για τον ΔΗΣΥ είναι το 27,6%, ενώ το σενάριο απώλειας εδρών και κατακόρυφης μείωσης ποσοστών απομακρύνει το σενάριο υποψηφιότητας Αβέρωφ για το 2023.

που είχε λάβει ο Γλαύκος Κληρίδης. Οτιδήποτε πιο κάτω ανοίγει νέες συζητήσεις. Το ενδεχόμενο σοβαρών διαρροών προς το ΕΛΑΜ θα προκαλέσει νέα ζητήματα και για τη λειτουργία της Βουλής και για τη δημοκρατία. Θα συνεργάζεται σωπικά ο ΔΗΣΥ με το ΕΛΑΜ σε νομοσχέδια εντός της Βουλής, όπως έγινε με τον προϋπολογισμό ή θα επιδιώξει ευθεία αντιπαράθεση για να επαναφέρει τους χαμένους ψηφοφόρους; Η επόμενη διέτιθα θα είναι δύσκολη για την κυβέρνηση και δεν αποκλείεται μία κυβερνώσα Βουλή να σταυρώσει νομοσχέδια. Θα αρχίσει όμως και η εσωστρέφεια εντός του κόμματος. Το κατά πόσο θα υπάρξει κάποιος που θα αμφισβητήσει τον Αβέρωφ Νεοφύτου θεωρείται επί του παρόντος και βάσει του παρελθόντος απομακρυσμένο σενάριο. Ακόμα και ο δεύτερος τη τάξει, ο Χάρης Γεωργιάδης, δεν θεωρείται ότι μπορεί να κινήσει τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Όσο λοιπόν και αν στον ΔΗΣΥ θεωρείται απομακρυσμένη η αμφισβήτηση του ηγέτη, δεν αποκλείεται να αναπτυχθούν νέα κινήματα και σχηματισμοί από παίκτες της κυβερνώσας παράταξης ή στελεχών που κινούνται περίξ του Συναγερμού. Η κάλπη του Μάκη θα κρίνει εν πολλοίς και τον υποψήφιο για τις προεδρικές εκλογές. Ένα καλό αποτέλεσμα για τον ΔΗΣΥ, να διατηρήσει δηλαδή τις έδρες του και ένα ποσοστό πάνω του 27,6% διατηρούν τον Αβέρωφ Νεοφύτου ως τον κύριο παίκτη για την προεδρία του '23. Ένα κακό αποτέλεσμα θεωρείται πως θα κλειδώσει ως υποψήφιο τον Νίκο Χριστοδουλίδη που είναι αποδεκτός από ένα ευρύτερο σύνολο, ίσως και άλλο δεξιό υποψήφιο που βρίσκεται στο ευρύτερο κάδρο της Δεξιάς. Άλλωστε, η δεξιά βρίσκεται από υποψήφιους έτοιμους να ριχτούν στη μάχη του 2023.

Η Αριστερά σε διαρκή άμυνα

Για τη μακρά διακυβέρνηση ενός κόμματος στην εξουσία, ευθύνη έχουν και οι αδυναμίες των αντιπολιτευόμενων κομμάτων. Το ΑΚΕΛ, σε αυτή την πρωτόγνωρη φθορά, προφανώς και δεν κεφαλαιοποιεί για συγκεκριμένους λόγους. Μάλιστα, αν διαβάσει κανείς προσεκτικά τη συνέντευξη του Άντρου Κυπριανού στην «Κ» θα διαπιστώσει πως έχει ήδη ξεκινήσει τη διαχείριση της ήττας. Μιλάει για πρωτόγνωρη πανδημία που δυσκόλεψε το κόμμα λόγω της στενής επαφής που συνήθισε να έχει με τον κόσμο και πως ένας από τους λόγους που δεν κεφαλαιοποιεί είναι τα μικρά κινήματα. Υπογραμμίζει, μάλιστα, πως οι δυσανεκτικές ψηφοφόροι του ΔΗΣΥ δεν θα ψήφισαν Αριστερά, ωστόσο, η αλήθεια είναι πως υπάρχει ένα μεγάλο κεντροαριστερό ρεύμα το οποίο δεν στεγάζεται κάπου.

Το είδαμε στις μαζικές πορείες, οι οποίες είχαν καθαρά ιδεολογικοπολιτικό και ταξικό αφήγημα. Είναι πρώην ψηφοφόροι του ΑΚΕΛ που έμειναν εκτός κάλπης το 2016 (42.000) είναι όμως και νέοι ψηφοφόροι που επιζητούν πιο ριζοσπαστικές θέσεις από ένα αριστερό κόμμα. Ήδη έγινε μία προσπάθεια προσέλκυσης ενός ευρύτερου αριστερού ακροατηρίου, όταν ο Άντρος Κυπριανού έκλεισε τις πληγές της εσωκομματικής κρίσης του '80 με πρόσφατη ομιλία του.

Το κόμμα της Αριστεράς έχει δείξει δυσκαμψία στο να αγκαλιάσει διάφορες ομάδες της Αριστεράς, είτε πρόκειται για περιβαλλοντικά θέματα, είτε για την οικονομία, είτε για τα ψηλά κτήρια είτε για τη διαφθορά. Σε αυτές τις πορείες το ΑΚΕΛ επέλεξε συνειδητά να λείπει, υποστηρίζοντας πως δεν θέλει να καπελώσει μία τέτοια πρωτοβουλία, αλλά το αποτέλεσμα είναι να μην αξιοποιεί αυτή τη δυναμική τη δεδομένη χρονική στιγμή.

Ο στόχος του ΑΚΕΛ είναι να λάβει λίγο πιο πάνω από τις εκλογές του 2016, όταν κατέγραψε ιστορικό χαμηλό και άνοιξε συζητήσεις αλλαγής της ηγεσίας.

Πλέον το κόμμα έχει αποδεχτεί προφανώς πως τα ποσοστά που λάμβανε μέχρι και το 2011 δεν πρόκειται να τα ξαναδεί, τουλάχιστον σύντομα.

Όμως με αυτή την παραδοχή και εν πολλοίς με την τακτική του ώριμου φρούτου, όλοι αυτοί οι ψηφοφόροι ενδεχομένως να βρουν στέγη αλλού, δημιουργώντας νέα κινήματα και ρεύματα που να τους εκφράζουν και με το ΑΚΕΛ να ακολουθεί με αργές κινήσεις την πορεία του ΠΑΣΟΚ που τριχοτομήθηκε.

Ήδη οι κύριες διαρροές του ΑΚΕΛ είναι προς την Άννα Θεολόγου, καθώς στο τέλος ανέκοψε την όποια διαρροή είχε προς τους Οικολόγους. Η παρουσία και του Ανδρέα Κεττή στο ψηφοδέλτιο, ο οποίος προέρχεται από την Κεν-

“

Έκανε ήδη διαχείριση της ήττας, ενώ αποφεύγει μετωπική επίθεση με την Άννα Θεολόγου.

“

Η πρωτιά δεν αποκλείεται, βάσει δημοσκοπήσεων, ωστόσο ένα κακό αποτέλεσμα θα επισπεύσει εσωκομματικές διαδικασίες και την αποχώρηση του Άντρου Κυπριανού από τη Γραμματεία.

τροαριστερά ενισχύει αυτή την τάση. Η ψήφος προς την Άννα Θεολόγου είναι κυρίως ψήφος οργής προς την κατάσταση, είτε αφορά την πανδημία είτε αφορά την οικονομία.

Το ΑΚΕΛ δεν κατάφερε να πείσει αυτό το ακροατήριο που κάποτε ήταν δικό του πως η επιλογή δεν είναι η ψήφος οργής. Παρακολουθεί λίγο πολύ με αμηχανία την κατάσταση να εξελίσσεται παρά να επιχειρεί μετωπική επίθεση με την κα Θεολόγου ή το Κίνημα Οικολόγων. Ο λόγος είναι εμφανής και σχετίζεται με την επόμενη μέρα στη Βουλή. Αν δηλαδή θα δημιουργηθεί ένας συνασπισμός αντιπολιτευτικός. Δεν είναι καθόλου τυχαία η αναφορά του Άντρου Κυπριανού ότι αμέσως μετά τις βουλευτικές ξεκινά η διεργασία για τις προεδρικές εκλογές.

Το να διατηρήσει το ΑΚΕΛ τις έδρες και τα ποσοστά του 2016, θα βάλει στον πάγο την όποια εσωκομματική γκρίνια, ενώ το ενδεχόμενο πρωτιάς που δεν είναι καθόλου απομακρυσμένο, φέρνει το ΑΚΕΛ σε ρόλο πρωταγωνιστή. Βεβαίως τα γεγονότα ότι το εκλογικό συνέδριο δεν θα πραγματοποιηθεί μάλλον τον Ιούνιο αλλά τον Σεπτέμβριο, δίνει την αίσθηση νέων δεδομένων. Και όταν λέμε νέων δεδομένων θα εξαρτηθεί στην ουσία κατά πόσο θα συνεχίσει να είναι στη θέση του ο Άντρος Κυπριανού ή αν θα παραδώσει τη σκυτάλη, ολοκληρώνοντας τον κύκλο του στην ηγεσία του ΑΚΕΛ.

Ένα κακό αποτέλεσμα, απλώς θα επισπεύσει τις όποιες αλλαγές, με τους διαδοχικούς στο κόμμα, να είναι λίγο πολύ εμφανείς. Οι Στέφανος Στεφάνου και Γιώργος Λουκάδης θεωρούνται οι κύριοι διεκδικητές, ωστόσο ένα κακό αποτέλεσμα δεν αποκλείεται να τους μοιράσει την ευθύνη του αποτελέσματος και να οδηγήσει το κόμμα σε νέες προτάσεις όπως μετά την κρίση του '80 και την επιλογή Χριστοφίτου. Ήδη άλλωστε στο κάδρο της διεκδίκησης υπάρχουν και οι Άριστος Δαμιανού και Χρίστος Χριστοφίδης.

Κύπρος—το αύριο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το όραμα έγινε σχέδιο. Το σχέδιο έγινε πρόγραμμα και το πρόγραμμα γίνεται, έργο.

cyprus-tomorrow.gov.cy

Σχέδιο Ανακάμψης και Ανθεκτικότητας

Μάθαμε να προχωρούμε. Να 'ναι τα βήματά μας σταθερά... Αυτά μας οδήγησαν σήμερα εδώ και μας δίνουν τη δύναμη να φτάσουμε στο αύριο που θα είναι για όλους μας κοινό, για όλους μας καλύτερο.

Με στοχευμένες δράσεις διαμορφώνουμε ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας μας. Προωθούμε μεταρρυθμίσεις ενισχύοντας το γενικό σύστημα υγείας και επενδύουμε στην εκπαίδευση. Θέτουμε τη χώρα μας σε τροχιά νέας δυναμικής, με την πράσινη ανάπτυξη και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Γινόμαστε ανθεκτικοί στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Με επιπρόσθετες 11.000 νέες θέσεις εργασίας και επιπλέον 7% οικονομική ανάπτυξη.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Η αντιπολίτευση θα τουμπάρει τη χώρα

Αβέρωφ Νεοφύτου: Δεν θα υλοποιήσουμε τις μεταρρυθμίσεις με μια Βουλή Βαβέλ που βάζει εμπόδια με στόχο το 2023

Συνέντευξη στη

ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Ένας αδύναμος ΔΗΣΥ θα θέσει σε κίνδυνο τις μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη ο τόπος και την ιστορική ευκαιρία του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης» λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, προειδοποιώντας ότι αν αφήσουν την αντιπολίτευση, τότε αυτή θα τουμπάρει τη χώρα. Εξαπολύει δριμύεια επίθεση σε ΔΗΚΟ, Νικόλα Παπαδόπουλο για το συγγενικό του δικηγορικό γραφείο, αλλά και στο ΑΚΕΛ, προειδοποιώντας ότι με την πολιτική τους θα σκοτώσουν το σχέδιο ανάκαμψης.

–Ποιο θα είναι ένα καλό αποτέλεσμα για τον ΔΗΣΥ στις επερχόμενες εκλογές;
–Είναι μάχη εδρών.

–Άρα για σας σημαντικό είναι να μη μειωθούν;

–Κατεβαίνουν σε εκλογές για πρώτη φορά δεκαπέντε κομματικοί σχηματισμοί. Η πίτα παραμένει η ίδια. Όλοι οι μεγάλοι πιθανώς θα έχουν απώλειες εκτός αν τα νεοσύστατα κόμματα πάρουν μηδέν. Για εμάς το σημαντικό είναι να παραμείνει ο ΔΗΣΥ κυρίαρχη πολιτική

“

Εκαθάρισα και γνωρίζουν οι Άγγλοι ότι ουδέποτε θα δεχθούμε μία λύση με δύο κυριαρχίες,

δύναμη. Να μείνει δυνατός ο ΔΗΣΥ για να μπορεί, όπως έκανε εδώ και χρόνια, να κρατά μέσα από τη σοβαρότητά του, την υπευθυνότητά του, τη χώρα στη σωστή πορεία. Ένας αδύναμος ΔΗΣΥ θα θέσει σε κίνδυνο τις μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη ο τόπος και την ιστορική ευκαιρία του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης.

–Η όποια πτώση σε εκλογικά ποσοστά θα είναι δηλαδή επειδή αυξάνονται οι σχηματισμοί σύμφωνα με την εκτίμησή σας;

–Το ένα είναι αυτό. Είμαστε όμως και ένα κόμμα εξουσίας εδώ και οκτώ χρόνια. Αν κάποιος ήθελε να εστίασει στα μεγάλα, θα κατέγραφε πως αυτή η κυβέρνηση πήρε μία χρεωκοπημένη οικονομία και την ξαναάνασπσε, πως παρά τις δυσκολίες η κυβέρνηση αυτή πέτυχε σημαντικές και ιστορικές μεταρρυθμίσεις. Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, το ΓεΣΥ. Να σας θυμίσω τι έλεγαν για τη μείωση της στρατιωτικής θητείας πριν από τις προηγούμενες εκλογές; Πως ήταν ψέματα και πως δεν θα εφαρμοστεί! Σήμερα λένε το ίδιο για το σχέδιο ανάκαμψης. Θα σκοτώσουν το ταμείο ανάκαμψης, λέγοντας πως δεν μπορεί να λειτουργήσει και πως είναι προεκλογικό πυροτέχνημα. Όταν και η Ευρώπη να έβαλε χρονδιαγράμματα για το πότε θα εγκριθούν, λαμβάνοντας υπόψη τις εκλογές στην Κύπρο. Μα αν ο Αναστασιάδης και ο Αβέρωφ έχουν τη δύναμη να καθορίζουν στις Βρυξέλλες πότε να μπαίνουν χρονδιαγράμματα προς έγκριση προγραμμάτων που ξεπερνούν το ένα τρις, αν κάνουν τουλάχιστον υπόκληση. Ξέρετε, δεν είναι σοβαρά αυτά τα πράγματα...

–Επικρίνεται η κυβέρνηση για λάθη που έγιναν τελευταίως ιδιαίτερα με την πανδημία...

–Πρώτοι εμείς υποδείξαμε κάποια μικρά λάθη. Γιατί πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στα μικρά. Όμως, θέλω να στελιώ ένα μήνυμα στα μέλη μας. Να μη νιώθουν την ανάγκη να απολογούνται, αλλά να είναι υπερήφανα για τη μεγάλη εικόνα της διαχείρισης αυτής της κυβέρνησης, με προμετωπίδα τα έργα και τα αποτελέσματα σε όλους

Έχουμε διακριτούς ρόλους με τον Αναστασιάδη, λέει στην «Κ» ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Όμως, σε καμία κρίσιμη φάση και σε καμία δύσκολη στιγμή για τον τόπο Αναστασιάδης και Αβέρωφ τράβηξαν ο καθένας τον δρόμο του.

τους τομείς. Είδαμε σε χώρες του G8 κόσμου να πεθαίνει στους διαδρόμους. Εμείς είμαστε η δεύτερη καλύτερη χώρα, μαζί με τη Φιλανδία, στη διαχείριση της πανδημίας. Η Γερμανία, με την πιο πειθαρχημένη κοινωνία, έχει ακόμη κλειστά τα εστιατόρια. Δεν γίνεται να δεχόμαστε αυτό τον μηδενισμό.

–Το πρόβλημα της πύλης αποδομούσε βεβαίως το αφήγημά σας περί ψηφιακής εποχής...

–Μέσα σε λίγους μήνες έγιναν όσα δεν είχαν γίνει εδώ και δεκαετίες. Πρώτη φορά έγιναν μαζικοί εμβολιασμοί με τρόπο πλήρως μηχανογραφημένο. Σχετικά με τα εμβόλια: καμία χώρα στην Ευρώπη δεν έδωσε επιλογή στον πολίτη. Ακόμα και η Εσθονία, που είναι πρώτη στην ψηφιακή διακυβέρνηση στην Ευρώπη, δεν έδινε στους πολίτες το δικαίωμα να διαλέγουν την ώρα του ραντεβού τους και το εμβόλιο. Ας σταματήσουμε να μεμφιμοιρούμε και ας δούμε τα άλματα προόδου που έχουμε κάνει σε ελάχιστο χρόνο και υπό αντίξοες συνθήκες την πρόοδο.

–Άρα κακώς έγινε η πύλη;

–Μόνο ο Κυπραίος έχει το αναφαίρετο δικαίωμα της μάσκας του εμβολίου. Έχει καμιά μάνα, κανένα πατέρα που πήγε στον παιδίατρο και τον ρώτησε τι μάσκα εμβόλιο θα βάλει το παιδί της; Φτάσαμε στα άκρα, χάσαμε τη νηφαλιότητά μας, ξεφύγαμε. Και απευθυνόμας κυρίως στην αντιπολίτευση που έχει χάσει το μέτρο της αντιπαράθεσης. Έγιναν πρωταθλητές στην άρνηση και τον μηδενισμό και παρασύρουν συμπολίτες μας και ακόμα και ΜΜΕ. Ας θυμηθούμε τις προσπάθειες για στήριξη της οικονομίας. Τις κρατικές εγγυήσεις πριν από έναν χρόνο τις σκότωσε η ανευθυνότητα της αντιπολίτευσης. Και τώρα, υπό το βάρος τη κατακραυγής, ήρθαν να τις ψηφίσουν με ανόπτες τροποποιήσεις. Μακάρι να διαφευστώ και να μην έρθει μήνυμα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ότι «με αυτά τα μασκαράλικα παραβιάζετε κανόνες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και δεν μπορείτε να προχωρήσετε». Αυτοί, αν τους αφήσουμε, θα τουμπάρουν τη χώρα. Την ώρα της παγκόσμιας πανδη-

μίας, της μεγαλύτερης μας κρίσης από το 1974, πήγαν να αφήσουν τον τόπο χωρίς προϋπολογισμό. Τώρα ζητούν να ενισχυθούν για ναβάλουν φρένο ακόμα δύο χρόνια. Μόνος τους στόχος είναι να μην γίνεται τίποτα. Δεν έχουν θετική πρόταση, μόνο άρνηση, εμπόδια και δυσκολίες. Αυτός ο τόπος όμως πρέπει να πάει μπροστά.

–Λέτε να πάμε μπροστά, όμως οι εκλογές δεν κερδίζονται με το τι κάνατε επί οικονομικής κρίσης; Η κριτική που δέχεστε είναι πως δεν έχετε πλέον όραμα για το μέλλον.

–Αυτά είναι έυλα επιχειρήματα. Βεβαίως πρέπει να καταγράψετε τα πεπραγμένα, να σταθείς στο σήμερα και να σχεδιάσεις το αύριο. Βεβαίως και σχεδιάζουμε την επόμενη μέρα. Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης που διεκδικήσαμε και κερδίσαμε, 4,5 δισ. που μας περιμένουν στο τραπέζι, με μεγάλο μέρος χορηγίες και όχι δάνεια, δεν είναι σχεδιασμός για την Κύπρο του αύριο; Μας έδωσαν τη δυνατότητα να σχεδιάσουμε με τις μέλλον της χώρας μας. Σε αυτό τον σχεδιασμό είχε εκπροσώπους από το κάθε κόμμα και από το ΑΚΕΛ και από το ΔΗΚΟ. Δεν ανατέδρασε κανένας. Και ποια είναι τώρα η αντιμετώπιση από την αντιπολίτευση; Θυμήθηκαν να το ισοπεδώσουν όλα. Για μια ακόμα φορά. Πώς θα υλοποιήσουμε τις μεταρρυθμίσεις που απαιτεί το Σχέδιο Ανάκαμψης με μια Βουλή - Βαβέλ που μόνη έγνοια θα έχει τις επόμενες Προεδρικές και να βάλει εμπόδια;

–Γιατί Βαβέλ; Δεν είναι μορφή δημοκρατίας οι διαφορετικές απόψεις στη Βουλή;

–Βεβαίως. Ακούσατε να βάζω εγώ θέμα δημοκρατίας; Εγώ θέτω θέμα αποτελεσματικότητας και λειτουργικότητας. Ο κόσμος είναι ελεύθερος να ψηφίσει ό,τι νομίζει. Το γεγονός όμως είναι ότι η Βουλή θέλει σταθερές πλειοψηφίες για να αποφασίσει. Οι ευκαιρίες, τυχοδιωκτικές συμμαχίες είναι η χειρότερη συνταγή για τη χώρα μας σήμερα. Οι Αμερικανοί είναι αντιδημοκράτες επειδή έχουν δύο μεγάλα κόμματα και σταθερές πλειοψηφίες; Αντιδημοκράτες και οι Εγγλέζοι; Οι Έλληνες; Οι μόνοι δη-

μοκράτες στο κόσμο είναι οι Κυπριοί; Κατανόω τον θυμό του κόσμου αλλά αυτοί που έχουν θυμό και αντιδρούν σήμερα θα είναι παρπανά θυμωμένοι μετά. Και θα ζητούν εξηγήσεις από τον Αβέρωφ και τον ΔΗΣΥ, όταν τίποτα δεν θα προχωρά.

–Προφανώς βλέπετε τις δημοσκοπήσεις και το γεγονός ότι καταγράφεται πολύ χαμηλά ποσοστά αξιοπιστίας σε θέματα διαφθοράς.

–Ο ελέφαντας είναι μπροστά μας και πρέπει να τον αντιμετωπίσουμε.

–Ο ελέφαντας είναι η διαφθορά;

–Υπάρχουν και δεκάδες άλλοι ελέφαντες.

–Εσείς όμως τι θα κάνετε για να διορθωθεί ο ΔΗΣΥ;

–Κατανόω ότι επειδή είμαστε κυβέρνηση και κόμμα εξουσίας ο κόσμος βλέπει πρώτα αυτούς που κυβερνούν, ασχέτως αν στα βίντεο πρωταγωνιστούν πρωτοκλασάτα στελέχη αυτών που φωνάζουν. Έχουμε και κάποιον να κάνει τον Ηρακλή κατά της διαφθοράς και να κατηγορεί, τη στιγμή που εκείνος και το συγγενικό του δικηγορικό γραφείο έκανε τα ίδια και χειρότερα.

–Το Υπουργικό Συμβούλιο όμως αποφασίζει. Και άμεση εμπλοκή είχε το γραφείο του Νίκου Αναστασιάδη και μελών του Υπουργικού...

–Το πόρισμα το διαβάζουμε α λα καρτ; Δηλαδή, εκεί που αναφέρεται ο πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών και το γραφείο του που έκανε αιτήσεις πολιτογραφίσεων δεν υπάρχει σύγκρουση; Όταν ο Τάσος και το πρώην δικηγορικό του γραφείο (και του Αναστασιάδη είναι πρώην), ήρθε στο Υπουργικό Συμβούλιο και υπογράφηκε η μεγαλύτερη σύμβαση που έγινε από το 1960 μέχρι σήμερα, πέραν του 1 δισ. ευρώ, για τα αεροδρόμια, δεν υπήρχε θέμα σύγκρουσης συμφερόντων;

–Μαζί σας μιλούμε όμως ότι με τον Νικόλα Παπαδόπουλο

–Όταν ο Δημήτρης Χριστόφιας ζήτησε να πάσει διαβατήριο ένας Σύριος τρομοκράτης γιατί του το ζήτησε ο φίλος του, ο Εμίρης του Κατάρ, του Al Jazeera δεν είναι σύγκρουση; Η διαπλοκή δεν σταματά στην εκτελεστική εξουσία, υπάρχει διαφθορά στη νομοθετική, δικαστική εξουσία, στην τέταρτη εξουσία και στον ιδιωτικό τομέα. Η διαπλοκή και διαφθορά που είναι παγκόσμια αντιμετωπίζεται με αυστηρούς κανόνες απόλυτης λογοδοσίας και απόλυτης διαφάνειας. Να έρθουν όλοι να συνεργαστούμε για να το λύσουμε. Η προσέγγιση όμως κάποιων, ότι εσείς όλοι είστε διεφθαρμένοι και ο μόνος αδιάφορος είναι ο Νικόλας Παπαδόπουλος, η προσέγγιση του ΑΚΕΛ που υπάρχει κομματική παρέμβαση σε κάθε σκάνδαλο είναι προκλητική. Να κάτσουμε όλοι μαζί, κυβέρνηση, πολιτικά κόμματα, να φωνάξουμε διεθνείς οργανισμούς και να εφαρμόσουμε στον τόπο μας, απόλυτη λογοδοσία και διαφάνεια.

–Υπάρχει βεβαίως ζήτημα με τα πρώην δικηγορικά γραφεία

“

Εδώ όταν το ΑΚΕΛ και το ΔΗΚΟ ήταν κυβέρνηση και είχαν να διαχειριστούν τρία containers ανατίναξαν την Κύπρο! Φανταστήκατε να διαχειρίζονταν την παγκόσμια πανδημία;

της κυβέρνησης, το οποίο θίξετε. Τι θα γίνει με αυτό;

–Αν θέλουμε να μην υπάρχουν, ας έρθουμε να αλλάξουμε το σύνταγμα. Όταν κάποιος γίνει υπουργός, γενικός εισαγγελέας, αρχηγός κόμματος, να μην έχει ταμπέλα ή επιχείρηση με το όνομά του.

–Οι συχνές διαφοροποιήσεις από τον πρόεδρο τι σημαίνουν; Διαφορετική σχολιά σκέψης ή παιχνιδί για να ικανοποιήσετε όλα τα ακροατήρια;

–Έχουμε διακριτούς ρόλους. Όμως, σε καμία κρίσιμη φάση και σε καμία δύσκολη στιγμή για τον τόπο Αναστασιάδης και Αβέρωφ τράβηξαν ο καθένας τον δρόμο του.

–Ούτε μετά το Κραν Μοντάνα;

–Από το 2013 για να βγάλουμε τη χώρα από τη δεινή κατάσταση δεν κλείναμε μάτι. Σε όλες τις μεγάλες μάχες είμαστε μαζί. Υπάρχουν σίγουρα τα επιμέρους, ωστόσο αυτό αποδεικνύει πόσο φιλελεύθερο κόμμα είμαστε. Αλιμονο αν δεν μπορεί το κυβερνών κόμμα να πετυχηθεί ότι κάποια πράγματα μπορούμε να τα κάνουμε καλύτερα.

–Έχετε παράπονο από τα στελέχη σας ότι δεν βγαίνουν ιδιαίτερα μπροστά;

–Δίνουμε μάχες, τους καμαρώνω, αλλά πρέπει να νιώθουν ότι έχουν όλα τα εφόδια να επιτίθενται. Επειδή δεν γίνεται να ανέχονται στα πάλαι να τους κάνει μαθήματα το ΑΚΕΛ και το ΔΗΚΟ. Εδώ όταν το ΑΚΕΛ και το ΔΗΚΟ ήταν κυβέρνηση και είχαν να διαχειριστούν τρία containers ανατίναξαν την Κύπρο! Φανταστήκατε να διαχειρίζονταν την παγκόσμια πανδημία;

–Και με ποιους θα συνεργαστείτε στη Βουλή με δεδομένο ότι πλέον έχουν γκερεμιστεί οι γέφυρες σας με το ΔΗΚΟ;

–Το ΔΗΚΟ επεδίωξε να τουμπάρει την οικονομία καταψήφίζοντας τους προϋπολογισμούς. Δε θα προτιμούσαμε το ΔΗΚΟ από τη χώρα. Υπήρχε όμως ένας Συναγερμός με 18 βουλευτές. Όσο λιγότερους έχει τόσο δυσκολότερα θα είναι τα πράγματα, να κρατηθεί η χώρα στη σωστή πορεία.

Καυτός ο Ιούλιος για το Κυπριακό

–Πριν από λίγο καιρό είχατε κάνει άνοιγμα για την πολιτική ισότητα. Κάποιοι θα σας πει πως ο πρόεδρος είναι εκείνος που βάζει υποσημειώσεις και δεν την δέχεται.

–Οι χειρισμοί του προέδρου στη Γενεύη ήταν άψογοι. Ακόμη και οι πιο προκατειλημμένοι το παραδέχονται.

–**Προηγουμένως όχι;**
–Στο Κραν Μοντάνα ο πρόεδρος είχε γραπτώς σημείωμα της 5ης Ιουλίου όσον αφορά σχολία του επί του πλαισίου Γκουτιέρρες και σε αυτό δέχεται την πολιτική ισότητα. Στο Κραν Μοντάνα, στα θέματα που αφορούσαν την εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική εξουσία, τα θέματα πολιτικής ισότητας ήταν σχεδόν συμφωνημένα στο σύνολό τους.

–**Ισχύει και για το μεσοδιάστημα μεταξύ Κραν Μοντάνα και Γενεύης τα περί άψογων χειρισμών;**

–Το μεγαλύτερο πρόβλημα μετά το Κραν Μοντάνα ήταν οι σχέσεις Ερντογάν και Ακιντζί, καθώς ο Τούρκος πρόεδρος δεν δεχόταν έστω και άτυπη διάσκεψη στην παρουσία του Μουσταφά Ακιντζί. Αυτή ήταν η πραγματική αιτία που δεν είχαμε την άτυπη και όχι εξαιτίας του Αναστασιάδη.

–**Για ποιο λόγο ο Γιούνκερ είπε πρόσφατα πως για το ναυάγιο στο Κραν Μοντάνα ευθύνονται οι δύο κοινότητες;**

–Ο Γιούνκερ εκλογάζει γενικότερα το θέμα και εξέφρασε την απογοήτευσή του γιατί δεν κατορθώθηκε η επίλυση του κυπριακού προβλήματος.

–**Επέριψε ευθύνες και στους δύο.**

–Νομίζω ότι κινήθηκε στην προσέγγιση του ΟΗΕ.

–**Ο Αντόνιο Γκουτιέρρες πάντως μίλησε για τετραγωνισμό του κύκλου, στέλλοντας το μήνυμα πως η όποια λύση θα είναι μεταξύ ΔΔΟ και λύσης δύο κρατών.**

–Εγώ πιστεύω ότι η θέση του προέδρου για αποκεντρωμένη ομοσπονδία μπορεί να δώσει τη δυνατότητα του τετραγωνισμού του κύκλου με μία κυριαρχία και μία ιθαγένεια.

Διασφαλίζει τη μία κρατική οντότητα και δίνει εξουσίες που να νιώθουν σχεδόν ως πλήρως αυτόνομα διοικούμενες οι δύο περιφέρειες.

–**Ούτε η βρετανική πρωτοβουλία έχει ως στόχο να τα βρούμε στη μέση;**

–Δεν υπήρξε οποιοδήποτε σχέδιο εκ μέρους της Βρετανίας. Ανταλλάσσουν ιδέες και συνεχίζουν το εντονότατο ενδιαφέρον. Και εύχομαι, εντονότατα να είναι το ενδιαφέρον και των ΗΠΑ.

–**Εσείς πώς τις είδατε αυτές τις πρωτοβουλίες;**

–Ξεκαθάρισα και γνωρίζουν οι Άγγλοι, ότι ουδέποτε θα δεχθούμε μία λύση με δύο κυριαρχίες. Από εκεί και πέρα είμαι υπέρμαχος της συζήτησης εντός της αρχής που έβαλε ο πρόεδρος, για αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Θεωρώ ότι εκεί μπορεί να ικανοποιηθούν κάποιες ανησυχίες των Τ/Κ.

–**Σε ένα σενάριο όπου συνεχίζουν οι σχεδιασμοί στο Βαρώνι και υπάρξουν περαιτέρω προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, εκτιμάτε πως πρέπει να πάμε σε μια δεύτερη άτυπη συνάντηση;**

–Δεν εκτιμώ ότι θα γίνει οτιδήποτε πριν από την άτυπη συνάντηση.

–**Θα γίνει δηλαδή κανονικά κατά τις προβλέψεις σας;**

–Ο Ιούλιος συνήθως είναι καυτός μήνας και για το Κυπριακό.

Ορατός ο κίνδυνος της διχοτόμησης

Άντρος Κυπριανού: Ο Πρόεδρος πρέπει να αντιληφθεί την ιστορική του ευθύνη και να αναλάβει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες

Συνέντευξη στη

ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Αν δεν προηγηθούν κάποιες πρωτοβουλίες από την πλευρά μας, οι οποίες δεν θα αποτελούν υποχώρηση στην ουσία των θέσεών μας, αλλά θα δίνουν κίνητρα στην Τουρκία και την τ/κ κοινότητα και αν δεν υπάρξει υποχώρηση της Τουρκίας και της τ/κ κοινότητας από την απαραίτητη αξίωση για λύση δύο κρατών, δεν πρέπει να γίνει η διάσκεψη», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού. Θεωρεί μεγάλη αποτυχία την Πενταμερή στη Γενεύη και προειδοποιεί πως χωρίς πρωτοβουλίες οδηγούμαστε με μαθηματική ακρίβεια στη διχοτόμηση, ασχέτως του τι λέει η διεθνής κοινότητα. Ο ίδιος απαντά για ποιο λόγο δεν κεφαλαιοποιεί το ΑΚΕΛ από την κυβερνητική φθορά, σημειώνοντας πως οι ψηφοφόροι της Δεξιάς και Ακροδεξιάς δεν θα ψήφισαν ΑΚΕΛ. Εκτιμά

Υπάρχει το ενδεχόμενο αναβολής του εκλογικού συνεδρίου για τον Ιούνιο, λέει ο Άντρος Κυπριανού και αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να μην επαναδιεκδικήσει.

“

Αλλοίμονο αν πάμε σε μια δεύτερη διάσκεψη και να έχουμε αδιέξοδο. Θα αρχίσει ο προβληματισμός στη διεθνή κοινότητα για το τι μπορεί να γίνει με το Κυπριακό και ενδεχομένως να ξεκινήσουν νέες ιδέες.

πως το ΑΚΕΛ θα πάρει λίγο πιο πάνω από το ποσοστό του 2016 και εξηγεί πως η πανδημία επηρέασε την προεκλογική του κόμματος. Το ενδιαφέρον βεβαίως είναι ότι μετά τις βουλευτικές, αρχίζει αμέσως δουλειά για τις προεδρικές και ράβει το κουστούμι του υποψήφιου προέδρου.

–Θεωρείται επιτυχία η άτυπη πενταμερής για εσάς;

–Είναι μεγάλη αποτυχία με την έννοια ότι η Τουρκία για πρώτη φορά έθεσε και επίσημα στο τραπέζι την απαραίτητη αξίωσή της για λύση δύο κρατών. Υπήρξε βεβαίως απάντηση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών αλλά δεν παύει από το να έχει τεθεί πλέον επίσημα αυτό το θέμα. Μάλιστα, ενώ η Τουρκία συμπεριφέρθηκε απαράδεκτα, οι αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας ήταν πολύ κλιμακωτές, κάτι που ανησυχητικό για το μέλλον. Το χειρότερο βεβαίως είναι ότι η κυβέρνηση δηλώνει ικανοποιημένη για το γεγονός ότι ο Αντόνιο Γκουτιέρρες δήλωσε το αυτονόητο. Το θέμα είναι αν η διάσκεψη στη Γενεύη μάς έχει φέρει πιο κοντά σε λύση ή αν μας έχει απομακρύνει.

–Τότε γιατί επιμένετε ευθὺς εξαρχής να πάμε σε διάσκεψη τη

στιγμή που η χρονική συγκυρία και τα δεδομένα δεν ήταν υπέρ μας; Ήταν λάθος τελικά το ότι πήγαμε;

–Ενώσω συνεχίζεται το αδιέξοδο, η Τουρκία προβαίνει σε νέα τετελεσμένα. Εμείς θα έπρεπε την επομένη του ναυαγίου του Κραν Μοντάνα να διεκδικήσουμε να πάμε πίσω σε διαπραγματεύσεις. Το ζήτημα είναι με ποιο πλαίσιο πήγε στη Γενεύη ο πρόεδρος. Εμείς είχαμε προειδοποιήσει πως με τον τρόπο που λειτουργούσε θα οδηγούμασταν σε αδιέξοδο. Είχαμε προτείνει τι έπρεπε να γίνει. Δυστυχώς, με τον τρόπο που χειρίστηκε την κατάσταση δεν μπορούσαμε να έχουμε διαφορετικά αποτελέσματα.

–Μιλάτε για τους χειρισμούς πριν από τον άτυπο;

–Ναι, αλλά και εκεί θα μπορούσαμε να καταθέσουμε μια πρόταση που να στριμώχνει την Τουρκία. Αντιθέτως, βάσει δημοσιευμάτων, ο κ. Τσαβούσογλου φέρεται να ήταν επικριτικός με τον κ. Αναστασιάδη για το τι έγινε στο Κραν Μοντάνα με αποτέλεσμα να στριμώξει εμάς.

–Βεβαίως ο πρόεδρος αρνείται κάτι τέτοιο.

–Καλά, ο πρόεδρος διαψεύδει

και την έκθεση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών για το τι έγινε την κρίσιμη ώρα. Όταν κυκλοφόρησε η έκθεση ως ανεπίσημο έγγραφο δεν την αμφισβήτησε όμως. Την άφησε να μετατραπεί σε επίσημο έγγραφο.

–Τον τετραγωνισμό του κύκλου από τον Αντόνιο Γκουτιέρρες πώς τον ερμηνεύετε; Μία λύση μεταξύ ΔΔΟ και λύσης δύο κρατών;

–Εγώ δεν δίνω αυτή την ερμηνεία. Μία τέτοια προσέγγιση θα ήταν λάθος. Απλώς, ο κ. Αναστασιάδης θα πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες που δημιουργούν την προϋπόθεση επιστροφής της Τουρκίας στο συμφωνημένο πλαίσιο λύσης. Αν δεν το κάνει, ο κίνδυνος είναι να πάμε στη διχοτόμηση. Όχι με μια ενδιάμεση προσέγγιση, αλλά να πάμε με μαθηματική ακρίβεια στη διχοτόμηση.

–Μα η διεθνής κοινότητα απορρίπτει κάτι τέτοιο...

–Όταν περάσουν μερικά χρόνια, να ξαναμιλήσουμε. Εγώ μπορεί να μην είμαι στην πολιτική, αλλά θα τα ξαναπούμε. Πράγματα που η διεθνής κοινότητα απορρίπτει, μετά από μερικά χρόνια γίνονται αποδεκτά, όταν διαπιστώνεται

πως δεν υπάρχει λύση σε ένα πρόβλημα.

–Η αποκεντρωμένη μοσπονδία όπως έχει κατατεθεί από τον πρόεδρο αποτελεί μία λύση;

–Με ποιους τη συζητήσε αυτή την πρόταση; Μαζί μας δεν έχει συζητήσει κάτι. Εγώ δεν τη γνωρίζω και ακόμα και στη Γενεύη τον ρώτησα τι ακριβώς θέλει. Μου είπε πως υπάρχει πρόταση, αλλά εγώ δεν την είδα ποτέ.

–Στη φάση που βρισκόμαστε μπορούμε να περιμένουμε δεύτερη άτυπη διάσκεψη;

–Αν δεν προηγηθούν κάποιες πρωτοβουλίες από την πλευρά μας, οι οποίες δεν θα αποτελούν υποχώρηση στην ουσία των θέσεών μας, αλλά θα δίνουν κίνητρα στην Τουρκία και την τ/κ κοινότητα και αν δεν υπάρξει υποχώρηση της Τουρκίας και της τ/κ κοινότητας από την απαραίτητη αξίωση για λύση δύο κρατών, δεν πρέπει να γίνει η διάσκεψη. Αλλοίμονο αν πάμε σε μία δεύτερη διάσκεψη και να έχουμε αδιέξοδο. Θα αρχίσει ο προβληματισμός στη διεθνή κοινότητα για το τι μπορεί να γίνει με το Κυπριακό και ενδεχομένως να ξεκινήσουν νέες ιδέες.

Υποψήφιος που να κινείται Κεντροαριστερά

–Με το ΔΗΚΟ τι να αναμένουμε; Είστε σε συνεννόηση δεδομένου ότι και οι δύο επικαλείστε την ανάγκη αλλαγής; –Δεν έχουμε συζητήσει τίποτα μέχρι σήμερα, δεν μας έχει απασχολήσει τέτοιο θέμα καθώς η προτεραιότητα είναι οι βουλευτικές εκλογές. Αμέσως μετά, η δική μας προτεραιότητα είναι να αρχίσουμε δουλειά για τις προεδρικές εκλογές.

–Αργήσατε...

–Μπορεί να το πει κάποιος, όμως προτεραιότητα είναι οι βουλευτικές. Θέλουμε να δημιουργήσουμε εκείνη τη δυναμική που θα μας επιτρέψει να συσπειρώσουμε εκείνες τις κοινωνικές και πολιτικές ομάδες γύρω από την υποψηφιότητα του ΑΚΕΛ για να πετύχουμε την αλλαγή του 2023. Γι' αυτό ακριβώς θέλουμε να είμαστε ισχυροί για να φέρουμε την προεδρευτική αλλαγή. Ο άλλος στόχος είναι να είμαστε ισχυροί, η δυνατή φωνή που θα διεκδικούσε τα δίκαια του κόσμου.

–Ενδιαφέρεστε για την προεδρία της Βουλής;

–Δεν βλέπω τίποτα άλλο προς το παρόν εκτός του να έχουμε ένα καλό εκλογικό αποτέλεσμα. Τα υπόλοιπα μετά.

–Εξακολουθεί να είναι κόκκινη γραμμή για σας η υποψηφιότητα αρχηγού κόμματος για το 2023 ή στελέχους πρώτης γραμμής; –Θέλουμε μία υποψηφιότητα που να συσπειρώνει ευρύτερες μάζες γύρω της. Θεωρώ πως καμία κομματική υποψηφιότητα δεν μπορεί να συσπειρώσει ευρύτερες μάζες...

–Μία υποψηφιότητα από τη Δεξιά;

–Εμείς μιλούμε για προεδρευτική αλλαγή, θέλουμε έναν άνθρωπο που κινείται στην Κεντροαριστερά.

–Το εκλογικό συνέδριο θα γίνει κανονικά τον Ιούνιο;

–Δεν έχει αποφασιστεί οριστικά. Υπάρχει ενδεχόμενο να γίνει τέλος του Σεπτεμβρίου.

–Γιατί;

–Δεν ξέρουμε αν θα προλάβουμε.

–Η δική σας υποψηφιότητα είναι δεδομένη;

–Όχι, αφήστε να τα δούμε μετά τις εκλογές.

–Άλλαξε κάτι δηλαδή;

–Αφήστε να τα δούμε μετά τις εκλογές.

–Άρα κακώς έγινε η άτυπη.

–Έπρεπε να γίνει, αλλά με διαφορετική προσέγγιση.

Ασκούμε πίεση

–Επειδή έχετε δίξει αρκετές φορές το θέμα αξιοπιστίας του προέδρου, θεωρείτε καλύτερο να παγώσουν τα πράγματα στο Κυπριακό μέχρι να ολοκληρωθεί η θητεία του και να αναλάβει άλλος;

–Θα ήταν ευχής έργο να είχαμε τα χρονικά περιθώρια να περιμένουμε. Ήδη όμως η Τουρκία προχωρεί σε μονομερείς ενέργειες στο Βαρώσι. Αν περιμένουμε δύο χρόνια θα έχει ολοκληρωθεί ο εποίκισμός της Αμμοχώστου. Χάσαμε τη Μόρφου στο Κραν Μοντάνα, αν χάσουμε και την Αμμόχωστο διερωτώμαι ποιος θα διεκδικεί λύση. Γι' αυτό ο κ. Αναστασιάδης θα πρέπει να συνειδητοποιήσει τις ευθύνες του, καθώς η συνέχιση της τακτικής του θα μας οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια αργά ή γρήγορα στη διχοτόμηση. Και επιμένω πως θα καταγραφεί από την ιστορία ως ο ηγέτης της διχοτόμησης.

–Άρα ελπίζετε στο ότι θα θέλει να διασώσει την υστεροφημία του;

“

Αμέσως μετά τις βουλευτικές, η δική μας προτεραιότητα είναι να αρχίσουμε δουλειά για τις προεδρικές εκλογές

–Μέχρι στιγμής δεν έχω διαπιστώσει ότι καταβάλλει προσπάθεια να σώσει την υστεροφημία του και γι' αυτό θα του ασκούμε πίεση μέχρι να συνειδητοποιήσει την ιστορική του ευθύνη.

–Η κυβέρνηση και ο ΔΗΣΥ βρίσκονται στο υψηλότερο σημείο φθοράς. Εσείς γιατί δεν κεφαλαιοποιείτε από αυτό;

–Φθορά έχει ο ΔΗΣΥ που βρίσκεται στον χώρο της Δεξιάς και της Ακροδεξιάς. Θεωρούμε πως μπορεί να κεφαλαιοποιήσει το κόμμα της Αριστεράς.

–Είστε αξιωματική αντιπολίτευση. Αν δεν κεφαλαιοποιήσετε τώρα, πότε;

–Καλά, οι ψηφοφόροι που φύγουν από τον ΔΗΣΥ θα έρθουν στο ΑΚΕΛ; Είναι η πρώτη φορά που έχουμε 13 κομματικούς σχηματισμούς και 8 ανεξάρτητους υποψηφίους. Δεν λαμβάνουμε υπόψη σε αυτή την εξίσωση ότι έχουν δημιουργηθεί τόσα πολλά κόμματα που το καθένα μπορεί να προσελκύσει ψηφοφόρους που παραδοσιακά τοποθετούνταν διαφορετικά; Πέραν τούτου είναι καλό να περιμένουμε και το εκλογικό αποτέλεσμα.

Η κρίση της πανδημίας επηρέασε την εκστρατεία του ΑΚΕΛ

–Για σας τι είναι ένα καλό αποτέλεσμα;

–Κάτι περισσότερο από το ποσοστό που λάβαμε την προηγούμενη φορά.

–Δεν είναι πολύ χαμηλό;

–Υπολογίζουμε όλα τα δεδομένα. Η πανδημία περιόρισε τη δυνατότητα να κάνουμε εκστρατεία. Εμάς το μεγαλύτερο μας όπλο ήταν η ζωντανή επαφή. Πλέον δεν έχουμε αυτή την πολυτέλεια. Κόμματα που προϋπήρχαν ή δημιουργήθηκαν τώρα, προσπαθούν να παραπλανήσουν με τη ρητορική τους τους ψηφοφόρους. Καταρτίζουν ψηφοδέλτια που είναι μωσαϊκά απόψεων, με υποψήφιους που έχουν εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις για σημαντικά ζητήματα.

–Σε ποιους αναφέρεστε;

–Στο ψηφοδέλτιο των Οικολόγων συμμετέχουν άνθρωποι που είναι φανατικά υπέρ της λύσης και παράλληλα άνθρωποι φανατικά ενάντια της ομοσπονδίας. Πώς είναι δυνατόν αυτό και να λένε παράλληλα στον κυπριακό λαό να τους ψηφίσουμε για τις θέσεις τους. Άκουσα την αναπληρώτρια πρόεδρο των Οικολόγων να λέει ότι η θέση του Κινήματος παραμένει ως είχε, ενάντια στη ΔΔΟ. Πώς κάποιος υποψήφιος τότε εξακολουθούν να είναι στο ψηφοδέλτιό τους και να προτάσσουν τη θέση τους στο Κυπριακό, η οποία είναι εκ διαμέτρου αντίθετη με τους Οικολόγους;

–Με όλα αυτά που μου λέτε να υποθέσουμε πως το ΑΚΕΛ έχει συμβιβαστεί με το ότι δεν θα ξαναδεί ποσοστά αλλοτινών εποχών...

–Η Κύπρος πέρασε μία οικονομική κρίση που ξεπεράσαμε το 2017 και μπήκαμε στην πανδημία. Η κρίση της πανδημίας, πέραν του ότι περιορίσε την εκστρατεία, αναστάτωσε και τον κόσμο που πλέον αναζητά ευθύνες στα προβλήματα που τον ταλανίζουν καθημερινά. Περνούμε συνεχώς μία περίοδο πολλών και σοβαρών προβλημάτων στην κυπριακή κοινωνία, φυσιολογικά αυτό αναστατώνει τον κόσμο και προκαλεί ανακατατάξεις, ωστόσο είμαι πεπεισμένος ότι τα πράγματα θα ξεκαθαρίσουν μελλοντικά.

–Δηλαδή;

–Όταν θα έχουμε και αυτή την εκλογική αναμέτρηση. Κάποιοι εκλογικοί σχηματισμοί που υποσχονται ένα σωρό πράγματα για να αποσπάσουν την ψήφο των πο-

λιτών, όταν θα μπου στην Βουλή και θα γίνει αντιληπτό ότι συμπεριφέρονται με διαφορετικό τρόπο από αυτό που υπόσχονται, τότε θα υπάρξει αλλαγή.

–Υπάρχουν όμως και ψηφοφόροι που θέλουν από το ΑΚΕΛ να ασκείται πιο δυναμική αντιπολίτευση.

–Συναντώ συνέχεια αυτή την άποψη, ότι το ΑΚΕΛ θα έπρεπε να είναι πιο σκληρό. Το σκληρό ωστόσο πρέπει να είναι και αποτελεσματικό. Δεν είναι εκείνο που κάνει απλώς περισσότερο θόρυβο. Θεωρώ ότι έχουμε αναλάβει σημαντικές πρωτοβουλίες για τον πολίτη, όπως η καθιέρωση του κατώτατου μισθού, πέζουμε την κυβέρνηση για αποδοχή συνολικών συμβάσεων και επέκταση των συνολικών συμβάσεων. Για όλα πάζουμε.

–Σαν να μην έχει αποτέλεσμα όμως...

–Επειδή η σημερινή κυβέρνηση είναι κοινωνικά ανάγνητη και δεν ιδρώνει το αφτί της για όλα αυτά που βιώνει ο λαός και εμείς προσπαθούμε να προωθήσουμε. Η κυβέρνηση σήμερα, ακόμα και εκεί που η Βουλή ψηφίζει ομόφωνα, αναπέμπει προτάσεις νόμου. Ο Νίκος Αναστασιάδης είναι πρωταθλητής στις αναπομπές. Και το λέω αυτό για να καταλάβει ο κόσμος τους περιορισμούς που έχει η Βουλή και τι μπορεί να κάνει. Δε μπορεί για παράδειγμα να αυξήσει τον κρατικό προϋπολογισμό. Πολλοί θεωρούν ότι η Βουλή αποφασίζει για όλα.

–Φαντάζομαι ακούτε τις κριτικές που δέχεται το ΑΚΕΛ, ότι έχασε το ηθικό του πλεονέκτημα λόγω της εμπλοκής Τζιοβάνη

και παλαιότερων περιπτώσεων...

–Θεωρώ ότι το ΑΚΕΛ παρά τα προβλήματα που έχει παρουσιάσει τελευταίως, εξακολουθεί να έχει πολύ μεγαλύτερο ηθικό πλεονέκτημα απέναντι στα υπόλοιπα κόμματα. Εγώ άλλωστε έχω θέσει στη Βουλή πρόταση να υποδείξουν όποιον ελεγκτή θέλουν για να κάνει φύλο και φτερό όλα μου τα περιστασιακά στοιχεία. Είμαι έτοιμος. –Ισχύει και για την κοινοβουλευτική ομάδα σας; –Βεβαίως. Είναι έτοιμοι εκείνοι όμως να υποδείξουν και εμείς με τη σειρά μας έναν ελεγκτή που θα κάνει το ίδιο γι' αυτούς; Εγώ τους προκαλώ. Ακούω πράγματα για τα οποία θεωρώ ότι έπρεπε να ντρεπονται. Η πρόκλησή μου είναι εκεί και όποιος έχει κότσια ασ το κάνομε.

Οι «ανθεκτικές» εκλογές της 30ής Μαΐου

Ένα πολιτικό σύστημα που επιβιώνει σε μια Κύπρο που διαρκώς αλλάζει λόγω πανδημίας και εξελίξεων στο κυπριακό

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Οι εκλογές της επόμενης Κυριακής, οι δωδέκατες με τη σημειολογία του αριθμού να έχει τη μαγεία της, στις 30 Μαΐου θα αναδείξουν, για μία πενταετία, τα 56 από τα 80 μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων. Οι πρώτες σε συνθήκες πανδημίας και, ταυτόχρονα, οι πρώτες με αριθμό ρεκόρ υποψηφιοτήτων εντός και εκτός των παραδοσιακών δομών του κυπριακού πολιτικού συστήματος. Θα υποστήριζε κανείς, χωρίς υπερβολή, πως οι εν λόγω βουλευτικές εκλογές θα οδηγήσουν εκτός απροόπτου τη χώρα σε μια πολύ ενδιαφέρουσα μεταβατική περίοδο από την οποία δεσπόζουν δύο ποιοτικά χαρακτηριστικά, ο χρονικός ορίζοντας του

Το πώς το Κυπριακό και μια συζήτηση περί αυτού θα αποτελέσει θεματική (political concept) μεταξύ ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ και Οικολόγων μετά τις βουλευτικές του Μαΐου αποτελεί μια πολύ ενδιαφέρουσα εξέλιξη για να παρακολουθήσει κανείς, καθ' οδόν για το 2023.

2023, συνεπώς θα διαμορφώσουν το σκηνικό και τις δυναμικές των προεδρικών εκλογών και επίσης οι εξελίξεις στο Κυπριακό μιας και ο χάρτης της νέας Βουλής των Αντιπροσώπων, που θα προκύψει, θα κληθεί να βιώσει ιστορικές στιγμές μιας και το εθνικό θέμα εισέρχεται σε μια κρίσιμη –και σχετικά αχαρτογράφητη– περίοδο. Από μόνες τους αυτές οι δύο συνθήκες όχι μόνον θα δοκιμάσουν τα όρια του πολιτικού συστήματος στην Κύπρο αλλά –μεσοπρόθεσμα– θα το συνδιαμορφώσουν ως προς τις ισορροπίες, νέες δυναμικές που θα προκύψουν και παλιές που θα αντέξουν στον χρόνο.

Κυπριακό και 2023

Μπορεί σε αυτή την προεκλογική να είδαμε όλα τα «παραδοσιακά» συστατικά του κυπριακού πολιτικού συστήματος σε μικρογραφία λόγω των ιδιαιτέρων συνθηκών της πανδημίας του κορωνοϊού, ωστόσο, δεν έλειψαν όλα εκείνα τα στοιχεία που καταδεικνύουν τις ανοχές του τελευταίου: Φυλλάδια, αφίσες υποψηφίων πάνω στα σύρματα περιφράξεων και οι μηχανισμοί του τηλεφώνου των

Την επόμενη Κυριακή η Κύπρος μπαίνει σε ρυθμούς ψηφοφορίας στην πρώτη εκλογική διαδικασία σε συνθήκες υγειονομικής κρίσης.

υποψηφίων που πήραν φωτιά. Σε αυτές τις εκλογές συνεπώς υπενθυμίζεται πως το διακύβευμα για τα κόμματα παραμένει εκείνη η παλιοσχολική ανθεκτικότητα, η οποία τις προσλαμβάνει (αλλά και τις εργαλείοποιεί) ως το ενδιάμεσο στάδιο για τις προεδρικές εκλογές –σε λιγότερο από δύο χρόνια από την 30ή Μαΐου.

Και πράγματι το πρώτο και μεγάλο συμπέρασμα που θα προκύψει το βράδυ της επόμενης Κυριακής είναι αν το 2023 μπορούν να διαμορφωθούν οι συνθήκες για αλλαγή παραδείγματος μετά από μία δεκαετία διακυβέρνησης του Δημοκρατικού Συναγερμού (2013-2023). Τι σημαίνει αυτό πρακτικά; Πως πέραν της ονοματολογίας για το 2023 την επομένη των εκλογών η ισχύς των τριών βασικών κομμάτων της αξιωματικής αντιπολίτευσης (ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ και Οικολόγοι) πρέπει να είναι τέτοια ώστε και να δημιουργηθεί ένα ενιαίο μέτωπο έντονης αμφισβήτησης της κυβέρνησης ΔΗΣΥ αλλά και το περιθώριο για μεταξύ τους συνεννόηση, συναίνεση και εν δυνάμει συνεργασία. Φυσικά, για τα τελευταία πέραν των μαθηματικών

της τεχνικής καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίσει το ίδιο το Κυπριακό.

Ακριβώς, διότι παρά την έμφαση στη διαφθορά και στα της οικονομίας τα τελευταία χρόνια, το εθνικό πρόβλημα και η τροπή που έχουν πάρει τα πράγματα εκεί τέμνει οριζόντια όλους τους δρώντες του πολιτικού συστήματος. Αποτελεί συνταγή πόλωσης, στρατηγικής συμπόρευσης αλλά και τακτικών αναδιπλώσεων/συμβιβασμών.

Το πώς το Κυπριακό και μια συζήτηση περί αυτού θα αποτελέσει θεματική (political concept) μεταξύ ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ και Οικολόγων μετά τις βουλευτικές του Μαΐου αποτελεί μια πολύ ενδιαφέρουσα εξέλιξη για να παρακολουθήσει κανείς, καθ' οδόν για το 2023 και σε σχέση πάντα και με τις ίδιες τις εξελίξεις επί του... εδάφους.

Η αόρατη χείρα

Στις εκλογές αυτές υπάρχουν πολλές παράλληλες συζητήσεις μεταξύ παρατηρητών. Από την άποψη των ποσοστών του ΕΛΑΜ, εν γένει του λαϊκισμού ή τα τελικά ποσοστά της αποχής μέχρι το αν

θα καταλήξουμε σε μια πολυκομματική ή μη Βουλή και ποια θα είναι τα ποσοστά των κομμάτων του λεγόμενου κεντρώου χώρου. Ξεκινώντας από τον τελευταίο καθίσταται σαφές πως ο λεγόμενος ενοποιημένος κεντρώος ή ενδιάμεσος χώρος στην Κύπρο δεν μπορεί να αποτελέσει σοβαρή εναλλακτική πρόταση: Η ΕΔΕΚ μοιάζει πιο παρηκμασμένη από ποτέ, η Αλληλεγγύη της κ. Θεοχάρους κατά πάσα πιθανότητα δεν θα τα καταφέρει, ενώ η Δημοκρατική Παράταξη του κ. Καρογιάν μοιάζει περισσότερο με μια psy-op τακτικής συμπόρευσης του ΔΗΣΥ παρά για έναν πολιτικό χώρο που προσφέρει κάτι νεωτερικό. Υπό αυτές τις συνθήκες, μακροπρόθεσμα, οι δύο παραδοσιακοί δρώντες του πολιτικού συστήματος ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ θα παραμείνουν, εκτός απροόπτου, οι βασικοί πολιτικοί πρωταγωνιστές της πολιτικής στην Κύπρο, το ΔΗΚΟ –ιδίως αν ενισχυθεί εκλογικά– ένας τρίτος πόλος και η μεγάλη εικόνα του εκλογικού χάρτη θα συμπληρωθούν οι Οικολόγοι και το ΕΛΑΜ. Με αυτή την κομματική πεντάδα να ισχυροποιείται στα επόμενα χρόνια καθι-

σταται σαφές πως ο δικομματισμός –σε γενικές γραμμές υγιές συστατικό των πολιτικών συστημάτων– επιβιώνει και αυτορυθμίζεται στην Κύπρο, το ΔΗΚΟ παραμένει ένα κομματάκι σαφές πως ο λεγόμενος ενοποιημένος κεντρώος ή ενδιάμεσος χώρος στην Κύπρο δεν μπορεί να αποτελέσει σοβαρή εναλλακτική πρόταση: Η ΕΔΕΚ μοιάζει πιο παρηκμασμένη από ποτέ, η Αλληλεγγύη της κ. Θεοχάρους κατά πάσα πιθανότητα δεν θα τα καταφέρει, ενώ η Δημοκρατική Παράταξη του κ. Καρογιάν μοιάζει περισσότερο με μια psy-op τακτικής συμπόρευσης του ΔΗΣΥ παρά για έναν πολιτικό χώρο που προσφέρει κάτι νεωτερικό. Υπό αυτές τις συνθήκες, μακροπρόθεσμα, οι δύο παραδοσιακοί δρώντες του πολιτικού συστήματος ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ θα παραμείνουν, εκτός απροόπτου, οι βασικοί πολιτικοί πρωταγωνιστές της πολιτικής στην Κύπρο, το ΔΗΚΟ –ιδίως αν ενισχυθεί εκλογικά– ένας τρίτος πόλος και η μεγάλη εικόνα του εκλογικού χάρτη θα συμπληρωθούν οι Οικολόγοι και το ΕΛΑΜ. Με αυτή την κομματική πεντάδα να ισχυροποιείται στα επόμενα χρόνια καθι-

σταται σαφές πως ο δικομματισμός –σε γενικές γραμμές υγιές συστατικό των πολιτικών συστημάτων– επιβιώνει και αυτορυθμίζεται στην Κύπρο, το ΔΗΚΟ παραμένει ένα κομματάκι σαφές πως ο λεγόμενος ενοποιημένος κεντρώος ή ενδιάμεσος χώρος στην Κύπρο δεν μπορεί να αποτελέσει σοβαρή εναλλακτική πρόταση: Η ΕΔΕΚ μοιάζει πιο παρηκμασμένη από ποτέ, η Αλληλεγγύη της κ. Θεοχάρους κατά πάσα πιθανότητα δεν θα τα καταφέρει, ενώ η Δημοκρατική Παράταξη του κ. Καρογιάν μοιάζει περισσότερο με μια psy-op τακτικής συμπόρευσης του ΔΗΣΥ παρά για έναν πολιτικό χώρο που προσφέρει κάτι νεωτερικό. Υπό αυτές τις συνθήκες, μακροπρόθεσμα, οι δύο παραδοσιακοί δρώντες του πολιτικού συστήματος ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ θα παραμείνουν, εκτός απροόπτου, οι βασικοί πολιτικοί πρωταγωνιστές της πολιτικής στην Κύπρο, το ΔΗΚΟ –ιδίως αν ενισχυθεί εκλογικά– ένας τρίτος πόλος και η μεγάλη εικόνα του εκλογικού χάρτη θα συμπληρωθούν οι Οικολόγοι και το ΕΛΑΜ. Με αυτή την κομματική πεντάδα να ισχυροποιείται στα επόμενα χρόνια καθι-

Χρειάζεται νέο κόμμα;

Με αφορμή τόσο τις πολιτικές εξελίξεις στην Κύπρο (Κυπριακό, Οικονομία, διαφθορά, κ.ο.κ.) όσο και διαχρονικά, η συζήτηση για την ίδρυση/εμφάνιση ενός νέου πολιτικού κινήματος επιστρέφει πάντα στο προσκήνιο. Στην Κύπρο μια τέτοια συζήτηση περιλαμβάνει, μαθηματικά σχεδόν πάντα, είτε πειράσματα αμφιβόλου πολιτικού διακυβέματος, είτε ομάδες συμφερόντων πέραν των ταυτότητας ή Κυπριακού, είτε, με έναν occultist τρόπο, προσωποπαγείς προσπάθειες εξαργύρωσης της κινητοποίησης του κόσμου και, τέλος, κακόγουστο ελιτισμό. Οι εξελίξεις όμως στο Κυπριακό και η εξοριστική μεταβατική περίοδος 2023-2028 που ακολουθεί –ιδίως αν στο Κυπριακό επαληθευτεί το χειρότερο σενάριο ενός μόνιμου και οριστικού διαχωρισμού– γεννούν το ερώτημα αν η όποια αποτυχία μπορεί να χρεωθεί συνολικά επί του πολιτικού συστήματος. Η αλήθεια είναι πως οι πρόεδροι που πρόσκεινταν σε όλα τα κόμματα (ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ) του τύπου, μετά το 1977, απέτυχαν να λύσουν το Κυπριακό ή να προσφέρουν μια εναλλακτική πρόταση ως προς την μορφή λύσης ή της αποφυγής των χειρότερων συνεπειών από τη μη λύση. Σε αυτές τις εκλογές μάλιστα αξίζει κανείς να παρακολουθήσει και τις αμφιταλαντεύσεις των απογευματινών ψηφοφόρων που το 2013 και το 2018 στίριξαν τον ΔΗΣΥ με γνώμονα το Κυπριακό και σήμερα βρίσκονται ενώπιον διλημάτων: Διατηρούν τις επιφυλάξεις τους για το ΑΚΕΛ, δεν έχουν πειστεί για τις θέσεις των Οικολόγων στο Κυπριακό και θεωρούν την ψήφο σε μικρότερη ελικρινή διαδικασία πραγματικού εκσυγχρονισμού ως προς τα όρια των ιδεολογικών τους προεκτάσεων (Κεντροδεξιά VS Σοσιαλδημοκρατία) τότε μελλοντικά θα μπορούσαν να ενισχυθούν περαιτέρω. Βέβαια, σε αυτό το σημείο, ισχύει το παράδοξο του ΔΗΣΥ να μεταστρέφεται δεξιότερα –χωρίς αποτέλεσμα ως προς τη συγκράτηση των διαρροών του προς το ΕΛΑΜ και το ΑΚΕΛ να αποτυγχάνει ένα γενναίο άνοιγμα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο της κοινωνίας προκειμένου να κεφαλαιοποιήσει τη φθορά – αλλά και τα λάθη –της διακυβέρνησης του Συναγερμού.

Τι να αναμένουμε την επόμενη Κυριακή

Εκτός απροόπτου το βράδυ της Κυριακής η νέα Βουλή των Αντιπροσώπων θα συναποτελείται από 7 ή 8 κόμματα με τη διαφορά των δύο μεγάλων κομμάτων να μην είναι μεγάλη. Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει και η σύνθεση των νέων προσώπων –πλάι στους πιο έμπειρους, κοινωνοβουλευτικά, εκπροσώπους.

Φυσικά την επόμενη ημέρα θα ξεκινήσει ένα πολύ ενδιαφέρον «πάρε-δώσε» για την ανάδειξη του προέδρου της Βουλής –μία παρα-

δοσιακή για τα δεδομένα διεργασία, η οποία αποτελεί και ένα ευρύτερο πακέτο πολιτικής ζύμωσης με φόντο τις προεδρικές. Επί τούτου η εμπειρία της παραίτησης του Δημήτρη Συλλούρη λόγω της εμπλοκής του στο σκάνδαλο με τα χρυσά διαβατήρια αφήνει ένα πολύ ενδιαφέρον προηγούμενο που θα καταστήσει τα δύο μεγάλα κόμματα ιδιαίτερος προσεκτικά, αλλά θα ξεδιπλώσει και τα όρια των προεδρικών φιλοδοξιών πολλών. Τόσο τα ποσοστά του ΕΛΑΜ,

των Οικολόγων όσο και της αποχής αποτελούν πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία που θα κηλίζουν ανάλυσης την επόμενη ημέρα, καθώς και οι απώλειες του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ –για τις πολιτικές διεργασίες εντός τους που ήδη έχουν ξεκινήσει. Σε κάθε περίπτωση, αν δεν μιλήσει η ίδια η τεχνική είναι πολύ νωρίς για να προδιαγράψει κανείς το μεγάλο διακύβευμα των εκλογών. Ωστόσο, τόσο τα παραδοσιακά στοιχεία του πολιτικού συστήματος παραμένουν εκεί όσο και κάποια

νέα στοιχεία, που εν δυνάμει θα διαφοροποιήσουν το πολιτικό σύστημα μελλοντικά, αναδεικνύονται αναπόφευκτα.

Μένει να διαφανεί αν τα επόμενα χρόνια θα υπάρξει ένα bang του κυπριακού πολιτικού συστήματος ή αν οι παραδοσιακές γραμμές θα επιβιώσουν. Το μόνο σίγουρο είναι πως οι εξελίξεις στο Κυπριακό και το ζήτημα της διαφθοράς/επαιδύρωσης του κράτους θα σταθούν αμείλικτα προς όλους τους δρώντες.

Αν δεν μιλήσει η ίδια η τεχνική είναι πολύ νωρίς για να προδιαγράψει κανείς το μεγάλο διακύβευμα των εκλογών.

45 ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

MEDOCHEMIE

Παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη

Πρώτη πράξη για Τελωνειακή Ένωση

Το Βερολίνο πιέζει για τα μάτια της Άγκυρας και η Πορτογαλική Προεδρία δρομολογεί έναρξη συζητήσεων στο Συμβούλιο

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΑ

Κινήσεις για ενεργοποίηση των Συμπερασμάτων της 25ης Μαρτίου, με απώτερο στόχο τη δρομολόγηση της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, αναμένεται σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» να εκδηλωθούν τις προσεχείς εβδομάδες, σε δύο επίπεδα: Αφενός, η Πορτογαλική Προεδρία προσανατολίζεται, κατόπιν πίεσεων του Βερολίνου, να φέρει το ζήτημα της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, ενώπιον της αρμόδιας ομάδας εργασίας του Συμβουλίου, ενδεχομένως στις αρχές Ιουνίου. Και αφετέρου, αναμένεται να συγκληθεί η Μεικτή Επιτροπή Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας, στα μέσα Ιουνίου, προκειμένου να τεθεί προς το τουρκικό ΥΠΕΞ η υποχρέωση «αποτελεσματικής εφαρμογής» της υφιστάμενης Τελωνειακής Ένωσης, σε όλα τα κράτη-μέλη. Συγκλίνουσες πληροφορίες αναφέρουν ότι επιχειρείται όπως οι διεργασίες κορυφωθούν και όπως ληφθεί απόφαση για την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης στη Σύνοδο Κορυφής στις 24-25 Ιουνίου, προκειμένου να παραχωρηθούν από τους «27», όροι εντολής προς την Κομισιόν για να διαπραγματευθεί και να ολοκληρωθεί η συμφωνία με την Άγκυρα (σ.σ. μετά από δύο περίπου χρόνια).

Τα δεδομένα αυτά οδηγούν ήδη σε ένα πολιτικό «μπα ντε φερ», με την Τουρκία και την Κύπρο να στέλνουν ηχηρά μηνύματα, στις Βρυξέλλες. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η Τουρκία προειδοποιεί ότι εάν δεν εξασφαλίσει την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, τότε όλο το πακέτο της εν δυνάμει συμφωνίας Βρυξελλών-

Τακτική προειδοποιήσεων επιστρατεύει η Τουρκία, ενώ η Λευκωσία συντηρεί το ενδεχόμενο άσκησης βέτο τον Ιούνιο.

Άγκυρας θα τεθεί εν αμφίβολα, περιλαμβανομένου και του προσφυγικού/μεταναστευτικού. Και δεν διστάζει παράλληλα να προειδοποιήσει και με νέα κρίση στην Ανατολική Μεσόγειο. Την ίδια ώρα, η Λευκωσία, γνωρίζοντας ότι επιχειρείται να στηθεί ένα πολιτικό «παιχνίδι» πιέσεων εντός της Ε.Ε., διαμνύει ότι δεν πρόκειται να συναινέσει σε οποιαδήποτε απόφαση που δεν θα κατοχυρώνει τα ζωτικά της συμφέροντα, κυρίως στο Κυπριακό, υπό το φως του ναυαγίου της Γενεύης και της γραπτής πρότασης της τουρκικής πλευράς για λύση δύο χωριστών κρατών. Δεν είναι τυχαίο ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης άφησε να αιωρείται το ενδεχόμενο άσκησης βέτο στη Σύνοδο Κορυφής, εάν επιχειρηθεί από την Ε.Ε. να δοθεί στην Άγκυρα λευκή επιταγή για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, χωρίς ευθεία, ουσιαστική και άμεσου αποτελέσματος διασύνδεση με το Κυπριακό και τις λοιπές κυπρογενείς υποχρεώσεις της υποψήφιας χώρας.

Είναι πάντως κοινό μυστικό ότι το κλειδί των εξελίξεων βρίσκεται στο Βερολίνο και ότι το σκηνικό θα καθοριστεί από την ίδια την Άγκελα Μέρκελ. Η Γερμανίδα καγκελάριος έχει και τον τρόπο και τη δυνατότητα να εξασφαλίσει τις αποφάσεις που επιθυμεί, σταθμίζοντας τα εθνικά της συμφέροντα και λαμβάνοντας υπόψη και τις

Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι η Άγκυρα διαμνύει σε κράτη-μέλη της Ε.Ε. ότι «τα λεφτά είναι πολλά και ότι όλοι θα κερδίσουν», σε περίπτωση υλοποίησης της πρότασης της Κομισιόν για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας.

εθνικές εκλογές της 26ης Σεπτεμβρίου.

Αν και είναι ευρέως γνωστό στους κοινοτικούς κύκλους ότι το Βερολίνο βρίσκεται πίσω από τη δρομολογούμενη ενεργοποίηση των συζητήσεων για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, στην αρμόδια ομάδα εργασίας του Συμβουλίου της Ε.Ε., κάποιες κοινοτικές επισημοποιήσεις θεωρούν ότι το σκηνικό εξακολουθεί να είναι ρευστό. Κυρίως, γιατί διαπιστώνεται μια γενικότερη δυσκαμψία στη λήψη αποφάσεων από το Συμβούλιο, η οποία έχει καταστεί εμφανής και στο ζήτημα της υλοποίησης μιας «ευκολότερης» φαινομενικά απόφασης για οικονομική στήριξη της Τουρκίας, στο προσφυγικό. Αν και καμιά χώρα δεν προέβαλε ενστάσεις επί του προκειμένου, τα πλείστα κράτη-μέλη δεν θέλουν να βάλουν

το χέρι στην τσέπη και να καλύψουν τα ποσά (σ.σ. περίπου 5 δισεκατομμύρια ευρώ) από τους εθνικούς τους προϋπολογισμούς και παραπέμπουν στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό και την Κομισιόν, που μέχρι στιγμής φέρεται να διαμνύει ότι «δεν υπάρχουν τέτοια περιθώρια». Αν και θεωρείται βέβαιο ότι στο τέλος τα 5 περίπου δισεκατομμύρια ευρώ θα βρεθούν (ενδεχομένως με ένα σύνθετο τρόπο συνεισφορών τόσο από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, όσο και από κράτη-μέλη) η δυστοκία που υπάρχει για την υλοποίηση μιας τέτοιας απόφασης είναι ενδεχομένως ενδεικτική και για τα υπόλοιπα ζητήματα της «θετικής ατζέντας» της Τουρκίας και δη για την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης. Νοούμενου βεβαίως ότι η δημόσια τοποθέτηση του προέδρου Αναστα-

σιάδη για διασύνδεση του ζητήματος με το Κυπριακό και με τις κυπρογενείς υποχρεώσεις της Άγκυρας, θα αποκτήσει σαφή προσανατολισμό και ξεκάθαρο περιεχόμενο και δεν θα επιχειρηθεί να «ικανοποιηθεί» με φραστικές αναφορές στα Συμπεράσματα.

Είναι πολλά τα λεφτά...

Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι η Άγκυρα διαμνύει σε κράτη-μέλη της Ε.Ε. ότι «τα λεφτά είναι πολλά και ότι όλοι θα κερδίσουν», σε περίπτωση υλοποίησης της πρότασης της Κομισιόν για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας. Η τουρκική επιχειρηματολογία φαίνεται μάλιστα να πάνει τόπο, καθώς υπέρ του εκσυγχρονισμού της Τελωνειακής Ένωσης της υποψήφιας χώρας, τάσσονται σχεδόν όλα τα κράτη-μέλη, με εξαι-

ρεση την Κυπριακή Δημοκρατία. Από τη μια, μεγάλη ομάδα κρατών-μελών προσβλέπουν σε οικονομικά οφέλη, καθώς εκτιμάται ότι ο όγκος ευρωτουρκικών εμπορικών συναλλαγών θα εκτιναχθεί από 140 δισεκατομμύρια ευρώ, ετησίως, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Από την άλλη, κράτη-μέλη όπως η Αυστρία, ενδεχομένως και η Γερμανία θεωρούν ότι η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης θα υποκαταστήσει την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας που έχει καταστεί ανενεργός εδώ και 5 χρόνια, βάζοντας ταφόπλακα στην ευρωπαϊκή διαδρομή της Άγκυρας.

Σε κάθε περίπτωση, το μοναδικό κράτος-μέλος που θα καταγράψει απώλειες από την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας (με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα) είναι η Κυπριακή Δημοκρατία. Στο πολιτικό πεδίο, γιατί το εν λόγω ζήτημα παρέχει τον ύστατο μοχλό πίεσης και συνεπώς το τελευταίο οχυρό που διαθέτει η Λευκωσία για να πειθαναγκάσει την Τουρκία να εκπληρώσει τις κυπρογενείς υποχρεώσεις που έχει αναλάβει έναντι της Ε.Ε., περιλαμβανομένης και αυτής καθεαυτής της λύσης του Κυπριακού, στο πλαίσιο των ψηφισμάτων του Σ.Α. ΟΗΕ.

Και στο οικονομικό πεδίο, γιατί η Κύπρος θα παραμείνει το μοναδικό κράτος-μέλος, στο οποίο η Τουρκία θα επιβάλλει εμπόριο και θα μπλοκάρει την εφαρμογή της αναβαθμισμένης Τελωνειακής Ένωσης. Όπως ακριβώς πράττει και με την υφιστάμενη Τελωνειακή Ένωση στην κλασική της μορφή, εισπράττοντας μόνο φραστικές υποδείξεις από την Ε.Ε. και έκφραση λύπης...

18

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ

ΜΕ ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

"Στέκομαι μπροστά σας για τις αρχές και τις ιδέες μας. Την πολιτική που πρέπει να κτίσουμε από την αρχή. Ένα καλύτερο μέλλον για τον τόπο και την παράταξη μας".

Μιχάλης Σοφοκλέους

Στην πρώτη γραμμή

[f](#) [t](#) [in](#) [@](#) [v](#) [michalis.com](#)

Δεν πείθονται όλοι για λύση δύο κρατών

Δεν τη δέχεται ο διεθνής παράγοντας - «Βέτο» και από τον Κουντρέτ Οζερσάι

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η λύση των δυο κρατών, την οποία προβάλλει το κοινό μέτωπο της τουρκοκυπριακής ηγεσίας και της Άγκυρας, δεν πείθει τους κύκλους της ίδιας της τουρκικής κυβέρνησης και έμπειρους Τούρκους και Τουρκοκύπριους διπλωμάτες. Ως γνωστόν, ο Ερσίν Τατάρ αναδείχθηκε στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας τον προηγούμενο Οκτώβρη προτείνοντας την επίλυση του Κυπριακού σε νέα βάση. Με την υποστήριξη της Άγκυρας, ο κ. Τατάρ πρότεινε την ιδέα της λύσης των δύο κρατών μέσα από την κατοχύρωση της αρχής της κυριαρχικής ισότητας. Ο κ. Τατάρ στη Γενεύη πλαισίωσε αυτήν την εισήγηση με σειρά προτάσεων, στο επίκεντρο των οποίων βρίσκεται η προοπτική της τελικής διχοτόμησης της Κύπρου. Στην άτυπη διάσκεψη η τουρκική διπλωματία υποστήριξε αυτήν τη θέση. Πληροφορίες, ωστόσο, που έρχονται από την Άγκυρα δείχνουν ότι κύκλοι της τουρκικής κυβέρνησης προσεγγίζουν με προβληματισμό τόσο τον τρόπο με τον οποίο στη Γενεύη προβλήθηκε η παραπάνω θέση της τ/κ ηγεσίας όσο και το μέλλον της τ/κ πρότασης. Την ίδια στιγμή, ενστάσεις και διαφορετικές απόψεις ακούγονται και στα Κατεχόμενα.

Διαφωνούν Τούρκοι ειδικοί

Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η «Κ», στην Άγκυρα μια μερίδα Τούρκων διπλωματών και αναλυτών εκφράζουν έντονο προβληματισμό για την τ/κ πρόταση των δύο κρατών. Από τη δική τους άποψη, η συγκεκριμένη πρόταση εκτός από τον γεγονός ότι δεν πείθει τη διεθνή κοινότητα, παρουσιάστηκε από την τ/κ πλευρά με λανθασμένο τρόπο. «Από τη στιγμή που αποδέχεται τη διαπραγμάτευση, τις συνομιλίες,

άσχετα αν αυτές έχουν άτυπη ή επίσημο χαρακτήρα, κάθεται στο τραπέζι για μια διαδικασία πάρε-δώσε. Και εφόσον ζητάς από την άλλη πλευρά να εστιάσει σε μια νέα βάση λύσης πρέπει ταυτόχρονα να στείλεις το μήνυμα ότι είσαι έτοιμος να παραχωρήσεις κάτι, να ρίξεις στο τραπέζι τα ισχυρά χαρτιά σου έτσι ώστε να πειστούν οι συνομιλητές σου για τη σοβαρότητα της στάσης και της πρότασής σου», επισήμανε πριν από λίγα εικοσιτετράωρα καλά ενημερωμένη τουρκική πηγή, η οποία δεν επιθυμεί να κατονομαστεί. Σύμφωνα με την πηγή, παρασκηνιακά, στο τουρκικό διπλωματικό σώμα υπάρχουν αρκετοί αξιωματικοί που συμμερίζονται την παραπάνω άποψη. Σε γενικές γραμμές, λοιπόν, Τούρκοι

Ορισμένα στελέχη της τ/κ Αριστεράς προβάλλουν την άποψη ότι Τατάρ και Άγκυρα προωθούν το σχέδιο λύσης των δύο κρατών για να εντυπωσιάσουν τα εσωτερικά ακροατήριά τους.

διπλωμάτες και αναλυτές διαφωνούν ως προς τον τρόπο με τον οποίο Άγκυρα και τ/κ πλευρά αυτό το διάστημα προωθούν την ιδέα της κυριαρχικής ισότητας. Από τη δική τους οπτική γωνία, η συγκεκριμένη πρόταση έπρεπε να είχε γίνει με πιο επιτυχημένο και πειστικό τρόπο. Την ίδια στιγμή, η πηγή της «Κ» προσθέτει τα εξής: «Ακόμη και αν αποδεχθούμε το λανσάρισμα της ιδέας των δύο κρατών έγινε με ορθό τρόπο, τότε προκύπτει το εξής, κρίσιμος σημασίας ερώτημα: Πού οδεύουμε από τώρα

Τούρκοι διπλωμάτες και αναλυτές διαφωνούν ως προς τον τρόπο με τον οποίο Άγκυρα και τ/κ πλευρά προωθούν την ιδέα της κυριαρχικής ισότητας.

Η στάση του διεθνούς παράγοντα

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», Τούρκοι διπλωμάτες και αναλυτές προβληματίζονται για το γεγονός ότι ο διεθνής παράγοντας κλείνει την πόρτα στη λύση των δύο κρατών. Τον παραπάνω προβληματισμό των Τούρκων διπλωματών και αναλυτών έρχονται να μεγεθύνουν τα τελευταία μηνύματα που εκπέμπουν διεθνείς παράγοντες, όπως ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας και η Ε.Ε. Οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν τον ΟΗΕ να ξεκαθαρίζει στην τ/κ πλευρά, λίγο πριν και κατά τη διάρκεια της άτυπης διάσκεψης τη στάση του διεθνούς παράγοντα στο Κυπριακό. Για τον ΟΗΕ στο διεθνές σκηνικό δεν υφίστανται οι συνθήκες για να συζητηθεί στο Κυπριακό μια εναλλακτική πρόταση λύσης. Παρόμοια είναι και η στάση των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, όπως λ.χ. των ΗΠΑ και της Ρωσίας. Την ίδια στιγμή, και η Ε.Ε. επιμένει στη διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδιακή λύση. Πριν από λίγους μήνες, πρώτος ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε., Ζοζέπ Μπορέλ ξεκαθάρισε ότι η Ένωση δεν πρόκειται να εστιάσει σε άλλο σχέδιο λύσης, παρά αυτό της ομοσπονδίας. Παρόμοιο υπήρξε το μήνυμα και του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ, ο οποίος διαμήνυσε ότι η Ε.Ε. δεν αποδέχεται λύση, η οποία δεν είναι εντός των παραμέτρων των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας.

και στο εξής στο Κυπριακό; Τι κάνουμε εφόσον η άλλη πλευρά απορρίπτει τη λύση που προτείνουμε και ο διεθνής παράγοντας τηρεί παρόμοια στάση; Δεν θα έπρεπε η τουρκική διπλωματία να είχε προ-

βλέψει αυτήν την εξέλιξη, και αποφεύγοντας τους τυχοδιωκτικούς να παρουσίαζε πιο πειστικές, ρεαλιστικές προτάσεις, εντός των πλαισίων του ΟΗΕ, με όρους που πάντα θα επέβαλλε η τουρκική και η τ/κ πλευρά;».

Ενστάσεις από Οζερσάι

Στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, ακολουθώντας το παράδειγμα του διεθνούς παράγοντα, η τ/κ Αριστερά απορρίπτει την ιδέα της λύσης των δύο κρατών. Σύμφωνα με τις συνηθισμένες της τ/κ Αριστεράς, το συγκεκριμένο σχέδιο δεν πρόκειται να γίνει αποδεκτό από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές και τη διεθνή κοινότητα. Ορισμένα στελέχη της τ/κ Αριστεράς, προχωρώντας ένα βήμα πιο πέρα, προβάλλουν την άποψη ότι ο κ. Τατάρ και η Άγκυρα προωθούν το σχέδιο της λύσης των δύο κρατών για να εντυπωσιάσουν τα εσωτερικά ακροατήριά τους. Για τους δικούς του, ιδιαίτερους λόγους εκφράζει ενστάσεις για τον οδικό χάρτη της ηγεσίας Τατάρ, στο επίκεντρο του

οποίου βρίσκεται η κυριαρχική ισότητα, ο γένης του Κόμματος του Λαού και πρώην τ/κ διαπραγματευτής, Κουντρέτ Οζερσάι. Ο Τ/κ διπλωμάτης εκφράζει δύο βασικές ενστάσεις. Πρώτον, ο κ. Οζερσάι διαφωνεί με τον όρο που έθεσε η ίδια η τ/κ πλευρά στη Γενεύη για την έναρξη της συζήτησης νέου μοντέλου λύσης. Ο κ. Οζερσάι υπενθυμίζει ότι η τ/κ πλευρά ζήτησε από το Συμβούλιο Ασφαλείας να αποδεχθεί την αρχή της κυριαρχικής ισότητας. Σύμφωνα με τον ίδιο, ακόμη και σε περίπτωση που η ε/κ πλευρά αποδεχόταν αυτήν την αρχή, η τ/κ πλευρά θα βρισκόταν αντιμέτωπη με μια πολύ δύσκολη συγκυρία εφόσον στο Σ.Α. θα καλούταν να λάβει την έγκριση των Μεγάλων Δυνάμεων. Δεύτερον, σύμφωνα με τον κ. Οζερσάι, καθώς συνεχίζεται η προσπάθεια για την επανέναξη των συνομιλιών, η τ/κ ηγεσία θα έπρεπε να υποβάλει πειστικές προτάσεις για ζωτικές σημασίας ζητήματα για τους Τ/κ, όπως το φυσικό αέριο, το «αεροδρόμιο» και τα λιμάνια.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗ

Και όμως το Κυπριακό είναι το πιο σημαντικό

Το κυβερνών κόμμα, σε μια προσπάθεια να αποφύγει συζήτηση του Κυπριακού κατά την προεκλογική περίοδο, για ενόπλιους λόγους, ισχυρίζεται ότι έχουμε βουλευτικές εκλογές και ότι το Κυπριακό δεν θα έπρεπε να απασχολεί τον δημόσιο διάλογο. Για να έχουμε όμως Βουλή και να μας απασχολούν φυσιολογικά και όλα τα άλλα ζητήματα, πρέπει να έχουμε κράτος και για να έχουμε κράτος πρέπει να επιβιώσουμε ως λαός στα χώματα της πατρίδας μας. Η επιβίωσή μας εξαρτάται από την πορεία του Κυπριακού.

Για όσους έχουν συναισθησιάζονται των εξελίξεων στο Κυπριακό δεν χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια για να αντιληφθούν ότι εν μέσω της πανδημίας, σοβαρής κοινωνικής

κρίσης, επέλασης της διαφθοράς και σοβαρών οικονομικών προβλημάτων, έχει πυροδοτηθεί η ωρολογιακή βόμβα η οποία ονομάζεται «τελική φάση του Κυπριακού».

Ποια είναι τα δεδομένα σήμερα; Η αποτυχία της διάσκεψης της Γενεύης, η αβεβαιότητα σε σχέση με τις μελλοντικές εξελίξεις αποδεικνύει τις σοβαρές δυσκολίες για να δημιουργηθούν ξανά ελπιδοφόρες προοπτικές στο Κυπριακό. Την ίδια στιγμή η Τουρκία ανενόχλητη και αποενοχοποιημένη δημιουργεί νέα τετελεσμένα για τη δική μας πλευρά. Συνεχίζεται η διαδικασία εποικισμού της Αμμοχώστου. Η Τουρκία με επίταξη γεωτρήσεις στην ΑΟΖ μας έχει στην πράξη και ντε φάκτο γκρίζαρει την ΑΟΖ μας, ενώ κάθε μέρα που περνά ενσω-

Οι συνθήκες που δημιουργούνται παρέχουν τη δυνατότητα για νέες περιπέτειες της Τουρκίας στην Κύπρο.

ματώνει τα Κατεχόμενα και τους Τουρκοκύπριους στην Τουρκία. Οι πολιτικές Αβέρωφ - Αναστασιάδη - Χριστοδουλίδη έχουν καταρρεύσει σαν χάρτινος πύργος. Μας έλεγαν ότι η ΑΟΖ είναι θωρακισμένη και η Τουρκία πραγματοποίησε επίταξη γεωτρήσεις. Μας έλεγαν ότι οι εξαγγελίες για εποικισμό της Αμμοχώστου ήταν προεκλογικά πυροτεχνήματα και οι Τούρκοι έχουν

ανοίξει την Αμμοχώστο. Πρότειναν τα δύο κράτη παράγοντες της διεθνούς κοινότητας και στην Τουρκία. Η ηγεσία του Συναγερμού μας πλασάρει τον «νέο ρεαλισμό» αποδοχών των τετελεσμένων. Υπόσχονταν κυρώσεις που θα πονούσαν την Τουρκία και η Τουρκία συζητάει μόνο εμπάθουνση των σχέσεών της με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ψάχνουμε τώρα το πλαίσιο Γκουτέρες και τις συγκλίσεις, οι οποίες αποτελούν σημαντικότερη βελτίωση σε σχέση με το Σχέδιο Ανάν, και τώρα η Τουρκία επιμένει στα δύο κράτη. Μας παρακαλούσε ο Μουσταφά Ακιντζι να επιτύχουμε στρατηγική συμφωνία στη βάση του πλαισίου Γκουτέρες και Αναστασιάδης - Συναγερμός σφύριζαν αδιάφορα μέχρι που ο κ. Ακιντζι

έχασε τις εκλογές. Η ιστορική πορεία της Κύπρου βρίσκεται ουσιαστικά στο πιο κρίσιμο σταυροδρόμι. Το 1974 με την προδοσία και την τουρκική εισβολή έγινε κάτι που δεν έγινε σε όλα τα χρόνια της προηγούμενης μας πορείας: εθνικό ξεκαθάρισμα στη μισή Κύπρο. Εδώ και 47 χρόνια δημιουργούνται τετελεσμένα τα οποία έχουν επιταχυνθεί επικίνδυνα τα τελευταία τριάντη χρόνια λόγω της κατάρρευσης της πολιτικής Αναστασιάδη - Συναγερμού. Οι συνθήκες που δημιουργούνται παρέχουν τη δυνατότητα για νέες περιπέτειες της Τουρκίας στην Κύπρο.

Οι εκλογές λοιπόν της 30ής Μαΐου είναι η καλύτερη ευκαιρία που έχουμε για να στείλουμε μήνυμα διόρθωσης της καταστροφικής πο-

ρείας στο Κυπριακό. Για να αντιμετωπιστεί η τουρκική αδιαλλαξία χρειάζεται εμμονή σε αρχές, συνέπεια, πραγματισμός και διεκδικησιμότητα στις αρχές λύσης του Κυπριακού. Οι εκλογές της επόμενης Κυριακής δεν μπορούν να επιβραβεύσουν τις επιλογές των δύο κρατών, του «νέου ρεαλισμού», του εποικισμού της Αμμοχώστου και του γκρίζαρισμα της ΑΟΖ. Η συνέπεια του ΑΚΕΛ Αριστερά Νέες Δυνάμεις, οι δημιουργικές του προτάσεις και θέσεις, η δικαιοσύνη των θέσεων και αναλύσεών του τα τελευταία χρόνια προσφέρουν διέξοδο. Χρειαζόμαστε και τη δική σας στήριξη.

Ο κ. Χρίστος Χριστοφίδης είναι επαρχιακός γραμματέας ΑΚΕΛ Λευκωσία, υποψήφιος βουλευτής Λευκωσίας.

GOODYEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3

Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καϊμακλή,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Ο ΔΗΚΟϊκός Μάκης και ο συναγερμικός Νικόλας

Βλέπουν έξοδο

Έχει ειπωθεί κατ'επανάληψη πως εάν τα νούμερα του Συναγερμού, την ερχόμενη Κυριακή, πέσουν θα ακολουθήσει το προφανές. Φρεσκάρισμα του κυβερνητικού σχήματος. Ωστόσο, και αν η Πινδάρου διατηρηθεί στον αφρό, ένα μερικό φρεσκάρισμα δεν θα το αποφύγει ο κ. Νίκος. Εκτός από τον υπουργό Υγείας που οι πληροφορίες επιμένουν πως θέλει να αποχωρήσει, φαίνεται να υπάρχουν και άλλα κυβερνητικά στελέχη που σκέφτονται το ίδιο. Ονόματα ακούγονται ήδη, αλλά δεν βάζω το χέρι μου στη φωτιά. Εάν ο Συναγερμός καταφέρει να τη σκαπουλάρει, ο κ. Νίκος που δεν είναι φανατικός φαν των αλλαγών, έχει τον τρόπο να μεταπίσει όσους και όσες ονειρεύονται πρόωρες και μεγάλης διάρκειας καλοκαιρινές διακοπές.

Να μην ξεχάσω..

Ευτυχώς που υπήρξε και ο Μάκης και θυμηθήκαμε πως την ερχόμενη Κυριακή έχουμε βουλευτικές εκλογές. Λίγο η πανδημία, λίγο η αδιαφορία των πολιτών, λίγο η αδυναμία των κομμάτων να βάλουν στο επίκεντρο μια τόσο σοβαρή διαδικασία, τίποτα δεν θυμίζει πως σε επτά μέρες θα ανοίξουν οι κάλπες. Το πιο ανησυχητικό όμως είναι η απουσία ενός ουσιαστικού περιεχομένου εκλογικής εκστρατείας. Τα πλείστα κόμματα επικεντρώθηκαν να αναδείξουν τα αδύνατα σημεία των αντιπάλων τους, παρά να καταθέσουν τις δικές τους θέσεις για τα σοβαρά προβλήματα της καθημερινότητας. Αντί των θέσεων, σε πολλές περιπτώσεις, φλέρταραν με λαϊκίστικες νοοτροπίες και πρακτικές. Άσε που είδαμε και υποψηφίους να βγαίνουν δημόσια και να μην κατέχουν ούτε τα βασικά σε ουσιαστικά ζητήματα. Ατάκες και συνθήματα. Ευτυχώς που είχαμε τις δημοσκοπήσεις, οι οποίες έδωσαν μια διαφορετική νότα στο γκρίζο και ανούσιο προεκλογικό τοπίο.

Τελική ευθεία

Την τελευταία εβδομάδα πριν από την κάλπη αναμένεται να αναβιώσουν οι παραδοσιακές μέθοδοι προσέγγισης των ψηφοφόρων από τα κόμματα. Η δοκιμασμένη τακτική της προσωπικής επαφής ευνοείται και από τις υγειονομικές χαλαρώσεις. Την ερχόμενη εβδομάδα, περισσότερο, αναμένεται να εκμεταλλευτεί το

Εκεί στο ΔΗΚΟ καλύτερα να επικεντρωθούν στα ευκολάκια με τον κολλητό τους, γενικό ελεγκτή, και ας αφήσουν τα δύσκολα με τον Μάκη. Πάντως, το συγκεκριμένο σποτάκι προβλέπω ότι θα διδάσκει σε Σχολές Επικοινωνίας πως κάποιος πρέπει να καταβάλει προσπάθεια να πυροβολήσει τα πόδια του. Και ύστερα λένε πως μόνο ο Αβέρωφ το καταφέρει.

ΑΚΕΛ, το οποίο είναι μάστρος στη λογική από πόρτα σε πόρτα. Αλλά και οι υποψήφιοι άλλων κομμάτων, κυρίως της περιφέρειας, δεν αναμένεται να πάνε πίσω. Καλή και βολική η καμπάνια μέσω κοινωνικών δικτύων αλλά ο Κύπριος ψηφοφόρος θέλει την προσωπική επαφή. Βεβαίως κατά την τελική ευθεία θα δούμε και φαινόμενα εξάρσεων. Ειδικά από κόμματα που έχουν ποντάρει στην τακτική της μετωπικής σύγκρουσης. Λέτε το ΔΗΚΟ να κάνει δυναμικό come back προκειμένου να ισοφαρίσει την πεπονόφλουδα με τον Μάκη;

Μαυρίλα

Την προηγούμενη Τετάρτη έξω από το ΡΙΚ, συναθροίστηκε και πάλι ένα τσούρμο λαϊκών και κληρικών προκειμένου να ξορκίσουν τα κακά από τη συμμετοχή της

Κύπρου στη Eurovision. Όσον αφορά τους κληρικούς, με τις εικόνες ως ασπίδα απέναντι στους άθεους, πρέπει να απαντήσει ο προκαθήμενος της Εκκλησίας. Ο αρχιεπίσκοπος συμφωνεί με τη μαύρη εικόνα που εκπέμπει η Εκκλησία της Κύπρου, με τη συμμετοχή κληρικών σε περιθωριακές συναθροίσεις; Οι συγκεντρωμένοι αυτοπροσδιορίζονται ως Κίνημα Χριστιανικής Αντίστασης. Φαντάζομαι πως ο μακαριότατος έχει ευλογήσει τα λάβαρα και τον ιερό σκοπό της συγκεκριμένης οργάνωσης. Διαφορετικά την επομένη έπρεπε να είχε καλέσει στο γραφείο του, τους σύγχρονους Παπαφλέσσες και να τους είχε τραβήξει τα γένια, στην καλύτερη. Μακαριότατε, αντιληπτή η στάση της Εκκλησίας αλλά να μην ανεχόμαστε όσα κατηγορούμε σε ακραία στοιχεία άλλων θρησκειών.

Τζέντλεμαν ο Εμανουήλ

Ο Γάλλος πρόεδρος επιβεβαιώνεται ότι αποτελεί μια σταθερή αξία για τις κυπριογαλλικές σχέσεις. Αντίθετα με όσα έχουν λεχθεί κατά καιρούς, η Γαλλία έχει εξελιχθεί σε ένα ισχυρό πυλώνα για τα γεωπολιτικά συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Και δεν είναι μόνο η παρουσία του γαλλικού αεροπλανοφόρου σε κυπριακά λιμάνια. Κάθε τρεις και λίγο γαλλικά μαχητικά πετούν πάνω από την Κύπρο ενώ στην Πάφο, λένε, πως οι Γάλλοι με τη δραστηριότητα που έχουν, είναι λες και έχουν κάνει απόβαση στην Ανδρέας Παπανδρέου. Πάντως, τα γεγονότα επιβεβαιώνουν τις πληροφορίες που υπήρχαν για τα όσα φέρεται να υποσχέθηκε ο Εμανουέλ Μακρόν στον δικό μας πρόεδρο της Δημοκρατίας, για τη στρατιωτική παρουσία στην περιοχή. Μιας και λέμε για συμμαχίες δεν ξερω αν το προσέξατε πως στην

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Η εκδίκηση λένε ότι είναι κρύο πιάτο και κάτι τέτοιο φαίνεται να έχει στο μυαλό του ο υπουργός Υγείας, αναφορικά με την εξέλιξη της πανδημίας και τους φιλικούς επικριτές του. Η κατακόρυφη πτώση των επιδημιολογικών δεικτών έχει δώσει πόντους στον Κωνσταντίνο, ανεβάζοντας τις «μετοχές» του στο χρηματιστήριο του Λόφου.

περίπτωση των εχθροπραξιών στη γειτονιά μας δεν βγάλαμε τη γλώσσα μας περίπατο, όπως τους παλιούς καιρούς. Τώρα σεμνά και ταπεινά για χάρη του φίλου Βενιαμίν.

Δώσε - δώσε

Οι εκλογές σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι το κράτος και η κυβέρνηση κατεβάζουν ρολά. Αυτό ως γενική παρατήρηση. Επειδή όμως δεν είμαστε Ελβετία π.χ. αλλά Κύπρος, παροχές ούτε ένα μήνα πριν από τις εκλογές, δικαιολογημένα δημιουργούν περιεργούς συνειρμούς. Η πομπώδης ανακοίνωση της συμφωνίας με τους δημόσιους υπαλλήλους, μικρότερες παροχές όπως η επέκταση της άδειας μητρότητας, αλλά και η σχεδόν καθημερινή παρέλαση υπουργών να παρουσιάζουν το έργο τους, δεν είναι εξωπραγματικό να λέγεται πως είναι ψηφοθηρική τακτική. Αν μάλιστα ληφθούν υπόψη και οι έξτρα χαλαρώσεις με το safe pass, άντε να πείσεις για το τυχαίο του ζητήματος. Εδώ κάποιος έχουν φθάσει στο σημείο να βλέπουν με καχυποψία την υποχώρηση των επιδημιολογικών δεικτών, εντοπίζοντας δάκτυλο της κυβέρνησης για προεκλογικούς λόγους.

Γράφει ο ΙΑΝΟΣ

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Η επιστροφή του ηγέτη των κρίσεων και ένας γρίφος

Οι ψυχολόγοι έχουν ειδοποιηθεί; Η μάχη των μαχών στα σόσιαλ μίντια έχει αρχίσει. Αν δεν το έχετε συνειδητοποιήσει μπειτε για λίγο στο Twitter ή στο Facebook και θα το αντιληφθείτε. Για αρκετούς, τα όσα γράφονται τις τελευταίες ημέρες είναι η αιτία να απέχουν από τα σόσιαλ μίντια και να στραφούν σε βιβλία και ταινίες. Τελικά από αυτό τον προεκλογικό όντως θα βρούμε πιο σοφοί.

Όλα τα κόμματα έχουν επιστρατεύσει τις τελευταίες τους δυνάμεις και τις απλώνουν γενναϊόδωρα στο διαδικτυο προκαλώντας σε πολλές περιπτώσεις εκνευρισμό και απέχθεια στους αναγνώστες. Ο βομβαρδισμός με ακαλαίσθητα banner, με επαναλαμβανόμενα, κουραστικά μοτίβα και χιλιοεπιωμένες φράσεις μόνο το αντίθετο αποτέλεσμα φέρνει. Η ανάγκη για συσπείρωση όμως προκαλεί άγχος και λάθη. Τα οποία, αν δεν προσέξουν κάποιοι, θα τα πληρώσουν ακριβά. Όχι μόνο τα κόμματα, αλλά και ορισμένοι υποψήφιοι. Που έχουν παρεξηγήσει την υποψηφιότητά τους και νομίζουν ότι κατέρχονται σε προεδρικές αντί βουλευτικές εκλογές. Υπάρχουν υποψήφιοι που θεωρούν πως πρέπει να μιλήσουν για όλα. Και είναι πολλοί. Και στην τηλεόραση και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ανοίγουν το στόμα και ψάχνεις ωτοασπίδες. Επιμένουν να διατυπώνουν απόψεις για θέματα που είναι φανερό ότι δεν γνωρίζουν. Σπείδουν να ριξουν επικείμενο ακόμα κι αν είναι άσχετο. Υψώνουν τον τόνο της φωνής τους και διε-

«Μέσα στο κόμμα μου είναι οι εχθροί μου και έξω από το κόμμα μου οι αντιπαλοί μου», Ουίνστον Τσόρτσιλ

ρωτάσαι αν το κάνουν επειδή κάποιος τους πάτησε κατά λάθος το πόδι, αφού αυτά που λένε δεν βγάζουν νόημα. Και οι ακόλουθοι αυξάνονται. Για τους εντελώς λάθος λόγους όμως. Να έχουν άραγε προνοήσει τα κόμματα για ψυχολόγους σε ετοιμότητα για την 30ή Μαΐου;

Γρίφος του νεοσοουλτάνου
Εκπλήξεις ετοιμάζει για την 20ή του Ιούλη ο νεοσοουλτάνος. Έχει ήδη προαναγγείλει την επίσκεψή

του στα Κατεχόμενα για να γιορτάσει την εισβολή ενώ έβαλε και έναν γρίφο: Το μήνυμα που θα στείλει σε όλη την ανθρωπότητα από την κατεχόμενη Λευκωσία. Όπως μαθαίνω από άτομο που γνωνοήσει τα κόμματα να λύσουν τον μεγάλο γρίφο, χωρίς να το έχουν μέχρι στιγμής καταφέρει. «Δέχονται ευχαρίστως και τη βοήθεια του κοι-

νού» μου ανέφερε η πηγή μου, σημειώνοντας μάλιστα πως επενδύουν πολλά σε αυτή τη βοήθεια, από πολύ στοχευμένο κοινό.

Πάντως, οι εξαγγελίες του για το ορμητήριο των drones δεν θα μείνουν αναπάντητες. Όπως έγκυρα μαθαίνω και καταγγελίες ετοιμάζονται και νέες συμφωνίες σε αμυντικά θέματα με στενούς συνεργάτες. Και κρίθηκε πως οι νέες συμφωνίες δεν πρέπει να μείνουν κρυφές.

Ο παλιός του εαυτός

Τον παλιό καλό (;) του εαυτού θυμήθηκε ο Αναστασιάδης τις τελευταίες ημέρες που βγήκε στους δρόμους και συναναστράφηκε με τον λαό. Και αυτός και οι υπουργοί. Όπως μου είπε άτομο που ανεβοκατεβαίνει στον λόφο «Ο Πρόεδρος έριξε δυο-τρεις ρουκέτες και καθάρισε. Επέστρεψε στον Λόφο και την επομένη διάβαζε στις εφημερίδες γεμάτος ικανοποίηση τα αποτελέσματα των βομβαρδι-

σμών του». Η είσοδος του προέδρου στον προεκλογικό έγινε ως έπρεπε, δηλαδή, ως το βαρύ πυροβολικό που εισήλθε στο πεδίο της μάχης φαίνεται κινήθηκε εύστοχα και μάλιστα με μεγάλη ευκολία. Συνέτριψε στα γρήγορα αρκετά από τα επιχειρήματα της αντιπολίτευσης. Κατάφερε σε λίγα λεπτά να αξιοποιήσει την εμφάνιση του κυρίου Μάκη απευθυνόμενος με τακτική και χωρίς ένταση στους θετούς του γονείς που ασκούν μόνο μηδενιστική κριτική χωρίς καμιά πρόταση.

Απάντησε στα ίσα και στην πολύμηνη κριτική του ΑΚΕΛ για το Κυπριακό θυμίζοντας σε ΑΚΕΛικούς και μη την πιο συναρπαστική πολιτική φράση της τελευταίας εικοσαετίας: «ψηφίζουμε όχι για να τιμμεντώσουμε το ναι» που αναφώνησε το 2004 ο Δημήτρης Χριστόφιας. Προσθέτοντας προχθές άλλη μια άλλη φράση άφησε τα ΑΚΕΛικά επιχειρήματα μετέωρα: «Δεν μπορώ να δεχθώ τις προτάσεις του ΑΚΕΛ που κατατέθηκαν, όταν η θέση της Τουρκίας είναι τα δύο κράτη, όταν η θέση της Τουρκίας δεν περιορίζεται μόνο σε έκνομες ενέργειες στη θάλασσα, αλλά και σε επικρισμό της Αμμοχώστου, την ώρα που θέτουν ενώπιόν του γ.γ. των Η.Ε. τις απαράδεκτες τους προτάσεις, να πάω εγώ να πω ότι αποδέχομαι θετική ψήφο, συνεκμετάλλευση φυσικού αερίου και αγώνα φυσικού αερίου».

ΚΟΝΙΩΣ: Ποιος πολιτικός αρχηγός ανησυχεί πάρα πολύ ότι το νέο του πολυπροβεβλημένο στέλεχος μάλλον δεν πρόκειται να τον ακολουθήσει στη νέα Βουλή;

Κάποιος στο ύψος των περιστάσεων;

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Είναι μία ακόμη προεκλογική περίοδος αυτή που διανύουμε; Όχι δεν είναι. Και ούτε μπορεί να είναι. Έστω κι αν οι μόνοι που δεν λένε να το κατανοήσουν είναι οι πρωταγωνιστές της. Οι κομματάρχες και οι κάθε λογής υποψήφιοι που μυστράρουν με τη φάτσα τους στους αυτοκινητόδρομους προβάλλοντας «ευφάνταστα» σλογκανάκια. Εμείς όμως οφείλουμε, να τη διαχωρίσουμε από όλες τις προηγούμενες. Διότι έχουμε καθήκον να εστιάσουμε στην ουσία. Όχι τη δική τους «ουσία». Αλλά την ουσία που μας υπαγορεύει εδώ και έναν χρόνο η συνθήκη της πανδημίας. Και αυτή πρέπει να είναι το μέτρο μας για να κρίνουμε και να συγκρίνουμε.

Προκειμένου να διαβάσουμε κάτω από την επιφάνεια και να ανιχνεύσουμε το βάθος σκέψης και συνείδησης όλων αυτών που περιφέρουν τις υποσχέσεις τους. Και κυρίως για να παραμείνουμε υποψιασμένοι για το τι υποκινεί αυτές τις υποσχέσεις. Η πανδημία μάς έφερε ενώπιον της υπέρτατης αλήθειας. Εκείνης της οποίας οι κομματάρχες –και δη οι μεγάλοι αντιπολιτευόμενοι– προσπαθούν να την υποβιάσουν στα μέτρα τους, τραγικά ανήμποροι, να κατανοήσουν πως όχι μόνο δεν υποβιβάζεται αλλά είναι αυτοί που οφείλουν να επιμνησκύνουν την αντίληψή τους προκειμένου να αποτολμήσουν την υπέρβαση που εκείνη προϋποθέτει. Και η οποία δεν είναι άλλη από την ίδια την ευθραυστότητα της ανθρώπινης ζωής, που ως τέτοια υπαγορεύει να τη σεβόμαστε και να απαιτούμε να τη σέβονται και να την προστατεύουν όλοι όσοι διεκδικούν την ψήφο μας και οι οποίοι βάλθηκαν τώρα να μας πείσουν ότι είναι φορέες «αλλαγής».

Αυτή τη φορά, όμως, η υπόσχεση αλλαγής δεν θα κριθεί ούτε από τα προεκλογικά τους προγράμματα, ούτε και από τον τρόπο που συνήθισαν να αντιμάχονται στις πολιτικές τους αρένες. Αυτή τη φορά το κριτήριο είναι διαφορετικό. Και πρέπει να είναι διαφορετικό αν προσδοκούμε να ανεβάσουμε τον πήχη της ζωής μας εκεί όπου θα έπρεπε να είναι. Στην αξία της ευθραυστότητας της. Και με βάση αυτό το κριτήριο πρέπει να κρίνουμε και κόμματα και πρόσωπα και κάθε νέα υποψηφιότητα ώστε να αποδείξουμε εμείς πρώτοι την επιτακτική ανάγκη να υπερασπιστούμε την αξιοπρέπεια μας και το δικαίωμα μας στο ευ ζην. Και ποιο είναι αυτό το κριτήριο; Το ήθος.

Ήθος στον πολιτικό λόγο. Διότι αν ο πολιτικός λόγος δεν εμπεριέχει ήθος και δεν εστιάζει σ' αυτό τότε ό,τι και να λένε, όσο και να υπερασπίζονται τις θέσεις τους ή όσο και να υποδεικνύουν τα κακώς έχοντα με την υπόσχεση πως θα τα φτιάξουν, είναι όλα κούφια λόγια και προεκλογικές φανφάρες, οι οποίες υπογραμμίζουν το χάος που τις χωρίζει από την ουσία της αλήθειας. Και αν είχαν επίγνωση θα κατανοούσαν πως αυτό το ήθος το πρώτο που υπαγορεύει ήταν να μην μετατρέψουν την διαχείριση της πανδημίας σε προεκλογικό εργαλείο. Ως ένδειξη ελαχίστου ήθους όφειλαν να αφήσουν όλοι τους την πανδημία έξω από τους λαϊκισμούς και τους συμφεροντολογικούς τους μηδενισμούς και να σπεύσουν σύσσωμοι να απολογηθούν που δεν φρόντισαν, όσο εμείς βιώνουμε την πανδημία, να ενδύσουν δυνάμεις αντί να ρίχνουν τοξικότητα στην ήδη ευάλωτή μας καθημερινότητα. Το ήθος επέβαλε να δείξουν πάνω από όλα ανθρωπιά, ενσυναίσθηση, συλλογικότητα και όχι τοξικές αντιπαραθέσεις.

Και μέχρι αυτή τη στιγμή που μιλάμε δεν μοιάζουν να έχουν αντιληφθεί ότι αυτή η έλλειψη ήθους που υιοθετούν και στον τρόπο που ασκούν την προεκλογική τους μάχη, τους καθιστά ακόμη πιο αφερέγγυους στις όποιες θέσεις «αλλαγής» προτείνουν. Διότι αυτή τη στιγμή όλα ξεκινούν και τελειώνουν στη συνειδητοποίηση πως χρειάζεται ένας άλλος πολιτικός λόγος και όχι απλά άλλες πολιτικές θέσεις. Χρειάζεται πολιτικός λόγος με ήθος. Κι αυτό πρέπει να έχουμε κατά νου πριν πάμε στις κάλπες. Διότι αυτή τη φορά δεν πρέπει να ψηφίσουμε ούτε κόμματα, ούτε μικροκομματικές εξαγγελίες, αλλά μόνο πρόσωπα που επέδειξαν έστω και στο ελάχιστο το ήθος που απαιτούσε η ίδια η υπευθύμηση της ευθραυστότητάς μας.

elenixenou11@gmail.com

Επισκέπτες στην περίφημη Φοντάνα ντι Τρέβι στη Ρώμη.

Πώς κανονικοποιήθηκε ο φασισμός

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Την ώρα που και ο τελευταίος φυγόδικος της εγκληματικής οργάνωσης Χρυσής Αυγής, Γιάννης Λαγός, περνούσε με χειροπέδες το κατώφλι της φυλακής, ο πρόεδρος του ΕΛΑΜ Χρήστος Χρίστου απαρνιόταν με κάθε φυσικότητα την όποια σχέση είχε τόσο ο ίδιος όσο και το ΕΛΑΜ μαζί με τη φασιστική οργάνωση. «Από το 2019 έχουμε διακόψει κάθε επαφή και σχέση με τη Χρυσή Αυγή», ξεκαθάριζε στο πάνελ του ΣΙΓΜΑ και με ένταση υποστήριζε πως δεν μπορεί ο ίδιος και το κόμμα του να ευθύνονται για πράξεις και συμπεριφορές «κομμάτων σε άλλες χώρες».

Ο πρόεδρος του ΕΛΑΜ – «καλά το πρόεδρος είναι τυπικό. Για να αναγνωριστεί το κόμμα έπρεπε να έχει πρόεδρο» όπως αποκάλυψε, αναφερόμενος στον Χρήστο Χρίστου, ο Ηλίας Κασιδιάρης – είχε μία μακρά και γνωστή πορεία στην «άλλη χώρα» και στο «άλλο» κόμμα που οπιοί για πράξεις και συμπεριφορές δεν είναι υπόλογος όπως υποστηρίζει σήμερα. Όσο, λοιπόν, η Χρυσή Αυγή δράκισε στην Ελλάδα, όσο επιδίωξαν σε ρατσιστικές επιθέσεις, σε ξενοφοβική ρητορική και ανέπτυσε εγκληματική δραστηριότητα που έφτανε μέχρι και τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα, ο Χρήστος Χρίστου, πρώην φρουρός του αρχηγού της Χρυσής Αυγής, καμάρωνε και δήλωνε μετά βεβαιότητας, πως ο Νίκος Μιχαλολιάκος είναι ο πιο έντιμος και ο πιο πατριώτης πολιτικός που γνώριζε. Έβαζε μάλιστα το χέρι του στη φωτιά πως η Χρυσή Αυγή είναι πεντακάθαρη. Σε αυτό το μοτίβο, σειρά πρωτοκλασάτων στελεχών του ακροδεξιού κόμματος, σουλάτσαρε στο οικημά της Χρυσής Αυγής και παρέλαυνε στα διαδικτυακά βίντεο των Ηλία Κασιδιάρη και Ουρανίας Μιχαλολιάκου, μιλώντας για τον εθνικισμό, ακόμη και μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα.

Και παρά την εμφανή διασύνδεση των δύο κομμάτων, αυτή η θρασύδειλη μεταστροφή έγινε ευκόλως αποδεκτή από το σύστημα. Η κυπριακή δικαιοσύνη δεν είδε και δεν άκουσε όσα αποτρόπαια ακούγονταν στη δική της Χρυσής Αυγής. Ούτε έλεγξε ως όφειλε τις σχέσεις των δύο ακροδεξιών κομμάτων. Δεν ήταν κακά παιδιά υποστηρίξαν κύκλοι του πολιτικού συστήματος, ενώ ο αρχιεπίσκοπος εξέφραζε την ικανοποίησή του, όταν εισήλθαν στη Βουλή. Κάποιοι κομματικοί σχηματισμοί βρέθηκαν χέρι με χέρι μαζί της ως πορείες και ψήφισαν κοινές προτάσεις νόμου, θεωρώντας πως η ύπαρξή τους ωφελεί, άλλοι συζήτησαν

μαζί τους για τις προεδρικές του 2018, ενώ ο ΔΗΣΥ θεωρήθηκε πως θα είναι μια χρυσή εφεδρεία για να περνά νομοσχέδια, ωσάν να επρόκειτο για κανονικό πολιτικό σχηματισμό. Μόνο όταν στις ευρωεκλογές του 2019 άρρισαν να απειλούνται διάφοροι από τη δυναμική που αποκτούσαν θυμήθηκαν να κάνουν αντιφασιστικό αγώνα. Έναν αντιφασιστικό αγώνα τον οποίο έκλεισαν στο συρτάρι την επόμενη μέρα των ευρωεκλογών. Όχι γιατί το ΕΛΑΜ νικήθηκε. Είχε αρχίσει να γιγαντώνεται άλλωστε λαμβάνοντας ποσοστό 8,25%, ασκέτως αν δεν μπήκε στην ευρωβουλή. Είχε μπει στο συρτάρι, γιατί ο αντιφασισμός δεν τους αφορούσε πλέον.

Στον εκτροχιασμό της δημοκρατίας ποιος ήταν ο ρόλος του Δημοκρατικού Συναγερμού που προειδοποίη σήμερα για βουλή Βαβέλ και ανεύθυνο λαϊκισμό; Η απόλυτη σιωπή. Όταν μάλιστα τους ζητούσαμε να σχολιάσουν τη σύνδεση ΕΛΑΜ με το νεοναζιστικό κόμμα στη Γερμανία, μας συνέδεαν με Κάιρο. Θα τους ηρωοποιήσουμε έλεγαν και την ίδια στιγμή στελέχη τους χρησιμοποίησαν ακριβώς την ίδια ρητορική. Ξενοφοβία, ρατσισμό συμπαιωνίζοντας και μπλόκο ανέξοδο πατριωτισμό. Θεωρούσαν πως με αυτόν ακριβώς τον τρόπο θα έφεραν πίσω τους δυσσεσχημένους Συναγερμικούς που έχουν πλέον βρει στέγη στο ΕΛΑΜ.

Όμως ο φασισμός δεν ξεριζώνεται με την ίδια πλοή λαι εκδοχή. Δεν ξεριζώνεται με το να θεωρείται τα αφτιά και τα χειρότερα ένστικτα των πολιτών. Με αυτόν τον τρόπο, γιγαντώνεται. Ο φασισμός ξεριζώνεται με πολιτική υπευθυνότητα, συνέπεια πράξεων και κυρίως με τη γλώσσα της αλήθειας στον κάθε ψηφοφόρο.

Όσο λοιπόν δεν μιλούσαν την ελέφαντα στο δωμάτιο και περιόριζαν την εκστρατεία τους στο να αναγάγουν τον συναγερμικό Μάκη και τα εξώφυλλα του Κύπρου στο κύριο πολιτικό τους διακύβευμα, να μην ξαφνιάζονται για την αποστρόφη του κόσμου στην πολιτική. Και επειδή το πολιτικό μας σύστημα αυτή τη στιγμή δεν είναι και ό,τι πιο σοβαρό, αυτό δεν αποτελεί δικαιολογία για κανέναν από μας. Η λύση στην δική τους ανεπάρκεια, δεν είναι να ψηφίσουμε ό,τι πιο σκοταδιαστικό και μιζάνθρωπο υπάρχει. Γιατί πλέον έχουμε καλά τα ακριβώς προεβλεπόμενα και γινόμαστε συνώνοχοι στο χειρότερο έγκλημα. Αυτό της κανονικοποίησης του φασισμού, με ό,τι κι αν αυτό συνεπάγεται για το μέλλον.

economidou@kathimerini.com.cy

Το αύριο πρόεδρε είναι χθες

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Θύμωσε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ανθρώπινο είναι, αφού σου λέει εγώ τους χαρίζω γάιδαρο και αυτοί τον κοιτάνε στα δόντια. Γιατί δεν ήταν μόνο οι εφημερίδες που στρίμωξαν την είδηση στην προμετωπίδα ή στον πάτο της πρώτης σελίδας. Το πρόβλημα ήταν κυρίως οι πολίτες, οι οποίοι συνήθως έχουν για όλα κάτι να πουν, αλλά αυτή τη φορά επέδειξαν παγερή αδιαφορία. Ξαν να μην αρκούσε αυτό, η αντιπολίτευση σιγοντάρισε κατά τη συνήθη τακτική της. Προεκλογικές εξαγγελίες, παροχολογία, πλειοδοσία σε «θα», μόνο Μαυρογιαλούρο δεν τον είχαν τον πρόεδρο. Κι ως ήταν εκείνος σαφής: Λεφτά υπάρχουν, είπε. Εν προκειμένω, 4,4 δισ. Στο τέλος της ημέρας, πόσο σημαντικό είναι ότι το 1,8 δισ. αντιστοιχεί στα κονδύλια των Ταμείων Συνοχής που περιλαμβάνονται στους ετήσιους προϋπολογισμούς της Ε.Ε. ανά χώρα ή ότι το 1,4 δισ. ελπίζει η κυβέρνηση να το λάβει από επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα;

Μόνο το 1,2 δισ. είναι νέες εξαγγελίες, εμμένει η αντιπολίτευση. Για ιστορική στιγμή καθώς «μπαίνουν τα θεμέλια για την Κύπρο του αύριο», απαντά ο Νίκος Αναστασιάδης. Και εδώ νομίζω πρέπει να βάλουμε μια άνω τελεία. Γιατί το θέμα δεν είναι φυσικά οικονομικό. Πρόκειται για μια συνθήκη αμιγώς πολιτική. Και για να το πούμε απλά, με κάθε σεβασμό προς τον Νίκο Αναστασιάδη: Το συγκεκριμένο «αύριο», πρόεδρε, είναι χθες. Με στρεβλώσεις που δεν μπορούμε να αγνοήσουμε. Εξ ου και η αδιαφορία. Όχι γιατί μας κατέλαβε όλους ξαφνικά ο αντιπολιτευτικός οίστρος, αλλά επειδή μπουκτίσαμε από τα επικοινωνιακά παιχνίδια μια εβδομάδα πριν από τις εκλογές.

Σύμπτωση μάλλον, αλλά χρήσιμη ως τροφή για σκέψη. Παρακολουθώντας προχθές το «Χώμα στο Χώμα» διάβασα κάτι εξαιρετικά ενδιαφέρον στο πρόγραμμα της παράστασης, με την υπογραφή του Χάρντντ Πίντερ: «Το παρελθόν είναι αυτό που θυμάσαι, που φαντάζεσαι ότι θυμάσαι, που έπεισες τον εαυτό σου ότι θυμάσαι, ή που προσποιείσαι ότι θυμάσαι». Να κάτι που θα έπρεπε να ψηθιρίζε κάποιος στο αφτί του προέδρου, ενώ εξήγγελλε το λαμπρό αύριο που μας περιμένει. Με ρέγουλα οι μελλοντολογικές προβλέψεις, κύριε πρόεδρε. Γιατί το άτιμο το παρελθόν, ιδιαιτέρως το πιο πρόσφατο, μας έκανε θέλοντας και μη σοφότερους. Σε κάθε περίπτωση πάντως, αρκετά ώριμους ώστε να μην εντυπωσιαζόμαστε από τους αριθμούς αλλά να τους φιλτράρουμε μέσα από ποιοτικά μεγέθη. Όπως την αξιοπιστία για παράδειγμα, η οποία αποτελεί αυτή τη στιγμή το μεγαλύτερο βαρίδιο για την κυβέρνηση και τον πρόεδρο προσωπικά. Αυτός κατά την άποψή μου είναι και ο βασικός λόγος που έτυχαν οι προεκλογικές εξαγγελίες των 4,4 δισ. τόσο κλιαρής υποδοχής. Ένα σχέδιο ανάκαμψης απαιτεί τόσος από κεφάλαια και εκτέλεση αξιοπιστίας για την εφαρμογή του. Κάτι που απώλεσε ο Νίκος Αναστασιάδης κατά τη δεύτερη θητεία του, σε σχέση με τους δύο βασικότερους πυλώνες πολιτικής: την οικονομία και το Κυπριακό.

Ποιος δεν θυμάται αλήθεια όλους εκείνους τους αυτοαναφορικούς πανηγυρισμούς του τέως υπουργού Οικονομικών για το success story; Ωστόσο ξαφνικά, σαν να ανασήκωσε κάποιος μια κουρτίνα, ανακαλύψαμε τι κρυβότανε πίσω από τους ευημερούντες αριθμούς: Ένα αυυπόλητο εμπόριο πολιτογραφίσεων με τον αγοραίο τίτλο «χρυσά διαβατήρια». Η μπόκσα της θεσμικής διαφθοράς έπνιξε τον τόπο και μας εξέθεσε διεθνώς. Αυτό ήταν το πρώτο πλήγμα στην αξιοπιστία του προέδρου Αναστασιάδη. Το δεύτερο, που μοιραία ανήκει το μέλλον της χώρας, ήταν το όργιο φημών για τη λύση των δύο κρατών. Ο Νίκος Αναστασιάδης ήταν πλέον στο κάδρο, με την εικόνα του να έχει φθαρεί περισσότερο από ποτέ. Έτσι πύκνωσαν τα σύννεφα πάνω από την κυβέρνηση και κάτω από αυτή τη βαριά σκιά έγιναν οι εξαγγελίες για την «Κύπρο του αύριο» που υποσχεται το Σχέδιο των 4,4 δισ.

Πώς να πιστώσουμε, λοιπόν, στις μεγάλες υποσχέσεις; Και γιατί να πιστώσουμε την κυβέρνηση με αγνά κίνητρα, όταν οι μεγαλόστομες εξαγγελίες «βρωμάνε» προεκλογική εκμετάλλωση; Ας μην το παίρνε ο πρόεδρος τόσο προσωπικά λοιπόν. Δεν είμαστε αγνώμονες, ούτε και τόσο ανόητοι για να προσπερνάμε 4,4 δισ. Υποψιασμένοι είμαστε, καθώς είδαμε ξανά καθρεφτάκια να λαμποκοπούν λίγο πριν ανοίξουν οι κάλπες.

stavros.christodoulou@gmail.com

Για την υγεία μας... στις Βρυξέλλες

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Ευτυχώς υπάρχουν και οι Βρυξέλλες, γιατί η πολιτική διαχείριση της πανδημίας από το κυπριακό κράτος ήταν και εξακολουθεί να είναι τουλάχιστον κατώτερη των περιστάσεων. Από πού να ξεκινήσει κανείς; Από την απόφαση του υπουργού Υγείας Κωνσταντίνου Ιωάννου να βάλει όλα σχεδόν τα αβγά της Κύπρου στο καλάθι της AstraZeneca; Από την εμμονή του να μη θέτει ηλικιακό όριο, ενώ 18 κράτη-μέλη είχαν θέσει περιορισμούς στη χρήση του εν λόγω εμβολίου;

Από τις υπεροπτικές δηλώσεις ότι η Κύπρος είναι σε καλύτερη θέση από τα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.; Η αλήθεια είναι ότι στο ζήτημα των εμβολιασμών, το υπουργείο Υγείας είχε καταπέτη τη γλώσσα του όταν η Κύπρος κινδύνευε με «διαβάθμιση» και είχε βρεθεί στις τελευταίες θέσεις στην Ε.Ε. Ενώ επανήλθε, όταν το κυπριακό κράτος ανέκαμψε και ανέβηκε ψηλά στη «βαθμολογία» των «27».

Γ' αυτό πάντως το ζήτημα των εμβολιασμών δεν ευθύνεται μόνο ο συμπαθής υπουργός Υγείας. Η ευθύνη ανήκει κατά κύριο λόγο στον επίσης συμπαθή υφυπουργό Καινοτομίας Κυριάκο Κόκκινο, ο οποίος ελέγχεται για τα τεράστια προβλήματα που παρουσίασε η πύλη εμβολιασμού. Η μόνη καινοτομία που μπορεί να ισοχυριστεί ο κ. Κόκκινος είναι... η προοπτική δημιουργίας θέσεων εργασίας! Κι αυτό, γιατί υπήρχαν άτομα που «είχαν κάνει επάγγελμα» την εισοδο στην πύλη εμβολιασμού, με το γνωστό αποτέλεσμα: να εισέρχονται δεκάδες πρόσωπα για να κλείσουν ραντεβού για ένα άτομο. Το σύστημα να πέφτει, οι λοιποί δικαιούχοι να μην μπορούν να εισέλθουν, να χάνουν τη σειρά τους, οι εμβολιασμοί να μένουν πίσω, και πάει λέγοντας... Πραγματικά, δεν γνωρίζω κανένα άλλο κράτος-μέλος, το οποίο να έχει κάνει τέτοιες γκέλες και παρόλα αυτά συνεχίζει να κομπάζει, ότι περίπου είμαστε πρώτοι και καλύτεροι.

Τα «επιτεύγματα» της Κύπρου ήταν ανάλογα και στην περίπτωση του «safepass», για το οποίο όπως πληροφορούμαστε, ο κ. Κόκκινος είχε αναφέρει στον πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι «είμαστε έτοιμοι» να το εφαρμόσουμε. Τρεις φορές διαβεβαίωσε ο κ. Κόκκινος τον πρόεδρο Αναστασιάδη για το ίδιο ζήτημα. Η αλήθεια είναι ότι και στην περίπτωση αυτή, υπερτιμήσαμε τις δυνατότητές μας, ενώ άλλα κράτη-μέλη, όπως το Βέλγιο, κατάφεραν με συνοπτικές διαδικασίες να δημιουργήσουν μια εφαρμογή, η οποία διευκολύνει τα ταξίδια χωρίς να παραβιάζει πρόνοιες της ευρωπαϊκής ή της εθνικής τους νομοθεσίας...

Σωσίβιο σε όλες τις περιπτώσεις, στα θέματα που αφορούν στην πανδημία, παρερν στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι Βρυξέλλες. Η ρήξη Κομισιόν-AstraZeneca (έστω και με μεγάλη καθυστέρηση), οδηγώσε την Ε.Ε. σε συμφωνία με τη Pfizer/Biontech για κάλυψη του κενού που δημιούργησε η σουηδοβρετανική κοινοπραξία και για επιτάχυνση των πα-

ραδόσεων, κάτι από το οποίο επωφεληθήκε και η Κύπρος. Όπως θα επωφεληθεί και από το «πράσινο πιστοποιητικό», επί του οποίου, κατέληξαν σε καταρχήν πολιτική συμφωνία η Πορτογαλική Προεδρία και η Ευρωβουλή. Για ευκρίνεια και σταθερότητα στα ταξίδια, η επαναφορά της ελεύθερης διακίνησης στην Ε.Ε. και κυρίως για τη δημιουργία συνθηκών σταδιακής επανόδου της τουριστικής βιομηχανίας σε τροχιά ανάπτυξης, κάτι που έχει τεράστια ανάγκη η Κύπρος. «Κέρδη» θα έχει η Κυπριακή Δημοκρατία και από τη συμφωνία-μαμούθ μεταξύ Κομισιόν και Pfizer/Biontech για 1,8 δισεκατομμύρια δόσεις εμβολίων, με χρονικό ορίζοντα μέχρι και το 2023. Δόσεις, οι οποίες θα διατεθούν αναλογικά και ταυτόχρονα στα 27 κράτη-μέλη.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Κύπρος είναι ένα μικρό κράτος, με αναλόγως μικρές δυνατότητες. Και συνεπώς δεν ενοχλεί η αδυναμία ενός μικρού που δεν μπορεί να χτυπήσει την πόρτα της πα-

κόσμιας αγοράς, να διαπραγματευθεί, να αγοράσει εμβόλια σε χαμηλές τιμές και να διασφαλίσει τα συμφέροντά του εν μέσω μιας πανδημίας. Ούτε ενοχλεί η αδυναμία να διαπιστώσει εάν ένα εμβόλιο ευθύνεται για ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας που παρουσίασε ένα πρόσωπο. Γιατί τέτοιες δυνατότητες δεν υπάρχουν.

Αυτό που ενοχλεί είναι η υπεροψία. Το ύψος ότι η Κύπρος είναι υπόδειγμα σε αυτή την πανδημία. Ότι τα ξέρουμε όλα, αποτελούμε παράδειγμα, είμαστε οι μπροστάρηδες της Ευρώπης. Ε, λοιπόν, δεν είμαστε. Το μόνο που κληθήκαμε να κάνουμε εδώ και 15 περίπου μήνες είναι διαχείριση ενός πλαισίου που καθόρισαν οι «μεγάλοι» της Ε.Ε., διαπραγματευθήκε εκ μέρους μας η Κομισιόν και που δεν θέλω να σκεφτώ καν τι θα είχαμε πετύχει αν ήμασταν μόνοι μας. Οπότε, ας μαζετούμε. Ας χαμηλώσουμε τους τόνους, έστω και τώρα. Λίγη μετριοφροσύνη δεν βλάπτει...

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Μονιμοποιείται το ρήγμα Αγκυρας - Ουάσιγκτον

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η Τουρκία έχει καταφέρει να γίνει μία από τις πιο «αντιπαθείς» χώρες στο αμερικανικό κατεστημένο εξωτερικής πολιτικής. Ακόμη και στο Πεντάγωνο, το οποίο ήταν παραδοσιακά ο μεγάλος υποστηρικτής της Αγκυρας. Οι λόγοι είναι πολλοί. Η υπόθεση της αγοράς των ρωσικών πυραύλων S-400 είναι προφανώς στην κορυφή της λίστας μαζί με το πώς η Αγκυρα αντιμετωπίζει τους Κούρδους και το ISIS.

Η Αγκυρα θεωρείται ένας παγκόσμιος γεωπολιτικός παίκτης ο οποίος όμως προκαλεί συνεχώς «αναστατώσεις». Αμερικανοί αναλυτές θεωρούν, για παράδειγμα, πως ο πρόεδρος Ερντογάν προσπάθησε να τορπιλίσει τις συμφωνίες που έγιναν επί Τραμπ μεταξύ Ισραήλ και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, ωθώντας τη Χαμάς και τη Χεζμπολάχ σε πιο σκληρές θέσεις ώστε να προκληθεί κρίση και να καταστεί ανέφικτη η προσέγγιση του Ισραήλ με τον αραβικό κόσμο. Κατά την άποψή τους, ο Ερντογάν βλέπει πια τον εαυτό του ως ίσο με τον Μπάιντεν ή τον Πούτιν και βάζει ακόμη και το Παλαιστινιακό στο τραπέζι της δικής του διαπραγματεύσεως με τη Δύση. Σαν ένα δικό του δηλαδή «χαρτί».

Το ρήγμα με τους Αμερικανούς είναι βαθύ και μονιμοποιείται. Τα στελέχη της κυβέρνησης Μπάιντεν πιστεύουν ότι τα «κάρδια» του Ομπάμα και του Τραμπ έδωσαν το σήμα στον Τούρκο ηγέτη ότι μπορεί να φέρεται πιο αυταρχικά και να μπαίνει σε περιπέτειες χωρίς κόστος. Η αναγνώριση της Γενοκτονίας των Αρμενίων ήταν μια σαφής, ξε-

κάθαρη προσπάθεια να δοθεί το μήνυμα πως «ως εδώ». Όπως έλεγε χαρακτηριστικά Αμερικανός αξιωματούχος, οι ΗΠΑ δίνουν ένα μήνυμα ότι ανάλογες συμπεριφορές δεν θα γίνουν ανεκτές και στο μέλλον.

Η Αγκυρα βρέθηκε χωρίς συμμάχους όταν διεξαγόταν η συζήτηση για την αναγνώριση, πράγμα εντυπωσιακό για όσους έχουν ζήσει ανάλογα μπρά ντε φερ στο παρελθόν. Η ειρωνεία του πράγματος; Η Τουρκία έχτιζε επί δεκαετίες ένα πολύ ισχυρό λόμπι με τη βοήθεια Ισραηλινών διπλωματών και ειδικών. Της έδωσαν την τεχνονγνωσία, με θαυμαστά αποτελέσματα. Τώρα όμως το ρήγμα μεταξύ Ισραήλ και Τουρκίας έχει και αυτό βαθυθεί, και πολύ δύσκολα θα ξανακλείσει. Ειδικά όσο στην εξουσία βρίσκονται δύο «θανάσιμοι» αντιπάλαι, ο Νετανιάου και ο Ερντογάν. Η Τουρκία έχει χάσει τα ερείσματά της σε μια στιγμή που η Ελλάδα τα ισχυροποιεί, παρά τη θεαματική έλλειψη επαρκών δημόσιων διπλωματών και την αναιμική κατάσταση στην οποία βρίσκεται το ελληνικό λόμπι στις ΗΠΑ, με ελάχιστες -λαμπρές- εξαιρέσεις.

Αυτά συμβαίνουν στις ΗΠΑ. Αντιθέτως, στην Ευρώπη, και ειδικά στις Βρυξέλλες, αξιωματούχοι σε θέσεις-κλειδιά αναλύουν την Τουρκία μέσα από «γυαλιά» που είναι επικεικώς ξεπερασμένα. Ορισμένοι μάλιστα, όπως ο επικεφαλής της ευρωπαϊκής διπλωματίας, επιμένουν να δικαιολογούν και να απολογούνται για κάθε στραβοπάτημα της Αγκυρας, ενώ ταυτόχρονα απορούν γιατί η Αθήνα αναζητεί στηρίγματα στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού.

Δεν βλάπτει η συνεννόηση

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Δεν είναι ασυνήθεις οι εντάσεις που εκδηλώνονται ενίοτε μεταξύ μιας όποιου κυβερνήσεως και κάποιων μελών της κοινοβουλευτικής ομάδας που τη στηρίζουν. Είναι και φυσιολογικές από μίαν άποψη, διότι οι βουλευτές λογοδοτούν εξ ορισμού στους ψηφοφόρους τους, με τους οποίους βρίσκονται σε συνεχή επαφή, και επειδή η κάθε περιοχική έχει τις ιδιαιτερότητές της.

Βεβαίως την ευθύνη διακυβερνήσεως της χώρας την έχει η κυβέρνηση, αλλά το δικαίωμα των βουλευτών να εκφράζουν τη γνώμη τους είναι αδιαμφισβήτητο, όπως ορθότατα επισημάνει η βουλευτής της Ν.Δ. Μαριέττα Γιαννάκου.

Και, φυσικά, διαφωνίες που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση γύρω από το νόμο περί συνεπιμέλειας των τέκνων διαζευγμένων ζευγαριών δεν συνιστούν «ανταρσία», αλλά είναι δηλωτικές ελληνικές διαβουλεύσεων, που είναι απολύτως αναγκαίες για την ομαλή λειτουργία μιας όποιου κυβερνήσεως.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι όταν ο Χέλμουτ Κολ είχε ερωτηθεί πώς κατένευε τον χρόνο του όταν ήταν καγκελάριος της Γερμανίας, απάντησε ότι «τη μισή μέρα ασχολούμουν με τις υποθέσεις της κυβερνήσεως και την άλλη μισή με το κόμμα και τους βουλευτές». Διότι προφανώς είναι αυτοί που θα «περάσουν» την κυβερνητική πολιτική στους ψηφοφόρους.

Το πιο περίπλοκο πρόβλημα που αναμένεται να αντιμετωπίσει ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης θα εμφανισθεί όταν θα πρέπει να ψηφίσει η Βουλή τα πρωτόκολλα της συμφωνίας των Πρεσπών.

Είναι αλήθεια ότι η αντίδραση στη συμφωνία των Πρεσπών, που οδήγησε στην αναγνώριση

της Βόρειας Μακεδονίας από την Ελλάδα, προκάλεσε θηριώδεις αντιδράσεις από στελέχη και βουλευτές της Ν.Δ. Πέραν των ακραίων επιθέσεων εναντίον του ΣΥΡΙΖΑ και του τότε πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα, διατυπώθηκαν βεβαίως και σοβαρές ενστάσεις για κάποιους από τους όρους της συμφωνίας.

Όμως η συμφωνία υπεγράφη, επικυρώθηκε από τη Βουλή, ο κ. Μητσοτάκης δήλωσε ότι δεν πρόκειται να προχωρήσει στην ακύρωσή της και θα τη σεβαστεί εκ των άκων. Ο πρώην πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς έχει καταστήσει σαφές ότι θα καταψηφίσει τα πρωτόκολλα. Κάποιοι επιχειρούν ματαιώς να διερευνήσουν τις προθέσεις του πρώην πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή διατυπώνοντας απλώς διάφορες εκδοχές.

Ο κ. Τσίπρας έχει δηλώσει ότι θα απαιτήσει ονομαστική ψηφοφορία και συγγνώμη από τους βουλευτές της Ν.Δ. για όσα του καταλόγισαν προεκλογικά. Έχει κι αυτός τα δικά του και εξάλλου οι πάντες απαιτούν στις μέρες μας συγγνώμη, λες και αυτό σημαίνει κάτι.

Το θέμα είναι με τους βουλευτές της Ν.Δ., κυρίως της Βορείου Ελλάδος, που σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ταπεινωθούν με την επιβλητική κομματικής πειθαρχίας.

Θα πρέπει να ψηφίσουν κατά συνείδηση, διότι μόνον έτσι μπορεί να συγκρατήσουν διαρροή των οπαδών της Δεξιάς σε τρίτο κόμμα εθνικιστικής διαμορφώσεως ή να επιλέξουν την αποχή στις επόμενες εκλογές.

Η αντιπροσωπευτική δημοκρατία είναι σύστημα που η αποτελεσματική λειτουργία του προϋποθέτει ευφύια και, τουλάχιστον, ενδοκομματική συνεννόηση. Αυτό προϋποθέτει και χρόνο και κόπο, διότι αλλιώς ακόμη και τα ελάχιστα μπορούν να αποβούν μοιραία.

Το ποδήλατο ήταν δεμένο με δυνατό λουκέτο σε στύλο, πάνω στο πεζοδρόμιο στη γωνία του δρόμου, με τρόπο που εμπόδιζε

τη χρήση της ράμπας απ' όποιον βρισκόταν σε αναπηρικό καρεκλάκι, έσπρωχνε καρότσι μωρού ή έφερνε καροτσάκι της λαϊκής. Στη διαμάχη με τον άορατο εχθρό - τον κλέφτη ποδηλάτη -, ο προσεκτικός ποδηλάτης έχει πλήρη συνείδηση της απειλής και επιδεικνύει εξίσου πλήρη αδιαφορία για τους άλλους άορατους σε αυτή την υπόθεση - τον γέρο, τον άρρωστο, τον γονιό, το παιδί, τον οποιονδήποτε πολίτη που θέλει να περπατήσει στο πεζοδρόμιο χωρίς εμπόδια. Παρακάμπτοντας το ποδήλατο, σκέφτηκα πόσο η ζωή μας ορίζεται από τον άορατο άλλο: φυλασσομάστε εναντίον απειλών που ίσως να μην αντιμετωπίσουμε ποτέ, ενώ η ελευθερία, η ησυχία και η αξιοπρέπεια μας περιορίζονται συνεχώς από συμπολίτες για τους οποίους οποιονδήποτε άλλος εκτός από τον εαυτό τους είναι ανύπαρκτος ή ασήμαντος. Ενίοτε ευθυνόμαστε και εμείς για την επιλεκτική αντι-

μετώπιση του άορατου άλλου: υπερβάλλουμε όσον αφορά τη συμπεριφορά των άλλων και υποτιμούμε τις συνέπειες των δικών μας πράξεων.

Ο ποδηλάτης πιθανότατα να είναι καλός άνθρωπος, που νοιάζεται για το περιβάλλον και -αν τον ρωτούσαμε- για τον συνάνθρωπό του. Ίσως να επέκρινε και όποιον οδηγό έβλεπε να έκλεινε τη ράμπα που παίζει τη μουσική στο αυτοκίνητό του τόσο δυνατά που τρίζουν τα τζάμια όταν περνάει, όσο αυτού που «πειράζει» την εξάτμιση για να διατυμπανίζει την κενότητά του, όσο αυτού που πετάει σκουπίδια όπου θέλει. Χαμογελώ όσο γράφω αυτές τις γραμμές - δεν μου διαφεύγει ότι όσο μεγαλώνω τόσο περισσότερο με ενοχλεί η αδιαφορία που δείχνουμε ο ένας προς τον άλλον. (Δεν γνωρίζω εάν το πρόβλημα επιδεινώνεται ή εάν η υπομονή μου εξαντλείται. Ίσως είναι

και τα δύο.) Πάντως, ένα απόκτημα της ώριμης ηλικίας είναι ότι αρχίζουμε να κατανοούμε ότι σε ένα ζευγάρι, σε μια ομάδα, σε μια συζήτηση, σε μια κοινωνία, είναι δύσκολο να ακούσουμε, να καταλάβουμε -να δούμε- ο ένας τον άλλον. Ο καθένας έχει πλάσει έναν κόσμο από μνήμες, φαντασιώσεις, πόθους, νίκες, απογοητεύσεις, απώλειες και παρεξηγήσεις που είναι δύσκολο για οποιονδήποτε άλλο να καταλάβει τον κόσμο των αναφορών του. Σαν τον ποδηλάτη, άλλη εικόνα έχει για τον εαυτό του και άλλη έχουν όσοι τον κρίνουν από την πράξη του: στα μάτια τους κι αυτός μπορεί να είναι άορατος και ανώπυμος, οι συνέπειες της συμπεριφοράς του, όμως, είναι ορατές. Το ότι δεν βλέπουμε τα θύματα των πράξεών μας, και αυτοί δεν βλέπουν εμάς, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν πραγματικές συνέπειες.

Όταν οι πράξεις μας σε δημόσιο χώρο καθορίζονται όχι από ισχυρούς κανόνες που εφαρμόζονται (με την ύπαρξη αρκετών θέσεων στάθμευσης για όλων των ειδών οχημάτων, με την απομάκρυνση όποιου οχήματος παραβιάζει τον νόμο κ.ά.) αλλά από το πώς ο κα-

θένας αντιλαμβάνεται την έννοια του δημόσιου χώρου, αναπόφευκτο αποτέλεσμα είναι η αυθαιρεσία και, συνεπώς, η αυτοδικία. «Η ελευθερία είναι η υπακοή εις τους νόμους», έγραψε στην «Ελληνική Νομαρχία» το 1805 ο «Ανώνυμος». Ο μεγάλος άορατος Διαφωτιστής οραματίστηκε μια ελεύθερη Ελλάδα όπου οι πολίτες θα υπάκουαν σε νόμους που θα θέσπιζαν για να θωρακίσουν την ελευθερία τους. Όταν βλέπουμε πόσο επιλεκτικά εφαρμόζονται οι νόμοι, όταν ο καθένας είναι πάντα έτοιμος να δικαιολογήσει την απειρεστικότητα του, να καταγγείλει αυτή των άλλων και να θεωρήσει εαυτόν μόνιμο θύμα αδικίας, διαπιστώνουμε ότι η μακροπορεία των ελευθέρων Ελλήνων οδηγεί σε μια μεγάλη παρεξήγηση: βλέπουμε τον νόμο όχι ως πλαίσιο και προστασία της ελευθερίας αλλά ως περιορισμό της ελευθερίας. Φυλακίζουμε εαυτούς, δηλαδή, πίσω από τα κάγκελα της αυθαιρεσίας μας. Δίνουμε μάχες με φαντάσματα. Γι' αυτό δεν μπορούμε να δούμε ούτε τον εαυτό μας ούτε τον άλλον, να νιώσουμε την αγωνία του άλλου, να πράξουμε το σωστό και όταν δεν μας βλέπει κανείς.

ΣΧΙΖΙΤΟ ΤΟΥ ΗΜΑ ΜΑΚΡΗ. ΙΜΑΓΙΝΙΣΜΟΣ/ΚΑΛΗΜΕΡΗ

Τουρισμός η αυτοκαταδίκη μας

Του **ΧΡΗΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Κάποτε οι Έλληνες, «αεί παίδες», είχαν θυμώσει πολύ που, με εντολή των Βρυξελλών, χιλιάδες ελαιόδεντρα (εφιαλτικός αριθμός) ξεριζώθηκαν από την ελληνική γη. Οι Ευρωπαίοι, συνδιαχειριστές και συγκυρίαρχοι πα της γης μας, εξηγούσαν ότι πρόκειται για «συντονισμό» και «προγραμματισμό» της παραγωγής του ελαιόλαδου στην Ε.Ε. Δεν μας ήρθαν ποτέ πληροφορίες ή εκκόνες από ανάλογες μανιασμένες δενδροκτονίες σε άλλες, μεσογειακές χώρες-μέλη της Ε.Ε. Ανάλογο έγκλημα υποστήκαμε με τη, διατεταγμένη και πάλι, καταστροφή των ψαροκάικων στις ελληνικές θάλασσες. Σπάνιας μορφής και θεμιτά με τη ζωή μας των Ελλήνων ξύλινα σκαριά, κόπηκαν κομμάτια, για να ικανοποιηθεί ο «σχεδιασμός» της μεσογειακής αλιείας από τους μαν-βουλετές της Ν.Δ. για όσα του καταλόγισαν προεκλογικά. Έχει κι αυτός τα δικά του και εξάλλου οι πάντες απαιτούν στις μέρες μας συγγνώμη, λες και αυτό σημαίνει κάτι.

Το θέμα είναι με τους βουλευτές της Ν.Δ., κυρίως της Βορείου Ελλάδος, που σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ταπεινωθούν με την επιβλητική κομματικής πειθαρχίας.

Θα πρέπει να ψηφίσουν κατά συνείδηση, διότι μόνον έτσι μπορεί να συγκρατήσουν διαρροή των οπαδών της Δεξιάς σε τρίτο κόμμα εθνικιστικής διαμορφώσεως ή να επιλέξουν την αποχή στις επόμενες εκλογές.

Η αντιπροσωπευτική δημοκρατία είναι σύστημα που η αποτελεσματική λειτουργία του προϋποθέτει ευφύια και, τουλάχιστον, ενδοκομματική συνεννόηση. Αυτό προϋποθέτει και χρόνο και κόπο, διότι αλλιώς ακόμη και τα ελάχιστα μπορούν να αποβούν μοιραία.

την Ελλάδα: Η συντριπτική πλειονότητα του έμψιχου προσωπικού των ξενοδοχείων είναι αλλοδαποί. Ο εφοδιασμός τους σε τρόφιμα και κρεμμύδια, εισάγεται. Ακόμα και τα μικρά, στρογγυλά ψωμάκια για το πρωινό έρχονται, κατεψυγμένα ζύμη, από την Κίνα! Το ίδιο και οι πολυδιαφημιζόμενες «ελληνικές σπεσιαλιτέ» - ναι, ο περιώνυμος «ελληνικός» μουσακάς φτάνει, στα προφυλότερα από τους τουρίστες νησιά, με πτήσεις από την Κίνα!

Οι μικρομαγαζάτορες τουριστικών ειδών, σε φημισμένο για το πλήθος των επισκεπτών του νησι, επιχειρήσαν κάποτε στατιστική καταγραφή της αγοραστικής συμπεριφοράς των αλλοδαπών: Οι μετρήσεις κατέδειξαν ότι τα χρήματα που ξοδεύει ο τουρίστας για να ψωνίσει ενθύμια - δωράκια από την Ελλάδα, είναι, κατά μέσον όρο, 12 ευρώ! Οπότε, αυτονόητα, το ασήμαντο κέρδος τους οι μικρομαγαζάτορες το αναζήτησαν στη φτηνιάρική και ακαλαίσθητη μαζική παραγωγή ευτελείας από την ασιατική φτώχεια, που τροφοδοτεί και τους τουρίστες σε Ρώμη, Παρίσι, Λονδίνο - όπου τους ψυχοκάνει σαν λουμπικά ο «βιομηχανοποιημένος τουρισμός».

Το μοιραίο μεταπρατικό, δηλαδή καταθλιπτικό εθελόδοσλο ελληνότυμο κρατίδιο, δεν είχε (δεν θέλησε να έχει) ενεργό αντίταση στον «απόλυτο προορισμό» (praedestinatiό) που του καθόρισε η Δύση. Νομίσαμε ότι ο «τουρισμός» ήταν η μαγική λύση εύκολου πλουτισμού μας. Μας χάριστηκε μια χώρα προνομιακής φυσικής ομορφιάς, απί-

στευτο δώρο. Και η «θύνοσα τάξη» στο ευρωλίγυρικο Ελλαδιόταν ανάθεσε στον λαό - υποτακτικούς της τον ρόλο του προαγωγού, μαστροπού, έμπορα σωμάτων και ψυχών. Να πουληθεί κάθε κληροδοτημένη αρχοντιά στον υπόκοσμο των εργολάβων της «ανάπτυξης»: Να καταστρέψει η πολυκατοικία τη λειτουργία της οικογένειας και της γειτονιάς, να έχει προτεραιότητα η ατομική ευκολία και όχι οι σχέσεις κοινωνίας, όχι η λογική και πανάρχαια αυτοδιαχείριση των κοινοτήτων.

Το σχολείο απαιτήσαν να γίνει χριστικό, η γνώση «εφόδιο», η άμιλλα και η αριστεία κίνδυνος για την ισοπεδωτική ομοιομορφία, για τον κρετινισμό της χρησιμοθηρικής φροντιστηριοποίησης της παιδείας. Το γεγονός ότι το βασικότερο εθνικό μας εισόδημα έγινε ο τουρισμός, βεβαιώνει την κρίσιμη επίλογό μας να είμαστε ένας λαός που επέλεξε για τη βιοπορισμό τη μαστροπεία, το αυτοξεπούλημα, όχι τη δημιουργική ετερότητα. Με αποτέλεσμα (ένα, ανάμεσα σε αναρίθμητα άλλα): ο σημερινός Έλληνας να ντρέπεται που είναι Έλληνας, ενώ ο Τούρκος να είναι περήφανος που είναι Τούρκος.

Είναι θαυμαστή η μεθοδικότητα που εξαφάνισε («ανεπαισθητός») την ελληνικότητα ως ζωντανή και ενεργό πρόταση πολιτισμού: Καταλύθηκε, μέσα σε μια βραδιά, από μια χούφτα απαίδευτους υπανθρώπους (θα επέμενα στον χαρακτηρισμό) η συνέχεια της ζωής μιας γλώσσας που λειτουργήσε τρεις χιλιάδες χρόνια, ως πανανθρώπινο κλέος και

καύχημα. Είχε προηγηθεί η μεθοδική εξαφάνιση της αυτοδιαχειριζόμενης κοινότητας στη δήθεν «ελεύθερη» Ελλάδα. Και ακόμα πιο πριν, ο ριζικός εκπροτεσταντισμός της Εκκλησίας σε Μωριά, Ρούμελη και νησιά, με τον μετασχηματισμό της σε «επικρατούσα (κρατική) θρησκεία»!

Αυτές οι τρεις εγγυήσεις αφελληνισμού των Ελλήνων τηρήθηκαν και τηρούνται με θρησκευτική ευλάβεια, επί σαράντα χρόνια τώρα (τουλάχιστον). Η διαδικασία του αφελληνισμού δεν είναι δύσκολη, έχει την ακαταμάχητη δυναμική του πρωτείου της κατανόησης, της γνώσης ως ατομικά κατεχόμενης βεβαιότητας. Δύσκολη (προκαθόριστη) είναι η γνώση που γεννιέται «ανεπαισθητός» από την εμπειρία, όπως γεννιέται η ζωή από ένα ελάχιστο σπέρμα θαμμένο στο χώμα. «Ως εάν άνθρωπος βάλει τον σπόρον επί της γης, και καθεύδω και εγειρήσεται, νύκτα και ημέραν, και ο σπόρος βλαστήσεται και μιλκύνεται ως ουκ οίδεν αυτός, αυτομάτη γαρ η γη καρποφορεί» (Μαρκ. 4, 26-29).

Αν υπάρξει ποτέ αναβίωση του Ελληνισμού, θα προκύψει, όχι με κηρύγματα, προπαγάνδα, σπουδή της γλώσσας, μίμηση θεσμών του παρελθόντος - τίποτε από αυτά. Θα γεννηθεί και πάλι η ελληνική ετερότητα, μόνο και αν καταστεί κοινή ανάγκη. Γι' αυτό και η διαπίστωση δεν συνιστά πρόβλεψη ή αναμενόμενη νομοτέλεια. Όλα τα πολύτητα γεννιούνται (το είπαμε), όπως το φυτό από τον σπόρο. Και στη λεγόμενη, ακόμα, Ελλάδα σήμερα, σπέρνονται μόνο ζιζάνια, όχι σπόροι. Παντού.

Τα ευκόλως εννοούμενα

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Από τον εμφύλιο στη Συρία μέχρι αυτόν της Λιβύης και από τη σύγκρουση στο Ναγκόρνο Καραμπάχ μέχρι την επόμενη αναζωπύρωση στη Λωρίδα της Γάζας η ελληνόφωνη δημόσια σφαίρα—σε Ελλάδα και Κύπρο—ξεκινάει μια διαδικασία ποδοσφαιροποίησης της σύγκρουσης, επιλέγοντας πλευρά και βγάζοντας περίπατο, ιδίως στις πλατφόρμες του Facebook και του Twitter, τις ιδεολογικές της εμμονές. Φυσικά, αυτό που αποκτάει ξεχωριστό ενδιαφέρον, όταν κάποιος τάσσεται αναφανδόν υπέρ του Ισραήλ ή των Παλαιστινίων κάθε φορά που συγκρούονται είναι πως—εξ ορισμού—δεν μπορεί να έχει μια κριτική, ιστορικά και επιστημονικά, προσέγγιση στα γεγονότα που συμβαίνουν, χάνοντας έτσι όχι μόνο τη μεγάλη εικόνα της ανάλυσης αλλά και εκείνες τις λεπτομέρειες, σε κάθε πλευρά, που σε βοηθούν με την κατανόηση και αξιολόγηση των θέσεων και επιχειρημάτων.

Η τάση αυτή του δυϊσμού και της πρόσληψης των εξελίξεων ως «άσπρου-μαύρου» δεν έχει μόνον τις ρίζες της στην προπαγάνδα της κάθε πλευράς—τα λεγόμενα infowars—που λαμβάνουν χώρα κάθε φορά που ξεκινάει μια σύγκρουση. Πηγαίνει βαθύτερα σε υπαρξιακές και βαθιές βιωματικές εμπειρίες που ο Ελληνισμός βίωσε τόσο στη μητροπολιτική Ελλάδα όσο και στην Κύπρο.

Και σε περιόδους συγκρούσεων σκοτεινές και πολιτικά εξοχόμενες. Υπό αυτό το πρίσμα μπορεί κάποιος ορθολογικά να κατανοήσει γιατί ένας ιστορικά Αριστερός (μαρξιστής και μη) μπορεί να ταυτιστεί με τον ιστορικό αγώνα των Παλαιστινίων στον 20ό αιώνα (PLO/αλ Φατάχ) για αυτοδιάθεση στον 20ό αιώνα αλλά σίγουρα δεν μπορεί να κατανοήσει γιατί το #StandWithIsrael συχνά έρχεται από τα στόματα πολιτικών που στην απαρτή τους καριέρας τους εξέφρασαν μέχρι κι αντισημιτικές απόψεις! Και δεν μπορεί να κατανοήσει γιατί ένας Αριστερός πρέπει να βλέπει, με συμπάθεια, οργανώσεις όπως αυτή της Χαμάς.

Στην Ελλάδα και στην Κύπρο ελάχιστοι κατανοούν τις μικρές εκείνες ιστορικές λεπτομέρειες που συνθέτουν την πολυπλοκότητα της αραβο-ισραηλινής σύγκρουσης. Τον τρόπο γέννησης του σύγχρονου Ισραήλ—μετά από τη θλιβερή για την Ανθρωπότητα εμπειρία του Ολοκαυτώματος την περίοδο 1939-1945. Τον αραβικό εθνικισμό. Τους πολέμους του 1948, του 1967 και του 1973. Τον Λίβανο το 1982 ή το 2006. Τον εποικισμό, την τρομοκρατία, τις Ιντιφάντα και τις ρατσιστικές προσλήψεις του Εβραίου ή του Άραβα που υπάρχουν, ακόμη, εκεί έξω. Αλλά και την ελπίδα των Συμφωνιών του Όσλο, την ειλικρινή στάση—του Ράμπιν και του Αραφάτ

τότε, τη δολοφονία του πρώτου, τη Χαμάς. Αν μάλιστα γνώριζε κάποιος όλες τις πτυχές που συναποτελούν το παζλ αυτής της πολύπλοκης σύγκρουσης θα στέκονταν πιο κριτικά στα όσα συμβαίνουν κάθε φορά στη Γάζα αλλά και δεν θα έμπαινε, με τόση μα τόση ημιμάθεια, στην παγίδα της μονομερούς προσέγγισης.

Η ημιμάθεια, στις λεπτές αυτές ισορροπίες των συγκρούσεων που παρακολουθεί η ελληνόφωνη κοινή γνώμη, βλέπει πάντα την εμπλοκή της Τουρκίας, εξάγει αφελή γεωπολιτικά συμπεράσματα και ταυτίζεται με μύθους και αφηγήματα σαν να μη βλέπει τα πραγματικά οφέλη στα οποία πρέπει να δρομάζεται η στάση της Ελλάδας και της Κύπρου: τη στάση αρχών δύο ευρωπαϊκών κρατών που βασίζονται στο διεθνές δίκαιο και που εργάζονται για τη συνεργασία και την εμπέδωση της ειρήνης στην περιοχή.

Στο πλαίσιο αυτής της τοξικότητας με τους κούλιγκαν των Ισραηλινών και των Παλαιστινίων στην αρένα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, η «Καθημερινή» βρέθηκε στο επίκεντρο της κριτικής για έναν ατυχή τίτλο σε μια είδηση του σάιτ της από το Newstroom. Και σε αυτό το σημείο αζίζει κανείς να δει την αντίφαση—ενώ η εφημερίδα φιλοξένησε κείμενα αναλύσεων με αντικειμενικότητα και με νηφάλιο ύψος όσον αφορά την κάλυψη της σύγκρουσης στη Γάζα. Τη στιγμή μάλιστα που η πλειοψηφία των ΜΜΕ στην Κύπρο απλώς αναπαρήγαγε δημοσιεύματα του ξένου τύπου ή διάφοροι δημοσιογράφοι ή αναλυτές απλώς πήραν θέση υπέρ του ενός ή του άλλου στη σύγκρουση. Τα τελευταία χρόνια οι κατακερματισμένες συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή, τον Καύκασο ή τα Βαλκάνια αποτελούν ένα νέο πεδίο εξερεύνησης αλλά και μια θαυμάσια ευκαιρία—για την ανάλυση στη δημόσια σφαίρα—να ξεχωρίσουν οι καλοί από τους κακούς αναλυτές. Η γεωπολιτική ανάλυση τείνει ωστόσο τα τελευταία χρόνια να γίνει λιγότερο επιστημονική, περισσότερο ιδεολογικοπολιτική και επιφανειακή. Κυριότερα, όμως, μετατρέπεται σε ένα τεράστιο πεδίο αντιπαράθεσης μέσα από το οποίο αναλύονται μάλλον το... Κυπριακό και τα ελληνοτουρκικά παρά η ίδια η υπό εξέταση σύγκρουση.

Για να αλλάξει αυτό χρειάζονται πολλά και είναι τεράστια η σχετική συζήτηση. Η εμπειρία πάντως αποδεικνύει πως οι συνεπείς και αντικειμενικοί αναλυτές, δημοσιογράφοι και ακαδημαϊκοί στο τέλος της ημέρας επιβιώνουν—όχι μόνον διότι θα γίνουν πλουσιότεροι ή θα αποκτήσουν περισσότερα προνόμια ή leverage ή καταξίωση ή θέσεις. Αλλά διότι κερδίζουν τον σεβασμό με την εντιμότητα τους.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Ένας ηλικιωμένος περνάει μπροστά από προεκλογική αφίσα για τις επικείμενες βουλευτικές εκλογές στο Ανόι του Βιετνάμ.

Ναγκόρνο, Γάζα, Κύπρος...

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα βρίσκονται μπροστά μας. Γάζα σήμερα, Ναγκόρνο-Καραμπάχ χθες:

1) Στις 10 Νοεμβρίου 2020 «υπεγράφη από τον πρόεδρο του Αζερμπαϊτζάν Ι. Αλίεφ, τον πρωθυπουργό της Αρμενίας Ν. Πασινιάν και τον πρόεδρο της Ρωσικής Ομοσπονδίας Βλαντίμιρ Πούτιν. Με «ρυθμιστή» τον Πούτιν, η Αρμενία έχασε το 70% του θύλακα του Ναγκόρνο-Καραμπάχ που έλεγχε από το 1993. Αρμένιοι πυρπολούν το κτίριο του Κοινοβουλίου στο Ερεβάν. Σήμερα σωπάει. Όλα πέρασαν στο ρυθμό της συμφωνίας της 10ης Νοεμβρίου.

2) Κατάπαυση του πυρός στις μάχες μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων της «Χαμάς». Οι ΗΠΑ μπλοκάρουν τη διαδικασία στο Σ.Α. για να μην πει κάτι, η Ε.Ε. κάνει τηλεδιάσκεψη—ζητάει το αυτονόητο—και διαφωνεί η Ουγγαρία! Η Μόσχα όταν έχει μέσα Ισραήλ αλλάζει θέμα.

3) Ο Ν. Αναστασιάδης, αναπάντως σε ερώτηση (17/5) αν η Κυπριακή Δημοκρατία θα λάβει κάποια πρωτοβουλία σε σχέση με την εκτόνωση της κρίσης στη Μ. Ανατολή, είπε: «Προβαίνουμε ήδη σε διαβήματα, χωρίς δημοσιότητα, για να δούμε πώς μπορεί να επιτευχθεί μια κατάπαυση του πυρός». Δηλαδή εδώ που απέτυχαν το Σ.Α., οι ΗΠΑ, η Ε.Ε., ο Αραβικός Σύνδεσμος, μπορεί η Κύπρος με «διαβήματα»! Αντί η κατάσταση στη Γάζα να φέρει τη Λευκωσία πιο κοντά στην πραγματικότητα, ο Ν. Αναστασιάδης δηλώνει πως «η εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας έχει αναδείξει τριμερείς, πολυμερείς συνεργασίες, έχει αναδείξει την Κύπρο ως πυλώνα σταθερότητας και ειρήνης, ένα στοιχείο που διασφαλίζει την αξιοπιστία και την ανεξαρτησία της». Ασφαλώς τίποτε από τα πιο πάνω δεν συμβαίνει. Με 37% του εδάφους της υπό κατοχή, η Κύπρος είναι πωλύνας αστάθειας και εκτός Συνθήκης Σένγκεν. Οι «τριμερείς, πολυμερείς συνεργασίες» μαζί με την εγκατάλειψη των διακοινοτικών συνομιλιών, έφεραν την «ΑΟΖ

μας» κάτω από τον πλήρη έλεγχο της Τουρκίας. Η εικονική πραγματικότητα, ότι «κερδίζωμεν έδαφος» αφορά την εσωτερική κατανάλωση. Ο Ν. Αναστασιάδης συμπληρώνει λέγοντας «πας η μικρή μας πατρίδα να διαδραματίζει ρόλο σταθερότητας για την ειρήνη, ρόλο συνεργασίας για τους γείτονες χωρίς διακρίσεις, και όχι μόνο». Πίσω από τις «αθώες» αυτές γραμμές, θα δει κανείς να αναπτύσσεται η πραγματική πρόθεση Αναστασιάδη: παντελής αδιαφορία για την ουσία του Κυπριακού, με αναφορές που περιγράφουν το σημερινό στάτους κβο ως «πυλώνα σταθερότητας». Πίσω από αυτές τις ηχηρές αναφορές, θα δει κανείς έναν πολιτικό που μάχεται κάθε μέρα να περιορίσει τις πραγματικές δυνατότητες του τόπου, τοποθετώντας τις κάτω από την προσωπική του ατζέντα.

4) Μέσα στην ίδια κατεύθυνση εντάσσεται και η είδηση (Philenews 10/5) ότι «ο κατάπλους του αεροπλανοφόρου «Charles de Gaulle» στη Λεμεσό αναδεικνύει τους ιδιαίτερους δεσμούς και το εξαιρετικό επίπεδο συνεργασίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Γαλλίας. Το πρωί το πλοίο «Ιωαννίδης» της Εθνικής Φρουράς...συνενώθηκε με τη Ναυτική Δύναμη Κρούσης» (CIT 473). Στη συνέχεια, συνόδευσαν το Γαλλικό Αεροπλανοφόρο μέχρι τον κατάπλου στον λιμένα Λεμεσού». Λεκτικά «φωτογραφίες» που δείχνουν πως η Ε.Φ. έχει προγραμματίσει αεροναυτικές ασκήσεις ανάμεσα σε δύο θαλάσσιες «υπερδυνάμεις» της ευρύτερης Μεσογειακής λεκάνης. Αναπληρώνουμε τα ουσιαστικά με παραπλανητικές, ωραίες εκφράσεις για να καλύψουμε αυτό που δεν είμαστε. Αλλάζουμε τη σημασία των λέξεων με την ευχή το «Ιωαννίδης» να εξελιχθεί σε «Charles de Gaulle». Με παραμορφωτικές ειδήσεις, αρνούμαστε να κατανοήσουμε την έκταση των ορίων μας και να σχεδιάσουμε εφικτές αλλαγές. Παραπαίουμε ανάμεσα στη σκληρή πραγματικότητα και τη λύπη, καθώς το αεροπλανοφόρο «Charles de Gaulle» θα αποπλέει για άλλους προορισμούς

5) Η μέθοδος της «στρουθοκαμήλου» δεν είναι η πιο κατάλληλη για να βγούμε από τα αδιέξοδα. Όλα έχουν ιδιαίτερη σημασία μετά το πλήρες αδιέξοδο στη Γενεύη. Η ανάλυση λ.χ. ότι η Κύπρος ή η Ελλάδα σε συνεργασία με το Ισραήλ θα αναπληρώσουν το κενό από μια ρήξη στις σχέσεις ΗΠΑ-Τουρκίας, είναι ακόμα μια προφητεία όπως τόσες άλλες που ταλαιπωρούν τη νήσο μας συχνά πυκνά. Η Κύπρος μόνο με αξιοποίηση του πλεονεκτήματος της συμμετοχής της στην Ε.Ε. μπορεί να πολλαπλασιάσει τη γεωπολιτική της βαρύτητα. Με προηγούμενη επίλυση του Κυπριακού, που θα την καταστήσει παράγοντα ειρήνης, συνεργασίας και σταθερότητας στην περιοχή.

6) Όσο μιλούμε μεταξύ μας με δύο γλώσσες, όσο λέμε άλλα στον αρχιεπίσκοπο και άλλα στη δημόσια σφαίρα, άλλα στη Γ.Σ. του ΟΗΕ και άλλα σε κομματικά συνέδρια, δεν θα μπορούμε να αλλάξουμε τα πράγματα. Αν μιλούμε με δύο γλώσσες, τότε δεν πάμε πουθενά. Ούτε οι προφητείες, ούτε ο έλεγχος των ειδήσεων είναι σε θέση να μας διασώσουν. Η στασιμότητα είναι «διασφαλισμένη».

7) Ναγκόρνο, Γάζα, Κύπρος: τι μαθαίνουμε από τα πιο πάνω στο νησί μας; Συνήθως αναμένουμε από τη «διεθνή κοινότητα» να κάνει αυτό ή εκείνο, αλλά «διεθνή κοινότητα» που προσφέρει τις λύσεις υπάρχει μόνο στη φαντασία μας. Αναβαθμίζουμε τη σημασία ενός ψηφίσματος, κατασκευάζουμε εικονικούς φίλους για να μη δούμε την αυτονόητη αλήθεια: ότι μόνος σου έχεις την ευθύνη να δεις όλα όσα γίνονται γύρω σου, μόνος σου να ζυγίσεις τα δεδομένα και να επιδώσεις λύσεις που να καλύπτουν, το μέγιστο δυνατό, υπό τις περιστάσεις, όφελος για σένα. Κανένας δεν θα υποκαταστήσει τις δικές σου ευθύνες να σχεδιάσεις πώς θα βγει από τον φαύλο κύκλο της κατοχής και της αστάθειας. Η Ε.Ε. μπορεί, μόνο αν εσύ αποδείξεις ότι θέλεις (και μπορείς) να παίξεις με τους κανόνες του ευρωπαϊκού παιχνιδιού.

www.larkoslarkou.org.cy

Να 'ταν οι εκλογές δυο φορές...

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

«Κουμπάρε, ευτυχώς που ήρθαν οι εκλογές, γιατί θα μας είχαν ακόμη μακρυνόμενους στα σπινθηροτόπια, τούτοι οι αμπάλαλοι...», ανέφερε ο μυστακοφόρος λεβεντόγερος στον καφετζή και όλα τα γεροντοπαλικάρα συμφώνησαν μαζί του, χωρίς δεύτερη κουβέντα. Ήταν ίσως το μόνο ζήτημα, στο οποίο συμφωνώσαν οι άσπονδοι και ακώριστοι για δεκαετίες φίλοι του καφετζή. Κατά τα άλλα, δεν είχαν τελειώσει οι καβγάδες για τα πολιτικά, οι καβγάδες για την καθαριότητα, οι καβγάδες για το τάβλι, αλλά και οι καβγάδες για το ποιος θα κεράσει πρώτος τους καφέδες. Αλλά ζωή χωρίς καβγάδες και περπάγια, χωρίς αστεία και κουτοπονηριές, δεν μπορεί να θεωρείται ζωή. Είναι το «αλατοπίπερο» της χαρούμενης αγροτικής ζωής.

Στην ακριβή καφετέρια της πό-

λης, όλα τα «κοπέλια» συμφωνούσαν ότι η έλευση των εκλογών «μαλάκωσε» το σκληρό πρόσωπο των κυβερνώντων και έγιναν για πρώτη φορά ανακινώσιμες για χαλάρωση μέτρων με στόχο την τόνωση της ψυχολογίας των πολιτών. «Άβρατινι» τόνους μήνες ήταν με το μαστίγιο και τα τρακοσάρια των προστίμων. Τώρα ήρθαν «πόσσω τους» και δικαιολόγησαν τις ψυχολογικές ανάγκες των «κινέζων» των οπαδών της Ομόνοιας. Ακόμη εντόπισαν τα ψυχολογικά προβλήματα των νέων, την αγανάκτηση των παιδιών, τον θυμό των μεροκαματιάρηδων, ακόμη και την οργή για τα ατέλειωτα και βασανιστικά rapid test. Κατά τα άλλα, στην καφετέρια τα «κοπέλια» σκοτώνονταν για το ποδόσφαιρο, διαφωνούσαν για τα γκουρμέ φαγητά, για τις ποιότητες της ζιβανίας, αλλά και ανταγωνίζονταν στα έξυπνα περπάγια. «Τυχεροί» από την έλευση των

εκλογών αισθάνονται και κιλιάδες νέοι, οι οποίοι είδαν ξαφνικά το «θαύμα» δηλαδή το άνοιγμα εκατοντάδων νέων θέσεων εργασίας στο Δημόσιο. Ακόμη κιλιάδες νέοι μεροκαματιάρηδες, έμαθαν για τα νέα στεγαστικά προγράμματα και τώρα μπορούν να ελπίζουν ότι θα μπορούσαν να στεγάσουν τον έρωτά τους. Οι ψηφοφόροι αισθάνονται τώρα παντοδύναμοι, αφού μπορούν και μιλούν με υπουργούς και βουλευτές και εξασφαλίζουν υποσχέσεις, οι οποίοι—ποιος ξέρει—μπορεί να πραγματοποιηθούν. Τελικά όσο και να κρινιάζουν οι πολίτες, μόλις κοντέψουν οι εκλογές, μόλις δουν δίπλα τους τους ταγούς του τόπου, μόλις ανταλλάξουν δύο λόγια, ακόμη και από το τηλέφωνο, αλλάζει η διάθεσή τους, ανεβαίνει η αυτοπεποίθησή τους και αντί να «κόψουν τα χέρια τους», τρέχουν για να ρίξουν τη χρωματιστή ψήφο τους στην κάλπη.

Το μυστικό της σύγχρονης Δημοκρατίας, όσο ουτοπική και όσο απατηλή και αν είναι, όσα σκάνδαλα και απάτες και αν κουβαλά, βρίσκεται σε αυτό, τον τέλειο θεσμό των εκλογών και στην εναλλαγή της εξουσίας. Κορυφαίο μυστικό αποτελεί και ο περιορισμός των θητειών, ο οποίος μειώνει τα φαινόμενα διαφθοράς και δημιουργεί χώρο για να αναδειχθούν στα δώματα της εξουσίας, νεότεροι και ικανότεροι άνθρωποι. Το πάθος της εξουσίας είναι ισχυρότερο ακόμη και από τον σεξουαλικό οίστρο, λένε αυτοί οι οποίοι ξέρουν. Ωστόσο, για χάρη της «βασιλιτζιάς» ποτίζεται και η «γλάστρα», δηλαδή κερδίζουν και οι καταφρονημένοι ψηφοφόροι. Στα βασιλικά και μοναρχικά καθίσματα όλα εξαρτώνται από το πόσο πεφωτισμένος είναι ο ηγέτης και πόση δύναμη έχει να διακρίνει την αλήθεια πίσω από τα πλήθη των «σφουγγακωλάρων». Πολύ επι-

κίνδυνα, είναι και τα καθεστώτα, στα οποία ο ηγέτης κατέχει θρησκευτικά αξιώματα, αφού κατά κανόνα τα αποτελέσματα είναι καταθεστώτα, όπου εκ προοιμίου το αποτέλεσμα είναι τραγικό. Η Κύπρος βίωσε όλες τις μορφές εξουσίας και μέχρι στιγμής, ευτυχώς ή δυστυχώς, κλαίει μόνο για το μισό νησί μας.

Η απόλυτη εξουσία οδηγεί σε απόλυτη διαφθορά, λέει ο πολιτικός ακός κανόνας, γι' αυτό και σε όλα τα δημοκρατικά καθεστώτα, ο έλεγχος των εξουσιών αποτελεί την βάση της σύγχρονης Δημοκρατίας. Εξουσία δεν είναι μόνο αυτό το οποίο καλείται πολιτική εξουσία. Εξίσου ισχυρές, ίσως και ισχυρότερες, αλλά λιγότερο προβεβλημένες, είναι η οικονομική, η ιατρική, η ψυχολογική, ακόμη και η θρησκευτική εξουσία. Τα παραδείγματα ανθρώπων οι οποίοι θυσίασαν, τη

ζωή, το σώμα, την περιουσία τους, ακόμη και την ψυχή τους για την εξουσία, δεν είναι σπάνια.

Πέρα από όλα αυτά, υπάρχουν και οι ρομαντικοί οι οποίοι εξακολουθούν να τραγουδάνε μαζί με τον διαχρονικό Βασίλη Παπακωνσταντίνου. «Χαιρέτισματά Λοιπόν στην εξουσία, εγώ κρατάω την ουσία κι ονειρεύομαι... εγώ δεν θέλω να με κάνετε σατράπη, ούτε συνένοχο σε κόλπα ομαδικά». Η ομορφιά της πούχιας και η απόλαυση της πλεμπής δεν ανταλλάσσονται με τον πλούτο του κόσμου όλου. Η χαρά βρίσκεται στις όμορφες στιγμιούλες και όχι στις πολυβουές αλάνες της εξουσίας. Ωστόσο, όταν η εξουσία καθίσταται προσφορά και όχι τυραννία, όταν αποκτά χρώμα αυτοθυσίας, τότε προσφέρει και μεγάλη χαρά και καταξιώνει τον άνθρωπο, ως άνθρωπο.

kaparispan@yahoo.gr

Μονόδρομος η αλλαγή νοοτροπίας

Του ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

Την ερχόμενη Κυριακή στις βουλευτικές εκλογές έχουμε την ευκαιρία να αλλάξουμε την προβληματική νοοτροπία που επικρατεί στο πολιτικό μας σύστημα. Έχουμε την ευκαιρία να επιλέξουμε νέα άτομα τα οποία έχουν την απαραίτητη όρεξη, διάθεση και προσοχή για να αλλάξουν τα πράγματα, να αλλάξουν τη νοοτροπία του πολιτικού μας συστήματος.

Χρειάζεται αλλαγή νοοτροπίας στα θέματα διαφθοράς, δηλαδή στη νοοτροπία που θεωρεί λογικό και ανεκτό κάποιος αξιωματούχος του κράτους να είναι λίγο ή πολύ διεφθαρμένος. Η νοοτροπία της αρπαχτής και η νοοτροπία που αποτρέπει τον έλεγχο από θεσμούς σε φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής πρέπει να σταματήσει. Η διαχείριση του προγράμματος των πολιτογραφήσεων και όσα επακολούθησαν, τραυματί-

Χρειάζεται επιτέλους να αλλάξει και η αλλοπρόσαλλη νοοτροπία της διαχείρισης του κυπριακού προβλήματος. Η μυστική ατζέντα της λύσης δύο κρατών δεν είναι πλέον και τόσο μυστική.

σαν την προοπτική της χώρας μας, αφού σε καμία περίπτωση δεν παρουσιάζουμε την εικόνα ενός σοβαρού κέντρου παροχής υπηρεσιών που να μπορεί να προσελκύσει επενδύσεις του εξωτερικού. Τα γεγονότα του τελευταίου χρόνου με τα σκάνδαλα των πολιτογραφήσεων, το video του Al Jazeera, τα διάφορα πορίσματα ερευνητικών επιτροπών, οι καταγγελίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και οι εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας το αποδεικνύουν περίτρανα.

Χρειάζεται επίσης αλλαγή νοοτροπίας στα θέματα οικονομίας, δηλαδή στη νοοτροπία που θεωρεί τη μεσαία τάξη ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Την τελευταία δεκαετία η μεσαία τάξη σπάρωσε στους ώμους της ολόκληρο το βάρος της οικονομικής κρίσης, ενώ η επόμενη μέρα της πανδημίας του κορωνοϊού θα παρουσιάσει καινούργιες προκλήσεις και προβλήματα τα οποία θα πρέπει να τύχουν διαχείρισης. Η μεσαία τάξη πρέπει να προστατευθεί αφού αποτελεί τη ραχοκοκαλιά

της κυπριακής οικονομίας.

Αλλαγή νοοτροπίας χρειάζεται επίσης στη λειτουργία του κράτους πρόνοιας και στον τρόπο στήριξης των κοινωνικά αδύναμων. Τα κενά και τις αδυναμίες του κράτους πρόνοιας πλέον τις μετράμε με ανθρώπινες ζωές. Από το 2013 εξαγγέλθηκαν διάφορες μεταρρυθμίσεις σχετικά με το Γραφείο Ευμερίας και άλλων δομών οι οποίες έμειναν απλά εξαγγελίες. Δυστυχώς, από το 2013 αποφασίσαμε να επενδύσουμε στους χρυσελεφάντινους πύργους της διαφθοράς αφήνοντας τους συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη πραγματικής και ουσιαστικής στήριξης σε δεύτερη μοίρα. Χρειάζεται να αλλάξει η νοοτροπία, η οποία θεωρεί ότι δεν είναι προβληματικό να υπάρχουν συμπολίτες μας που να ζουν χωρίς κατώτατο μισθό, το να υπάρχουν συνταξιούχοι κάτω από το όριο της φτώχειας και ο πολιτισμός και οι άνθρωποι του να μένουν χωρίς πραγματική στήριξη.

Η νοοτροπία που δεν θεωρεί την παιδεία και την υγεία ως δημόσιο και κοινωνικό αγαθό, όπως επίσης και η νοοτροπία που θέλει να διατηρεί τις κρατικές υπηρεσίες και τα δικαστήρια μας βραδυκίνητα χωρίς ψηφιακό εκσυγχρονισμό είναι μια λανθασμένη νοοτροπία. Ρατσιστικές νοοτροπίες, νοοτροπίες που επιτρέπουν τη βία κατά των γυναικών ή των παιδιών είναι απαράδεκτες και κατακριτές.

Χρειάζεται επιτέλους να αλλάξει και η αλλοπρόσαλλη νοοτροπία της διαχείρισης του κυπριακού προβλήματος. Η μυστική ατζέντα της λύσης δύο κρατών δεν είναι πλέον και τόσο μυστική. Διπλώσεις, τοποθετήσεις και ενέργειες που άφηναν υπονοούμενα για αλλαγή της βάσης συζήτησης για λύση του Κυπριακού μας έφεραν στη δύσκολη θέση στην οποία βρισκόμαστε σήμερα μετά το πέρας της διάσκεψης της Γενεύης.

Η ανασυγκρότηση της χώρας προϋποθέτει αναγκαστικά την αλλαγή ευρύτερων, και βαθιά εδραιωμένων, αντιλήψεων και συμπεριφορών στο πολιτικό μας σύστημα. Η εύκολη λύση είναι να αναθεματίσουμε τους πολιτικούς και να περιμένουμε την εξ ύψους βοήθεια για τη σωτηρία μας. Την ερχόμενη Κυριακή, όμως, έχουμε την ευκαιρία να αλλάξουμε νοοτροπίες και να κάνουμε τη χώρα μας καλύτερη. Και αυτό πρέπει να κάνουμε.

Ο κ. Ολύμπιος Χριστοφί είναι υποψήφιος βουλευτής ΔΗΚΟ Λευκωσίας.

Ήλθε η ώρα για δραστικές αλλαγές στην ύπαιθρο

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΓΛΥΚΗ ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΗ

Το πακέτο μέτρων στήριξης της ύπαιθρου, το οποίο εξήγγειλε η κυβέρνηση, είναι ένα μεγάλο βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, θα πρέπει ωστόσο να ακολουθήσουν κι άλλες ανάλογες πρωτοβουλίες. Οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών θα πρέπει να λάβουν στήριξη ουσιαστικά και όχι μόνο προεκλογικά. Με έργα υποδομής και οικονομικά κίνητρα ώστε να έχουν την ευχέρεια να ζουν και να εργάζονται στα χωριά τους, τα οποία δυστυχώς αργοπεθαίνουν. Αρχικά θα πρέπει να γίνουν κινήσεις άμεσα και να προωθηθούν προσεγγίσεις με στόχο τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των αστικών και των αγροτικών περιοχών σύμφωνα και με τις συστάσεις της Ε.Ε. Θα πρέπει οι νέοι μας να ενθαρρυνθούν ώστε να συμμετάσχουν και να παραμείνουν αναμειγμένοι στη ζωή των τοπικών κοινοτήτων. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, αλλά και στην απασχόληση τόσο με τη γεωργία όσο και με την κτηνοτροφία.

Παράλληλα, η επέκταση της οικιστικής ζώνης στις ορεινές περιοχές θα ήταν ένα μέτρο προς την ορθή κατεύθυνση. Αν σε αυτό προστίθεται και η επιχορήγηση για ανέγερση κατοικίας ή αναπαλαίωση σε συνδυασμό με την κρατική χορηγία στα δάνεια κατοικίας, τότε θα αποτελεί ένα ισχυρό κί-

νητρο για παραμονή στα χωριά. Επίσης, θα πρέπει να συνεχιστούν με ακόμη μεγαλύτερη στόχευση τα προγράμματα του Κυπριακού Οργανισμού Ανάπτυξης Γης τόσο σε ό,τι αφορά τη διάθεση κατοικιών, πιθανότατα με μακροχρόνιο ενοίκιο που θα είχε τη μορφή δόσεων και θα δίνει την ευκαιρία στον ενοικιαστή να αποκτήσει το ακίνητο, όσο και των διαχωρισμών οικοπέδων σε κοινόχρηστες υπαίθρου για νεαρά ζευγάρια. Στην προσπάθεια αυτή θα πρέπει να εξεταστεί εκ νέου και ο θεσμός του επιδόματος θέρμανσης ώστε να δίνεται αναλογικά και σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε νοικοκυριού και κάθε κοινότητας. Την ίδια ώρα θα πρέπει να τονιστεί ότι η συνεχής και έμπρακτη στήριξη των εγχώριων επιχειρήσεων και προϊόντων θα βοηθούσε στη δημιουργία θέσεων εργασίας και θα έδινε ευκαιρίες ανέλιξης.

Θα πρέπει να αναδιαμορφωθεί όμως και ο σχεδιασμός σε ό,τι αφορά τις δημόσιες συγκοινωνίες. Με τόσο συχνά δρομολόγια από και προς τις πόλεις ώστε να μετακινούνται προς τις εργασίες τους στα αστικά κέντρα και με ευκολία να επιστρέφουν στο σπίτι τους. Πολύ σημαντική θεωρώ και την επίσημη μελέτη και το σχεδιασμό της τελευταίας φάσης του δρόμου Άλασσας -Σαϊττά.

Παράλληλα, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως ένα μεγάλο μέρος των

εσόδων της χώρας μας προέρχεται από την τουριστική βιομηχανία και οι φυσικές ομορφιές των ορεινών περιοχών θα πρέπει να αξιοποιηθούν ανάλογα. Το κράτος θα πρέπει να παράσχει κονδύλια για την ανοικοδόμηση ξενοδοχείων και ξενοφώνων, θεματικών πάρκων και κέντρων εστίασης στις ορεινές περιοχές. Θα πρέπει πλέον να υλοποιηθεί ο στόχος για τουρισμό ολόκληρο με τις ορεινές περιοχές να παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Ας μην ξεχνάμε πως οι ορεινές περιοχές της Κύπρου πληρούν τα κριτήρια και για την ανάπτυξη ιατρικού, φυσιολατρικού και θρησκευτικού τουρισμού.

Όμως θα πρέπει να υπάρξει αναβάθμιση και των ιατρικών κέντρων αλλά και δημιουργία μεγαλύτερων που θα φιλοξενούν σε εβδομαδιαία βάση γιατρούς όλων των ειδικοτήτων. Παράλληλα, θα πρέπει να δημιουργηθούν τμήματα πρώτων βοηθειών σε καιρία σημεία όπως και σταθμοί ασθενοφόρων. Να δοθούν κίνητρα σε νέους επιστήμονες μετά τις σπουδές τους να επιστρέφουν στα χωριά τους και να ανοίγουν εκεί ιατρεία, όπως και κίνητρα σε γιατρούς του Δημοσίου να καλύπτουν ανάγκες στα ιατρικά κέντρα και νοσοκομεία της ύπαιθρου.

Ως Λεμεσιανή, πρέπει να κάνω ιδιαίτερη αναφορά και στο νοσοκομείο Τροόδου (Κυπερούνας), το κόσμημα της περιοχής, λέγοντας

πως η συνέχεια της ανάπτυξης του είναι επιβεβλημένη. Θα μπορούσε, μάλιστα, παίρνοντας παράδειγμα και από τον παρελθόν, να χρησιμοποιηθεί και ως κέντρο αποκατάστασης και αποθεραπείας βάσει ευρωπαϊκών προτύπων. Ελλείψει όμως παρατηρούνται και στον τομέα της εκπαίδευσης, γι' αυτό είναι επιτακτική ανάγκη η δημιουργία εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όλων των βαθμίδων σε κεντρικά σημεία ώστε να εξυπηρετούνται αρκετές περιοχές. Απαραίτητη επίσης είναι και η αύξηση των κρατικών ινστιτούτων επιμόρφωσης, όπου και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να υπάρχουν καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας δρομολόγια για τη διευκόλυνση των μαθητών.

Παράλληλα, όπως προανέφερα και πιο πάνω, θα πρέπει να δοθούν κίνητρα σε πτυχιούχους να επενδύσουν στην ύπαιθρο, στα χωριά που μεγάλωσαν και οι ίδιοι, δημιουργώντας σχολές χορού, ωδεία, γυμναστήρια και φροντιστήρια ξένων γλωσσών και φροντιστηρίων προετοιμασίας για εισαγωγή στα πανεπιστήμια. Ήλθε λοιπόν η ώρα για δραστικές αλλαγές, για να σπηρίσουμε την ύπαιθρό μας, που τόσο έχουμε ανάγκη.

Η κα Μαρίνα Γλυκή Χατζημανώλη είναι δημοτική σύμβουλος Λεμεσού, δικηγόρος και υποψήφια βουλευτής Λεμεσού με τον Δημοκρατικό Συναγερμό.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Αντιπροσώπευση και δημοκρατία (I)

Η διαφορά ανάμεσα στην άμεση και την έμμεση δημοκρατία είναι ότι, ενώ στην πρώτη οι πολίτες λαμβάνουν οι ίδιοι τις αποφάσεις, στη δεύτερη επιλέγουν αντιπροσώπους, οι οποίοι αποφασίζουν γι' αυτούς. Ωστόσο, το πρόβλημα της αντιπροσώπευσης δεν είναι ζήτημα εκτελεστικής εξουσίας. Η εξουσία αυτή, ακόμη και στις αρχαίες δημοκρατίες της Αθήνας και της Ρώμης, από την ίδια τη διαδικαστική φύση άσκησης της, ανατίθεται αναγκαστικά σε συγκεκριμένα άτομα ή ομάδες ατόμων.

Αυτό αναφέρει πολύ ορθά ο Γάλλος πολιτικός φιλόσοφος Bernard Manin στην εξαιρετική του πραγματεία πάνω στις «Αρχές της αντιπροσωπευτικής διακυβέρνησης» (1995). Το σύστημα της αντιπροσώπευσης αφορά στην ουσία τη νομοθετική εξουσία, η οποία ασκείται από το Κοινοβούλιο. Η κριτική του συστήματος αυτού είναι σχεδόν όσο παλαιό είναι και το ίδιο το σύστημα. Ο πρώτος που του άσκησε κριτική ήταν ο Ρουσό, ο οποίος θεωρούσε ότι ο λαός δεν μπορεί να μεταβιβάσει σε άλλον τη νομοθετική εξουσία, αλλά πρέπει ο ίδιος

να την ασκεί, εκφράζοντας τη γενική βούληση. Οποιαδήποτε μεταβίβαση του αναφαίρετου αυτού δικαιώματος είναι, πάντα σύμφωνα με τον συγγραφέα του «Κοινωνικό συμβόλαιου», υπαρφαγή της λαϊκής βούλησης και σφετερισμός της εξουσίας. Η δεύτερη ουσιαστική κριτική που έχει δεχθεί το αντιπροσωπευτικό μας σύστημα προέρχεται από έναν σημαντικό πολιτικό φιλόσοφο του 19ου αιώνα, τον Alexis de Tocqueville. Στο κλασικό του έργο «Η δημοκρατία στην Αμερική», ο Γάλλος στοχαστής προειδοποιεί για τον κίνδυνο που ενέχει η τάση των πολιτών στις σύγχρονες δημοκρατίες να αποσιωπούνται της ευθύνης της συλλογικής απόφασης.

Ο Tocqueville εξήγησε ότι ο σύγχρονος αστός μεταθέτει την ευθύνη της διακυβέρνησης του σε ειδικούς. Επειδή οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι έμποροι ρίχνονται αποκλειστικά στον βιοπορισμό, προτιμούν να αφήσουν τα κοινά σε άλλους, πιο ειδικούς, οι οποίοι ταυτίζονται με το προσωπικό τους συμφέρον με των πολιτών. Η ενασκόληση με τα κοινά γίνεται πλέον επαγγελματική ασχολία και όχι πράξη φιλοπατρίας ή έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών. Με άλλα λόγια ο Toc-

Κανείς βέβαια δεν ισχυρίζεται ότι μια «δημοψηφική» δημοκρατία δεν θα έχει ελαττώματα, αλλά κανένα σύστημα δεν είναι τέλειο.

queville προσάπτει στα αντιπροσωπευτικά συστήματα την πολιτική οκνηρία των πολιτών τους.

Για κάποιους, η λύση θα ήταν η επιστροφή στην άμεση δημοκρατία ή έστω σε μια μορφή αυτής, όπου όλοι οι νόμοι θα ψηφίζονταν μέσω ενός πλεκτρονικού συστήματος ψηφοφορίας από το σύνολο των πολιτών. Σε αυτή την περίπτωση δεν θα υπήρχε καν ανάγκη για κοινοβούλιο, αφού την ουσιαστική λειτουργία του θα την επιτελούσε το σύνολο των πολιτών. Φαίνεται ότι με τη μετατροπή της δημοκρατίας μας από αντιπροσωπευτική σε «δημοψηφική», θα έβρισκε επιτέλους οριστική λύση το αίτημα του Ρουσό. Σε μια τέτοια εξέλιξη θεραπεύεται, θεωρητικά τουλάχιστον, σε μεγάλο βαθμό και το πρόβλημα της πολιτικής οκνη-

ρίας των πολιτών, αφού θα είναι αναγκασμένοι να αφιερώσουν μέρος του χρόνου τους για τα κοινά, θυσιάζοντας την προσωπική και επαγγελματική τους ζωή στον βωμό της άσκησης της νομοθετικής εξουσίας. Στα μάτια πολλών οραματιστών η εξέλιξη αυτή είναι αναπόφευκτη. Κανείς βέβαια δεν ισχυρίζεται ότι μια «δημοψηφική» δημοκρατία δεν θα έχει ελαττώματα, αλλά κανένα σύστημα δεν είναι τέλειο. Οφείλει παρόλα αυτά κανείς να ομολογήσει ότι μπροστά σε ένα σύστημα άμεσης νομοθεσίας από τον λαό, από τη στιγμή που καθίσταται δυνατό από τα προηγμένα τεχνολογικά μέσα, οποιοδήποτε άλλο αντιπροσωπευτικό σύστημα είναι «δημοκρατικό» υποδεέστερο. Μπορεί άραγε ένα μικτό σύστημα με έντονο αριστοκρατικό στοιχείο, όπως είναι το αντιπροσωπευτικό, να αποτελέσει ουσιαστικό αντίπαλο μπροστά στην επερχόμενη «δημοψηφική» δημοκρατία; Ή μήπως τελικά, από την ίδια τη μιντιακή της φύση, η «δημοψηφική δημοκρατία» είναι και αυτή μια μορφή αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας όπου αντί για βουλευτές θα έχουμε ινδάλματα του διαδικτύου που θα καθορίζουν τη διαρκή λαϊκή ετυμυγορία;

Ο Bernard Manin υποδεικνύει τρεις ιστορικές περιόδους του αντιπροσωπευτικού συστήματος: τον «φιλελεύθερο κοινοβουλευτισμό», την «κομματική δημοκρατία» και τη «δημοκρατία του κοινού». Η εμφάνιση των μαζικών κομμάτων έθεσε σταδιακά τέρμα στη μακρά περίοδο της πρώιμης φιλελεύθερης κοινοβουλευτικής διακυβέρνησης, κατά την οποία οι αντιπρόσωποι χαρακτηρίζονταν από τη θέση τους στην τοπική κοινωνική ιεραρχία. Σε αντίθεση με τον αριστοκρατικού χαρακτήρα φιλελεύθερο κοινοβουλευτισμό, η κομματική δημοκρατία υπήρξε πολύ πιο δημοκρατική. Σε κοινωνίες με έντονες ταξικές ταυτότητες βασίστηκε στη σχέση του πολιτικού ακτιβισμού με το κομματικό σύστημα. Με τη νέα αυτή μορφή αντιπροσώπευσης, είχε τότε δοθεί η εντύπωση ότι ο λαός είχε επιτέλους ταυτιστεί με την εξουσία. Η ανάπτυξη της κριτικής θεωρίας των ελίτ κατέρριψε όμως αυτόν τον μύθο. Η κομματική αντιπροσώπευση λειτουργεί με σταθερό και αποτελεσματικό τρόπο για αρκετές δεκαετίες, κυρίως στη μεταπολεμική Ευρώπη, βασιζόμενη σε μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των ψηφοφόρων και των αντίστοιχων κομματικών υπο-

ψηφίων. Ήδη, όμως, από τα τέλη του περασμένου αιώνα, γνώρισε μια πολύ σημαντική κρίση, η οποία οδήγησε τον Manin στην υπόθεση ότι ξεκίνησε μια νέα εποχή στην αντιπροσωπευτική διακυβέρνηση, η «δημοκρατία του κοινού». Οι σημερινοί ψηφοφόροι ταλαντεύονται από τη μια εκλογική αναμέτρηση στην άλλη και δεν επιθυμούν πλέον να ταυτίζονται με κομματικούς χώρους. Για τους πολίτες του σήμερα δεν υπάρχουν ιδεολογικοί ή ταξικοί διαχωρισμοί, παρά μόνο ένας ενιαίος χώρος όπου κυριαρχούν τα μαζικά μέσα ενημέρωσης και δικτύωσης. Η πολιτική τίθεται πλέον στην κρίση αυτών που κατασκευάζουν τα είδωλα των υποψηφίων και διαμορφώνουν την κοινή γνώμη μέσω ασφαλών εικόπων και προπαγανδιστικών αναλύσεων. Μέσα από τον ρόλο των Μέσων στη «δημοκρατία του κοινού» διαφαίνεται ότι η δημοψηφική δημοκρατία θα είναι περισσότερο μια δημοκρατία των Μέσων παρά μια δημοκρατία των πολιτών.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Συζητήσεις περί πολιτικής, ηθικής, αισθητικής και άλλων... «δεινών»

ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Εμείς είναι που χρωστάμε στον τόπο

Δεν πιστεύω στον ιστορικό μου ρόλο, ωστόσο δεν μπορώ να συμβιβαστώ με την αδράνεια απέναντι στο άδικο

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ

Έντεκα το πρωί στο γραφείο του. Με βασικό ερώτημα αν όλα στη ζωή είναι μια διαπραγμάτευση. Και ανυποψίαστη πως προκειμένου να λάβω απάντηση ο κ. Μαυρογιάννης θα μου κρατούσε θέση σε ένα ιδιαίτερο τραπέζι «διαπραγματεύσεων». Με προσκεκλημένους τον Αριστοτέλη, τον Βέμπερ, τον Ελύτη, τον Ευαγγελιστή Λουκά και το... φιλότιμο των γονιών του.

–Είναι τελικά όλα θέμα διαπραγμάτευσης στη ζωή;

–Είναι πολύ πιο πολύπλοκη η ζωή. Θα μπορούσε όμως να ιδωθεί ως συνεχής διαπραγμάτευση πάνω από όλα με τον εαυτό μας. Άλλοτε ζυγίζουμε τα πράγματα κι άλλοτε αποφασίζουμε με άλλα κριτήρια π.χ. είτε επειδή εμπιστευόμαστε κάποιον, είτε επειδή κάνει νόημα τελεολογικά ή από άποψη προσωπικής συνέπειας.

–Η πιο ουσιαστική διαπραγμάτευση με τον εαυτό μας ποια είναι;

–Εκείνη που κάνουμε εκ των υστέρων, μετά από τις ενέργειες και τις πράξεις μας. Ο απολογισμός. Η ένταξη τους στο ευρύτερο όραμα για τη ζωή μας. Και αυτή η διαπραγμάτευση, όταν γίνεται με αυστηρότητα, βοηθά ίσως να γινόμαστε λίγο καλύτεροι. Να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα, όπως λέει ο στίχος του Σεφέρη.

–Για εσάς ποια πράγματα είναι αδιαπραγμάτευτα;

–Οι δικοί μου άνθρωποι. Και η προσωπική μου ηθική.

–Αυτό που ονομάζουμε προσωπική μας αλήθεια;

–Δεν πιστεύω πως υπάρχει απόλυτη αλήθεια. Όμως υπάρχει το συγκριτικά ορθότερο, αυτό που υποστηρίζεται από τα πραγματικά γεγονότα και την καλή πίστη. Προσοχή στο σχετικισμό όταν οδηγεί στον ιστορικό ρεβιζιονισμό και μαζί γίνονται άλλοθι.

–Μοιάζει να επικρατεί όμως η τάση του ιστορικού ρεβιζιονισμού.

–Διότι συχνά οι άνθρωποι ερμηνεύουν τα πράγματα όπως τους βολεύει και με κάποιες πολιτικές επιδιώξεις, αδιαφορώντας για τη γνησιότητα της θεωρητικής τους. Είναι μια συνεχής φυγή προς τα εμπρός. Από την άλλη, στον δημόσιο χώρο φαίνεται να μπορεί κανείς να είναι ειλικρινής και να κωρεί και κάποιος μύθος, νοούμενου ότι δεν συντηρείς τον μύθο κόντρα στα γεγονότα.

–Παραμένοντας δηλαδή έντιμος απέναντι στα γεγονότα;

–Ακριβώς.

–Τι σημαίνει εντιμότητα απέναντι στα γεγονότα;

–Σεβασμός στη φαινομενολογία των χρωμάτων. Σεβασμός στο είναι και σεμνή σιωπή μπροστά στην αδυναμία να έχουμε επισταμένη γνώση. Κατ' επέκταση ακραία έκφραση αυτής της γνωσιολογικής αδυναμίας είναι και η σχέση του ανθρώπου με το άπειρο.

–Η εντιμότητα σε αυτή την περίπτωση τι απαιτεί;

–Να αναγνωρίζεις ότι κανένας δεν μπορεί να έχει όλες τις απαντήσεις. Να συνειδητοποιείς πως οι απαντήσεις που δίνονται κοινωνικοϊστορικά έχουν να κάνουν με διάφορους συμβιβασμούς είτε βιωσιμότητας, είτε ηθικότητας, φιλοσοφίας, πολιτικής, ή ιδεολογίας. Είναι διευθετήσεις, θεωρητικές ή πρακτικές, και έτοιμες απαντήσεις στο θεμελιώδες ζήτημα του ανθρώπου που είναι η σχέση του με το χάος που τον περιβάλλει. Και πρέπει να σεβαστείς τις ρυθμίσεις που κάνει ο καθένας για να μπορέσει να

Ήμασταν μια πολύτεκνη οικογένεια, φτωχοί όπως φτωχός ήταν τότε όλος ο Αγρός. Μεγαλώναμε κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες. Ήταν η εποχή του αγώνα της ΕΟΚΑ, ο πατέρας μου για χρόνια στα κρατητήρια, τη μέρα που γεννήθηκα ήταν στο σπίτι μας ο Αυξεντίου.

προχωρήσει, νοούμενου ότι αυτές στέβονται τις βασικές ανθρώπινες αξίες.

–Δώστε μου ένα παράδειγμα.

–Η μητέρα μου. Είχε ως αποκορύφωση στα βάσανα της ζωής την πίστη στον Θεό. Όχι μόνο είναι αξιοθαύμαστο, αλλά θεωρώ ότι υπό τις περιστάσεις ήταν κάτι σπουδαίο. Ερχόταν δηλαδή η θρησκεία και η πίστη να γεμίσουν το τεράστιο κενό της ανθρώπινης ύπαρξης, τα πλήγματα της μοίρας. Προσωπικά θαυμάζω την ικανότητα των ανθρώπων να έχουν αυτή την προσέγγιση.

–Εσείς δεν έχετε αυτή την προσέγγιση;

–Μακάρι να είχα τόσο στερεά πίστη. Γι'αυτό θαυμάζω τους ανθρώπους που μπορούν να πιστεύουν.

–Εσείς πού πιστεύετε;

–Έχω ίσως υπερβολικά το σαράκι

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΑΜΑΤΖΗ

Ενν σέβομαι όλους τους πολιτισμούς και το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να έχει τις απόψεις που θέλει και την πίστη του, κατά βάθος βρίσκω τις βαθιές αξίες του χριστιανισμού ανώτερες. Μπορεί να μην είναι σωστό που το λέω, αλλά μιας και κάνουμε ψυχογράφημα... εξομολογείται ο Ανδρέας Μαυρογιάννης.

του καρτεσιανού ορθολογισμού. Είμαι προσπλημένος στον κοινωνικό και ψυχολογικό ρόλο της κάθε της διάστασης. Βέβαια, περήφανος που είμαι χριστιανός ορθόδοξος και με γεμίζει η εν γένει κοινωνιολογική προσέγγιση της σχέσης του ανθρώπου με την ιστορία και τον πολιτισμό του. Πιστεύω στις αξίες του χριστιανισμού. Με γοητεύει η υπέρβαση του Χριστού «αγάπη τον πλησίον σου περισσότερο από τον εαυτό σου». Και θα σας εξομολογηθώ και μια μικρή μου ασυνέπεια. Ενώ σέβομαι όλους τους πολιτισμούς και το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να έχει τις απόψεις που θέλει και την πίστη του, κατά βάθος βρίσκω τις βαθιές αξίες του χριστιανισμού ανώτερες. Μπορεί να μην είναι σωστό που το λέω, αλλά μιας και κάνουμε ψυχογράφημα...

–Το «μείζον δε τούτων η αγάπη»;

–Ναι, αυτή είναι η ηθική διάσταση της ζωής. Ο άνθρωπος δεν είναι γεννημένος καλός ή κακός. Γι' αυτό έχει σημασία να μπορέσει να βγάλει από μέσα του τα καλά του στοιχεία. Και επειδή η φύση του δεν είναι από μόνη της αρκετή, έρχονται οι αξίες του να τον ωθήσουν να κάνει αυτή την υπέρβαση. Και ο χριστιανισμός έχει αυτές τις αξίες. Η αειμνηστή σύζυγός μου παρακαλούσε τον Θεό να κρατάει τα θαύματά του γι' αυτούς που υποφέρουν και όχι για την ίδια, αφού θεωρούσε την όση ζωή της ευλογία.

Υπήρξα πολύ ευλογημένος –Εσάς τι σας ώθησε σ'αυτές τις βαθύτερες αναζητήσεις;

–Είναι πολλές οι επιρροές. Οι προσωπικές εμπειρίες, τα λάθη, η ανατροφή, τα διαβάσματα, η παιδεία, οι συζητήσεις με ανθρώπους που συνάντησα στη διαδρομή μου,

όλα μαζί. Θα σας ομολογήσω ότι από τη μία υπήρξα πολύ ταλαιπωρημένος άνθρωπος αλλά ταυτόχρονα και πολύ ευλογημένος.

–Γιατί υπήρξατε ταλαιπωρημένος;

–Οι πρώτες μου μνημές από τη ζωή ήταν πολύ πονεμένες. Και όταν ζήσεις από νωρίς τον πόνο αρχίζεις να σκέφτεσαι για το ποιος είσαι, πού πας και τι μπορείς να κάνεις στη ζωή σου.

–Και πού σας οδήγησαν αυτά τα ερωτήματα;

–Σε μια προσπάθεια να μην κάνω στη ζωή μου πολλούς συμβιβασμούς και να προσέχω τους άλλους. Όταν ήμουν στην Αμερική, πριν από 16-17 χρόνια, ήμουν στενός φίλος με τον τότε αρχιεπίσκοπο Αμερικής Δημήτριο. Θυμάμαι μια μέρα που μιλούσαμε, μου υπέδειξε πως αυτό το οποίο προσπαθούσα να του περιγράψω σαν φιλοσοφία ζωής, το

συμπυκνώνει μια περικοπή από το Κατά Λουκάν Ευαγγέλιο, που λέει πως αν θέλεις να αξίζεις πρέπει να κάνεις περισσότερα από εκείνα που αναμένονται από σένα. Για μένα αυτή είναι μια συγκλονιστική περικοπή.

–Τι προϋποθέτει να κάνεις περισσότερα από αυτά που αναμένονται;

–Ότι πάντα πρέπει να βρίσκεις μέσα σου τη δύναμη της προσφοράς και της διάκρισης σ' αυτό που τάχθηκες να κάνεις και ταυτόχρονα να διευρύνεις διαρκώς τα όρια του εφικτού. Μόνο έτσι αποκτά η ζωή μας ευγένεια και πληρότητα. Είναι αυτό που ο σπουδαίος Γερμανός κοινωνιολόγος Μαξ Βέμπερ, ο οποίος υπήρξε μια από τις πιο σημαντικές επιρροές στη ζωή μου, αποκαλούσε «ιδεατός τύπος». Ο ιδεατός τύπος είναι κάτι το οποίο δεν πρόκειται να φτάσεις ποτέ αλλά είναι εκείνο που σε βγάζει στον δρόμο και σε κάνει να προσπαθείς, δίνοντάς σου μια αίσθηση πορείας και προσανατολισμού. Πηγάζει από την τελεολογική αντίληψη των πραγμάτων που περιέγραφε ο Αριστοτέλης. Ότι καθορίζει τον στόχο μέσα σου και έρχεται αυτός ο ίδιος ο στόχος μέσα από την ηθική να σου καθορίσει τα μέσα. Και ο σκοπός δεν αγιάζει τα μέσα.

–Είναι δηλαδή μια συνεχής διαπραγμάτευση με το ιδεατό;

–Μια συνεχής διαπραγμάτευση που σου επιτρέπει να αποφαίνεσαι για την έννοια του ορθού. Και να βγάζεις προς τα έξω εκείνο τον εαυτό που θα σε οδηγήσει στην κατεύθυνση του ορθότερου.

–Και έτσι νοηματοδοτείται το πέρασμά μας από τη ζωή;

–Ναι. Το οποίο όμως –ας το λέω ειλικρινά– δεν με ενδιαφέρει ως ιστορικός απολογισμός. Με ενδιαφέρει ως βίωμα, ως αυτοτελής αξία, ως ανθρώπινη συνέπεια. Με ενδιαφέρει να βιώνω πράγματα με τρόπο που να συνάδει με το τι προσπαθώ να είμαι ως άνθρωπος.

–Και όχι να αφήσετε το ιστορικό σας αποτύπωμα;

–Όχι, δεν με ενδιαφέρει. Είμαι περισσότερο εκείνο που περιγράφει ο Ελύτης: «Γράψου με δύναμη οποιδήποτε και μετά σβήσου με γενναίοδαρια». Κάνε ό,τι μπορείς να κάνεις απλόχερα και μετά σβήσου όσο πιο διακριτικά μπορείς, όπως ο Βασιλεύς Δημήτριος στο ποίημα του Καβάφη.

–Πόσο δύσκολο είναι κάτι τέτοιο σε μια εποχή όπου οι πλειστοί επιζητούν τα εύσημα;

–Πολύ δύσκολο. Γι'αυτό το κυνηγά και με κυνηγά. Ως αντίληψη για τη ζωή και τον άνθρωπο. Και όπως λέει και ο Καζαντζάκης, αν δεν μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο να λες ότι φταις.

Ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος για να αλλάξει τον κόσμο

–Μπορεί ένας άνθρωπος να αλλάξει τον κόσμο;

–Οφείλει ο καθένας να βάλει το δικό του καλικάκι προς αυτή την κατεύθυνση. Ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος για να αλλάζει τον κόσμο, αυτός είναι ανθρώπινος πολιτισμός και η έννοια της ανθρώπινης ανάπτυξης. Όχι με την προσέγγιση του Νίτσε αλλά με τον ανθρωπισμό.

–Αναπόφευκτα θα ρωτήσω πόσο μερίδιο έχει το μεγάλωμά σας στον τρόπο που προσεγγίζετε τη ζωή;

–Μεγάλο νομίζω.

–Πώς μεγαλώσατε;

–Ήμασταν μια πολύτεκνη οικογένεια, φτωχοί όπως φτωχός ήταν τότε όλος ο Αγρός. Μεγαλώναμε κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες. Ήταν η εποχή του αγώνα της ΕΟΚΑ, ο πατέρας μου για χρόνια στα κρατητήρια, τη μέρα που γεννήθηκα ήταν στο σπίτι μας ο Γρηγόρης Αυξεντίου. Είχαμε πολλές κακουχίες. Μετά την ανεξαρτησία

ο πατέρας μου έφυγε μετανάστρις πρώτα στη Λιβύη, μετά στη Σουηδία, για να καταφέρει να μας ζήσει, η μητέρα μου ολημέρις στα λιγοστά περιβόλια, κι εμείς μαζί της. Οι γονείς μου ήταν ασυμβίβαστοι στα οράματά τους και ανυπότακτοι στις αντιξοότητες. Το πιο εντυπωσιακό όμως για μένα ήταν ότι οι γονείς μου, χωρίς να έχουν απολύτως τίποτα, μας δήλωναν εξαρχής πως δεν είχαμε άλλη επιλογή από το να σπουδάσουμε. Και το ακόμα πιο εντυπωσιακό είναι πως τα κατάφεραν να μας σπουδάσουν όλους.

–Πού πιστεύετε ότι οφειλόταν αυτή η δύναμή τους;

–Είναι η φιλοσοφία που σας περιέγραφα πριν, με τον αριστοτελικό ορισμό. Η τελεολογία της ζωής. Να σκεφτείσαι ποιο είναι το όραμά σου, ο ρόλος σου και η ευθύνη σου στη ζωή και να κάνεις εκείνο που χρειάζεται ώστε να βρεις τα μέσα που θα σε οδηγήσουν στην εκπλήρωσή του.

–Το εκπληκτικό, όμως, είναι

πως στους γονείς σας αυτή η φιλοσοφία ήταν βιωματική.

–Ακριβώς. Αυτός ήταν ο πολιτισμός τους. Πολιτισμός δεν είναι να λες περιπουδάστα λόγια. Είναι η μαγεία της μαγιάς που φέρεις μέσα σου και το τι πλάθεις μ'αυτήν. Ήταν το φιλότιμο και το όραμα να ζήσουν τα παιδιά τους μια καλύτερη ζωή. Και αυτή η αναζήτηση είναι, ξέρετε, μέρος της μεσογειακής και της ελληνικής παράδοσης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, η οποία εξηγεί πως ο άνθρωπος δεν μπορεί απλώς να υπόκειται στα εξωτερικά γνωρίσματα της μοίρας του αλλά πρέπει να παλεύει για κάτι καλύτερο, για την επόμενη γενιά. Από αυτή την παράδοση προερχόμαστε.

–Και την οποία όμως κάνουμε...

–Ναι, δυστυχώς. Διότι υπολείπουμε φιλότιμο. Και γιατί έχουμε αδυναμία οσοδήποτε αξιολόγησης και αίσθησης του μέτρου.

–Κι αυτό πού οφείλεται;

–Στην πανταχού παρουσία διά-

σπαρτων ψηγμάτων που υποκαθιστούν την πληροφορία και την κριτική αλλά και στα σοβαρά κοινωνικά προβλήματα που υποθεκούνται το μέλλον των νεότερων. Είναι γενικότερη ευθύνη του ανθρώπου να ανοίγει την επόμενη γενιά και να πετυχαίνει μεγαλύτερη κοινωνική δικαιοσύνη. Πρέπει να είναι διαρκής αυτή η έγνοια μέσα από συνεχή αμφισβήτηση και προβληματισμό. Δεν θεωρώ ότι η γενιά μας έχει αντεπεξέλθει στην ευθύνη της αυτή.

–Γιατί δεν έχει αντεπεξέλθει;

–Σάματις ξέρω; Διαπίστωση κάνα. Πησανόν για όλους τους λόγους που λέμε για τη σύγχυση και την έλλειψη έμπνευσης, πάθους, λογοδοσίας.

–Η αμφισβήτηση όμως που θίξατε πριν προϋποθέτει κριτική σκέψη.

–Και αυτό το εργαλείο μας λείπει. Μας καταβάλλει πλειστάκις ένα σόλοικο μείγμα συναισθηματισμού και άκρατου κυνισμού. Χανόμαστε μέσα στην πληθώρα των πληρο-

φοριών και των ερεθισμάτων. Είναι η κριτική σκέψη και το μέτρο αξιολόγησης που επιτρέπουν να διακρίνεις τι πρέπει να κρατήσεις. Η δυνατότητα να αναγνωρίζουμε τι αξίζει και να το συμπεριλαμβανούμε στην προσωπική μας καταμέτρηση.

–Διερωτώμαι κατά πόσο όλο αυτό το φιλοσοφικό σας υπόβαθρο έρχεται σε αντίφαση με το στεγνό χώρο της πολιτικής διπλωματίας;

–Καμία αντίφαση. Εκείνο που με κινεί και με κινητοποιεί είναι η αίσθηση του χρέους μου προς τον τόπο και η ανάγκη για ένα δικαιότερο κόσμο. Κι αυτό είναι κάτι που δεν με αφήνει να κοιμηθώ την νύκτα. Δεν μπορώ να συμβιβαστώ με την αδράνεια μπροστά στον πόνο και στο άδικο. Και όπως σας είπα, δεν είναι γιατί πιστεύω στον ιστορικό μου ρόλο. Εκείνο στο οποίο πιστεύω είναι πως ο τόπος μας δεν μας χρωστά. Είναι εμείς που του χρωστάμε και που οφείλουμε να προστρέξουμε

και να βάλουμε πλάτη.

–Κυριαρχεί ωστόσο η αντίληψη ότι είναι ο τόπος μας που μας χρωστά...

–Όσο συμβαίνει, είναι τραγικό. Μας έδωσε το ταξίδι στην Ιθάκη, μας μεγάλωσε, μας κληροδότησε τον πολιτισμό μας, την παράδοση και τις συνθήκες να φτάσουμε κάτι. **–Ίσως γι'αυτό τελικά να μας χρωστάζαν η υπενθύμιση της ευθραυστότητας της ζωής. Να θυμηθούμε, όπως το γράφετε και στο βιβλίο σας, πως «το εκμαγείο του ανθρώπου είναι μιας χρήσης και είναι τόσο εύθραστο».**

–Αυτή είναι η ανθρώπινη αξία αλλά και η μοναδικότητα του είδους. Και ότι είμαστε πρόσκαιροι. Γι'αυτό πρέπει όσο μπορούμε να νοιαζόμαστε και να κρατάμε μέσα μας μια συγκινησιακή ευωδία και μορφιά.

Οι παράγοντες που ανέκοψαν το τρίτο κύμα

Τι οδήγησε σε κατακόρυφη μείωση των επιδημιολογικών δεικτών και έλεγχο του Βρετανικού στελέχους του ιού

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Πραγματική και όχι πλασματική είναι η εικόνα που καταγράφει η εξέλιξη της πανδημίας. Έτσι χαρακτηρίζει η επιστημονική κοινότητα της Κύπρου την κατακόρυφη υποχώρηση που παρουσιάζουν μετά τις πασχαλινές γιορτές τα επιδημιολογικά νούμερα, τα οποία σε ό, τι αφορά τα νέα κρούσματα καταγράφουν διψήφιο νούμερο. Η εξέλιξη αυτή εμφανίζεται για πρώτη φορά από τότε που ξέσπασε η πανδημία και σε κάποιες περιπτώσεις φαίνεται να τροφοδοτεί νέες θεωρίες συνωμοσίας των κοινωνικών δικτύων κυρίως, ως προς την εγκυρότητα των δεδομένων.

Η εξήγηση των ειδικών για το φαινόμενο που παρατηρείται εδώ και ένα μήνα περίπου, εδράζεται

Η επιτάχυνση του εμβολιαστικού προγράμματος της περιόδου του 3ου Lockdown θεωρείται καθοριστικός παράγοντας υποχώρησης αλλά και σταθεροποίησης των ημερησίων κρουσμάτων σε χαμηλά επίπεδα.

στο συνδυασμό των παραγόντων που αφορούν την εξέλιξη της πανδημίας και των μέτρων που λήφθηκαν το προηγούμενο διάστημα. Ουσιαστικά αυτό το οποίο υποστηρίζεται από τους επιστήμονες είναι πως σε μια κρίσιμη φάση της πανδημίας, το αυστηρό πλαίσιο μέτρων ήλθε στην κατάλληλη χρονική στιγμή και συμπληρώθηκε με αυστηρούς υγειονομικούς ελέγχους, όταν ξεκίνησαν οι πρώτες χαλαρώσεις. Πιο κατατοπιστική είναι η Ζωή Πανά, μέλος της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Ομάδας, η οποία κλήθηκε από την «Κ» να ερμηνεύσει την εξέλιξη της πανδημίας. «Σε ένα σημείο καμπίνα καταφέραμε να λειτουργήσουμε ορθά. Τι κάναμε; Εφαρμόσαμε πολύ αυστηρά περιοριστικά μέτρα για πολύ σύντομο διάστημα, τα οποία συνέπεσαν με το κλείσιμο των σχολείων λόγω εορτών. Μαζί με αυτά έτρεχαν και άλλοι παράγοντες. Αυξήθηκε η ροή του εμβολιασμού εκείνη την περίοδο, καθώς και η βελτίωση των καιρικών συνθηκών. Έτσι εγείρε η Ζωή

γαριά υπέρ του ελέγχου του ιού. Βγαίνοντας από το Lockdown εφαρμόσαμε το saferpass, το οποίο επέτρεψε να γίνει ένας καλός έλεγχος. Δηλαδή φτιάξαμε ένα πλαίσιο το οποίο βοήθησε να ελέγξει πολύ γρήγορα το τρίτο κύμα και να το μείώσει».

Η πτώση με αριθμούς

Η πραγματική διάσταση της πτωτικής πορείας που συνεχίζουν να καταγράφουν τα επιδημιολογικά δεδομένα, αποκαλύπτεται από μια απλή μελέτη των ημερησίων δεδομένων που δίνει στη δημοσιότητα το Υπουργείο Υγείας. Από τα 900 ημερήσια κρούσματα που οδήγησαν στο τρίτο Lockdown, οι κινήσεις που έγιναν είχαν ως αποτέλεσμα, ένα μήνα αργότερα, το εκπληκτικό νούμερο των 77 κρουσμάτων της περασμένης Πέμπτης.

Ωστόσο το πιο σημαντικό, όπως επισημαίνεται από τους ειδικούς δεν είναι ο διψήφιος αριθμός νέων κρουσμάτων, αλλά η σταθερή υποχώρηση τους από τις 7 Μαΐου και μετά.

Με εξαίρεση μια πρόσκαιρη έξαρση στις 11 Μαΐου όπου τα κρούσματα πλησίασαν τα 400, τις υπόλοιπες μέρες η υποχώρηση ήταν σταδιακή και κινείται κάτω από τα 300 κρούσματα ημερησίως, με πιο εντυπωσιακή περίοδο το επτάημερο από τις 14 Μαΐου μέχρι και την περασμένη Πέμπτη. Κατά την κα Πανά τα επιδημιολογικά δεδομένα απλά επιβεβαιώνουν ότι οι αποφάσεις του τελευταίου μήνα «όχι απλά ήταν ορθές, αλλά οδήγησαν επιταχυνόμενα σε αυτό που βλέπουμε σήμερα».

Το θέμα είναι να το κρατήσουμε». Ωστόσο το σημαντικότερο των όσων καταθέτει η κα Πανά και που δίνει μια απάντηση σε θεωρίες συνωμοσίας που υπάρχουν το τελευταίο διάστημα, είναι η επιστημονική της άποψη στο ερώτημα εάν η σημερινή εικόνα είναι πραγματική ή πλασματική. «Νοούμενου ότι συνεχίζεται η εφαρμογή του πλαισίου ελέγχου η εικόνα που έχουμε από τα δεδομένα είναι η πραγματική».

Ελεγχόμενη η πανδημία

Στο γενικότερο κομμάτι εξέλιξης και αντιμετώπισης της πανδημίας η επιστημονική κοινότητα, όπως προκύπτει από τα λεγόμενα του μέλους της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Ομάδας, εμφανίζεται να είναι συγκρατημένα αισιόδοξη. Παρά τις καλές επιδημιολογικές επιδόσεις, ξεκάθαρα η άποψη που υπάρχει είναι πως η επιδημία δεν έχει τελειώσει.

Με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει συνέχεια στο πλαίσιο ελέγχου, η πανδημία στην Κύπρο θεωρείται πως είναι ελεγχόμενη, εξηγεί στην «Κ» το μέλος της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Ομάδας Ζωή Πανά.

Η υποχώρηση των δεδομένων

Ημερομηνία	Κρούσματα	% Θετικότητας
07/05/21	324	0,57%
08/05/21	397	0,56%
09/05/21	269	0,24%
10/05/21	276	0,33%
11/05/21	390	0,59%
12/05/21	260	0,47%
13/05/21	213	0,28%
14/05/21	171	0,18%
15/05/21	157	0,19%
16/05/21	165	0,26%
17/05/21	167	0,27%
18/05/21	167	0,37%
19/05/21	135	0,30%
20/05/21	77	0,16%

Εδώ η κ. Πανά κρατά τον πήχη χαμηλά συσχετίζοντας την εξέλιξη της πανδημίας όχι τόσο με την εγχώρια εξελικτική της πορεία, όσο με την παγκόσμια. Επί του παρόντος ένα από τα σοβαρά μειονεκτήματα που υποδεικνύονται έχει να κάνει με την απουσία ισορροπίας σε παγκόσμιο επίπεδο στην εμβολιαστική κάλυψη. Ρωτήσαμε την κα. Πανά, αν με τα δεδομένα που υπάρχουν, μπορεί να προσ-

διοριστεί το τέλος του δρόμου της πανδημίας. «Σε ό, τι αφορά την Κύπρο ο ιός να είναι σε φάση ελέγχου, χρειάζεται όμως να τον παρακολουθείς και να πηγαίνεις βήμα-βήμα. Ξέρουμε ότι ο εμβολιασμός θα προχωρήσει και στον έλεγχο των μεταλλαγμένων στελεχών, αλλά από την άλλη δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η πανδημία είναι εδώ, έχουμε μέλλον και πρέπει να προσαρμοστούμε».

Εγκαιρη προετοιμασία για την επόμενη χρονιά

Από τα σημαντικά ζητήματα που θέτει από τώρα η κα Πανά είναι το ζήτημα της σωστής προετοιμασίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας σε βάθος χρόνου. Λαμβάνοντας υπόψη πως θα υπάρξει συνέχεια στην εμβολιαστική ροή του πληθυσμού, διατήρηση των υγειονομικών ελέγχων με τα saferpass ως μεταβατικής λύσης και δεδομένων των καλών καιρικών συνθηκών, η κα Πανά θεωρεί ότι το πλαίσιο αυτό θα βοηθήσει ώστε

να διατηρηθεί το ελεγχόμενο περιβάλλον της πανδημίας και ως εκ τούτου θα επιτρέψει μια σχετική κανονικότητα με αρκετές χαλαρώσεις. Εκεί που θα πρέπει να δειχθεί ιδιαίτερη προσοχή είναι συγκεκριμένα να ξεκαθαρίσει το ζήτημα επανεμβολιασμού του πληθυσμού σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Όπως εξήγησε, η προσπάθεια που καταβάλλεται είναι να μετατραπεί η πανδημία σε κάτι ενδημικό, όπως είναι η γρίπη.

ΑΡΘΡΟ / Της ΞΕΝΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ο ΔΗΣΥ αξίζει την ψήφο σας

Μήκα στη Βουλή πριν από 16 μήνες. Έζησα μία δύσκολη πολιτική περίοδο από εντός. Η χώρα μας βρέθηκε αντιμετώπιση με μια πρωτόγνωρη κατάσταση. Ήμασταν ευτυχώς έτοιμοι να υποστηρίξουμε οικονομικά λόγω της προηγούμενης συνετής οικονομικής πολιτικής που απέφερε αποθέματα. Ήμασταν επίσης ακόμη πιο έτοιμοι λόγω της εφαρμογής του ΓεΣΥ που καταπράυνε τις ανάγκες αλλά και που έδωσε εργασία και μέσα αντιμετώπισης της υγειονομικής κρίσης.

Την ερχόμενη Κυριακή έχουμε βουλευτικές εκλογές. Δεν ψηφίζουμε για οτιδήποτε άλλο πέρα από το σώμα εκείνο το οποίο νομοθετεί και ελέγχει την εκτελεστική εξουσία. Ψηφίζουμε για τη σύνθεση των 56 που αύριο θα βρεθούν αντιμετώπιση με τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις.

Δεν ψηφίζουμε για οτιδήποτε άλλο πέρα από το σώμα εκείνο το οποίο νομοθετεί και ελέγχει την εκτελεστική εξουσία. Ψηφίζουμε για τη σύνθεση των 56 που αύριο θα βρεθούν αντιμετώπιση με τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις.

Η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού περήφανα λέω ότι πάντοτε είχε κλειστά τα αυτιά της σε λαϊκισμούς. Ότι ποτέ δεν ψήφισε, δεν κατέθεσε και δεν υποστήριξε αντισημειακές προτάσεις νόμου. Ότι ποτέ δεν αφέθηκε έρμαιο κανενός λαϊκισμού. Ότι με σωφροσύνη, εποικοδομητικά και συναινετικά επιδίωξε να γεφυρώσει και να προάξει το γενικό καλό. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει αποδείξει στην

Ας μην επιτρέψουμε πωσογυρίσματα, ας μην επιτρέψουμε μία Βουλή όπου οι λίγοι θα εκβιάζουν τους πολλούς, όπου η συζήτηση θα λαμβάνει χώρα για να ικανοποιηθεί εντυπώσεις αντί για την ουσία.

πράξη ότι συμπεριφέρεται υπεύθυνα.

Είμαι της άποψης πως την επομένη των εκλογών και όταν τα σπαθιά θα επιστρέψουν στα θηκάκια τους ότι με τις απαραίτητες συναινέσεις θα μπορέσουμε να πετύχουμε εκείνες τις κοινοβου-

λευτικές πλειοψηφίες για να μπορέσουμε να πάρουμε τη χώρα μας μπροστά. Να επαναφέρουμε την ανάκαμψη και την πρόοδο.

Ήδη οι τεχνοκράτες των Υπουργείων και οι λειτουργοί πέτυχαν να έχουμε ενώπιόν μας προς υλοποίηση ένα φιλόδοξο πλάνο με-

τρων, πολιτικών και προγραμματικών, τα οποία με την έκτακτη στήριξη που θα εκταμιευθεί από το ευρωπαϊκό ταμείο ανάκαμψης και σταθερότητας, θα είμαστε σε θέση να προσφέρουμε πιο άμεσα μεταρρυθμίσεις και κοινωνικά μέτρα στήριξης των οικογενειών. Είναι στο χέρι του καθενός και της καθαρής ψηφοφόρου να δώσει στήριξη, δύναμη και προοπτική στη χώρα με την ψήφο του στις επικείμενες βουλευτικές εκλογές.

Ας μην επιτρέψουμε πωσογυρίσματα, ας μην επιτρέψουμε μία Βουλή όπου οι λίγοι θα εκβιάζουν τους πολλούς, όπου η συζήτηση θα λαμβάνει χώρα για να ικανοποιηθεί εντυπώσεις αντί για την ουσία. Έχω δει στη Βουλή δυνάμεις που κατανοεί την εξωτερική πολιτική της χώρας δίχως ιδεοληψίες και αγκυλώσεις. Ως τη δύναμη, που την κρίσιμη ώρα στήριξε με το πιο γενναίο οικονομικό πακέτο νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Για όλα αυτά, ο Δημοκρατικός Συναγερμός αξίζει τη στήριξή σας.

κριθούν από την ουσία και από τη συγκρότηση που θα κουβαλά ο καθένας από τους 56 εκπροσώπους των κόμματος.

Γι' αυτόν τον λόγο, σας καλώ την ερχόμενη Κυριακή, 30 Μαΐου, να προσέλθετε στις κάλπες για να στείλετε ένα ξεκάθαρο μήνυμα πως αυτό που προέχει υπεράνω όλων είναι η σοβαρότητα, το κοινό καλό και η πρόοδος. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός σε αυτές τις εκλογές αξίζει την ψήφο σας ως η δύναμη εκείνη που στάθηκε με σοβαρότητα, σύνεση και έκανε πράξη το ΓεΣΥ και την οικονομική ανάκαμψη. Ως η παράταξη εκείνη που ξέρει και κατανοεί τη σημασία της ελεύθερης οικονομίας και τους τρόπους στήριξής της. Ως η δύναμη που την κρίσιμη ώρα στήριξε με το πιο γενναίο οικονομικό πακέτο νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Για όλα αυτά, ο Δημοκρατικός Συναγερμός αξίζει τη στήριξή σας.

Η κα Ξένια Κωνσταντινίου είναι υποψήφια βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας.

Συντεχνιακός δάκτυλος φρενάρει το i-Justice

Παραμένει εγκλωβισμένη σε παρωχημένες νοοτροπίες η ηλεκτρονική δικαιοσύνη

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Παγιδευμένη στα γρανάζια συντεχνιακών ακατανόητων διεκδικήσεων βρίσκεται μια σοβαρή μεταρρύθμιση που αφορά τη λειτουργία της δικαιοσύνης. Για την κατάσταση αυτή η Κύπρος έχει δεχθεί τα επικριτικά σχόλια διεθνών οργανώσεων και μάλιστα όχι μία φορά μόνο. Πρόκειται για την ψηφιοποίηση του δικαστικού συστήματος, ένα έργο το οποίο βρίσκεται στις ελληνικές καλές πρακτικές από το 2010 και εντεύθεν. Η γραφειοκρατική διαιώνιση ενός έργου πνοής για την δικαιοσύνη, που ουσιαστικά θα δώσει ριζικές λύσεις στα χρόνια λειτουργικά προβλήματα των δικαστηρίων, επιδεινώθηκε από τότε που ξέσπασε η πανδημία. Και ενώ το αρμόδιο υφυπουργείο Έρευνας και Καινοτομίας υπό καθεστώς πίεσης έστειλε την ενδιάμεση ψηφιακή υποδομή προκειμένου να ξεπεραστούν τα λειτουργικά προβλήματα ένεκα της πανδημίας, η στάση που τηρεί ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος προκαλεί τεράστια ερωτηματικά. Όσο και αν ακούγεται απίστευτο, ενώ η ψηφιακή πλατφόρμα λειτουργίας των δικαστηρίων είναι έτοιμη από τον Δεκέμβριο, ωστόσο μέχρι σήμερα είναι νεκρή και ο λόγος είναι η θέση του ΠΔΣ για το ποιος θα επιμορφωθεί ένα ποσοστό 0,5% ως προμήθεια του διεκδικησιμότητας των ηλεκτρονικών συναλλαγών από τις πληρωμές δικηγόρων και δικηγορικών γραφείων. Ενώ οι διαδικασίες στησίματος

έχουν ξεκινήσει από τον περασμένο Σεπτέμβριο και ουδέποτε τέθηκε θέμα, η παρούσα ηγεσία του ΠΔΣ έθεσε θέμα πληρωμής της προμήθειας των ηλεκτρονικών συναλλαγών από το κράτος. Θέση που έχει προκαλέσει αδιέξοδο δημιουργώντας την ίδια ώρα αλγινές εντυπώσεις ακόμα και εντός του ΠΔΣ.

Η πλατφόρμα

Η ενδιάμεση λύση ψηφιοποίησης των λειτουργικών αναγκών των δικαστηρίων προέκυψε ως άμεση ανάγκη μετά από πιέσεις του

Τζώρτζια Κωνσταντίνου:
«Αποτελεί σταθερή θέση του ΠΔΣ πως θα πρέπει να αποφευχθεί η μετακύλιση του κόστους είτε στους δικηγόρους και τους πελάτες τους, είτε στο ταμείο συντάξεως των δικηγόρων».

ίδιου του ΠΔΣ προς τον πρόεδρο της Δημοκρατίας τον περσινό Απρίλιο. Το ολοκληρωμένο σύστημα έχει σχεδιαστεί προκειμένου να εξυπηρετεί τα δικαστήρια, τους δικηγόρους, τα δικηγορικά γραφεία αλλά και τους απλούς πολίτες. Το ψηφιακό σύστημα με την ονομασία i-Justice, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», παρά το γεγονός

Η νέα ηγεσία του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου δέχεται πυρά και εκ των έσω για το τέλμα στο οποίο έχει περιπέσει το ψηφιακό δικαστήριο, τη στιγμή μάλιστα που η ηλεκτρονική πλατφόρμα είναι έτοιμη να τεθεί σε λειτουργία.

Βολές κατά της νέας ηγεσίας του ΠΔΣ

Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί και έχει ως αποτέλεσμα το μπλοκάρισμα ενός σημαντικού εργαλείου για τον δικηγορικό κόσμο, προκαλεί δυσμενή σχόλια και εντός του εκφραστικού οργάνου των δικηγόρων. Ακόμα και μέλη του ΠΔΣ επιρρίπτουν ευθύνες στην ηγεσία του Συλλόγου, υποστηρίζοντας πως τα όσα είναι βαρύτερα και ενδοσκοπικά να μην σχετίζονται με την ουσία του θέματος. Πηγές από τον δικηγορικό κόσμο έλεγαν στην «Κ» πως οι ευθύνες για την τροπή που έχει πάρει το όλο θέμα, βαρύνουν την ηγεσία του ΠΔΣ, η οποία μόλις ανέλαβε καθήκοντα άλλαξε στάση απέναντι στο θέμα διαχείρισης του i-Justice. Όπως μας εξηγήθηκε, το ζήτημα καταβολής της προμήθειας για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές είχε επιλυθεί, καθώς το κράτος είχε συμφωνήσει να αναλάβει την διαχείριση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας και κατά συνέπεια την καταβολή των προμηθειών. Οι ίδιες πηγές υποστηρίζουν πως τα προβλήματα προκλήθηκαν όταν η νέα ηγεσία του ΠΔΣ απαίτησε όπως η διαχείριση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας περάσει στους δικηγόρους.

ότι αποτελεί προσωρινή λύση μέχρι την υλοποίηση του e-Justice, δίνει ολοκληρωμένες λύσεις σε όλο το φάσμα της καθημερινότητας των δικαστηρίων, πετυχαίνοντας ένα καίριο πλήγμα στα τέρας της γραφειοκρατίας, που έχει στοιχειώσει για χρόνια τα Πρωτοκόλλητα και τις δικαστικές αίθουσες. Δικηγόροι, δικηγορικά γραφεία, ακόμα και

πολίτες μπορούν να διεκπεραιώσουν το σύνολο της γραφειοκρατικής διαδικασίας συναλλαγής με τα δικαστήρια από το γραφείο. Από την καταχώρηση μιας υπόθεσης, μέχρι και την εκδίκασή της. Και δεν είναι μόνο αυτά. Το σύστημα δίνει τη δυνατότητα αποφυγής άσκοπων και χρονοβόρων καθυστερήσεων, μιας και όλοι οι εμ-

πλεκόμενοι μπορούν να ενημερώνονται σε πραγματικό χρόνο για την πορεία μιας υπόθεσης και να λαμβάνουν τα απαραίτητα έγγραφα χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική παρουσία σε κάποιο γραφείο δικαστηρίου.

Off line το i-Justice

Οι line των υστέρων απαιτήσεων της νέας ηγεσίας του ΠΔΣ έχουν προκαλέσει ενόχληση στην κυβέρνηση, η οποία μέσω του υφυπουργείου Έρευνας και Καινοτομίας, σε μια δύσκολη περίοδο ένεκα της πανδημίας, κατάφερε να στήσει το i-Justice μέσα σε τρεις μήνες και εφόσον υπήρχε αγαστή συνεργασία με την προηγούμενη ηγεσία του ΠΔΣ. Η έναρξη λειτουργίας του i-Justice ήταν προγραμματισμένη για τις 8 Δεκεμβρίου 2020, κάτι που δεν έγινε ποτέ λόγω κάποιων διαδικαστικών θεμάτων που έθεσε η νέα ηγεσία του ΠΔΣ. Και ενώ τα θέματα που τέθηκαν ικανοποιήθηκαν τον περασμένο Απρίλιο, ο ΠΔΣ έθεσε θέμα για την προμήθεια των ηλεκτρονικών συναλλαγών ζητώντας από τα κράτος να επιμορφώσει την καταβολή της. Επί του ζητήματος η τοποθέτηση της Νομικής Υπηρεσίας ήταν αρνητική, ενώ

φαίνεται να υπήρχε κίνδυνος τυχόν ικανοποίησης της απαίτησης του ΠΔΣ να χαρακτηριστεί από την Ε.Ε. κρατική ενίσχυση. Η θέση του ΠΔΣ παραμένει αμετακίνητη σύμφωνα με την εκπροσώπηση της Τζώρτζια Κωνσταντίνου. «Αποτελεί σταθερή θέση του ΠΔΣ πως θα πρέπει να αποφευχθεί η μετακύλιση του κόστους από την εφαρμογή του i-justice είτε στους δικηγόρους και τους πελάτες τους, είτε στο ταμείο συντάξεως των δικηγόρων, δεδομένου ότι η κατάσταση και των προβλημάτων που αυτό αντιμετωπίζει και δεδομένου ότι πρόκειται για κυβερνητική πλατφόρμα. Γίνεται μια σημαντική προσπάθεια αυτή τη στιγμή από όλους τους εμπλεκόμενους για να ξεπεραστεί το εμπόδιο που δημιουργήθηκε με το νέο αυτό κόστος που προέκυψε (χρέωση jcc επί των δικηγοροσχημάτων). Καταθέσαμε προτάσεις, γίνονται διεργασίες και αναμένουμε αποφάσεις σε πολιτικό επίπεδο. Το Συμβούλιο του ΠΔΣ είναι έτοιμο να επεξεργαστεί εισηγήσεις ούτως ώστε να ξεπεραστούν τα όποια εμπόδια, για να μην χάσουμε το δάσος για το δέντρο. Η μεταρρύθμιση στην ηλεκτρονική δικαιοσύνη δεν πρέπει να καθυστερήσει άλλο».

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Η ώρα των συναγερμικών

Ζούμε μια πρωτοφανή όσο και ιδιαίτερα οξυμωρή κατάσταση στην Κύπρο σήμερα. Πρώτη φορά είμαστε περικυκλωμένοι από τόσες κρίσεις, στην περιοχή και σε σχέση με την Τουρκία, στο Κυπριακό, στην υγεία, στην οικονομία. Την ίδια ώρα η αυτοπεποίθησή και η περηφάνια του Κύπριου πολίτη, αλλά και ιδιαίτερα του συναγερμικού ψηφοφόρου έχουν κλονιστεί. Όχι εξαιτίας των επιδόσεων και του έργου που πραγματοποιείται στη χώρα, το οποίο είναι τεράστιο και αξιοθαύμαστο, αλλά από αφορμές που επέτρεψαν στην αντιπολίτευση να χύσει τόνους δηλητηρίου για να πλήξει τον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον Δημοκρατικό Συναγερμό, αδιαφορώντας πλήρως για τις συνέπειες στο παρόν και το μέλλον των πολιτών και της Κύπρου.

Μπορεί οι βουλευτικές εκλογές να θεωρήθηκαν ως δευτερεύουσες για κάποια χρόνια, αλλά σε αυτές τις πρωτοφανείς συνθήκες, πιστεύω ότι ο καθένας πλέον αντιλαμβάνεται την κρίσιμότητά τους. Το τι συνέπειες μπορεί να έχει το πολύ πιθανό ενδεχόμενο μιας βαλτωμένης Βουλής, όπου δεν θα μπορεί να αποφασιστεί τίποτα για δύο χρόνια. Μιας ατελείωτης προεκλογικής περιόδου μέχρι το 2023. Αυτό που σχεδόν έγινε για τον προϋπολογισμό εν μέσω πανδημίας, να γίνεται για κάθε θέμα. Να θυσιάζονται τα πάντα στον βωμό των προεδρικών φιλοδοξιών. Είναι κάλυπτο δημοκρατικό δικαίωμα του κάθε πολίτη να ψηφίσει αυτό που επιθυμεί. Είναι εξίσου δημοκρατική υποχρέωση όμως, να γνωρίζει από πριν ο κάθε Κύπριος τις επιπτώσεις που αυτή η ψήφος διαμαρτυρίας μπορεί να έχει στη ζωή του. Διότι μπορεί η διαμαρτυρία να είναι πρό-

σκαίρη, οι συνέπειές της όμως πιθανότατα θα είναι μόνιμες.

Το μήνυμα, ούτως ή άλλως, έχει ληφθεί. Εάν ο Δημοκρατικός Συναγερμός από την επομένη των εκλογών δεν μπει σε μια εσωτερική διαδικασία πολιτικής επανεκκίνησης και ανασυγκρότησης θα έχει αποτύχει. Ο ΔΗΣΥ δεν είναι πρόσωπα, είναι παράταξη αρχών και ιδεών. Και ως τέτοια πρέπει πάντα να εμφανίζεται απέναντι στην κυπριακή κοινωνία. Κάτι στο οποίο υστέρησε για μεγάλο διάστημα.

Την ίδια ώρα όμως, ο Δημοκρατικός Συναγερμός απέδειξε ότι είναι το κόμμα της υπευθυνότητας και της σοβαρότητας. Ανταποκρίθηκε στα δύσκολα και πέρασε τον πήχη. Πετύχαμε ως χώρα τις ισχυρότερες γεωπολιτικές συμμαχίες που είχαμε ποτέ. Αντιμετωπίσαμε τη χρεοκοπία του 2013, με το πιο γρήγορο comeback στην ανάπτυξη σε όλη την Ευρώπη. Στην πανδημία, έχουμε τους πλέον αξιοληπτους δείκτες στα θέματα υγείας και μια αξιοζήλευτη σε όλο τον κόσμο οικονομική स्थιρίξη, συνδυασμένη με τον πιο κοινωνικό προϋπολογισμό. Το μεταρρυθμιστικό έργο που έγινε την τελευταία οκταετία, σε όλα τα επίπεδα, ανταγωνίζεται όλες ανεξαιρέτως τις αλλαγές που έγιναν στην Κύπρο συνολικά από το 1960 μέχρι το 2013. Και θα ήταν ακόμη μεγαλύτερο εάν δεν επικρατούσαν οι μικροπολιτικές σκοπιμότητες στη Βουλή.

Σήμερα, με το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης που καταθέσαμε, κερδίσαμε μια τεράστια ευκαιρία να αλλάξουμε τη χώρα μας. Να συμμετέχει κόσμος στη νέα ανάπτυξη, να ανταγωνιζόμαστε όλους τους Ευρωπαίους εταίρους μας και μαζί τους την υπόλοιπη υφήλιο. Με στα-

θερό, αειφόρο και βιώσιμο τρόπο αυτή τη φορά και όχι πρόσκαιρες επενδύσεις από χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά. Ξέρω ότι πολλοί παραδοσιακοί ψηφοφόροι του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι σε τεράστιο δίλημμα. Νιώθουν ότι εάν ψηφίσουν το κόμμα τους θα επιβραβεύσουν συμπεριφορές που τους θύμισαν, ενώ εάν ψηφίσουν οτιδήποτε άλλο θα θέσουν σε κίνδυνο τόσο τη χώρα, όσο και τις μελλοντικές προοπτικές της παράταξής τους.

Αυτό το οποίο τους καλώ, είναι να σηκώσουν μια νοητή ζυγαριά. Στη μία πλευρά να βάλουν όσα πετύχαμε μαζί όλα αυτά τα χρόνια και όσα σχεδιάζουμε να πετύχουμε. Στην άλλη πλευρά όσα μας πλήγωσαν. Εγώ είμαι βέβαιος ότι η ζυγαριά θα βαρύνει στα πολλά και πολύ σημαντικά που η παράταξη αυτή προσφέρει στον κάθε Κύπριο και στη χώρα την ίδια. Όταν το σπίτι μας έχει πρόβλημα άλλωστε, δεν το καίμε. Σηκώνουμε «μυστρί» και το φτιάχνουμε. Και αυτό πρέπει να γίνει άμεσα.

Προσωπικά θέλω να προσφέρω σε αυτή τη διεργασία. Όπως και στη μεγάλη ανάγκη να προχωρήσει η χώρα μπροστά και να μη βαλτώσει στη λάσπη. Γι' αυτό και είμαι υποψήφιος για τρίτη φορά, πολύ κρίσιμη εκ των πραγμάτων. Ζητώντας από τον κάθε πολίτη να ψηφίσει σοφά, κοιτάζοντας την μεγάλη εικόνα. Ψηφίζοντας όποιον ειλικρινά πιστεύει ότι έχει θέση στην επόμενη μέρα της Κύπρου και του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Οι εκλογές πρέπει να είναι και είναι γιορτή. Καλή ψήφο την επόμενη Κυριακή!

Ο κ. Μιχάλης Σοφοκλέους είναι υποψήφιος βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ Θ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ

Μετά την άτυπη πενταμερή τι κάνουμε;

Τέλειωσε και η περιπέτεια της κρίσιμης Πενταμερούς, στην οποία πολλοί επένδυσαν, αναμένοντας να υπογράψουμε τη λύση και να τελειώνουμε. Μερικοί πρότειναν να κάνουμε τις υποχωρήσεις και τις παραχωρήσεις μας, πριν αρχίσει η διαπραγμάτευση, για να δείξουμε στον σουλτάνο γενικά την προθυμία μας και την επιθυμία μας για λύση. Τελικά διαπραγματεύση δεν έγινε. Απλώς ο σουλτάνος έβαλε στο τραπέζι τους απαράδεκτους όρους του. Ζήτησε από την πλευρά μας την άμεση παράδοση και απαίτησε από το Συμβούλιο Ασφαλείας να ενεργήσει σύμφωνα με τις υποδείξεις του.

Φεύγοντας από τη Γενεύη πρέπει να δούμε το αποτέλεσμα, που είναι καταθλιπτικό. Η πλευρά μας ύψωσε για παντιέρα της την τουρκοβρετανική απαίτηση για συνθηκολόγηση με την απαράδεκτη ΔΔΟ, που στην ουσία αποτελεί νομιμοποίηση της διχοτόμησης και των αποτελεσμάτων της εισβολής. Και η Τουρκία έθεσε επίσημα τη λύση δύο κρατών, χωρίς κανένας, μα κανένας να την κοιτάξει επιτιμητικά ή τουλάχιστον ειρωνικά. Αντίθετα σαν να είπαν στον σουλτάνο: «ό, τι θέλεις, αφέντη, as το συζητήσουμε».

Μετά την άτυπη πενταμερή ο οδοντοπόρος συμβιβασμός για αποδοχή της ΔΔΟ με πολιτική ισότητα, έπαψε να είναι ένας αναγκαστικός συμβιβασμός. Έγινε παντιέρα και στόχος της πλευράς μας, τον οποίο προσπαθούνα να επιβάλουμε στον κατακτητή μας. Και αυτός μας γυρίζει την πλάτη και απαιτεί να αναγνωρίσουμε το έδαφος που κατέκτησε ως κρά-

Εχουμε τη δύναμη του δικαίου, την ανίκητη κυριαρχία και αναγνώριση της Κ.Δ. και την ιδιότητα μέλους της Ε.Ε.

Τόσους με κυριαρχική ιδιότητα, για να προσέλθει σε συνομιλίες για να συμφωνήσουμε τον τρόπο συνεργασίας των δύο ισοτίμων και κυρίαρχων κρατών. Πραγματικά μας.

Η Τουρκία έβαλε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων τη λύση δύο κρατών, δηλαδή τη διχοτόμηση, με το πιο προκλητικό τρόπο και ο γ.γ. τον επισημοποίησε. Η δήλωσή του ότι δεν υπήρχε κοινό έδαφος αυτό πιστοποιεί. Δηλαδή στο μέλλον οι θέσεις των δύο πλευρών θα υπάρχουν στο τραπέζι και θα γίνονται προσπάθειες συγκεκριμένου για την εξεύρεση κοινού εδάφους. Μέχρι τώρα είχαμε στο τραπέζι την προοπτική της διχοτόμησης με τη ΔΔΟ, όπως την κατήντησαν οι υποχωρήσεις μας. Τώρα στην προσπάθεια εξεύρεσης κοινού εδάφους θα είναι φυσολογικό να καταλήξουμε στην κυριαρχική συνομοσπονδία, που ο γ.γ. δεν θα έχει πρόβλημα να αποδεχθεί και να προβάλλει.

Νομίζω πως ήρθε η ώρα να συνέλθουμε. Φυσικά δεν μπορούμε να βγάλουμε από τη τραπέζι τη ΔΔΟ με πολιτική ισότητα, αφού με την έγκριση του Βασιλείου μπήκε στα ψηφίσματα του Σ.Α. Μπορούμε όμως να επανέλθουμε στο «σωστό περιεχόμενο» του

Τάσου Παπαδόπουλου, που τυγχάνει της ειρωνείας και των ακραίων απορριπτικών και των ακραίων συνθηκολόγων της υποταγής. Και το σωστό περιεχόμενο μπορούμε να το προβάλουμε, αποσύροντας όλες τις υποχωρήσεις της πλευράς μας και να απαιτήσουμε η ΔΔΟ με πολιτική ισότητα (α) να αποτελεί συνέχεια και μετεξέλιξη της Κ.Δ., (β) να είναι πλήρως εναρμονισμένη με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και (γ) να έχει ενσωματωμένη στο σύνταγμα της τη διακήρυξη των Η.Ε. για αναγνώριση και εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων της ελεύθερης διακίνησης, της ελεύθερης εγκατάστασης και της απόκτησης και απόλαυσης περιουσίας.

Θα μπορεί άραγε ο γ.γ. που έκανε πλάτες στην Τουρκία να ζητάει δύο κράτη και να απαιτεί από το Σ.Α. να αναγνωρίσει ως κράτος τμήμα εδάφους της Κ.Δ. και της Ε.Ε., να κατηγορήσει ή να επιρρίψει ευθύνες στην πλευρά μας; Η Τουρκία έχει στρατιωτική δύναμη και πλάτες διεθνών συμφερόντων. Έχουμε και εμείς τη δύναμη του δικαίου, την ανίκητη κυριαρχία και αναγνώριση της Κ.Δ. την ιδιότητα μέλους της Ε.Ε. και μπορούμε να ζητάμε εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μπορούμε να απαιτούμε. Ας μην διστάζουμε, έστω κι αν η Τουρκία και οι υποστηρικτές θα σχίσουν τα μιάτιά τους. «Εμείς τζιζαί, ελές τζιζι τερατζές πάνω στο ρότσο τους». Ας υψώσουμε το θηκό μας και τις κόκκινες γραμμές μας.

Επαφές με Λονδίνο, Μόσχα για άνοιγμα του τουρισμού

Ο ρόλος Γεραπετρίτη, Τσιόδρα, Βαρβιτσιώτη και τα επιχειρήματα της Αθήνας

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΟΧΟΥ

Σε κρίσιμη προτεραιότητα για το Μέγαρο Μαξίμου αναδεικνύεται η επανεκκίνηση του τουρισμού, με τα βλέμματα να στρέφονται στα τέλη Ιουνίου, οπότε, σύμφωνα με το «καλό» σενάριο, οι αφίξεις στη χώρα θα αυξηθούν σημαντικά, με στόχο να παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα μέχρι και τον Οκτώβριο.

«Αγκάθι» για τις κυβερνητικές στοχεύσεις αποτελεί η προσέγγιση που έχουν επί του παρόντος κρίσιμες για το τουριστικό προϊόν χώρες, όπως η Βρετανία και η Ρωσία, οι οποίες με την επίκληση του υψηλού, όπως αναφέρουν, επιδημιολογικού φορτίου θέτουν με διάφορους τρόπους προσκόμματα στην έλευση πολιτών τους στην Ελλάδα. Η κυβέρνηση σημειώνει με κάθε ευκαιρία πως η επιδημιολογική εικόνα της χώρας, όπως καταγράφεται στα ημερήσια κρούσματα, δεν μπορεί να συγκριθεί με εκείνη άλλων κρατών, καθώς ανά εβδομάδα, πέραν των δεκάδων χιλιάδων μοριακών τεστ και rapid tests, πραγματοποιούνται εκατομμύρια self tests. Παράλληλα, όμως, στο παρασκήνιο καταβάλλει έντονες προσπάθειες σε διακρατικό επίπεδο, ώστε οι περιορισμοί που έχουν θέσει Λονδίνο και Μόσχα, τις επόμενες εβδομάδες –και με βασικό οριζόντιο τα τέλη του επόμενου μηνός– να χαλαρώσουν.

Σε σχέση με το Λονδίνο, πέραν των ενεργειών που είχαν γίνει από τον υπουργό Τουρισμού Χάρη Θεοχάρη, ενεργό ρόλο στις διαβουλεύσεις έχει πλέον και το Μέγαρο Μαξίμου, με την εμπλοκή και του υπουργού Επικρατείας Γιώργου Γεραπετρίτη. Η Βρετανία έχει ως γνωστόν κατατάξει, βάσει αριθμού κρουσμάτων, την Ελλάδα στις «πορτοκαλί» περιοχές, με αποτέλεσμα οι πολίτες της που την επισκέπτονται να πρέπει κατά την επιστροφή τους να παραμείνουν σε δεκαήμερη καραντίνα και να προσκομίσουν δύο αρνητικά τεστ κορωνοϊού. Τώρα η κυβέρνηση προσπαθεί να πείσει τη βρετανική πλευρά να μην αντιμετωπιστεί η Ελλάδα ως ενιαία «περιφέρεια», αλλά σε «ζώνες», ανάλογα με το κατά τόπους επιδημιολογικό φορτίο. Έτσι, για παράδειγμα, η καραντί-

Η κυβέρνηση προσπαθεί να πείσει τη βρετανική πλευρά να μην αντιμετωπισθεί η Ελλάδα ως ενιαία «περιφέρεια», αλλά σε «ζώνες», ανάλογα με το κατά τόπους επιδημιολογικό φορτίο.

Κρίσιμη η περαιτέρω μείωση των ημερήσιων κρουσμάτων, με οριζόντια τα τέλη Ιουνίου – «Οχι» σε νέα μέτρα, «να» σε συνεχείς ελέγχους.

να θα μπορούσε να αποφευχθεί για επισκέπτες που μεταβαίνουν και αναχωρούν απευθείας από νησιωτικές περιοχές στις οποίες ο αριθμός των κρουσμάτων είναι χαμηλός. Σημειώνεται πως ανάλογη ρύθμιση είχε επιτευχθεί και πέρυσι το καλοκαίρι με τη Βρετανία. Αντίστοιχες παρασκηνιακές διαβουλεύσεις βρίσκονται σε εξέλιξη και με τη Ρωσία. Μάλιστα, κατά πληροφορίες, την περασμένη εβδομάδα ο επικεφαλής της ελληνικής επιτροπής για τον κορωνοϊό, Σωτήρης Τσιόδρας, είχε νέα επικοινωνία με τη Ρωσία ομόλογό του κ. Πόποβα. Η Μόσχα δεν θέτει σε

καραντίνα τους πολίτες της που επιστρέφουν από την Ελλάδα, αλλά αρνείται να αποδεχθεί αύξηση των πτήσεων από και προς τη Ρωσία, περιορίζοντας έτσι τις τουριστικές ροές. Με βάση τα όσα έχουν μεταφερθεί στην Αθήνα, θεωρεί ότι επί του παρόντος δεν πληρούνται τρία κριτήρια που θα οδηγούσαν στην «απελευθέρωση» του τουρισμού: Ειδικότερα, εστιάζει:

- Στην επιδημιολογική εικόνα, καθώς θεωρεί ότι σε επίπεδο κρουσμάτων η Ελλάδα υπερβαίνει το «όριο ασφαλείας».
 - Στην υπερκάλυψη των ΜΕΘ COVID-19.
 - Και στον δείκτη Rt, τον οποίο θεωρεί ακόμη υψηλό.
- Στο εσωτερικό της κυβέρνησης υπάρχουν διαφορετικές ερμηνείες για τους λόγους που έχουν οδηγήσει τη Μόσχα στη συγκεκριμένη προσέγγιση. Στο Μαξίμου τη συνδέουν με μια γενικότερη «δυσφορία» της κυβέρνησης Πούτιν έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στάση που τηρεί σε γεωπο-

λιτικά ζητήματα, αλλά και έναντι του εμβολίου Sputnik V. Άλλοι κυβερνητικοί παράγοντες θεωρούν, πάντως, πως η Ρωσία θέλει ειλικρινά να εξευρεθεί λύση και σημειώνουν πως τηρεί την ίδια αυστηρή στάση σε σχέση με τις τουριστικές ροές και αναφορικά με κράτη εκτός Ε.Ε., όπως το Μαυροβούνιο αλλά και η Τουρκία, παρότι ο Ταγιπ Ερντογάν έστειλε για τις σχετικές διαβουλεύσεις στη ρωσική πρωτεύουσα το «δεξί του χέρι», τον Ιμπραήμ Καλίν. Σε κάθε περίπτωση, οι προσπάθειες εξεύρεσης λύσης συνεχίζονται και εντός της εβδομάδας θα υπάρξουν και πάλι συνομιλίες αντιπροσωπειών των δύο χωρών με επικεφαλής τον Μιλτιάδη Βαρβιτσιώτη και τον Ρώσο υπουργό Μεταφορών Βιτάλι Σαβέλιεφ, με στόχο να επιτευχθεί λύση μέσα στον επόμενο μήνα.

Σε κάθε περίπτωση, προτεραιότητα για τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη είναι η περαιτέρω αποκλιμάκωση του αριθμού των κρουσμάτων, που θα ανοίξει ευκολότερα τον δρόμο για έλευση τουριστών στη χώρα από το τέλος Ιουνίου. Υπό αυτή την έννοια, οι προτροπές για τήρηση των μέτρων και αύξηση του ρυθμού εμβολιασμών θα συνεχιστούν, ενώ θα γίνονται και συνεχείς έλεγχοι.

Παράλληλα, σημαντική εξέλιξη θεωρείται η έγκριση του Πράσινου Διαβατηρίου από την Ε.Ε. Μάλιστα η Αθήνα θεωρεί σημαντικό ότι ο αρμόδιος επιτροπος Ντιντιέ Ρέιντερς κάλεσε τα κράτη-μέλη να αποφύγουν να επιβάλουν επιπλέον περιορισμούς σε Ευρωπαίους πολίτες που διαβήνουν το ευρωπαϊκό ψηφιακό πιστοποιητικό COVID.

Τέλος, ενισχυτικά για τις προοπτικές του τουρισμού εκτιμάται πως θα λειτουργήσει και η δέσμη μέτρων που προωθεί η κυβέρνηση ως κίνητρο για την ταχύτερη επαναλειτουργία όσο το δυνατόν περισσότερων ξενοδοχείων: Πολλοί ξενοδοχοί εμφανίζονται απρόθυμοι να ανοίξουν τις μονάδες τους, καθώς οι κρατήσεις για τον Μάιο και τον Ιούνιο κινούνται σε χαμηλά επίπεδα. Αλλά με κλειστά τα ξενοδοχεία, μένουν καθλωμένες και οι κρατήσεις. Πρόκειται δηλαδή για έναν φαύλο κύκλο, τον οποίο η κυβέρνηση θέλει να σπάσει το ταχύτερο δυνατό.

Καταστροφολογία όχι, ελπίδα ναι, το μότο Τσίπρα

Τι αλλάζει στη στρατηγική ΣΥΡΙΖΑ

Του ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ

Δεδομένου ότι στη χώρα θα εισρεύσουν πολλά χρήματα από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ, μέχρι και το 2022 δεν υπάρχουν δημοσιονομικοί περιορισμοί, αλλά και ο τουρισμός φέτος δεν θα κινηθεί σε απογοητευτικούς ρυθμούς, στον ΣΥΡΙΖΑ δεν έχουν αυταπάτες πως ο Κυριάκος Μητσοτάκης επιθυμεί να «αυτοκτονήσει πολιτικά» και να επιβάλει κάποιου είδους λιτότητα στη χώρα. Η ηγετική ομάδα της Κουμουνδούρου αρνείται να κινηθεί με όρους 2015, επιθυμώντας τη γρήγορη ωρίμανση του κόμματος. Το τελευταίο 20ήμερο ο Αλέξης Τσίπρας, αφήνοντας σαφώς πίσω τον ΣΥΡΙΖΑ των μνημονίων, χτυπά καμπανάκι σε όσους πολιτεύονται ακόμα με κινδυνολογικούς όρους και προτάσσει πως η ανάπτυξη που θα υπάρξει πρέπει να είναι συμπεριληπτική, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες.

Όσα είπε ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ σε συνεργάτες του μέσα στην εβδομάδα –και είναι σε θέση να γνωρίζει αποκλειστικά η «Κ»– φανερώνουν τη στρατηγική και την αναθεωρημένη αιχμή της αντιπαράθεσης με τη Ν.Δ.: «Μπροστά μας δεν έχουμε μόνο τη δυσαρέσκεια της κοινωνίας από μια κυβέρνηση που ασκεί συντηρητικές και νεοφιλελεύθερες πολιτικές όπου βρίσκεται την ευκαιρία. Έχουμε μια προοδευτική γενιά που, μόλις πήγε να ανασάνει μετά τα μνημόνια, τη χτύπησε η πανδημία. Τώρα προσβλέπει σε ένα καλύτερο μέλλον και μια πιο ανοιχτή και σύγχρονη κοινωνία. Σε αυτή την ελπίδα πρέπει να δώσουμε μια προοδευτική προοπτική. Όχι με άχρωμες επιλογές μέσου όρου, ούτε με καταστροφολογία, αλλά με ένα πρόγραμμα ρεαλιστικού ριζοσπαστισμού», επισήμανε ο τέως πρωθυπουργός.

Οι εκτιμήσεις
Στην αξιωματική αντιπολίτευση πιστεύουν πως οι επιλογές του Μαξίμου με το εργασιακό νομοσχέδιο που προωθείται θα φέρουν σε δύσκολη θέση κυρίως τους νέους εργαζομένους, ενδεχομένως να οδηγήσουν και σε αύξηση τους δείκτες της ανεργί-

ας. Εκτιμούν πως η μικρομεσαία επιχειρηματικότητα και οι παραγωγικές δυνάμεις της χώρας δεν θα ωφεληθούν από τον τρόπο που θα αξιοποιηθούν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης. Ωστόσο, η τρικόκα δεν θα επιστρέψει στο Hilton και στα υπουργεία για να κάνει φύλλο και φτερό τις διεθνή τους. Το «κλειδί» όσων είναι οι Αλέξης Τσίπρας σε έμπιστά του πρόσωπα είναι πως θέλει να επενδύσει στην «ελπίδα» και όχι στην αγανάκτηση και στην «καταστροφολογία», πετώντας οριστικά στα σκουπίδια το αφήγημα του αντιμνημονίου.

Και επειδή στην πολιτική υπάρχει συνέχεια, είναι αρκετοί όσοι βλέπουν σε αυτή την αλλαγή της Κουμουνδούρου μια προσπάθεια δικαίωσης των 4,5 ετών στη διακυβέρνηση. «Δεν θα υπάρξει άλλο μνημόνιο, γιατί φροντίσαμε και φτιάξαμε ένα δημοσιονομικό μαζιλάρι και ρυθμίσαμε το χρέος», σημείωσε βουλευτής της προεδρικής πτέρυγας, ο οποίος είναι αισιόδοξος ότι ο ριζοσπαστικός πόλος του κόμματος δεν θα προβάλει αντιρρήσεις στη νέα ρητορική. Ποιος άλλωστε μέσα στην αξιωματική αντιπολίτευση δεν συμφωνεί με τη χάρση μιας πολιτικής που θα στοχεύει στην άρση των ανισοτήτων;

«Με ένα σμπάρο δυο τρυγόνα» για τον Αλέξη Τσίπρα, που προχωράει σε μια αλλαγή στρατηγικής μετά μια σχεδόν διετή και επώδυνη και για τα εσωκομματικά παραμονή του ΣΥΡΙΖΑ στις ζώνες του 20%-25% δημοσκοπικά, από την οποία θέλει να «ξεκολλήσει», αλλά και ύστερα από μια μακροχρόνια στοχοποίηση για το πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης του 2014.

Επιχειρούν στην αξιωματική αντιπολίτευση να εστιάσουν σε έναν προγραμματικό λόγο ο οποίος απορροσταλάσσεται μέσα από τις συνεχείς εκδηλώσεις και παρουσιάσεις που γίνονται με επικεφαλής τον Αλέξη Τσίπρα. Στον ΣΥΡΙΖΑ κυριαρχεί η άποψη πως, με αυτή τη μετάβαση που κάνει ο Αλέξης Τσίπρας, το κόμμα θα μπορεί πολύ πιο εύκολα και χωρίς «αστερίσκους» να αποτυπωθεί στη συνείδηση του κόσμου ως μια δύναμη του ευρύτερου προοδευτικού χώρου.

Οι κυβερνητικές προκλήσεις του καλοκαιριού

Τα νομοσχέδια για τα εργασιακά και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, ο τουρισμός, η πυροπροστασία, η οικονομία

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Οδεύοντας πλέον όλο και περισσότερο προς την επιστροφή στην κανονικότητα, η κυβέρνηση έχει το αμέσως επόμενο διάστημα να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις που η έκβασή τους θα διαμορφώσει σε μεγάλο βαθμό το πολιτικό σκηνικό των επόμενων μηνών. Η αρχή θα γίνει με δύο σημαντικές κοινοβουλευτικές μάχες που έρχονται στην Εθνική Αντιπροσωπεία έως τα τέλη Μαΐου. Πρόκειται για δύο εμβληματικά νομοσχέδια για την κυβέρνηση, που αποτελούν ταυτόχρονα και βασικές διαιρετικές τομές με την αντιπολίτευση, η οποία έχει προαναγγείλει μάχη μέχρι χαρακωμάτων. Από τη μία το εργασιακό νομοσχέδιο και από την άλλη η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Από την κυβέρνηση τα αξιολογούν ως δύο νομοσχέδια που «εγκαινιάζουν» την «επανεκκίνηση» της μετά κορωνοϊό εποχής και σηματοδοτούν την επιστροφή σε πολιτικές μεταρρυθμίσεων που αναγκαστικά είχαν αυξηθεί το ποσοστό το αμέσως επόμενο διάστημα. Πρόκειται για την Κεφαλονιά, τη Λήμο, τη Σάμο, την Ζάκυνθο και τη Λέσβο.

Η σωστή πυροπροστασία είναι το δεύτερο μεγάλο στοίχημα του θέρους. Η πρόσφατη καταστροφική

έχει δηλώσει προσφάτως.

Ακολουθώντας, μπαίνοντας πλέον στον Ιούνιο, η κυβέρνηση θα έχει να αντιμετωπίσει δύο βασικές προκλήσεις: από τη μία την απρόσκοπτη λειτουργία του τουρισμού, για την οποία απαραίτητη προϋπόθεση είναι η τα θεωρακτικά υγιεινών και η πιστή εφαρμογή των υγειονομικών πρωτοκόλλων. Εξ ου και ρίχνει μεγάλο βάρος στην επιτυχία έκβαση της επιχείρησης «Γαλάζια Ελευθερία» που αφορά τον καθολικό εμβολιασμό 19 νησιών. Μέχρι στιγμής, η επιχείρηση εξελίσσεται καλά, υπάρχουν όμως πέντε νησιά

Η έκβασή τους θα διαμορφώσει σε μεγάλο βαθμό το πολιτικό σκηνικό των επόμενων μηνών.

που είναι πιο χαμηλά στον εμβολιασμό και πρέπει πάση θυσία να αυξηθεί το ποσοστό το αμέσως επόμενο διάστημα. Πρόκειται για την Κεφαλονιά, τη Λήμο, τη Σάμο, την Ζάκυνθο και τη Λέσβο.

Η σωστή πυροπροστασία είναι το δεύτερο μεγάλο στοίχημα του θέρους. Η πρόσφατη καταστροφική

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης από εδώ και στο εξής θέλει να κριθεί και για τις πολιτικές του και όχι μόνο «για τη διαχείριση κρίσεων» όπως έχει δηλώσει προσφάτως.

πυρκαγιά στον Σχίνο Κορινθίας που κατέκαψε πάνω από 40.000 στρέμματα, υπενθύμισε πως οι πυρκαγιές αποτελούν πλέον έναν πάγιο κίνδυνο κάθε καλοκαιριού και χρειάζεται αυστηρή και ενδεδειχτή προετοιμασία. Διαφορετικά μπορεί να αποτελέσει έναν αστάθμητο παράγοντα με πολιτικές βεβαίως προεκτάσεις.

Τέλος, το μεγαλύτερο και συνολικό στοίχημα της κυβέρνησης έχει να κάνει με τον οικονομία. Ο τουρισμός αποτελεί βαρόμετρο και στο τέλος του καλοκαιριού και με βάση το πώς θα έχει εξελιχθεί θα φανεί πιο καθαρά το σημείο επανεκκίνησης του φθινοπώρου. Τα μηνύματα που καταφθάνουν του τελευταίου δι-

άστημα είναι θετικά, με τα πρακτορεία να χαρακτηρίζουν εφικτό να πιάσει η χώρα τον στόχο του 50% του τουρισμού του 2019.

Υπόθεση Καλογρίτσα

Την ίδια ώρα, το πολιτικό θερμόμετρο ανέβηκε όλη την εβδομάδα που μας πέρασε με αφορμή την κατάθεση του Χρήστου Καλογρίτσα. Οι αποκλήψεις του εργολάβου για τον ρόλο του Νίκου Παππά στην επιχείρηση δημιουργίας του «ΣΥΡΙΖΑ channel» μέσω εικονικών συναλλαγών και αφανών χρηματοδοτών, έφερε σφοδρή αντιπαράθεση μεταξύ κυβέρνησης και ΣΥΡΙΖΑ. Ο Καλογρίτσας μίλησε για μία στενή σχέση με τον Νίκο Παππά που του έδινε εντολές μέχρι να φτάσει στη δημιουργία του καναλιού. Από την κατάθεση του εργολάβου προκύπτουν συγκεκριμένα ερωτήματα, όπως για παράδειγμα ποιοι ήταν εκείνοι από τον ΣΥΡΙΖΑ που κάλεσαν τον κ. Καλογρίτσα να δημιουργήσει ένα μιντιακό γκρουπ, καθώς στις καταθέσεις έχει κάνει λόγο για «ομάδα Παππά». Πηγές του ΣΥΡΙΖΑ άδειασαν τον εργολάβο, χαρακτηρίζοντάς τον ψευδομάρτυρα. Από την Κουμουνδούρου σημειώνουν χαρακτηριστικά πως «ο άνθρωπος που πρώτα δήλωσε ότι έβαλε μόνο το όνομά του, σή-

μερα (σ.σ. την Τετάρτη) παραδέχθηκε ότι έβαλε 14,5 εκατ. ευρώ». Και καταλήγει λέγοντας πως «αντί για «μπροστινός» του γιου του, Βλαδίμηρου Καλογρίτσα», ο οποίος «τον διαμόρετρο ανέβηκε όλη την εβδομάδα που μας πέρασε με αφορμή την κατάθεση του Χρήστου Καλογρίτσα. Οι αποκλήψεις του εργολάβου για τον ρόλο του Νίκου Παππά στην επιχείρηση δημιουργίας του «ΣΥΡΙΖΑ channel» μέσω εικονικών συναλλαγών και αφανών χρηματοδοτών, έφερε σφοδρή αντιπαράθεση μεταξύ κυβέρνησης και ΣΥΡΙΖΑ. Ο Καλογρίτσας μίλησε για μία στενή σχέση με τον Νίκο Παππά που του έδινε εντολές μέχρι να φτάσει στη δημιουργία του καναλιού. Από την κατάθεση του εργολάβου προκύπτουν συγκεκριμένα ερωτήματα, όπως για παράδειγμα ποιοι ήταν εκείνοι από τον ΣΥΡΙΖΑ που κάλεσαν τον κ. Καλογρίτσα να δημιουργήσει ένα μιντιακό γκρουπ, καθώς στις καταθέσεις έχει κάνει λόγο για «ομάδα Παππά». Πηγές του ΣΥΡΙΖΑ άδειασαν τον εργολάβο, χαρακτηρίζοντάς τον ψευδομάρτυρα. Από την Κουμουνδούρου σημειώνουν χαρακτηριστικά πως «ο άνθρωπος που πρώτα δήλωσε ότι έβαλε μόνο το όνομά του, σή-

Οι ΗΠΑ «ψηφίζουν» Ελλάδα στην Αν. Μεσόγειο

Ενίσχυση της αμυντικής συνεργασίας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ**

Στη στρατηγική απόφαση χρονικής επέκτασης της μόνιμης και εκ περιτροπής παρουσίας των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων έχει καταλήξει η Ουάσινγκτον, γνωστοποιώντας μάλιστα αυτή την κατεύθυνση και στους συμμάχους και εταίρους της. Ασκήσεις και συνεκπαιδεύσεις όπως αυτές που πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα αλλά και προγραμματίζονται για το άμεσο μέλλον λειτουργούν ως αφορμή για τη σταδιακή και ολοένα βαθύτερη στρατιωτική εμπλοκή των ΗΠΑ στην Ελλάδα. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, αν και η αμερικανική εμπλοκή παρουσιάζεται ως αυτονόητη παρουσία σε μια χώρα-μέλος του ΝΑΤΟ, αποτελεί και μια ανομολόγητη ανησυχία για το ενδεχόμενο υποτροπής των ελληνοτουρκικών σχέσεων σε μια περίοδο κατά την οποία ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν μπορεί να χαρακτηριστεί σιδηρόπυξος από σταθερούς συμμάχους της Δύσης.

Στο πλαίσιο της διαπραγματεύσεως για την ανανέωση της Συμφωνίας Αμυντικής Συνεργασίας Ελλάδας - ΗΠΑ (MDCA) είναι δεδομένη κατ' αρχάς η αύξηση των τοποθεσιών. Αξίζει να σημειωθεί ότι από την ελληνική πλευρά αρκικά κατατέθηκαν μια λίστα με 22 τοποθεσίες, κυρίως προκειμένου να υπάρχει εύρος επιλογών. Τη λίστα επεξεργάστηκε το υπουργείο Εθνικής Αμυνας, με το επιτελείο του Νίκου Παναγιωτόπουλου να παρακολουθεί επιστημονικά την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη σε συνεργασία με το υπουργείο Εξωτερικών, που εξετάζει το ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο.

Πέρα από τη Σούδα, το Στεφανόβικεο, τη Λάρισα και την Αλεξανδρούπολη, συζητείται η σταθερή ή εκ περιτροπής παρουσία σε τέσσερις ακόμα τοποθεσίες. Κατ' αρχάς στην 117 Πτέρυγα Μάχης στην Ανδραβίδα, όπου τα τελευταία χρόνια φιλοξενείται η αεροπορική άσκηση «Ηνίοχος». Οι Αμερικανοί έχουν εξοικειωθεί με τη βάση και η γεωγραφική τοποθεσία της είναι τέτοια ώστε επιτρέπει ταχείες αναπτύξεις δυνάμεων από άλλες χώρες της Ευρώπης, κυρίως την Ιταλία. Η ανάπτυξη αεροσκαφών και UAV USAF (F-15, F-16, KC-135, MQ-9) κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών καθιστά σαφές ότι οι Αμερικανοί επιθυμούν τη δυνατότητα αξιοποίησης ενός μεγάλου εύρους αεροπορικών βάσεων ανά την επικράτεια.

Σχεδόν δεδομένη πρέπει να θεωρείται και η επιλογή της Σκύρου, η οποία ξεχώρισε από μια λίστα νησιών που προτάθηκε από την ελληνική πλευρά ως έκουσα διπλή σημασία. Αφενός δεν βρίσκεται στο Ανατολικό Αιγαίο και υπάγεται διοικητικά στη Στερεά Ελλάδα, αφετέρου η θέση της αλλά και η ύπαρξη αεροπορικής βάσης (135 ΠΜ), καθώς και ναυτικού σταθμού, την καθιστούν ιδανική για προσωρινές σταθμεύσεις αεροσκαφών, πλοίων αλλά και μικρών τμημάτων χερσαίων δυνάμεων. Μια ακόμα τοποθεσία που εξετάζεται είναι το Καστέλι Κρήτης στον Νομό Ηρακλείου, όπου φιλοξενείται η 133 Σμηναρχία Μάχης της Πολεμικής Αεροπορίας (Π.Α.).

Την τετράδα των τοποθεσιών κλείνει η Θράκη και συγκεκριμένα η Ξάνθη, όπου τα τελευταία χρόνια σημαντικές δυνάμεις τε-

Η 117 Πτέρυγα Μάχης στην Ανδραβίδα, όπου φιλοξενείται η αεροπορική άσκηση «Ηνίοχος» (φωτ.), είναι γνωστή στους Αμερικανούς που έχουν εξοικειωθεί με τη βάση, ενώ η γεωγραφική τοποθεσία της είναι τέτοια ώστε επιτρέπει ταχείες αναπτύξεις δυνάμεων από άλλες χώρες της Ευρώπης, κυρίως την Ιταλία.

Συζητείται η σταθερή ή εκ περιτροπής αμερικανική παρουσία σε τέσσερις τοποθεσίες, με ισχυρή υποψηφιότητα να θέτουν η Ανδραβίδα, η Σκύρος, το Καστέλι και η Ξάνθη.

θωρακισμένων των ΗΠΑ έχουν συνεκπαιδευθεί με τις Ενοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.). Στην τελευταία περίπτωση, η εγγύτητα της Ξάνθης με την Αλεξανδρούπολη, η οποία ήδη χρησιμοποιείται για τη μεταφορά αμερικανικών δυνάμεων από τη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια προς τη Βαλτική και την Κεντρική Ευρώπη, την καθιστά έναν κόμβο καίριας σημασίας. Ενδεικτικό παράδειγμα, η μετακίνηση αμερικανικών δυνάμεων που συμμετέχουν στα παρακάτω της μεγάλης άσκησης «Defender '21» από την Ελλάδα στις γειτονικές χώρες, Βόρεια Μακεδονία και Βουλγαρία (αλλά και Αλβανία), και βορειότερα. Η αμερικανική παρουσία στην περιοχή ευθύνης του Δ' Σώματος Στρατού τα τελευταία χρόνια είναι πυκνό-

τερη από ποτέ, τουλάχιστον από το 1990 κι έπειτα.

Στο σκέλος των στρατιωτικών συνεργασιών ανάμεσα σε Ελλάδα και ΗΠΑ, σημαντικό ρόλο έχουν οι ειδικές δυνάμεις. Σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, στελέχη των ειδικών δυνάμεων των ΗΠΑ βρίσκονται είτε μόνιμα στη βάση της Σούδας είτε εκ περιτροπής στη Ρεντίνα. Η νέα Διοίκηση Ειδικού Πολέμου του ΓΕΕΘΑ (ΔΕΠ/ΓΕΕΘΑ) αποτελεί από μόνη της μια πρόσθετη αφορμή για την επιτάχυνση των ήδη πολύ στενών σχέσεων. Η ΔΕΠ έχει αρκετά στοιχεία από τον τρόπο οργάνωσης των αμερικανικών ειδικών δυνάμεων. Μάλιστα στελέχη των ειδικών δυνάμεων των ΗΠΑ παρέχουν συμβουλές στο θέμα της αναδιοργάνωσης της ΔΕΠ, ενώ μόλις πριν από λίγες εβδομάδες παραδόθηκαν σε ελληνικά χέρια τα πλέον σημαντικά εργαλεία ειδικών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, ασύρματοι τελευταίας τεχνολογίας με κρυπτοασφάλεια και δυνατότητα δορυφορικής επικοινωνίας, αξίας περίπου εννέα εκατομμυρίων δολαρίων. Επιπλέον, μέσω της διαδικασίας παροχής πλεονάζοντος υλικού, παραδόθηκαν στη Διοίκηση Υποβρυχίων Καταστροφών ταχύπλοο ΜΑΡC V, που ήδη αξιοποιούνται επιχειρησιακά. Ίσως η πλέον σημαντική ένδειξη της στενότερης σχέσης

στο σκέλος των ειδικών επιχειρήσεων ανάμεσα στις δύο χώρες είναι ότι στη φετινή άσκηση «Ωρίων» (31 Μαΐου-4 Ιουνίου) θα συμμετάσχουν για πρώτη φορά όχι μόνο ελληνικές δυνάμεις, αλλά επίσης Αμερικανοί, Ισραηλινοί και Σέρβοι.

Οι υποδομές

Στις συζητήσεις που πραγματοποιούνται με τους Αμερικανούς, οι υποδομές στις τοποθεσίες που θα σταθμεύσουν δυνάμεις των ΗΠΑ είναι εκ των πραγμάτων σημαντικές. Στο σκέλος των υποδομών, ίσως η σημαντικότερη συμβολή είναι εκείνη της τοποθέτησης ραντάρ επιφανείας στο Αιγαίο πάνω σε υψιστάμενες υποδομές του Π.Ν. Το τεχνολογικά ανεπτυγμένο σύστημα επιτήρησης (το οποίο αποκάλυψε πρώτη η «Κ») προχωράει ταχέως και θα είναι ολοκληρωμένο εντός του 2022, πολύ νωρίτερα από το ΕΣΟΘΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η αυξανόμενη αμερικανική παρουσία στην Ελλάδα δεν σηματοδοτεί κατ' ανάγκη μεταφορά δυνάμεων από την Τουρκία. Ωστόσο, αποτελεί σκέλος μιας ευρύτερης στρατηγικής για την παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της αυξανόμενης ρωσικής κινητικότητας και της ολοένα και μεγαλύτερης κινεζικής επιρροής.

Το πρόγραμμα νέων φρεγατών

Στις 25 Μαΐου καταφθάνει στην Αθήνα ο διευθυντής Εξοπλισμών Εξωτερικού του αμερικανικού ναυτικού, ο οποίος αναμένεται να παρουσιάσει στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας την ενδιάμεση λύση που προτείνει η Ουάσινγκτον, στο πλαίσιο διεκδίκησης του προγράμματος νέων φρεγατών του Πολεμικού Ναυτικού. Ηδη, από την περασμένη εβδομάδα βρίσκονται στην Αθήνα και στελέχη της «Λόκνιντ Μάρτιν», που έχει καταθέσει και τη βασική πρόταση για τη νέα φρεγάτα του Π.Ν. Το τελευταίο θα έχει παραδώσει τη δική του πρόταση αξιολόγησης στα τέλη Μαΐου και το αργότερο αρχές Ιουνίου. Υπάρχουν σοβαρές σκέψεις αποσύνδεσης της πρότασης της ενδιάμεσης λύσης από τη νέα φρεγάτα, κάτι που μαρτυρά και μια γενικότερη κατεύθυνση που μπορεί να πάρει τελικά η απόφαση της Αθήνας. Τις προηγούμενες ημέρες βρέθηκε στις Κάτω Χώρες κλιμάκιο του Π.Ν. το οποίο επιθεώρησε δύο φρεγάτες κλάσης M (μία του ολλανδικού και μία του βελγικού ναυτικού). Σε περίπτωση που προχωρήσει η ολλανδική λύση, το Π.Ν. εμφανίζεται απολύτως ικανοποιημένο από την κατάσταση των πλοίων. Ενών, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, θα προχωρήσει και η προμήθεια των ναρκοθηρευτικών τύπου «Alkmaar», την επιθεώρησε των οποίων είχε, επίσης, προαναγγείλει πρώτη η «Κ». Αν και ο ανταγωνισμός είναι πολύ σκληρός, πέρα από τους Ολλανδούς, είναι απολύτως σαφές ότι υψηλά στις προτιμήσεις των στελεχών του Π.Ν. βρίσκεται και η γαλλική πρόταση (FDI).

Το αμερικανικό ενδιαφέρον αναβαθμίζει τη Βόρεια Ελλάδα

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Στα τέλη του περασμένου Σεπτεμβρίου ο τότε ΥΠΕΞ των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στην Ελλάδα. Καθόλου τυχαία την ξεκίνησε από τη Θεσσαλονίκη απ' όπου κατευθύνθηκε στη Σούδα σε μια κίνηση των ΗΠΑ να υπογραμμίσουν την επιλογή τους να αναδείξουν την Ελλάδα σε στρατηγικό τους σύμμαχο στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και στην Ανατολική Μεσόγειο, με βασικούς πυλώνες τη Βόρεια Ελλάδα και τη Σούδα, όπου συνέχισε αμέσως μετά.

Και αν η Σούδα, με βάση και την ελληνοαμερικανική συμφωνία που υπογράφηκε πέρυσι και σύντομα αναμένεται να ανανεωθεί, είναι το αμερικανικό παρατηρητήριο (και ορμητήριο) για την Ανατολική Μεσόγειο, με «θέα» τη Μέση Ανατολή, η Βόρεια Ελλάδα εξελίσσεται σε υψίστης σημασίας για τα δυτικά συμφέροντα γεωπολιτικό προπύργιο, στο γενικότερο παιχνίδι επιρροής των ισχυρών στη ΝΑ Ευρώπη και την επικίνδυνη αστάθεια στη Μαύρη Θάλασσα.

Το διακήρυξε απευθυνόμενος στους Βορειοελλαδίτες, αλλά και στους πίσω από τα σύνορα ενδιαφερομένους, ο επικεφαλής της αμερικανικής διπλωματίας, το επαναλαμβάνει σχεδόν μονότονα ο κ. Τζέφρεϊ Πάιατ, που έχει μετατρέψει τη διαδρομή Αθήνα - Αλεξανδρούπολη σε... Κολιάτσοι - Παγκράτι, το μαρτυρεί η πρωτοφανής κινητικότητα, ενεργειακή, στρατιωτική, επενδυτική, διπλωματική, που καταγράφεται τούτη την περίοδο επί του πεδίου, στον άξονα από τον Θερμαϊκό έως τον Έβρο.

Η μεγάλη ευκαιρία για τη Θεσ-

σαλονίκη, τη Βόρεια Ελλάδα γενικότερα, να γίνει το ισχυρό κέντρο των Βαλκανίων, ίσως είναι τώρα. Οι άνεμοι πνέουν ούριοι και οι συνθήκες διαμορφώνονται ευνοϊκές, περισσότερο από ποτέ.

Στον ανταγωνισμό και στα παιχνίδια επιρροής των ισχυρών στη βγαιό ενδοχώρα της, η γεωγραφία της έχει «αναθέσει» αναβαθμισμένο ρόλο, ως το προγεφύρωμα μιας χώρας-μέλους του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. που γειτνιάζει με καυτές ζώνες υψηλού γεωπολιτικού ενδιαφέροντος.

Πρώτη και υψηλή προτεραιότητα των Αμερικανών, τα λιμάνια. Μπορεί οι Αμερικανοί να τραβάνε τα μαλλιά τους γιατί άφισαν(;) να χαθεί μέσα από τα χέρια τους το λι-

Πόλος έλξης τα λιμάνια Αλεξανδρούπολης και Καβάλας, ενώ ήδη «τρέχουν» στη Θεσσαλονίκη οι επενδύσεις επιχειρηματικών κολοσσών, όπως των Pfizer, Sisco και Deloitte.

μάνι της Θεσσαλονίκης, όλα όμως δείχνουν πως δεν θα επιτρέψουν να συμβεί το ίδιο και με αυτά της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας, που έχουν βγει σε διαγωνισμό προς πώληση.

Η Αλεξανδρούπολη έχει επιλεγεί από το ΝΑΤΟ ως η εναλλακτική του Βοσπόρου για τις μετακινήσεις στρατευμάτων και εμπορευμάτων προς και από τη Μαύρη Θάλασσα, τώρα, μάλιστα, που ο Ερντογάν

Ο τέως ΥΠΕΞ των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο με τον Νίκο Δένδια στη Θεσσαλονίκη τον περασμένο Σεπτέμβριο. Το βλέμμα και της νέας αμερικανικής διοίκησης είναι εστιασμένο στη Βόρεια Ελλάδα.

απειλεί ότι μπορεί να αποσυρθεί από τη συνθήκη του Μοντρέ για τα Στενά και σχεδιάζει άλλη διώρυγα στην Κωνσταντινούπολη, την οποία θα ελέγχει ανάλογα με τα συμφέροντά του.

Δεν προορίζεται μόνο για στρατιωτικούς σκοπούς ο δίαυλος της Αλεξανδρούπολης, καθώς μέσω συνδυασμένων μεταφορών (πλοίο, σιδηρόδρομος) σχεδιάζεται να λειτουργήσει ως παρακαμπτήριος για

τις παγκόσμιες μεταφορές και να μετατραπεί σε «χερσαίο Ελλησπόντο».

Η παρουσία στην Αλεξανδρούπολη, στις αρχές του μήνα, του υπουργού Μεταφορών Κώστα Καραμανλή, στο περιθώριο των εκδηλώσεων της ναυτοϊκής άσκησης Defender 21, και κυρίως η αναγγελία χρηματοδότησης της ηλεκτροκίνησης της σιδηροδρομικής γραμμής που συνδέει το λιμάνι με τον σιδηρόδρομο της

Βουλγαρίας και μέσω αυτού με τα λιμάνια του Μπουργκάς και πιο πάνω της Ρουμανίας, σε αυτή την κινητικότητα ήταν ενταγμένα.

Όμως για τους Αμερικανούς η Αλεξανδρούπολη είναι και κάτι παραπάνω απ' όλα αυτά. Είναι ο θεματικός σταθμός για την εισροή από τον βαλκανικό Νότο του συστοιχικού φυσικού αερίου τους (LNG) στις αγορές της Κεντρικής και ΝΑ Ευρώπης. Με βάση το σχέδιο, το αέριο θα μεταφέρεται με δεξαμενόπλοια σε παγοκόλνες και θα επαναεριοποιείται σε ειδική πλωτή εξέδρα (FSRU) στα ανοικτά του λιμανιού.

Από εκεί θα διοχετεύεται στον διερχόμενο TAP, ο οποίος στο ύψος της Κομοτηνής διακλαδώνεται με τον υπό κατασκευήν ελληνοβουλγαρικό διασυνδεδετήριο IGB, μέσω του οποίου το LNG θα περνάει στη Βουλγαρία και από εκεί θα συνεχίζει για τα νοικοκυριά της Κεντρικής Ευρώπης.

Καθίσταται, μεταξύ άλλων, η Αλεξανδρούπολη ένας από τους τρεις μέχρι στιγμής ευρωπαϊκούς θεματικούς σταθμούς στην Ευρώπη (ο άλλοι δύο είναι στην Πολωνία και στη Λιθουανία), μέσω των οποίων οι ΗΠΑ θα διοχετεύουν το δικό τους αέριο στις αγορές της συμβαλλοντας, όπως διακρυσσούν, στην ανεξαρτησία της από το ρωσικό φυσικό αέριο.

Ενεργειακές επενδύσεις

Σημαντική θεωρείται η ένταξη των λιμανιών και στον σχεδιασμό της επέκτασης των ναυτοϊκών αγωγών υγρών καυσίμων μέσω των Θράκης, στις χώρες-μέλη και φίλους της Συμμαχίας (Ρουμανία, Βουλγαρία, Ουκρανία) που σήμερα εφοδιάζονται πετρέλαιο, βενζίνη και κηρο-

U.S. AIR FORCE PHOTO BY AIRMAN 1ST CLASS THOMAS S. KESLER/V

VITE / XINHUA / AP/WIDEWORLD

Το αντιδυτικό χαρτί παίζει ο Ερντογάν

Κατηγόρησε τις ΗΠΑ ότι έχουν τα χέρια τους βαμμένα με αίμα και αποκάλυψε το Ισραήλ «κράτος τρομοκρατών»

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Λίγες μέρες αφότου έληξε ο πόλεμος των τριών εβδομάδων στη Γάζα που στοίχισε τη ζωή σε 1.300 Παλαιστίνιους, τον Ιανουάριο του 2009, ο σημερινός Τούρκος πρόεδρος και τότε πρωθυπουργός της χώρας Ταγίπ Ερντογάν βρέθηκε στο φόρουμ του Νταβός με συνομιλητή τον πρόεδρο του Ισραήλ Σιμόν Πέρες. Τη συζήτηση συντόνιζε ο αρθρογράφος της «Ουάσιγκτον Πোসτ», Ντέιβιντ Ιγκνάσιους.

Σε έναν έντονο διαπληκτισμό, ο Ερντογάν χαρακτήρισε λάθος τις ισραηλινές επιδρομές και την εισβολή των δυνάμεων της χώρας σε παλαιστινιακό έδαφος. «Βρίσκω πολύ θλιβερό που το κοινό επιδοκιμάζει όσα λέτε. Πολλοί άνθρωποι

Η υποδοχή στην Κωνσταντινούπολη του πλοίου «Μαβί Μαρμαρά» το οποίο, στην πορεία προς τη Γάζα όπου μετέφερε ανθρωπιστική βοήθεια τον Μάιο του 2010, δέχθηκε την επίθεση Ισραηλινών κομάντος, με αποτέλεσμα 10 ακτιβιστές να χάσουν τη ζωή τους. Το περιστατικό επιδείνωσε τις σχέσεις Τουρκίας - Ισραήλ.

Επιχειρεί να εμφανιστεί ως εκπρόσωπος του μουσουλμανικού κόσμου και να επανασπειρώσει την εκλογική του βάση, σε μια εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία.

σκοτώθηκαν. Είναι τραγικό λάθος και δεν είναι διόλου ανθρωπιστικό», ανέφερε, απευθυνόμενος στον Πέρες. Όταν ο συντονιστής τον διέκοψε και του είπε πως δεν υπάρχει άλλος χρόνος επειδή ακολουθούσε επίσημο δείπνο, ο Ερντογάν μάζεψε τα χαρτιά του, σηκώθηκε επιδεικτικά και έφυγε, προαναγγέλλοντας ότι δεν πρόκειται να επιστρέψει ξανά στην ελβετική πόλη «έπειτα από αυτό».

Το επεισόδιο όμως έτυχε ευρείας αποδοχής από την τουρκική κοινή γνώμη και κατά την επιστροφή του στην Κωνσταντινούπολη χιλιάδες οπαδοί του, κρατώντας τουρκικές και παλαιστινιακές σημαίες, υπο-

δέχθηκαν τον Ερντογάν ως ήρωα. «Η Τουρκία είναι περήφανα για σένα», ήταν το σύνθημα που κυριάρχησε στο αεροδρόμιο «Ατατούρκ».

Αυτή τη στιγμή της κριτικής του, που συνεπήρε τη χώρα, επιχειρεί να επαναλάβει ο Τούρκος πρόεδρος αφότου ξέσπασε η νέα κρίση στη Γάζα. Ο λόγος δεν είναι μόνο η δεδομένη συμπάθειά του προς τη Χαμάς και η παραγμένη σχέση του με το Ισραήλ, με το οποίο πάντως εσχάτως αποτολμούσε μια προσέγγιση μετά την τραυματική επιδρομή των ισραηλινών δυνάμεων στο τουρκικό πλοίο «Μαβί Μαρμαρά» το 2010. Είναι η επιθυμία του Ερντογάν, αφενός να εμφανι-

στεί ως εκπρόσωπος ολόκληρου του μουσουλμανικού κόσμου και αφετέρου να επανασπειρώσει την εκλογική του βάση, σε μια εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία.

Την πρώτη εξέφρασε ανοικτά ο υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, λέγοντας σε ομιλία του ενώπιον του Οργανισμού Ισλαμικής Συνεργασίας ότι «η ισλαμική κοινότητα περιμένει να παίξουμε ηγετικό ρόλο» και περιγράφοντας τη χώρα του περίπου ως υπόδειγμα για τις υπόλοιπες 56 του Οργανισμού.

Στο μεταξύ, η διαχείριση της πανδημίας στην Τουρκία δεν ήταν ικανοποιητική, η διαδικασία εμβο-

λιασμού είναι αργή εξαιτίας της υπερβολικής εξάρτησης από το κινεζικό Σινovac και της αδυναμίας απόκτησης έτερων εμβολίων, ενώ η χώρα προσπαθεί να πείσει τους τουρίστες πως είναι ασφαλής προορισμός. Το κυβερνών κόμμα ΑΚΡ βρίσκεται στο χειρότερο -δημοσκοπικά- σημείο του και η αντιπολίτευση προσπαθεί να δημιουργήσει ένα ενιαίο μέτωπο εναντίον του Τούρκου προέδρου. Η τουρκική λίρα έχει αποδυναμωθεί κατά 15% από τον Μάρτιο και η κατάρρευση δύο εκ των μεγαλύτερων ανταλλακτριών κρυπτονομισμάτων κατάρρευσε ένα σοβαρό πλήγμα σε εκατοντάδες χιλιάδες επενδυτές, οι

οποίοι ξαφνικά έχασαν κάθε πρόσβαση στις ψηφιακές επενδύσεις τους αξίας δεκάδων εκατομμυρίων δολαρίων.

Με αφορμή τη Γάζα ο Ερντογάν παίζει τώρα το αντιδυτικό, αντισημιτικό χαρτί του αποκαλώντας το Ισραήλ «κράτος τρομοκρατών» που ρουφάει το αίμα μικρών παιδιών και διαρρηγνύοντας εκ νέου τις σχέσεις του με τις ΗΠΑ, τις οποίες κατηγόρησε πως έχουν τα χέρια τους βαμμένα με αίμα. Στη δήλωσή της Ουάσιγκτον ότι οφείλει να ανακαλέσει τα αντισιμιτικά του σκόλια, η απάντηση ήταν ότι η Τουρκία βοήθησε εκατοντάδες Εβραίους στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου

Πόλεμου. Η σχέση του με τον Τζο Μπάιντεν ξεκίνησε ούτως ή άλλως με τον χειρότερο δυνατό τρόπο: την αναγνώριση της Γενοκτονίας των Αρμενίων, που έστειλε το μήνυμα στον Ερντογάν ότι η προσωπική κημεία και η πρόσβαση που είχε εξασφαλίσει στον προκάτοχό του, Ντόναλντ Τραμπ, έχει παρέλθει.

Χαμένη ευκαιρία

Την ίδια στιγμή, οι προσπάθειες του Τούρκου προέδρου να ομαλοποιήσει τις σχέσεις της Αγκυρας με το Ισραήλ δεν ήταν καλοδεχόμενες από τους ψηφοφόρους του κόμματός του, ούτε όμως και από την αντιπολίτευση, που έφτασε στο σημείο να συγκρίνει τον ίδιο με τον Νετανιάχου. Αν δεν επέλεγε την οδό της όξυνσης με το Τελ Αβίβ, ο Ερντογάν θα μπορούσε να δραματίσει ρόλο μεσολαβητή, όπως επίσης προσπαθούσε να παρέμβει στη διαμάχη μεταξύ της Φατάχ και της Χαμάς.

Ωστόσο, ο Τούρκος πρόεδρος είναι αυτή τη στιγμή απομονωμένος τόσο στη Μέση Ανατολή, όπου Αίγυπτος και Σαουδική Αραβία τού έχουν γυρίσει την πλάτη, όσο και στο εσωτερικό της χώρας του, όπου καταφεύγει συχνά στη θρησκευτική ή εθνικιστική ρητορική για να κινητοποιήσει την εκλογική του βάση. Ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2023, που αναμένεται να αποτελέσουν τη μεγαλύτερη μέχρι σήμερα απειλή για τον Ερντογάν και το κόμμα του, όλες οι τελευταίες δημοσκοπήσεις εμφανίζουν τους δύο κραταιούς δημάρχους της αντιπολίτευσης, τον Εκρέμ Ιμάμογλου της Κωνσταντινούπολης και τον Μανσούρ Γκιζάς της Αγκυρας, να κερδίζουν σημαντικό έδαφος. Και οι δύο πιθανοί αντίπαλοι του επικρατούν του Ερντογάν σε μία υποθετική μονομαχία μαζί του με διαφορά άνω των 10 ποσοστιαίων μονάδων.

Η δράση του τουρκικού παρακράτους στα Κατεχόμενα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την τελευταία περίοδο η προσοχή της τουρκικής κοινής γνώμης έχει στραφεί εκ νέου στη δράση του τουρκικού παρακράτους στην τουρκική επικράτεια και στα Κατεχόμενα. Αφορμή για την νέα εξέλιξη αποτελεί το ρήγμα στους κόλπους της κυβερνητικής συμμαχίας στην Άγκυρα. Διάφορες εθνικιστικές παρακρατικές ομάδες, με τις οποίες συνεργάζεται η κυβέρνηση Ερντογάν από την περίοδο του διαζυγίου της με το Κίνημα Γκιουλέν, συγκρούονται για τον έλεγχο του οικονομικού και πολιτικού βίου της Τουρκίας. Ο γνωστός άνθρωπος της νύχτας, Σεντάτ Πεκέρ, ο οποίος κατά τη προηγούμενα χρόνια είχε βρεθεί ένοχος για την κατηγόρησή της ιδρύσεως εγκληματικής οργάνωσης και είχε οδηγηθεί στη φυλακή, προχωρά το τελευταίο διάστημα σε αποκάλυψες. Οι πρόσφατες αναρτήσεις του καταζητούμενου Πεκέρ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης «Αγγιζούν» και τα Κατεχόμενα. Συγκεκριμένα πριν από λίγο καιρό ο κ. Πεκέρ ανακοίνωσε ότι θα προχωρήσει σε αποκάλυψες που αφορούν τη δολοφονία του Τ/κ δημοσιογράφου και διανοούμενου Κουντλού Ανταλί. Στον απόηχο αυτής της ανακοίνωσης άρχισαν να αναδύονται στο προσκήνιο της επικαιρότητας σημαντικές πληροφορίες που αφορούν τη δράση του τουρκικού παρακράτους στα Κατεχόμενα.

Οι συνέταιροι του Ερντογάν

Για τον γνωστό Τούρκο διανοούμενο και δημοσιογράφο Αλί Τοπούζ η πρωτοκαθεδρία των εθνικιστικών παρακρατικών ομάδων επί του κοινωνικοπολιτικού και οικονομικού βίου δεν είναι μια νέα εξέλιξη. Οι ριζες του συγκεκριμένου φαινομένου χάνονται στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, όταν η κυβέρνηση των Νεότουρκων της

Οθωμανικής Αυτοκρατορίας απελευθέρωσε εγκληματίες οι οποίοι στην συνέχεια επιστρατεύθηκαν από το οθωμανικό κράτος για την δολοφονία εκατομμυρίων Αρμενίων της Ανατολίας. Λίγα χρόνια μετά, η νέα Δημοκρατία της Τουρκίας στηρίχθηκε στη συνεργασία των παραστρατιωτικών ομάδων για να αντιμετωπίσει τους Κούρδους. Αυτή η πρακτική επιστρατεύτηκε εκ νέου λίγες δεκαετίες μετά, κατά το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, για την αντιμετώπιση του υποτιθέμενου κινδύνου του κομμουνισμού και του κουρδικού αυτονομιστικού κινήματος. Έτσι, η Τουρκία έφτασε στη δεκαετία του 1990, η οποία υπήρξε η «κρυσή περίοδος» για τις διάφορες πανίσχυρες παραστρατιωτικές ομάδες που εδραίσαν την εξουσία τους σε Ανατολία και Κατεχόμενα. Τη δεκαετία του 1990, στο προσκήνιο της τουρκικής επικαιρότητας ήρθε για πρώτη φορά το όνομα ενός νεαρού, κηρσασιανής καταγωγής μαφιόζου, του Σεντάτ Πεκέρ. Στηριζόμενος στη συνεργασία του με το τουρκικό βαθύ κράτος και μεταχειριζόμενος μαφιόζικες στρατηγικές, ο κ. Πεκέρ θα κατάφερε κατά τις επόμενες δύο δεκαετίες να δημιουργήσει την τρίτη μεγαλύτερη εγκληματική οργάνωση της Τουρκίας. Σύμφωνα με τις μυστικές υπηρεσίες της τουρκικής Αστυνομίας, αυτήν τη στιγμή ο κ. Πεκέρ έχει υπό τις διαταγές του εκατοντάδες ένοπλους άνδρες και η δράση της ομάδας του έχει εξαπλωθεί πλέον και στο εξωτερικό της Τουρκίας και συγκεκριμένα στα Κατεχόμενα, τη Συρία και τα Βαλκάνια.

Η αλλαγή εξουσίας στην Τουρκία, στις αρχές της δεκαετίας του 2000, συνοδεύτηκε από μια σύντομη περίοδο εκδημοκρατισμού και ανοίχματος προς τη Δύση. Εκείνη την περίοδο, ξεκίνησε να περιορίζεται σταδιακά ο ρόλος των ενόπλων δυ-

Ο Τούρκος μαφιόζος Σεντάτ Πεκέρ, μετά τη ρήξη του με την κυβέρνηση Ερντογάν, ανοίγει το κουτί της Πανδώρας για τη δράση του τουρκικού παρακράτους σε Τουρκία και Κατεχόμενα.

Ο ίδιος προειδοποιεί ότι θα προχωρήσει σε αποκάλυψες που αφορούν την εκτέλεση του Τ/κ δημοσιογράφου Ανταλί, στην οποία, όπως υπονοεί, εμπλέκεται το τουρκικό Υπ. Εσωτερικών και συγκεκριμένα ο πρώην ΥΠΕΣ Μεχμέτ Αγάρ.

νάμεων και των διάφορων παραστρατιωτικών οργανώσεων στο προσκήνιο της χώρας. Τότε, συγκεκριμένα το 2005, ο κ. Πεκέρ βρέθηκε για δεύτερη φορά στο ραντάρ των τουρκικών δικτυικών αρχών. Σε αντίθεση με τη δεκαετία του 1990, αυτήν την φορά ο κ. Πεκέρ οδηγήθηκε στη φυλακή πρώτα με την κατηγορία της ιδρύσεως εγκληματικής οργάνωσης και στη συνέχεια της συμμετοχής στο Σχέδιο Εργκενεκόν, για την ανατροπή της

δημοκρατικά εκλεγμένης κυβέρνησης της χώρας με ένα στρατιωτικό πραξικόπημα.

Η σύντομη περίοδος εκδημοκρατισμού της Τουρκίας τελείωσε το 2010 με τις κυβερνήσεις Ερντογάν να αλλάζουν γραμμή και να στρέφονται σε νέους κυβερνητικούς εταίρους και υποστηρικτές. Μετά το 2013, το σταδιακό πολιτικό διαζύγιο με το Κίνημα Γκιουλέν θα είχε ως αποτέλεσμα τη συμφιλίωση του κυβερνώντος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) με τους αποφυλακισμένους κεμλιστές και εθνικιστές στρατηγούς και ναυάρχους καθώς και με διάφορες παρακρατικές ομάδες. Αυτή ήταν και η συμμαχία, η οποία τη νύχτα της 15ης Ιουλίου 2016 αντιμετώπισε με επιτυχία τους πραξικοπηματίες. Την ίδια περίοδο το σπέρμα του αποφυλακισμένου πλέον κ. Πεκέρ άρχισε πάλι να λάμπει στην πολιτική και κοινωνικοοικονομική ζωή της Τουρκίας. Ωστόσο, ο κ. Πεκέρ, ο οποίος στον απόηχο του αποτυχημένου πραξικοπήματος απειλούσε ακόμη και με εκτέλεση τους αντιφρονούντες Τούρκους που στρά-

φηκαν εναντίον του κ. Ερντογάν, ήρθε σε ρήξη με την τουρκική κυβέρνηση και τράβηξε τον δρόμο της εξορίας.

Παρακράτος

Σύμφωνα με τον κ. Τοπούζ, το διαζύγιο του κ. Πεκέρ με την κυβέρνηση Ερντογάν δεν είναι μια απλή πολιτική εξέλιξη. Σε συνδυασμό με τα πρόσφατα ρήγματα στους κόλπους της κυβερνητικής συμμαχίας, την ανεξαρτητοποίηση πρώην συνοδοιπόρων του Τούρκου προέδρου, την απομάκρυνση του γαμπρού του κ. Ερντογάν από το κυβερνητικό σκηνικό, και τα υπονοούμενα που άφησε ο νεαρός φιλόδοξος πολιτικός καθώς παρέδιδε τα κλειδιά του Υπουργείου στον πεθερό του, οι αποκάλυψες του κ. Πεκέρ ρίχνουν φως στον μεγάλο αναβρασμό που επικρατεί αυτήν την περίοδο στο εσωτερικό της κυβερνητικής συμμαχίας, η οποία βρίσκεται στην εξουσία από την περίοδο της πρώτης ήττας του ΑΚΡ, στα μέσα του 2015.

Οι τελευταίες τοποθετήσεις του κ. Πεκέρ, μέσα από το «Youtube», έρχονται να υποστηρίξουν την παραπάνω άποψη. Οι αποκάλυψες του καταζητούμενου πλέον εγκληματία φέρνουν σε δύσκολη θέση τον στενό κύκλο συνεργατών του κ. Ερντογάν και κυρίως τον υπουργό Εσωτερικών, Σουλεϊμάν Σοϊλίου. Την ίδια στιγμή, φέρνουν στο φως της δημοσιότητας διάφορες πρακτικές του τουρκικού κράτους που κινούνται στα όρια του εθνικού και διεθνούς δικαίου, όπως λ.χ. την παροχή υλικής υποστήριξης στους τζιχαντιστές της Συρίας.

Παράλληλα, ο κ. Πεκέρ ανοίγει το κεφάλαιο της δράσης του τουρκικού παρακράτους στο βόρειο κομμάτι της Κύπρου. Ο ίδιος προειδοποιεί ότι θα προχωρήσει σε αποκάλυψες που αφορούν την εκτέλεση του τ/κ δημοσιογράφου Ανταλί,

στην οποία, όπως υπονοεί, εμπλέκεται το τουρκικό Υπουργείο Εσωτερικών και συγκεκριμένα ο πρώην ΥΠΕΣ Μεχμέτ Αγάρ. Ως γνωστόν, ο Ανταλί, λίγο πριν την δολοφονία του, ερευνούσε την λεηλασία του κατεχόμενου Μοναστηριού του Αγίου Βαρνάβα, με βάση την υποψία ότι η μεγάλη ληστεία του 1996 ήταν έργο του τουρκικού παρακράτους.

Οι αποκάλυψες του κ. Πεκέρ, πριν από λίγες ημέρες, αποτέλεσαν αφορμή για τις νέες δηλώσεις του πρώην μέλους της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής που μελέτη την δράση του τουρκικού παρακράτους, Φικρί Σαγλάρ. Στα πλαίσια της συνέντευξης που παραχώρησε στην αντιπολιτευόμενη εφημερίδα «Τζουκχουριγιέτ», ο κ. Σαγλάρ δήλωσε ότι ο Ανταλί δολοφονήθηκε με όπλο μάρκας «Uzi», το οποίο δεν περιλαμβανόταν στο οπλοστάσιο των κατεχομένων το 1996. Προχωρώντας ένα βήμα πιο πέρα και εστιάζοντας στην δράση του τουρκικού βαθύ κράτους στα κατεχόμενα, ο κ. Σαγλάρ ανέφερε επίσης, ότι οι τουρκικές μυστικές υπηρεσίες (MIT) κατέγραψαν την ίδρυση μιας «offshore» τράπεζας στα Κατεχόμενα, η οποία ανέλαβε το ξέπλυμα των «μαύρων χρημάτων» του Βατκανού. Συνέταιροι της λεγόμενης τράπεζας ήταν ο οδοντός του κ. Αγάρ και ο δικαστής των μυστικών υπηρεσιών της Σαουδικής Αραβίας.

Ο κ. Σαγλάρ συσχετίζει ακόμη τη φυγάδευση του Τ/κ επιχειρηματία Ασλίλ Ναντίρ από τη Βρετανία με τη δράση του τουρκικού παρακράτους στην Κύπρο. Σύμφωνα με πληροφορίες που έφτασαν στον ίδιο το προηγούμενο διάστημα, η τουρκική μαφία φυγάδευσε τον Τ/κ επιχειρηματία από τη Βρετανία έναντι αμοιβής ύψους 17,5 εκατ. δολαρίων. Ο κ. Ναντίρ φέρεται να ξεπλήρωσε αυτό το ποσό παραδίδοντας στη μαφία ένα κατεχόμενο ξενοδοχείο και καζίνο της Κερύνειας.

Τα μονοκλωνικά αντισώματα και οι περιπέτειές τους

Η πολλά υποσχόμενη θεραπεία για ασθενείς με κορωνοϊό και το μυστήριο της τιμής

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Τα **άλματα** της ιατρικής στη διάρκεια της πανδημίας συγκαταλέγονται στις λιγοστές θετικές συνέπειες της συνεχιζόμενης τραγωδίας που έχει κοστίσει, με συντηρητικές εκτιμήσεις, 3,5 εκατομμύρια ζωές σε όλο τον κόσμο. Αν στην αρχή της πανδημίας οι γιατροί κορηγούσαν δοκιμαστικά φάρμακα που ήδη κυκλοφορούν για άλλες ασθένειες, πλέον διαθέτουμε την πρώτη κατηγορία φαρμάκων που έχουν αναπτυχθεί ειδικά για την αντιμετώπιση του Sars-CoV-2. Πρόκειται για τα κοκτέιλ μονοκλωνικών αντισωμάτων, που έλαβαν επείγουσα αδειοδότηση στις ΗΠΑ στα τέλη του 2020 και στην Ευρωπαϊκή Ένωση τον Φεβρουάριο του 2021.

Η επείγουσα αδειοδότηση δεν ισοδυναμεί με την κανονική έγκριση, για την οποία χρειάζεται ενδελεχής εξέταση των στοιχείων των κλινικών ερευνών, αλλά χορηγείται σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, αν ένα φάρμακο θεωρείται πολλά υποσχόμενο. Οκτώ μήνες μετά την επείγουσα αδειοδότηση από την αμερικανική FDA των μονοκλωνικών αντισωμάτων των εταιρειών Regeneron/Roche και Eli Lilly, φαίνεται ότι η απόφαση αυτή ήταν σωστή. Οι κλινικές μελέτες των εταιρειών δείχνουν ότι η χορήγηση μονοκλωνικών αντισωμάτων στα πρώτα στάδια της νόσου μειώνει την πιθανότητα νοσηλείας και θανάτου κατά

Στην **Ε.Ε.** κάθε εθνικός οργανισμός φαρμάκων έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε επείγουσα έγκριση των φαρμάκων αυτών και πολλές χώρες το έχουν ήδη πράξει.

70%, ενώ η προληπτική χορήγηση σε άτομα που συγκατοικούν με ασθενείς μειώνει την πιθανότητα να νοσήσουν κατά 80%.

Στην **Ε.Ε.** κάθε εθνικός οργανισμός φαρμάκων έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε επείγουσα έγκριση των φαρμάκων αυτών και πολλές χώρες το έχουν ήδη πράξει. Επί, μονοκλωνικά αντισώματα είναι διαθέσιμα στους ασθενείς στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Τσεχία, την Ουγγαρία, την Ιταλία και πιο πρόσφατα το Βέλγιο. Η Ελλάδα, για λόγους που δεν έχουν εξηγηθεί, δεν συγκαταλέγεται στις χώρες αυτές.

Ενα από τα παράδοξα της υπόθεσης είναι ότι ενώ σε κάποιες χώρες ασθενείς θα σώζονταν με την έγκαιρη χορήγηση της θεραπείας αυτής, στη Γερμανία, το 90% των δόσεων που έχουν αγοραστεί «κάθεται» στις αποθήκες. Τον Φεβρουάριο η χώρα είχε προμηθευτεί 200.000 δόσεις, ακολουθώντας τις ΗΠΑ, που είχαν προμηθευτεί 500.000 δόσεις. Από

Οι **κλινικές μελέτες** των εταιρειών δείχνουν ότι η χορήγηση μονοκλωνικών αντισωμάτων στα πρώτα στάδια της COVID-19 μειώνει την πιθανότητα νοσηλείας και θανάτου κατά 70%, ενώ η προληπτική χορήγηση σε άτομα που συγκατοικούν με ασθενείς μειώνει την πιθανότητα να νοσήσουν κατά 80%.

Η ινδική μετάλλαξη και το δειλό άνοιγμα

Η **πρόοδος** της εκστρατείας εμβολιασμών και το γεγονός ότι οι λοιμώξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν μειωθεί κατά 60% τον τελευταίο μήνα δεν υποδηλώνουν ότι η πανδημία αποτελεί παρελθόν. Γερμανοί λοιμωξιολόγοι επισημαίνουν ότι πρέπει να εκμεταλλευθούμε το καλοκαίρι για να επεκτείνουμε το τείχος της ανοσίας με τον μέγιστο δυνατό αριθμό εμβολιασμών, ώστε να μην υπάρξει τέταρτο κύμα το φθινόπωρο. Αυτή τη στιγμή, η μετάλλαξη που παρατηρήθηκε για πρώτη φορά στην Ινδία και η οποία πλήττει περισσότερο τους νέους δεν έχει κυριαρχήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά οι λοιμωξιολόγοι προειδοποιούν ότι αν κυριαρχήσει, μπορεί η εικόνα να είναι πολύ διαφορετική. Για αυτό συστήνουν να αποτρέπονται τα διεθνή ταξίδια, ακριβώς τη στιγμή κατά την οποία οι κυβερνήσεις της **Ε.Ε.** πηγαίνουν σε προσεκτικό άνοιγμα, καθιερώνοντας το «πράσινο διαβατήριο». Με το πιστοποιητικό αυτό, έντυπο ή ηλεκτρονικό, θα διασφαλίζεται ότι ο ταξιδιώτης έχει εμβολιαστεί, ή έχει αρνητικό μοριακό τεστ ή διαθέτει αντισώματα κατά του κορωνοϊού.

αυτές, οι 35.000 δόσεις αφορούν το bamlanivimab, σκευάσμα που στο μεταξύ αποδείχθηκε αναποτελεσματικό αν χορηγείται μόνο του και πλέον δίνεται μόνο σε συνδυασμό με άλλα μονοκλωνικά αντισώματα. Για τις υπόλοιπες δόσεις, η Γερμανία πρέπει να αποφασίσει ταχύτατα αν θα τις χρησιμοποιήσει, αν θα τις δώσει ή αν θα τις αφήσει να λήξουν σε λίγους μήνες.

Οι ωφελιμένοι

Το γεγονός ότι η χώρα δεν χρησιμοποίησε όλες τις δόσεις που παρέλαβε δεν σημαίνει, φυσικά, ότι δεν σώθηκαν χιλιάδες άνθρωποι χάρη στα φάρμακα αυτά. Πλέον, τα κριτήρια για τη χορήγησή τους έχουν διευρυνθεί, περιλαμβάνοντας σχεδόν τους πάντες, αλλά η κατηγορία που έχει επωφεληθεί περισσότερο είναι οι ασθενείς που είτε δεν είχαν εμβολιαστεί είτε δεν είχαν αναπτύξει ανοσία, όπως συμβαίνει σε κάποιες περιπτώσεις καρκινοπαθών και λοι-

πών ανοσοκατεσταλμένων ασθενών.

Από την εμπειρία των χωρών που προηγήθηκαν προκύπτει ότι προϋπόθεση για την επιτυχία της θεραπείας με μονοκλωνικά αντισώματα είναι η ύπαρξη συστήματος πρωτοβάθμιας περίθαλψης, ώστε οι θεράποντες γιατροί να επιλέγουν, αμέσως μετά το θετικό τεστ, τους ασθενείς που θα μπορούσαν να επωφεληθούν και να τους προσώθουν για θεραπεία. Δεύτερο εμπόδιο είναι η ύπαρξη επαρκών χώρων και προσωπικού στα νοσοκομεία, ώστε να υποδεχθούν τη συμπληρωματική αυτή κατηγορία ασθενών, οι οποίοι σπάνε την καραντίνα, ενώ έχουν ήδη συμπτώματα, λαμβάνουν ενδοφλεβίως τα αντισώματα επί μία ώρα, περιμένουν άλλη μία ώρα ώστε να διαπιστωθεί ότι δεν παρουσιάζουν αλλεργικές αντιδράσεις και εν συνεχεία επιστρέφουν στο σπίτι τους.

Ισως σε μερικούς μήνες αυτή η δυσκολία να αποτελεί παρελθόν, καθώς μία από τις κλινικές δοκιμές έδει-

ξε αποτελεσματικότητα και με απλή υποδόρια χορήγηση. Το εμπόδιο που θα ξεπεραστεί πιο δύσκολα έχει να κάνει με το κόστος των θεραπειών. Κατά την προσφιλή τους συνήθεια, οι εταιρείες υποχρεώνουν όσες χώρες κλείνουν συμβόλαια μαζί τους, να κρατούν μυστική την τιμή, αν και στη Γερμανία έγινε γνωστό ότι οι 200.000 δόσεις κόστισαν 400 εκατομμύρια, ήτοι η κάθε δόση τιμολογήθηκε με 2.000 ευρώ.

Τα μονοκλωνικά αντισώματα είναι βιοτεχνολογικά φάρμακα, δηλαδή προκύπτουν από κυτταρικές καλλιέργειες και όχι από απλή σύνθεση της δραστικής ουσίας με χημικές μεθόδους. Αυτό σημαίνει ότι απαιτούνται πολύ πιο χρονοβόρες και σύνθετες διαδικασίες ώστε να διασφαλιστούν η ποιότητα και η καθάρτητα των δόσεων. Παρ' όλα αυτά, το πόσο κοστίζουν οι διαδικασίες αυτές είναι τόσο καλά κρυμμένο μυστικό που δεν το γνωρίζουν ούτε καν τα μεσαία στελέχη των φαρμακευτικών εταιρειών.

Οι οργανώσεις που ασχολούνται με την πρόσβαση στα φάρμακα εκτιμούν ότι αν για τα απλά κάπια οποιασδήποτε ασθένειας, όσο κι αν χρεώνονται αυτά, το κόστος παραγωγής spaniως ξεπερνά τα 5 ευρώ ανά δόση, για τα βιοτεχνολογικά φάρμακα το κόστος μπορεί να φθάσει τα 100 ή και 200 ευρώ ανά δόση. Αυτό θα σήμαινε ότι υπάρχει άφθονο περιθώριο για πολύ χαμηλότερες τιμές από τις 2.000 ευρώ ανά δόση – ιδίως δεδομένου ότι πέρυσι τέτοια εποχή, για την παραγωγή των μονοκλωνικών αντισωμάτων casirivimab/imdevimab, η Regeneron έλαβε 450 εκατ. δολάρια από την υπηρεσία BARDA του αμερικανικού υπουργείου Υγείας.

Αλλαγή εικόνας επιδιώκει η Λεπέν ενόψει εκλογών

Στη μάχη με προεδρικό προφίλ

Του **NORIMITSU ONISHI**
THE NEW YORK TIMES

Η **προσπάθεια** ανανέωσης της εικόνας της έχει εγκαινιάσει η επικεφαλής του ακροδεξιού Εθνικού Συναγερμού Μαρίν Λεπέν, αναζητώντας τη στήριξη επιχειρηματιών και ψηφοφόρων των παραδοσιακών συντηρητικών κομμάτων. Ενα χρόνο πριν από τις προεδρικές εκλογές, η κ. Λεπέν επιδιώκει να ανακτήσει την αξιοπιστία της, ύστερα από τις αποκαλύψεις οικονομικών σκανδάλων και την τραγική εμφάνισή της σε τηλεοπτικό ντιμπέιτ απέναντι στον πρόεδρο Μακρόν το 2017.

Η Λεπέν κατέστησε έτσι πιο εύπεπτο το οικονομικό της πρόγραμμα, εγκαταλείποντας τα αιτήματα εξόδου από την Ευρωζώνη και την **Ε.Ε.**, που ενόχλησαν τους μετριοπαθείς συντηρητικούς ψηφοφόρους. Σήμερα, η κόρη του Ζαν-Μαρί Λεπέν μιλάει για σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας, στην οποία θα συμμετέχουν και προσωπικότητες της Αριστεράς. Παρότι παραμένει πιστή στο σκληρό αντιμεταναστευτικό, εθνικιστικό όραμα του κόμματός της, η κ. Λεπέν συνεχίζει τις προσπάθειες αποστασιοποίησης του Συναγερμού από το ενοχλητικό ακροδεξιό παρελθόν του. Μέρος της προσπάθειας αυτής αφορά την παρουσίαση της Μαρίν Λεπέν ως μιας απλής, αδιαγάπτης Γαλλίδας. Πρόσφατη ομορφιά της δόθηκε αποκλειστικά ρεπορτάζ εμφάνιζαν την ηγήτιδα του Συναγερμού ως φανατική γατόφιλη. Οι φωτογραφίες της Λεπέν αγκαλιά με τις γάτες της αποδεικνύουν ότι η Μαρίν έχει κατακτήσει οριστικά το κόμμα, δεδομένης της αγάπης του ιδρυτή και πατέρα της, Ζαν-Μαρί, για τους σκύλους ντόμπερμαν.

Ο πολιτικός αναλυτής Νικόλα Λεμπόρ εξηγεί ότι η Λεπέν, η οποία θα διεκδικήσει για τρίτη φορά την προεδρία, έχει αγωνισθεί για να ανακάμψει από την κακή της εμφάνιση το 2017. «Εί-

ναί πολύ πιθανό να εξασφαλίσει ισχυρά ποσοστά στον πρώτο γύρο των εκλογών ή να κατακτήσει ακόμη και την πρώτη θέση, για να πηγή στον δεύτερο. Ενα τέτοιο αποτέλεσμα θα οφείλεται λιγότερο στο χάρισμα της και πιο πολύ στην απαισιοδοξία των Γάλλων και στον φόβο της παρακμής», λέει ο Λεμπόρ.

«Πιστεύω ότι μπορώ να νικήσω», είπε σε πρόσφατη συνέντευξη της η Μαρίν Λεπέν. Στο γραφείο της στην Εθνοσυνέλευση, όπου πραγματοποιήθηκε η συνέντευξη, η Λεπέν είχε τοποθετήσει βιβλίο για γάτες και ντισέ με τις προτάσεις της για τη μετανάστευση και την ασφάλεια. «Ο Μακρόν είναι ο υποψήφιος της παγκοσμιοποίη-

Η **τραγική εμφάνισή της σε τηλεοπτικό ντιμπέιτ απέναντι στον πρόεδρο Μακρόν το 2017 της έχει γίνει μάθημα.**

σης, της αταξίας και του κοινωνικού κατακερματισμού. Εγώ είμαι η υποψήφια της ανόρθωσης του κύρους του κράτους», είπε η Λεπέν στη συνέντευξη.

Όταν μιλάει, όμως, για τη μετανάστευση, ο τόνος της φωνής της αλλάζει αισθητά, για να γίνει πιο σκληρός. Το ζήτημα αυτό υπήρξε άλλωστε το «ψωμί» του κόμματός από την εποχή της ιδρύσεώς του τη δεκαετία του 1970. «Δεν θα λύσουμε το πρόβλημα της ανασφάλειας εάν δεν παραδεχθούμε ότι η μετανάστευση στη γένεση άναρχα. Όταν ένας υδραυλικός επισκευάζει μια διαρροή, το πρώτο που κάνει είναι να διακόψει τη ροή του νερού», λέει η Λεπέν, που δεσμεύεται να περιορίσει δραστικά την εισροή μεταναστών και να απελάσει με συνοπτικές διαδικασίες όσους διαμένουν παράτυπα στη χώρα.

Η **επικεφαλής** του ακροδεξιού Εθνικού Συναγερμού Μαρίν Λεπέν διπλά σε άγαλμα της Μαριάν (αλληγορική μορφή της Γαλλικής Δημοκρατίας). Μιλάει για σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας, στην οποία θα συμμετέχουν και προσωπικότητες της Αριστεράς.

Διαδηλώσεις στη Ρώμη κατά των μέτρων διάσωσης των επιχειρήσεων.

Χάσμα μεταξύ βορρά και νότου στις ΗΠΑ

Μεγάλες διαφορές καταγράφονται στην εμβολιαστική κάλυψη των πολιτειών

Παρό την ικανοποιητική εξέλιξη του εμβολιαστικού προγράμματος των ΗΠΑ, καταγράφονται μεγάλες διαφορές στην εμβολιαστική κάλυψη μεταξύ των βορειοανατολικών πολιτειών και αυτών του Νότου. Χαρακτηριστικά, στη βόρεια πολιτεία του Βερμόντ, το 78% των ενήλικων πολιτών έχει ήδη λάβει την πρώτη εμβολιαστική δόση, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στη νότια πολιτεία του Μισισίπι δεν ξεπερνάει το 45%. Πρόκειται για τάση που καταγράφεται και στις άλλες πολιτείες, αναλόγως της γεωγραφικής τους κατανομής.

Την ίδια στιγμή, γυαλιά-καρφιά τα έκαναν διαδηλωτές που συγκεντρώθηκαν έξω από το υπουργείο Εργασίας στη Ρώμη για να διαμαρ-

τυρηθούν για τα μέτρα διάσωσης των επιχειρήσεων, καθώς συγκρούστηκαν με την αστυνομία.

Σε μια προσπάθεια να ενισχυθεί η εμβολιαστική κάλυψη και των φτωχότερων του κόσμου και να περιοριστεί η άνοση πρόσβαση στα εμβόλια, ο διευθύνων σύμβουλος της Pfizer Αλβέρτος Μπουράλα δεσμεύτηκε για τη διάθεση ενός δισ. εμβολίων Pfizer/BioNTech στα φτωχότερα κράτη μέσα στην τρέχουσα χρονιά και ακόμα ενός δισ. το επόμενο έτος.

Ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα είναι μια είδηση από το επιστημονικό πεδίο. Μελέτη Αμερικανών επιστημόνων, που δημοσιεύεται στην επιστημονική μελέτη Clinical

Infectious Diseases, διαπιστώνει τη μετάδοση ενός στελέχους κορωνοϊού από τους σκύλους στον άνθρωπο. Οι ερευνητές απομόνωσαν το συγκεκριμένο στέλεχος σε παιδιά που νοσηλεύθηκαν με πνευμονία το 2018 στη Μαλαισία. Επί του παρόντος, δεν γνωρίζουν αν ο παθολόγος παράγον ευσυνέτα για την αναπνευστική λοίμωξη που οδήγησε τα παιδιά στο νοσοκομείο, γεγονός που θα τον καθιστούσε απειλή για την ανθρωπότητα, ή αν είναι ένα τυχαίο εύρημα. Η επικεφαλής ερευνητικής ομάδας δρ Αναστασία Πάβλοβα, ιολόγος κτηνιατρος του Πολιτειακού Πανεπιστημίου του Οκλίο, υπογραμμίζει ότι το πανδημικό στέλεχος δεν μεταδίδεται

από τα σκυλιά στους ανθρώπους, αλλά μπορεί να συμβεί το αντίθετο, δηλαδή τα ζώα να κολλήσουν από μολυσμένο άνθρωπο. Ηδη οι επιστήμονες έχουν δρομολογήσει περαιτέρω έρευνες προκειμένου να διαπιστώσουν τη διασπορά του συγκεκριμένου στελέχους σε υγιείς ανθρώπους.

Τέλος, μια δυσάρεστη έκπληξη περίμενε την Αγγλία όπου, για πρώτη φορά μετά πέντε εβδομάδες, η πανδημία εμφανίζεται να διαπιστώσουν τη διασπορά του συγκεκριμένου στελέχους σε υγιείς ανθρώπους. Τέλος, μια δυσάρεστη έκπληξη περίμενε την Αγγλία όπου, για πρώτη φορά μετά πέντε εβδομάδες, η πανδημία εμφανίζεται να επανακάμψει, με τον δείκτη μεταδοτικότητας R να βρισκείται μεταξύ του 0,8 και του 1,1, στοιχείο που, όπως επισημαίνουν οι ειδικοί, μαρτυρά ότι η πανδημία πλέον δεν συρρικνώνεται.

Δύο εβδομάδες συγκρούσεων που άλλαξαν τη Μ. Ανατολή

Σε αχαρτογράφητα νερά το Παλαιστινιακό

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Για δύο εβδομάδες παρακολουθήθηκαν επί δεκαετίες τις περιοδικές αναφλέξεις του Μεσανατολικού, το σκηνικό μοιάζει γνώριμο: Εκατόμβες Παλαιστινίων στη Γάζα από τους ανηλεείς αεροπορικούς βομβαρδισμούς του Ισραήλ, το οποίο πλήττεται από τις ρουκέτες της Χαμάς, αν και πληρώνει πολύ μικρότερο φόρο αίματος. Η Αμερική, το μόνο κράτος με πραγματική δύναμη παρέμβασης στην περιοχή, καλύπτει πλήρως τον σύμμαχό της μέχρις ότου ο πρόεδρος της αποφασίζει να τραβήξει τα λουριά στον Ισραηλινό πρωθυπουργό. Μια δήλωση εκπροσώπου του Τζο Μπάιντεν στάθηκε ικανή να σιγήσουν τα όπλα, από τα χαράματα της Παρασκευής. Οι δύο εμπόλεμοι εμφανίζουν εαυτούς νικητές και η ζωή συνεχίζεται χωρίς τίποτα ουσιαστικό να έχει αλλάξει όταν η σκόνη πέφτει, τα ερείπια μαζεύονται και οι νεκροί αναπαύονται.

Ωστόσο, αυτή η αίσθηση του déjà vu είναι απολύτως παραπλανητική. Σε αντίθεση με τις προηγούμενες κρίσεις του 2008 και του 2014, τούτη τη φορά η σύγκρουση δεν περιορίστηκε στη Γάζα, η οποία, λόγω της ανθρωπιστικής καταστροφής, μονοπόλησε το ενδιαφέρον των τηλεοπτικών συνεργείων, αλλά επεκτάθηκε στην Ανατολική Ιερουσαλήμ, απ' όπου και ξεκίνησαν οι ταραχές, στη Δυτική Οχθη και στο ίδιο το Ισραήλ. Πέραν του ότι ξανάφερε το Παλαιστινιακό στην κορυφή της διεθνούς ατζέντας, η αναμέτρηση είχε καινούργια χαρακτηριστικά, με μακροπρόθεσμες συνέπειες.

Το θεμελιακό καινούργιο στοιχείο ήταν η αποκατάσταση της κλονισμένης παλαιστινιακής ενότητας ύστερα από δεκαετίες εμφύλιων συγκρούσεων και κατακερματισμών. Για πρώτη φορά από την πρώτη Ιντιφάντα (Εξέγερση) του 1987, όχι μόνο οι ένοπλες οργανώσεις, αλλά και οι πολίτες όλων των ηλικιών και ιδεολογιών κινητοποιήθηκαν μαζικά σε όλη την έκταση της ιστορικής Παλαιστίνης, από τον Ιορδάνη μέχρι

τη Μεσόγειο. Κορυφαία στιγμή ήταν η γενική απεργία της περασμένης Τετάρτης, που αποφασίστηκε στη Γάζα, στην καρδιά του ισραηλινού κράτους, δίπλα από το Τελ Αβίβ, στη συνεδρίαση της Ανώτατης Επιτροπής των Αραβοϊσραηλινών, όπου συμμετείχαν από κοινού κοσμικοί, ισλαμιστές και κομμουνιστές. Τη μέρα της γενικής απεργίας, τα μαγαζιά νέκρωσαν στις αραβικές πόλεις του Ισραήλ, όπως και στη Δυτική Οχθη, ενώ ακόμη και σε πολλά σουπερ μάρκετ της εβραϊκής, Δυτικής Ιερουσαλήμ είχαν μείνει μόνο οι ιδιοκτήτες τους, καθώς απεργούσαν οι Παλαιστίνιοι υπάλληλοι. Σε πολλές πόλεις Αραβοϊσραηλινού κατέβαιναν σε μαχητικές διαδηλώσεις με τη σημαία της Παλαιστίνης για να

Ο Νετανιάχου νεκραναστήθηκε πολιτικά, με τμήμα την εμφυλιοπολεμική ατμόσφαιρα στη χώρα του και την αποκατάσταση της παλαιστινιακής ενότητας.

ακούσουν ομοεθνείς τους να κατακεραυνώνουν το ισραηλινό κράτος και να τραγουδήσουν άσματα των προγόνων τους.

Παραμένει αμφίβολο αν αυτή η εμπειρία δεν θα αποδειχθεί εφήμερη, αλλά θα οδηγήσει σε μια συνολική ανασύσταση του παλαιστινιακού κινήματος, με μια νέα, ενιαία και αποτελεσματική ηγεσία. Σε κάθε περίπτωση, πολλοί συμμερίζονται την εκτίμηση του Παλαιστίνιου συγγραφέα Γιουσουφ Μουναγέρ στους New York Times: ότι η απροσδόκητη ενότητα δράσης Γάζας, Δυτικής Οχθης, Αραβοϊσραηλινών, ακόμη και της παλαιστινιακής διασποράς, προοιωνίζει μια ριζική στροφή στρατι-

Παιδιά στην Πόλη της Γάζας κάθονται σε πύραυλο που έριξαν τα ισραηλινά μαχητικά αλλά δεν εξεργάγη.

Ο αραβικός κόσμος

Χωρίς να πάρουν δραματικές διαστάσεις, οι αντιδράσεις στους ισραηλινούς βομβαρδισμούς έγιναν αυτή τη φορά αισθητές στους αραβικούς δρόμους, σε αντίθεση με την απάθεια του 2014. Οι πρόσφατες συμφωνίες για την ομαλοποίηση των σχέσεων ανάμεσα σε μοναρχίες του Κόλπου και το Ισραήλ (Συμφωνίες του Αβραάμ) αμφισβητήθηκαν έντονα, ενισχύοντας την πίεση για έμπρακτη αλληλεγγύη στους Παλαιστίνιους. Στο Μπαχρέιν, εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων υπέγραψαν κοινή έκκληση στην κυβέρνηση να απελάσει τον Ισραηλινό πρεσβευτή. Στο Κουβέιτ οι Αρχές υποχρεώθηκαν να επιτρέψουν δύο πορείες διαμαρτυρίας, κατά παράβαση της πολύ αυστηρής νομοθεσίας. Το ίδιο συνέβη στο Κατάρ, το οποίο να μην διατηρεί καλές σχέσεις με τη Μουσουλμανική Αδελφότητα, αλλά απαγορεύει αυστηρά τις διαδηλώσεις στο εσωτερικό του. Μεγαλύτερη έκταση και δυναμισμό πήραν οι διαδηλώσεις στην Ιορδανία, όπου η πλειονότητα του πληθυσμού είναι Παλαιστίνιοι. Ειδικές δυνάμεις της αστυνομίας δυσκολεύτηκαν να αποκαταστήσουν την τάξη γύρω από την ισραηλινή πρεσβεία στο Αμάν, όπου εξοργισμένοι διαδηλωτές φώναζαν «Εκδικήσου. Εκδικήσου. Χαμάς, βομβάρδισε το Τελ Αβίβ» και «Καμιά εβραϊκή πρεσβεία σε αραβική γη».

Οι ρουκέτες της Χαμάς τον βοήθησαν να συσπειρώσει το έθνος γύρω από τη σημαία και να εξοστρακίσει το περιθώριο τις δικαστικές του περιπέτειες. Ο βασικός υποψήφιος να τον διαδεχθεί στο στρατόπεδο της ισραηλινής Δεξιάς, ο Ναφθάλι Μπένετ, αναγκάστηκε να διακόψει τις συνομιλίες για σχηματισμό κυβέρνησης με τον κεντρικό Γκιφρ Λαπίντ, αφού είχε εισπράξει γενική κατακραυγή από την εκλογική του βάση. Μετά την ανακωχή, όμως, ο Ισραηλινός πρωθυπουργός δέχτηκε σφοδρές επικρίσεις από την ισχυρή ακροδεξιά, που τον κατηγορούσε για ντροπιαστική συνθηκολόγηση στη Χαμάς.

Οι ρουκέτες της Χαμάς τον βοήθησαν να συσπειρώσει το έθνος γύρω από τη σημαία και να εξοστρακίσει το περιθώριο τις δικαστικές του περιπέτειες. Ο βασικός υποψήφιος να τον διαδεχθεί στο στρατόπεδο της ισραηλινής Δεξιάς, ο Ναφθάλι Μπένετ, αναγκάστηκε να διακόψει τις συνομιλίες για σχηματισμό κυβέρνησης με τον κεντρικό Γκιφρ Λαπίντ, αφού είχε εισπράξει γενική κατακραυγή από την εκλογική του βάση. Μετά την ανακωχή, όμως, ο Ισραηλινός πρωθυπουργός δέχτηκε σφοδρές επικρίσεις από την ισχυρή ακροδεξιά, που τον κατηγορούσε για ντροπιαστική συνθηκολόγηση στη Χαμάς.

Οι ρουκέτες της Χαμάς τον βοήθησαν να συσπειρώσει το έθνος γύρω από τη σημαία και να εξοστρακίσει το περιθώριο τις δικαστικές του περιπέτειες. Ο βασικός υποψήφιος να τον διαδεχθεί στο στρατόπεδο της ισραηλινής Δεξιάς, ο Ναφθάλι Μπένετ, αναγκάστηκε να διακόψει τις συνομιλίες για σχηματισμό κυβέρνησης με τον κεντρικό Γκιφρ Λαπίντ, αφού είχε εισπράξει γενική κατακραυγή από την εκλογική του βάση. Μετά την ανακωχή, όμως, ο Ισραηλινός πρωθυπουργός δέχτηκε σφοδρές επικρίσεις από την ισχυρή ακροδεξιά, που τον κατηγορούσε για ντροπιαστική συνθηκολόγηση στη Χαμάς.

Στο στρατιωτικό πεδίο, ο Νετανιάχου δικαίως επικαίρει για την καταστροφή του «Μετρό», του δαιδαλώδους δικτύου υπόγειων τούνελ της Χαμάς στη Γάζα – στην πραγματικότητα, μια ολόκληρη υπόγεια πόλη, που προσέφερε ανεφοδιασμό και καταφύγιο στην ισλαμική οργάνωση. Ωστόσο, πρόκειται για τακτική επιτυχία – το «Μετρό» θα έχει ξαναφτιαχτεί μέσα σε λίγα χρόνια – ενώ οι απώλειες ήταν στρατηγικού χαρακτήρα. Οι ρουκέτες που έπληξαν όχι μόνο το νότιο Ισραήλ, αλλά και το Τελ Αβίβ, ακόμη και την Ιερουσαλήμ, αναγκάζοντας τους βουλευτές να διακόψουν τη συνεδρίαση της Κνεσέτ για να τρέξουν στα καταφύγια, κλόνισαν την αυταπάτη ότι το Ισραήλ είχε ξεμπερδέψει με το Παλαιστινιακό, επιβεβαιώνοντας ότι δεν μπορεί να υπάρξει ασφάλεια χωρίς κάποια πολιτική λύση. Η Χαμάς βγήκε πολιτικά ενδυναμωμένη και οι ενθουσιώδεις πανηγυρισμοί χιλιάδων Παλαιστίνιων σε όλα τα κατεχόμενα ύστερα από την ανακωχή, ασφαλώς λένε πολλά. Παράλληλα, η εμφυλιοπολεμική ατμόσφαιρα με τις εκτεταμένες καταστροφές και αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ της εβραϊκής και της αραβικής κοινότητας, πρωτοφανείς για το Ισραήλ, τουλάχιστον μετά τον πόλεμο των Εξι Ημερών (1967), θα αφήσουν ανοικτές πληγές που δύσκολα θα κλείσουν.

Τα εύθραυστα προσωπικά κέρδη του Νετανιάχου συνοδεύονται από σοβαρές ζημιές στη διεθνή εικόνα της χώρας του. Για πρώτη φο-

ρά από την κρίση του Σουέζ (1956), ακούστηκαν τόσο ισχυρές φωνές εναντίον της ισραηλινής κυβέρνησης στις ΗΠΑ, οι οποίες, μάλιστα, είχαν ιδιαίτερη απήχηση στο κατεχόμενη φιλοισραηλινό Δημοκρατικό Κόμμα. Ένας από τους λόγους που ώθησαν τον πρόεδρο Μπάιντεν να πιέσει, καθυστερημένα και απρόθυμα, τον Νετανιάχου για ανακωχή ήταν η εσωτερική πίεση, η οποία δεν περιοριζόταν στους συνήθεις υπόπλους της αριστερής πτέρυγας, όπως ο Μπέρνι Σάντερς. Είναι ενδεικτικό ότι 28 Δημοκρατικοί γερουσιαστές, δηλαδή περισσότερο από τους μισούς, δημοσίευσαν δημόσια επιστολή που ζήτησε άμεση ανακωχή, δύο ημέρες προτού το κάνει ο Μπάιντεν.

Όσο για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για μία ακόμη φορά έλαμψε διά της απουσίας της. Αν και καταβάλλει το μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς οικονομικής βοήθειας προς τους Παλαιστίνιους, δεν κατάφερε να βγάλει ούτε καν μία ανακοίνωση των «27», καθώς ισχυρή ομάδα κρατών, που υποστηρίζουν αναφανδόν το Ισραήλ υπό το κράτος της ισλαμοφοβίας την οποία θρέφει το μεταναστευτικό πρόβλημα, ύψωνε τη σημαία του εβραϊκού κράτους στην καγκελαρία (Αυστρία) ή έθετε βέτο στο κοινό ανακοινωθέν (Ουγγαρία). Κατ' αυτόν τον τρόπο η Ευρώπη επιβεβαίωσε σε άλλη μια μεγάλη διεθνή κρίση την πολιτική ανυπαρξία της, αφήνοντας στη Γαλλία και τη (εκτός Ε.Ε.) Βρετανία το όποιο μερίδιο στις διεθνείς προσπάθειες για ειρήνευση.

Η παρέμβαση του Τζο Μπάιντεν και η επόμενη μέρα

της LARA JAKES
THE NEW YORK TIMES

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. Μετά την κατάπαυση του πυρός ανάμεσα στο Ισραήλ και στις ένοπλες παλαιστινιακές οργανώσεις, η κυβέρνηση Μπάιντεν στρέφεται τώρα στην ανοικοδόμηση της πολιορκημένης Λωρίδας της Γάζας. Το δέλεαρ της οικονομικής βοήθειας συνοδεύεται από την πίεση στη Χαμάς ώστε να μην επανέλθει σε επιθέσεις κατά του Ισραήλ. Ο πρόεδρος Μπάιντεν άσκησε πίεση στον πρωθυπουργό Νετανιάχου για την αποδοχή της ανακωχής, αλλά όταν αυτή έγινε δυνατή, περίπου 72.000 Παλαιστίνιοι είχαν ήδη εκδιωχθεί από τις εστίες τους λόγω των βομβαρδισμών, οι οποίοι μετέτρεψαν σε σωρούς ερειπίων πολυώροφα κτίρια της Γάζας.

Σε μια σημαντική τοποθέτησή του από τον Λευκό Οίκο, ο πρόεδρος Μπάιντεν δήλωσε: «Πιστεύω ότι Ισραηλινό και Παλαιστινίοι δικαιούνται εξίσου να ζουν με ειρήνη και ασφάλεια και να απολαμβάνουν, στον ίδιο βαθμό, την ελευθερία, την ευμερμία και τη δημοκρατία».

Ανώτερος αξιωματούχος της κυβέρνησης Μπάιντεν μας αποκάλυψε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες σχεδιάζουν να βρεθούν στην πρώτη γραμμή της διεθνούς προσπάθειας για συγκέντρωση δισεκατομμυρίων δολαρίων με στόχο την αποκατάσταση των υπηρεσιών υγείας και

παιδείας, όπως και την πρόωθηση άλλων έργων ανοικοδόμησης στη Λωρίδα της Γάζας.

Ο Τζο Μπάιντεν αναμένεται να προωθήσει και άλλες πρωτοβουλίες. Αμερικανοί διπλωμάτες, οι οποίοι είχαν εγκαταλείψει τις προσπάθειες για μια συνολική συμφωνία ειρήνευσης μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνιων θα επανέλθουν στο ζήτημα των ισραηλινών εποικισμών στα κατεχόμενα της Δυτικής Οχθης, σύμφωνα με τον ίδιο αξιωματούχο, ο οποίος μας μίλησε με την προϋπόθεση της ανωνυμίας. Η κυβέρνηση Μπάιντεν θα εστι-

Οι ΗΠΑ προσφέρονται να ανοικοδομήσουν τη Γάζα αν η Χαμάς σταματήσει τις επιθέσεις κατά του Ισραήλ.

άσει, επίσης, στην οικοδόμηση νέων συμμαχιών ανάμεσα σε αραβικά κράτη και το Ισραήλ, οι οποίες είχαν ξεκινήσει επί προεδρίας Τραμπ. Παράλληλα, θα επιδιώξει να ενισχυθούν οι σχέσεις και ο συντονισμός ανάμεσα στις αντίπαλες πολιτικές παρατάξεις των Παλαιστίνιων που κυβερνούν τη Γάζα και τη Δυτική Οχθη.

Η ανοικοδόμηση της Γάζας αντιμετωπίζεται ως αναγκαία διάσταση της αμερικανικής διπλωματίας και

«Πιστεύω ότι Ισραηλινό και Παλαιστινίοι δικαιούνται εξίσου να ζουν με ειρήνη και ασφάλεια και να απολαμβάνουν, στον ίδιο βαθμό, την ελευθερία, την ευμερμία και τη δημοκρατία», δήλωσε ο Αμερικανός πρόεδρος.

όχι μόνο ως ηθική υποχρέωση έναντι των κατοίκων της. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι και διπλωμάτες αντιμετωπίζουν την οικονομική βοήθεια ως μοχλό πίεσης στη Χαμάς, η οποία ελέγχει μεν τη Γάζα, αλλά έχει φθαρεί πολιτικά καθώς πολλοί πολίτες καυτηριάζουν τον αυταρχισμό της και την κακοδιοίκηση στη Λωρίδα. «Σε τελική ανάλυση, οφείλουμε να θέσουμε τη Χαμάς ενόπιο του διλήμματος αν προτιμά να εκτοξεύει ρουκέτες ή να

εξασφαλίσει την ευμερμία των κατοίκων της Γάζας», υποστηρίζει ο βετεράνος διπλωμάτης Ντένις Ρος, ο οποίος μεσολάβησε, εκ μέρους των ΗΠΑ, μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστίνιων επί τεσσάρων διαδοχικών Αμερικανών προέδρων.

Τον περασμένο μήνα, προτού ξεσπάσει η τελευταία κρίση, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ απελευθέρωσε 150 εκατ. δολάρια για την UNRWA, την υπηρεσία του ΟΗΕ που φροντίζει τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες,

αποκαθιστώντας τη χρηματοδότηση που είχε διακοπεί από την κυβέρνηση Τραμπ. Η ανοικοδόμηση της Γάζας θα κοστίσει δισεκατομμύρια δολάρια. Είναι πολύ πιθανό ότι η Χαμάς θα καλωσορίσει την αμερικανική βοήθεια, αφού θα της επιτρέψει να ενισχύσει την πολιτική της επιρροή. Ωστόσο οι ΗΠΑ, όπως και άλλοι κορνηγοί οικονομικής βοήθειας, θα ζητήσουν εγγυήσεις ότι τα κονδύλια που θα διαθέσουν δεν θα πάνε χαμένα στον επόμενο γύρο εχθροπραξιών και καταστροφών, όπως συνέβη με τον ολέθριο πόλεμο του 2014, όταν το ένα τέταρτο των Παλαιστίνιων έμειναν χωρίς στέγη.

Η αποτυχία του 2014

Ένας από τους λόγους που απέτυχαν η ανακωχή και η ανοικοδόμηση του 2014 ήταν η αδιάλλακτη εχθρότητα απέναντι στη Χαμάς – όχι μόνο από το Ισραήλ, αλλά και από την Αίγυπτο, η κυβέρνηση της οποίας απεχθάνεται τους δεσμούς της παλαιστινιακής οργάνωσης με τους Αδελφούς Μουσουλμάνους. Ο αποκλεισμός της Λωρίδας της Γάζας από Ισραηλινούς και Αιγυπτίους περιορίσε στο ελάχιστο την παροχή τροφίμων, υγειονομικού υλικού και άλλων μορφών ανθρωπιστικής βοήθειας, ενισχύοντας την αντιπαλότητα ανάμεσα στη Χαμάς και την Παλαιστινιακή Αρχή, που κυβερνά τη Δυτική Οχθη. Μάλιστα, η Αίγυπτος πίεζε την Πα-

λαιστινιακή Αρχή του προέδρου Μαχμούτ Αμπάς να εξαπολύσει επιχειρήσεις στη Γάζα για να εκπορθήσει τη Χαμάς. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν η αποτυχία της προσπάθειας ανοικοδόμησης, με τους ξεσηκωμένους κατοίκους της να βρίσκουν προσωρινά καταφύγια, με την ανεργία να εκτοξεύεται στα ουράνια και με τεράστια προβλήματα στην ηλεκτροδότηση, στην παροχή πόσιμου νερού και στην αποχέτευση.

Η νέα προσέγγιση για παροχή οικονομικής βοήθειας στη Γάζα με όρο την παραιτήση από την εκτόξευση ρουκετών κατά του Ισραήλ θα μπορούσε να αλλάξει τη πράγματι. Σύμφωνα με τον Ντένις Ρος, μια τέτοια συμφωνία δεν σημαίνει πλήρη αφοπλισμό της Χαμάς. Επιπλέον, ο Αμερικανός διπλωμάτης πιστεύει ότι η προσφορά μεγάλης οικονομικής βοήθειας για την ανοικοδόμηση, με τους όρους που θα τη συνοδεύουν, πρέπει να γίνει δημοσίως ώστε οι διεθνείς κορνηγοί της βοήθειας να αισθανθούν βέβαιοι ότι θα υπάρξουν κυρώσεις αν η Χαμάς παραβιάσει τα συμφωνηθέντα και επανέλθει σε ένοπλες επιθέσεις κατά του Ισραήλ. Εκτιμά, πάντως, ότι σε πρώτο χρόνο μάλλον δεν θα υπάρξει πρόβλημα από την ισλαμική οργάνωση. «Τα προβλήματα είναι τόσο βαθιά, που δεν θα έχουν άλλη επιλογή από το να συνεργαστούν», πιστεύει ο έμπειρος διπλωμάτης.

Η επιστροφή στους τίτλους μετά από διάστημα 13 χρόνων έφερε ξέφρενα πανηγύρια σε όλο το οικοδόμημα της Ανόρθωσης.

Μια «Κυρία» έρχεται απ' το χθες

Η Ανόρθωση μπαίνει σε μια νέα εποχή, μετά την κατάκτηση του 11ου κυπέλλου Κύπρου

Του ΧΑΡΗ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

Η 15η Μαΐου 2021 γράφτηκε ήδη με «χρυσά γράμματα» στην ιστορία της Ανόρθωσης. Η επικράτηση στον τελικό του Κυπέλλου επί του Ολυμπιακού με σκορ 2-1 και η επιστροφή στους τίτλους μετά από διάστημα 13 χρόνων έφεραν ξέφρενα πανηγύρια σε όλο το οικοδόμημα. Μπορεί αυτή να επιτεύχθηκε με μπλόκο κόπο και ιδρώτα στην ημίωρη παράταση, όμως ήταν απόλυτα δίκαιη. Σ' ένα εντυπωσιακό τελικό από άποψης ρυθμού, ταχύτητας και χαμένων ευκαιριών εκατέρωθεν, η Ανόρθωση είχε το καθαρό μυαλό και τη θέληση να κερδίσει στις λεπτομέρειες και να αποκλίσει στον ουρανό της Λευκωσίας το 11ο της Κύπελλο.

Ο δρόμος για το τρόπαιο

Για να φθάσει μέχρι το τρόπαιο η Ανόρθωση, πέτυχε μόνο νίκες στον θεσμό, έξι τον αριθμό. Στην φάση των 16 απέκλεισε την ομάδα της Πάφου με σκορ 1-0 σε μονό παιχνίδι, στα προημιτελικά την Καρμιώτισσα (1-2 εκτός, 5-1 εντός), στα ημιτελικά τον ΑΠΟΕΛ (1-0 εκτός, 3-1 εκτός) και στον τελικό τον Ολυμπιακό με 2-1. Τα 14 γκολ της Ανόρθωσης σημείωσαν συνολικά εννέα ποδοσφαιριστές. Από δύο γκολ πέτυχαν οι Κορρέα, Χουσιμπάουερ, Καλτσάς και Χριστοφί και από ένα οι Μίχα, Μανιάς, Αρτυματάς, Ελουττού και ο νεαρός Δανιήλ Παρούτης. Αυτογκόλ σημείωσε και ο Στυλιανός της Καρμιώτισσας, στο παιχνίδι που έλαβε χώρα στο «Στέλιος Κυριακίδης».

Τα δύο γκολ των Κωστάκη Αρτυματά και Ελουττού στον τελικό έγειραν την πλάστιγγα υπέρ της ομάδας του Τιμούρ Κετσπάγια, ο οποίος κατέκτησε τον πέμπτο του τίτλο στο νησί μας με την Ανόρθωση, τόσο σαν ποδοσφαιριστής, όσο και σαν προπονητής. Μάλιστα, η επιστροφή του στην τεχνική ηγεσία του καλοκαιριού του 2019 συνδυάστηκε και με την επιστροφή στα τρόπαια και στις υψηλές διακρίσεις. Την υπόσχεσή του πως θα έβγαζε κάποιο τίτλο στα δύο

Ο Τιμούρ Κετσπάγια έκανε πράξη την υπόσχεσή του πως θα έβγαζε κάποιο τίτλο μέσα σε δύο χρόνια.

Η Ανόρθωση θα έχει δύο ευκαιρίες να μπει σε ευρωπαϊκό όμιλο. Της αρκεί, απλά, μια πρόκριση επί οποιουδήποτε αντιπάλου.

χρόνια παραμονής του στο «Αντώνης Παπαδόπουλος» την έκανε πράξη στον απόλυτο βαθμό. Από το 2008, κανείς άλλος προπονητής δεν το είχε καταφέρει, μέχρι και την μέρα του τελικού και ο Γεωργιανός τεχνικός δικαιούται να υποστηρίξει πως είναι ο άνθρωπος των τίτλων στην σύγχρονη ιστορία της ομάδας.

Επόμενη μέρα

Ο Κετσπάγια με τους συνεργάτες του άρχισαν ήδη να σχεδιάζουν την επόμενη μέρα, αφού η παραμονή τους στην τεχνική ηγεσία για τα επόμενα δύο χρόνια τουλάχιστον, μοιάζει ως δεδομένη, παρότι υπογραφή σε συμβόλαιο δεν έχει μπει ακόμα. Η απαίτηση του Γεωργιανού τεχνικού είναι η δημιουργία μιας ομάδας πρωταγωνίστριας, η οποία θα είναι σε

Αενάως αναγεννιάται

Ο πρώτος τίτλος μετά από 13 χρόνια έφερε ένα έντονο ξέσπασμα χαράς από τους απανταχού Ανορθωσιώτες σε παγκύπρια βάση. Η ομάδα μόλις ήδη σε μια νέα εποχή, έχοντας αφήσει πίσω της οριστικά τις αποτυχίες του πρόσφατου παρελθόντος. Από το 1911, μέχρι και σήμερα, πέρασε πολλές δυσκολίες, αλλά πάντοτε βρίσκει τον τρόπο να επανέρχεται και να μεγαλοφυέει στην προσφυγιά. Η «Μεγάλη Κυρία» της Αμμοχώστου έρχεται από το... χθες, αναγεννημένη ξανά μέσα από τις στάχτες της...

θέση να διεκδικήσει και τους δύο εγχώριους τίτλους, αλλά και την είσοδό της σε ευρωπαϊκούς ομίλους. Υπάρχουν ήδη μεταγραφικοί στόχοι από την εγχώρια και όχι μόνο αγορά, ενώ θα αποχωρήσουν και αρκετοί από το υπάρχον ρόστερ. Πολύ σύντομα, ο Κετσπάγια θα αρχίσει να υλοποιεί το πλάνο στον απόλυτο βαθμό, αφού ο στόχος είναι η Ανόρθωση να παραμείνει στο προσκήνιο και να πάρει τίτλους και τα επόμενα χρόνια.

Η ευκαιρία της Ευρώπης

Τα οφέλη από την κατάκτηση του Κυπέλλου είναι πολλαπλά σε διάφορους τομείς και θα αρχίσουν να φαίνονται ξεκάθαρα το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα. Αυτό αφορά και την συμμετοχή της ομάδας στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Το οδοιπορικό θα ξεκινήσει στις 5 Αυγούστου από τον τρίτο προκριματικό του Γκουρπ Λιγκ, αφού η Ανόρθωση πήρε ένα «δωρό» μεγαλύτερο από την ΟΥΕΦΑ με τις αλλαγές που έγιναν. Οι πιθανοί της αντίπαλοι μοιάζουν «βουβόν», αφού μέσα σε αυτούς βρίσκονται η τουρκική Γαλατά Σαράι, η σκωτσέζικη Σέλτικ, αλλά και η ολλανδική PSV Αϊνχτόφεν. Τα θετικά, όμως, για

την Ανόρθωση είναι δύο. Θα έχει δύο ευκαιρίες να μπει σε ευρωπαϊκό όμιλο μετά το 2008, είτε στο Γιουρόπα, είτε στο Κόνφερενς Λιγκ. Της αρκεί, απλά, μια πρόκριση επί οποιουδήποτε αντιπάλου για να γίνει αυτό εφικτό. Το άλλο θετικό είναι πως η τιμωρία κεκλεισμένων των θυρών που της επιβλήθηκε για τα επεισόδια με την Ντίλα Γκόρι πριν από οκτώ χρόνια λήγει την 1η Αυγούστου. Με το πρώτο παιχνίδι να διεξάγεται λίγες μέρες αργότερα, είναι σαφές πως θα υπάρχει κόσμος στο «Αντώνης Παπαδόπουλος».

Η εγγύηση του μεγαλοεπιτόχου

Το πρώτο τρόπαιο επί θητείας Χρίστου Πουλλαϊδή ήρθε την κατάλληλη στιγμή. Ο εκ Βατυλίδης επιχειρηματίας χάρηκε πάρα πολύ με την κατάκτηση του Κυπέλλου, κάνοντας σαν μικρό παιδί στους πανηγυρισμούς σε Λευκωσία και Λάρνακα. Από το 2013, μέχρι και σήμερα, επέδωσε πάρα πολλά, χωρίς αντάλλαγμα. Αυτό που θεωρείται δεδομένο είναι πως θα συνεχίσει να είναι ο εγγυητής της οικονομικής σταθερότητας και αξιοπιστίας της ποδοσφαιρικής ομάδας και το επόμενο χρονικό διάστημα.

Ο ορισμός του αρχηγού

Μπορεί να μην αναδείχθηκε μέσα από την ακαδημία της Ανόρθωσης, όμως ο Κωστάκης Αρτυματάς, μέρα με τη μέρα, «δένεται» όλο και πιο πολύ με τον σύλλογο. Το πάθος, η ενέργεια, τα ανεξάντλητα τρεξίματά του και τα ηγετικά του προσόντα τον κάνουν υπερπολύτιμο για τα πλάνα του Κετσπάγια στο άμεσο μέλλον. Με το συμβόλαιο του να λήγει τον Μάιο του 2022, είναι δεδομένο πως θα του προταθεί ανανέωση με καλύτερους οικονομικούς όρους. Δύο γκολ, άλλωστε, έχει σκοράρει στη θητεία του στην Ανόρθωση. Το ένα κόντρα στην ΑΕΚ Ψηφίστηκη ως το καλύτερο του φετινού πρωταθλήματος, ενώ το άλλο επιτεύχθηκε σε τελικό Κυπέλλου. Τι άλλο να ζητήσει από την καριέρα του ο Παραλιμνίτης αμυντικός μέσος;

ΑΠΟΦΕΙΣ

Τα εμβόλια, τα ενοίκια και οι πωλήσεις παικτών

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Η ιδιαιτερότητα που διαθέτουμε ως λαός ή ως κοινή γνώμη να δημιουργούμε ένα παράλληλο σύμπαν σε σχέση με την συμβατική πραγματικότητα που επικρατεί στον πλανήτη είναι ανεπανάληπτη. Και χωροταξικά συνήθως, το φανταστικό σύμπαν που δημιουργείται από μεγάλη μερίδα του λαού, έχει ως πυρήνα το μικρό νησί που λέγεται Κύπρος που πάντοτε βρίσκεται στο κέντρο του. Το κέντρο δηλαδή μιας φανταστικής γης, εις το οποίο κέντρο οι κάτοικοι του αποτελούν στόχο των μεγάλων, σκοτεινών και αόρατων δυνάμεων. Επί τούτου δεν μπορεί θ' ακούσατε ότι «μας ψεκάζουν» και ότι «θέλουν να μας αλλοιώσουν το dna», «θέλουν να μας εμβολιάσουν για να μας τοιπάρουν» και πάει λέγοντας.

Πέραν των κοσμοθεωριών που επικρατούν στο μυαλό πολλών ακόμη και οι συναλλαγές, ο ορισμός προσφοράς και ζήτησης στο πλαίσιο των κανόνων της οικονομίας, προκύπτουν μέσα από το τι σκέφτεται ο καθένας και όχι των δυνατοτήτων της αγοράς. Επ' αυτού αν ακούσετε μονάρι διαμέρισμα στον Κάψαλο της Λεμεσού να νοικιάζεται ακριβότερα απ' ότι ένα δωάρι στην ρομαντική Μονμάρτη του Παρισιού, μην εκπλαγείτε, είναι ακριβώς αποτέλεσμα της «ικανότητας-ανικανότητας» μας να πλάσουμε σύμπαντα.

Η ίδια και απαρύμιλλη προσέγγιση επικρατεί και στον ποδοσφαιρικό μας χώρο, όπου διάφοροι «αναλυτές», παράγοντες και οπαδοί, θεωρούν ότι η κοστολόγηση ενός παίκτη στο ποδοσφαιρικό παζάρι περιορίζεται γύρω από το τι έκανε στο ΑΠΟΕΛ-Ομόνοια ή πόσες τριπλές έκανε στην πλατεία του χωριού μικρό παιδί. Ανάλογα δηλαδή με το πώς προσεγγίζει ο καθένας την κλάση ενός παίκτη, τηρουμένων των αναλογιών της Κύπρου, εκτιμά ότι θα μπορούσε να αποτελεί μεταγραφικό στόχο των Σίτυ, Γιουβέντους και Παρί Σεν Ζερμαίν. Επί τούτου μπορεί ν' ακούσατε ότι ο Τάμαρι μπορεί να πάει και 70 εκατομμύρια, ο Ιωάννου 5, ο Λαίφης 15 και ο Λοΐζου όχι κάτω από 10.

Ο κύριος λόγος που ακούμε, δημιουργούμε και ασχολούμαστε με πολλά «κουφά» και ανεξήγητα, είναι ακριβώς η άγνοια που κυριαρχεί σε μεγάλο μέρος του κόσμου. Η έλλειψη δηλαδή γνώσης, της σωστής ενημέρωσης και πληροφόρησης. Άμα στην άγνοια προσθέσει κανείς τον ξερολοισμό και εγωισμό που ο καθένας κουβαλά σε μικρό ή μεγάλο βαθμό θα διαπιστώσει κανείς, πως δημιουργείται το πλασματικό σύμπαν που τόσο πολύ απέχει από την πραγματικότητα. Που καμιά φορά είναι σκληρή, καμία φορά εξηγησιμη γιατί βασίζεται στη λογική. Που στο νησί... δυσκολεύεται να βρει.

Οι Κύπριοι ξανάρχονται!

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΤΗ

Η συγκυρία μιας καλής φουρνιάς κυπρίων ποδοσφαιριστών; Η στενή περιορισμένη οικονομική δυνατότητα πολλών ομάδων, οι μεταγραφικές ξενόφερτες παικτών από το... πάνω ράφι; Αλλαγή φιλοσοφίας ως προς την αντιμετώπιση και αξιολόγηση των κυπρίων ποδοσφαιριστών ή συνδυασμός όλων των πιο πάνω. Ότι και να ισχύει, η ουσία δεν αλλάζει. Η ολοκλήρωση και ο απολογισμός της φετινής αγωνιστικής περιόδου, κατατάσσον σε περιοιτη θέση τον κύριο ποδοσφαιριστή!

Σημείο αναφοράς, τρεις τουλάχιστον κύπριοι ποδοσφαιριστές, ως προς τη τερσάτια συμβολή τους στην κατάκτηση του τίτλου από την Ομόνοια. Σημαντική συνεισφορά, με μεγάλο αριθμό συμμετοχών κυπρίων ποδοσφαιριστών, σε άλλους δύο διεκδικητές του τίτλου, τις δύο ομάδες της Λεμεσού. Δύο κύπριοι επιθετικοί στις πρώτες θέσεις του πίνακα των σκόρερ. Πρωταγωνιστές στην εντυπωσιακή πορεία του Ολυμπιακού, σε πρωτάθλημα και κύπελλο, γηγενείς ποδοσφαιριστές, οι περισσότεροι μάλιστα προερχόμενοι από τις Ακαδημίες του συλλόγου, ενώ ο κορυφαίος, πολυτιμότερος και εκ των σκόρερ του τελικού κυπέλλου ήταν ένας κύπριος διεθνής. Προσθέστε ακόμη και την παρουσία αρκετών νεαρών κυπρίων ποδοσφαιριστών, πολλοί εξ αυτών πρωτοεμφανιζόμενοι, με καθολική την εκτίμηση για το θετικό τους ξεκίνημα. Ακόμη και στη φετινή καταστροφική χρονιά για την ομάδα του ΑΠΟΕΛ, μόνο θετικό στοιχείο ήταν η προώθηση κάποιων νεαρών κυπρίων, οι οποίοι αν μη τι άλλο κέρδισαν εμπιστοσύνη και κυρίως πίστωση χρόνου για τη συνέχεια.

Είμαστε ακόμη στην αρχή της καλοκαιρινής μεταγραφικής περιόδου, ωστόσο, έχει ήδη διαφανεί πως αρκετά ονόματα κυπρίων ποδοσφαιριστών θα απασχολήσουν και όχι μόνο τις μικρομεσαίες ομάδες. Στο φετινό καλοκαίρι και σε ό,τι έχει να κάνει με το μεταγραφικό σκηνικό, σαφώς και θα... παίξει έντονα το κυπριακό στοιχείο, ενώ δεν αποκλείεται μετά από αρκετό καιρό, κύπριοι ποδοσφαιριστές να... ξεντεντούν. Πάει καιρός να προκύψει ξανά τέτοιο σκηνικό και κακά τα ψέματα, τα τελευταία χρόνια περισσότερο το ρόλο του κομπάρσου είχαν αρκετοί κύπριοι ποδοσφαιριστές κατά τη διάρκεια μιας μεταγραφικής περιόδου, πολύ περισσότερο στην εξέλιξη μιας αγωνιστικής περιόδου.

Η ξενομανία σαφώς και διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην υποβάθμιση του ρόλου των κυπρίων ποδοσφαιριστών τα τελευταία χρόνια, είχαν όμως και οι ίδιοι ένα σημαντικό μερίδιο ευθύνης. Υπερβολικές οικονομικές απαιτήσεις, λανθασμένη προσέγγιση και νοστορπία σε κάποια θέματα, έκαναν τη ζημιά σε κάποιες περιπτώσεις και στοίχισαν στη γενικότερη αξιολόγηση. Στο χέρι τους, καλύτερα στα πόδια τους, να αποφύγουν λάθη προηγούμενων χρόνων και να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία...

Ολυμπιακός - στοίχημα

Από μόνοι τους και με τα αποτελέσματα τους οι μαυροπράσινοι ανέβασαν πολύ ψηλά τον πήχη και καλούνται τώρα να κερδίσουν το στοίχημα της επόμενης χρονιάς. Αποστολή ακόμη πιο δύσκολη. Ο Ολυμπιακός θα πρέπει να διατηρήσει στα ψηλά, με τον ανταγωνισμό του χρόνου να αναμένεται εντονότερος και αφού μπορεί να ανταποκριθεί στις... προκλήσεις που έχουν ήδη παρουσιαστεί και έχουν να κάνουν με σημαντικές αποφάσεις που θα πρέπει να παρθούν, για τη συγκρότηση της ομάδας.

Είναι... όρος

ΠΑΕΕΚ και Άρης θα αγωνίζονται τη νέα χρονιά στη μεγάλη κατηγορία. Ο

ιστορικός Άρης ήταν απών από την κατηγορία για τρία χρόνια ενώ η προφυγική ΠΑΕΕΚ ανεβαίνει για πρώτη φορά στην ιστορία της. Τα πανηγύρια τελειώνουν και υπάρχει επάνοδος στην πραγματικότητα. Που λέει ότι... άβυσσος είναι η διαφορά μεταξύ Α' και Β' κατηγορίας. Κουράγιο και υπομονή κύριοι. Αυτό που έχετε μπροστά σας είναι...όρος.

Καλά ξεμπερδέματα

Μεγάλο είναι το ενδιαφέρον στο πρωτάθλημα Γ' Κατηγορίας. Δύο αγωνιστικές πριν το τέλος τρεις ομάδες διεκδικούν την άνοδο. Ομόνοια 29ης Μαΐου, Ολυμπιάδα Λυμπίων και Κινύρας Πέγειας. Υπάρχει ενδιαφέρον και στο κάτω διάζωμα. Πέφτουν

έξι στην Επίλεκτη κατηγορία. Κανείς όμως δεν είναι ακόμη σίγουρος αν αυτό θα ισχύσει αφού έχει διακοπεί η Επίλεκτη Κατηγορία με την τύχη του πρωταθλήματος αυτού να παραμένει για την ώρα άγνωστη. Περίπου καταλάβατε τι γίνεται. Καλά ξεμπερδέματα για την ΚΟΠ που θα πρέπει να πάρει τις αποφάσεις.

Πρωτάθλημα 2021-22

Πάλι καλά που ο πρόεδρος της ΚΟΠ προέβλεπε σθεναρή αντίσταση και εκτός συγκλονιστικού απροόπτου «έσβασε» τις όποιες ελπίδες, όπως προγραμματίζαν να κινήσουν διαδικασίες για νέες αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής του πρωταθλήματος. Οριστικά λοιπόν, πάμε σε πρωτάθλημα

δώδεκα ομάδων για την περίοδο 2021-2022, αν και το σενάριο για επιστροφή στις δεκατέσσερις παραμένει με ορίζοντα την περίοδο 2022-2023. Αρκεί να υπάρξουν τα σωστά επιχειρήματα για κάτι τέτοιο και κυρίως ο σωστός τρόπος και οι διαδικασίες. Και αναλόγως, σε μια τέτοια περίπτωση, να κριθούν προθέσεις και αποφάσεις...

Σταθεροί ... πελάτες

Υπάρχουν ονόματα που πέρασαν από Κύπρο και κάθε φορά που υπάρχει μεταγραφική περίοδος δεν γίνεται να μην «παίζουν». Π.χ. Αντον Μάγκλιτσα. Παλιότερα ήταν ο Ορλάντο Σα. Όσον αφορά προπονητές είναι σταθερά ο Ντράγκαν Μιλόγεβιτς.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του GEORGE HAV/ REUTERS BREAKINGVIEWS

Ισχυρή οικονομία, το μεγαλύτερο όπλο του Ισραήλ

Ενώσω οι εκθροπραξίες κλιμακώνονται στη Μέση Ανατολή, το Ισραήλ διαθέτει δύο συστήματα αμύνης. Το ένα είναι αυτό που λέει η ίδια λέξη. Ο ισραηλινός στρατός ισχυρίζεται ότι το αντιπυραυλικό σύστημά του έχει καταρρίψει σχεδόν το σύνολο των πυραύλων που εκτόξευσε η Χαμάς την τελευταία εβδομάδα. Το άλλο αμυντικό σύστημα αφορά τη σχετική ισχύ της ίδιας οικονομίας. Ενδεχομένως το τελευταίο να μην είναι τόσο εξόφθαλμο.

Κατά την εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων Consultant Capital Economics, το δημόσιο χρέος του Ισραήλ θα φθάσει στο 75% του ΑΕΠ έως την εκπομπή του 2021 εν συγκρίσει με το 60% το

Το δημόσιο χρέος φθάνει στο 75% του ΑΕΠ, ενώ επί 20 χρόνια η χώρα εμφανίζει πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

2019. Συν τοις άλλοις, η πολιτική κατάσταση είναι ρευστή. Επί του παρόντος τη χώρα κυβερνά ο πρωθυπουργός Νετανιάχου, ο οποίος έχει προκηρύξει μέσα στα τελευταία δύο χρόνια τέσσερις φορές εκλογές, ενώ επικείται και πέμπτη αναμέτρηση.

Εντούτοις, η οικονομία τελεί σε σχετικά καλή κατάσταση. Σχεδόν επί είκοσι χρόνια η χώρα εμφανίζει πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, βοηθημένη από τις εξαγωγές της ειδικά σε πεδία, όπως η ταχέως αναπτυσσόμενη πληροφορική, τα υψηλά τεχνολογίας εξαρτήματα, τα φάρμακα και τα συναφή είδη. Η σχετική αντοχή των εν λόγω κλάδων σημαίνει ότι το 2020 το ΑΕΠ του Ισραήλ

συρρικνώθηκε μόλις κατά 2,6% λόγω πανδημίας. Αυτό ήταν σχεδόν το μισό από τον μέσο όρο περιστολής των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ και σημειώθηκε παρά το ότι οι δαπάνες των νοικοκυριών περιορίστηκαν τόσο δραματικά όσο και εκείνων των οικονομικών, των οποίων το ΑΕΠ δέχθηκε σφοδρότερο πλήγμα.

Η επιτυχία του Ισραήλ στο εμβολιαστικό πρόγραμμα, με το οποίο έχει μέχρι σήμερα καλύψει το 60% του πληθυσμού, σημειώνοντας ρεκόρ διεθνώς, αναμένεται να συνδράμει την οικονομία να αναπτυχθεί κατά 5% το τρέχον έτος – τα σχετικά προβλέπει ο διεθνής οίκος αξιολόγησης S&P Global Ratings.

Πάντως, η ισραηλινή οικονομία διαθέτει ανοσία και έναντι δυσάρεστων οικονομικών επιπτώσεων. Το σχεδόν 85% του δημόσιου χρέους είναι εκπνευσμένο σε σέκελ (στο εθνικό νόμισμα), το οποίο βρίσκεται στα χέρια των τραπεζών και των θεσμικών επενδυτών. Οι αποδόσεις στα 10ετή ομόλογα του Ισραήλ έχουν ανέλθει στο 1,27% από το περίπου 1% πριν από ένα μήνα, αλλά στην ουσία συμβαδίζουν με τις αντίστοιχες αυξήσεις στις αποδόσεις των αμερικανικών τίτλων.

Το βασικό μέλημα λίγο καιρό πριν ήταν να μην ενισχυθεί υπερβολικά το σέκελ. Εάν η τωρινή σύρραξη λήξει σε διάστημα μικρότερο του μηνός, η μετά την πανδημία ανάκαμψη του Ισραήλ θα συνεχίσει απρόσκοπτα. Αυτό πιθανώς να αλλάξει, εάν οι εκθροπραξίες παραταθούν πιο πολύ από εκείνες στη Γάζα το 2014, που διήρκεσαν επτά εβδομάδες. Βασικός παράγοντας, που θα το κρίνει αυτό, είναι το εάν εκδηλωθούν ταραχές και σε άλλα σημεία πέραν της Δυτικής Όχθης και της Γάζας. Εντούτοις, ακόμα και τότε, θα χρειαστούν αρκετές αλληπάλλινες συρράξεις για να τρωθεί δραστικά η προστατευτική ασπίδα της οικονομίας.

ΔΗΚΤΗΣ

Τρίτη δόση

Στη Βρετανία, η οποία μετά την αρχική κακή διαχείριση της υγειονομικής κρίσης πρωτοπορεί στη διαχείριση της πανδημίας, έχει ξεκινήσει μελέτη για την τρίτη δόση των εμβολιασμών. Οι εργαστηριακές δοκιμές θα περιλαμβάνουν τα σκευάσματα των Oxford/AstraZeneca, BioNTech/Pfizer, Moderna, Novavax, Valneva, Johnson & Johnson και CureVac ως πιθανές επιπρόσθετες δόσεις, οι γνωστές και ως boosters. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της έρευνας, αυτό που θα ελεγχθεί είναι η εκτέλεση τρίτης δόσης σε διάστημα 10-12 εβδομάδων μετά τη δεύτερη, με διαφορετικό σκεύασμα από εκείνο που χρησιμοποιήθηκε για τις προηγούμενες δύο. Όπως σημειώνεται, όλες οι πιο πάνω εταιρείες έχουν ξεκινήσει εργαστηριακές δοκιμές για την τρίτη δόση με τη διαφορά ότι, η βρετανική μελέτη θα ελέγξει διάφορα σκευάσματα και θα έχει συγκριτικά αποτελέσματα για το επίπεδο αντισωμάτων σε κάθε περίπτωση.

Προβάδισμα

Η Πορτογαλία των χαμηλών κρουσμάτων μετά από ένα επιτυχημένο lockdown, φιγουράρει στην πράσινη λίστα των Βρετανών αποκτώντας σημαντικό προβάδισμα ενόψει τουριστικής περιόδου, μιας και οι βασικοί της μεσογειακοί ανταγωνιστές βρίσκονται είτε στην πορτοκαλί είτε στην κόκκινη λίστα. Η Πορτογαλία, με βάση τα τελευταία στοιχεία, καταγράφει 37 κρούσματα στο ένα εκατομμύριο πληθυσμού, που είναι το χαμηλότερο μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Με την άφιξη τους στο αεροδρόμιο, οι Βρετανοί τουρίστες λαμβάνουν ένα δωρό καλωσορίσματος που περιλαμβάνει μάσκα προσώπου και φυλλάδιο με τις οδηγίες για τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται, όπως είναι η χρήση μάσκας σε δημοσίους χώρους, ρυθμίσεις που αφορούν στα εστιατόρια και την τήρηση αποστάσεων στην παραλία.

Μακροοικονομικά

Σε πρόσφατη έκθεσή της για την κατάσταση στην ευρωζώνη, η ΕΚΤ επικεντρώνεται στην άνοδο των αποδόσεων των ομολόγων, την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και την φερεγγυότητα των επιχειρήσεων, η οποία χειροτερεύει. Στο πρώτο θέμα, η ΕΚΤ θεωρεί ότι η αποτίμηση του κινδύνου από τους επενδυτές έχει αλλάξει και πλέον ζητούν μεγαλύτερη ανταπόδοση για τον κίνδυνο που αναλαμβάνουν ενώ, στο θέμα των τραπεζών ο επόπτης κάνει λόγο για πίεση στα περιθώρια κερδοφορίας την ίδια ώρα που η ποιότητα του ενεργητικού εξασθενεί. Για την πραγματική οικονομία, η Φρανκφούρτη αναγνωρίζει έναν

Μία, έστω ήπια, διόρθωση στις τιμές των ακινήτων είναι αρκετή για να βάλει εκ νέου σε περιπέτειες το τραπεζικό μας σύστημα, λόγω της διάρθρωσης των στοιχείων ενεργητικού.

αυξημένο κίνδυνο χρεοκοπιών καθώς και την πιθανότητα να υπάρξει διόρθωση στις τιμές των ακινήτων.

Trade Republic

Το αυξημένο ενδιαφέρον των ιδιωτών για επενδύσεις στις μετοχές και άλλα παράγωγα προϊόντα από εφαρμογές που έχουν στα κινητά τους, οδήγησε τη γερμανική πλατφόρμα διαπραγμάτευσης Trade Republic σε απόμιση 5,3 δισ. ευρώ κατά τον τρίτο γύρο άντλησης κεφαλαίων. Η συγκεκριμένη startup θεωρείται από πολλούς ως η απάντηση της Ευρώπης στην αμερικανική

Robinhood. Η Trade Republic ιδρύθηκε το 2015 και έχει καταφέρει μέχρι σήμερα να έχει ένα εκατομμύριο συνδρομητές από Γερμανία, Αυστρία και Γαλλία και να προσφέρει 400 θέσεις εργασίας. Όπως και στην περίπτωση της Robinhood, οι χρηματιστηριακές συναλλαγές είναι με μηδενική προμήθεια

Καρτέλ

Η Κομισιόν ανακοίνωσε ότι έχει εξετάσει εφτά επενδυτικές τράπεζες, οι οποίες κατά την περίοδο της κρίσης του 2008 παραβίασαν τους όρους του ανταγωνισμού, ενώ έχει επιβάλει πρόστιμο σε τρεις από αυτές. Το πρόστιμο συνολικού ύψους 370 εκατ. ευρώ θα κληθούν να πληρώσουν οι Nomura, UBS και UniCredit. Σύμφωνα με την ετυμολογία, οι εφτά τράπεζες εφάρμοσαν πρακτικές καρτέλ κατά τη διαπραγμάτευση των ευρωπαϊκών κρατικών ομολόγων, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένη πλατφόρμα για την ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών σε σχέση με δημοπρασίες που διενεργούσαν τότε οι κυβερνήσεις. Η Επιτροπή Vestager χαρακτήρισε τις πρακτικές απαράδεκτες, σε μια περίοδο ιδιαίτερης έντασης για την Ευρώπη όπου χρησιμοποιήθηκαν οι πόροι των φορολογούμενων για να διασώσουν εθνικές οικονομίες.

Σε ούτε 5 λεπτά

Με διάθεση «σαββατιάτικης βόλας» ο εμβολιασμός στο Παλαιό Νοσοκομείο Λάρνακας. Το προσωπικό του κέντρου με μεγάλη σβελτάδα, δίχως ουρές και δίχως οποιαδήποτε ταλαιπωρία ολοκλήρωσε τον εμβολιασμό σε 5 λεπτά. Μπράβο στο προσωπικό.

Το μεγαλύτερο παγόβουνο στον πλανήτη

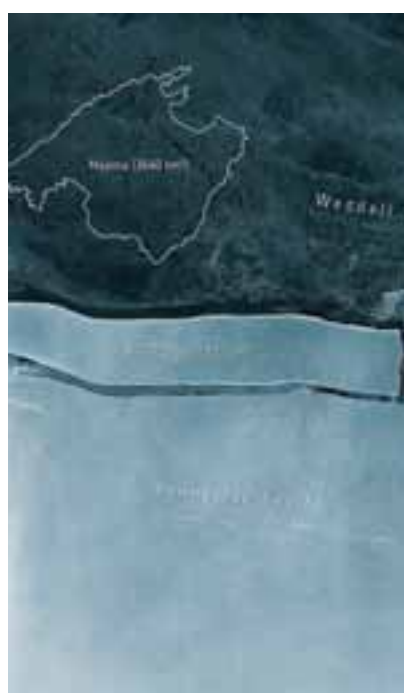
Το τεράστιο κομμάτι πάγου, το A-76, απεκόπη από την Ανταρκτική

Ενα τεράστιο κομμάτι πάγου, σχεδόν τέσσερις φορές μεγαλύτερο από το μέγεθος της Νέας Υόρκης, απεκόπη από την παγοκρηπίδα της Ανταρκτικής στη Θάλασσα Ουέντελ και έγινε το μεγαλύτερο παγόβουνο που επιπλέει στον κόσμο, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος. Το νέο παγόβουνο, το οποίο οι επιστήμονες ονόμασαν A-76, εντοπίστηκε σε πρόσφατες εικόνες που ελήφθησαν από τον δορυφόρο Sentinel-1 του προγράμματος Copernicus, ανέφερε η διαστημική υπηρεσία σε δήλωση που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπό της με μια φωτογραφία του παγόβουνου. Το A-76 εντοπίστηκε για πρώτη φορά από την Βρετανική Υπηρεσία Έρευνας για την Ανταρκτική και επιβεβαιώθηκε η αποκοπή του από το Εθνικό Κέντρο Πάγου των ΗΠΑ στο Μέριλαντ.

Το A-76 εκτείνεται σε 4.320 τ. χλμ. με μήκος 175 χλμ. και πλάτος 25 χλμ. Συγκριτικά, η συνολική έκταση της Νέας Υόρκης είναι 1.213 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ενώ το ισπανικό νησί Μαγιόρκα στη Μεσόγειο καταλαμβάνει 3.640 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Το μέγεθος του A-76, που αποχωρίστηκε από τον παγετώνα «Φίλκνερ-Ρόνε» της Ανταρκτικής, κατατάσσεται ως το μεγαλύτερο υπάρχον παγόβουνο στον πλανήτη, καθώς ξεπερνά το παγόβουνο A-23A, το οποίο είναι περίπου 3.380 τετραγωνικά χιλιόμετρα και επίσης επιπλέει στη Θάλασσα Ουέντελ.

Ο παγετώνας «Φίλκνερ-Ρόνε» στη βορειοδυτική πλευρά της παγωμένης κερσονήσου είναι ένας από τους μεγαλύτερους που συνδέεται με την Ήρα της πείρου και εκτείνεται στις γύρω θάλασσες.

Η περιοδική αποκοπή μεγάλων κομ-

Το νέο παγόβουνο εντοπίστηκε σε πρόσφατες εικόνες που ελήφθησαν από τον δορυφόρο Sentinel-1 του προγράμματος Copernicus.

Εκτείνεται σε 4.320 τ. χλμ. με μήκος 175 χλμ. και πλάτος 25 χλμ. – Είναι περίπου τέσσερις φορές μεγαλύτερο από τη Νέα Υόρκη.

ματιών των παγετώνων είναι μέρος ενός φυσικού κύκλου. Ωστόσο, η παγοκάλυψη της Ανταρκτικής έχει υποστεί ταχεία αποσύνθεση τα τελευταία χρόνια, ένα φαινόμενο που οι επιστήμονες πιστεύουν ότι μπορεί να σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή και τη θέρμανση του πλανήτη.

Αν και το A-76 είναι το μεγαλύτερο παγόβουνο στον κόσμο αυτή τη στιγμή, δεν καταφέρνει να μπει στο πάνθεον των 10 μεγαλύτερων παγόβουνων στην Ιστορία.

Ο Μαρκ Ντρινγκούοτερ, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος, δήλωσε στο New Scientist ότι ο παγετώνας «Ρόνε» βρίσκεται σε μια αρκετά «σταθερή κατάσταση» όπου επεκτείνεται έπειτα από αυτή την απώλεια πάγου. Ένα από τα μεγαλύτερα γεγονότα τέτοιου είδους αποκοπής συνέβη το 1986, όταν γεννήθηκαν παγόβουνα συνολικής έκτασης 11.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων, ακολουθούμενα από μικρότερα το 1998, το 2000 και το 2015.

Ωστόσο, το νέο παγόβουνο θα μπορούσε ακόμη να έχει σημαντικό αντίκτυπο ανάλογα με το πού θα καταλήξει καθώς ταξιδεύει στη θάλασσα. Το παγόβουνο A-68a που σχηματίστηκε το 2020, σε ένα σημείο απέκτισε μια πορεία που θα μπορούσε να βλάψει την άγρια ζωή στο νησί της Νότιας Γεωργίας, αλλά τελικά διαλύθηκε. «Είναι αρκετά μεγάλο για να επηρεάσει τον ωκεανό και την αλατότητα του. Ανάλογα με την πορεία του, θα μπορούσε να είναι τόσο σημαντικό ή επικίνδυνο όσο το A-68a», είπε ο Αλεξ Μπρίσμπορν, ειδικός στους παγετώνες της Βρετανικής Υπηρεσίας Έρευνας για την Ανταρκτική.

Ακριβής καταμέτρηση του βυθού των ωκεανών

Τις πιο ακριβείς πληροφορίες για τα βαθύτερα σημεία σε καθέναν από τους πέντε ωκεανούς της Γης έχουν εξασφαλίσει πλέον οι επιστήμονες. Οι βασικές τοποθεσίες όπου τα βαθύτερα σημεία του πυθμένα στον Ειρηνικό, τον Ατλαντικό, τον Ινδικό, την Αρκτική και τον Νότιο Ωκεανό χαρτογραφήθηκαν από την ερευνητική αποστολή «Five Deeps Expedition». Ορισμένα από αυτά τα μέρη, όπως η Τάφρος των Μαρνανών Νήσων με βάθος 10.924 μέτρων στον δυτικό Ειρηνικό, έχουν ήδη μελετηθεί αρκετές φορές στο παρελθόν, αλλά η νέα αυτή αποστολή κατάφερε να αφαιρέσει μία σειρά από αβεβαιότητες που απομένουν σχετικά με τις ωκεάνιες αβύσσους. Στον Νότιο Ωκεανό, για παράδειγμα, υπάρχει πλέον ένα νέο μέρος που πρέπει να λάβουμε υπόψη ως το βαθύτερο σημείο της περιοχής. Το σημείο αυτό ονομάζεται «Factorian Deep» και βρίσκεται σε 7.432 μέτρα κάτω από την επιφάνεια στο νότιο άκρο της τάφρου «South Sandwich».

Τα νέα δεδομένα βάθους που συλλέχθηκαν αποτελούν τμήμα μελέτης που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Geoscience Data Journal». Η εταιρεία Caladan Oceanic LLC βοήθησε στη διοργάνωση της αποστολής, με επικεφαλής τον Τζεζανό επιχειρηματία και εξερευνητή Βίκτορ Βεσκόβο. Η επιστημονική ομάδα «Limiting Factor» του Βεσκόβο πραγματοποίησε έναν τεράστιο αριθμό μετρήσεων της θερμοκρασίας και της αλατότητας του θαλασσινού νερού σε όλα τα επίπεδα μέχρι τον πυθμένα του ωκεανού. Αυτές οι πληροφορίες ήταν ζωτικής σημασίας για τη διόρθωση των μετρήσεων βάθους που έγιναν από τον εξοπλισμό του σκάφους. Τα νέα υπολογισμένα βάθη έχουν υψηλή εμπιστοσύνη, ακόμη και με αβεβαιότητες στα περίπου 15 μέτρα. Ο κύριος στόχος της αποστολής είναι η καλύτερη χαρτογράφηση του βυθού. Μέχρι πρότινος, περίπου το 80% του παγκόσμιου

Οι βασικές τοποθεσίες με τα βαθύτερα σημεία του πυθμένα των ωκεανών χαρτογραφήθηκαν από την ερευνητική αποστολή «Five Deeps Expedition».

πυθμένα έμενε να ερευνηθεί με σύγχρονα μέσα που παρέχονται από τη Five Deeps Expedition. «Σε 10 μήνες, χαρτογραφήσαμε μια περιοχή μεγέθους της ηπειρωτικής Γαλλίας. Αλλά μέσα σε αυτή βρισκόταν ένα τμήμα στο μέγεθος της Φινλανδίας που ήταν εντελώς νέο, όπου ο πυθμένας της θάλασσας δεν είχε εξερευνηθεί ποτέ πριν», εξήγησε η δρ Χέδερ Στιούαρτ της Βρετανικής Γεωλογικής Υπηρεσίας. «Αυτό δείχνει τι μπορεί και πρέπει να πραγματοποιηθεί στο μέλλον». Τα νέα στοιχεία παρέχονται στο πρόγραμμα «Nippon Foundation-GEBCO Seabed 2030», το οποίο στοχεύει στη δημιουργία ενός παγκόσμιου χάρτη του βυθού των ωκεανών μέχρι το τέλος της δεκαετίας.

BBC

#ψηφίζω2021

**Εκλογικό
σώμα**

557.589

Υποψήφιοι

658

**Αριθμός
Βουλευτών**

56

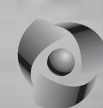
Στις 30 Μαΐου ψηφίζουμε, δεν απέχουμε.

Ωράριο ψηφοφορίας: 7:00 -12:00 και 13:00 -18:00

elections.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Στη μέγγενη των εμβολιασμών τα ξενοδοχεία

Αρνητική η στάση μεγάλης μερίδας του προσωπικού, γύρω στο 40% υπολογίζονται οι εμβολιασμένοι - Η θέση των συντεχνιών

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Εδώ και καιρό οι ξενοδοχοί υποδεικνύουν την σημασία του εμβολιασμού στην πρώτη γραμμή της τουριστικής βιομηχανίας. Αν και δεν έχει δοθεί προτεραιότητα στην συγκεκριμένα ομάδα εργαζομένων, εντούτοις σήμερα στο πλαίσιο του εμβολιαστικού προγράμματος έχουν καλυφθεί όλες οι ηλικιακές ομάδες. Ωστόσο, αυτό το δεδομένο δεν μεταφράζεται σε ψηλά ποσοστά εμβολιασμών στις τάξεις του

Επιστολή ΣΤΕΚ προς τις συντεχνίες ΣΕΚ και ΠΕΟ τις οποίες καλεί να συνδράμουν στην προσπάθεια για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εργαζομένων στην ξενοδοχειακή βιομηχανία και ελαχιστοποίηση των περιπτώσεων άρνησης εμβολιασμού.

προσωπικού στα ξενοδοχεία, καθώς παρατηρούνται περιπτώσεις εργαζομένων οι οποίοι είτε δηλώνουν αρνητές των εμβολίων, είτε προτιμούν να βάλουν το εμβόλιο σε μεταγενέστερο στάδιο. «Όποιος δεν έχει εμβολιαστεί το έχει επιλέξει συνειδητά, ωστόσο ανάλογη είναι και η απαίτηση στο πλαίσιο του green pass σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο σταδιακά θα αφομοιωθεί από τα κράτη μέλη», σχολιάζει σχετικά ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΣΕ Χάρης Λοϊζίδης.

Πρόκειται για ένα μείζον θέμα, όπως επισημαίνει η αντιπρόεδρος της ΣΤΕΚ Δήμητρα Καραντώκη για την τουριστική βιομηχανία. Βάσει υπολογισμών και σε συνάρτηση με τον ρυθμό του εμβολιαστικού προγράμματος θεωρείται ότι μέχρι στιγμής έχει εμβολιαστεί

Ο γ.γ. ΣΥΣΕΚΑ ΠΕΟ Λευτέρης Γεωργιάδης κάνει λόγο για περιπτώσεις όπου οι διευθύνσεις ξενοδοχείων υποχρεώνουν έμμεσα προς τον εμβολιασμό, αναγκάζοντας σε καθημερινό rapid test τους εργαζομένους οι οποίοι δεν έχουν εμβολιαστεί.

περίπου το 40% του υφιστάμενου προσωπικού.

Κάτι τέτοιο, αναφέρουν ξενοδοχειακοί σύνδεσμοι, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ομαλή λειτουργία της ξενοδοχειακής μονάδας, ειδικότερα όταν κατ'επανάληψη εργαζόμενοι είτε νοσοούν, είτε μπαίνουν σε καραντίνα, ως επαφές κρούσματος. «Με ένα κρούσμα κάνουμε ολόκληρη την βάρδια του τμήματος με το οποίο εργάζεται. Αυτό σημαίνει ότι το ξενοδοχείο δεν μπορεί να λειτουργήσει», επισημαίνει. Παράλληλα, ένα ψηλό επίπεδο εμβολιασμού εκτιμάται ότι θα βοηθήσει να ξεκλειδώσει ο τουρισμός, εφόσον θα αναβαθμίσει την Κύπρο στην πρώτη λίστα της Βρετανίας και της ΕΕ. Σε μια προσπάθεια να βρεθεί διέξοδος στο πρόβλημα, την προ-

ηγούμενη εβδομάδα ο σύνδεσμος τουριστικών επιχειρήσεων ΣΤΕΚ έστειλε επιστολή στις συντεχνίες ΣΕΚ και ΠΕΟ, τις οποίες καλεί να συνδράμουν στην προσπάθεια για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εργαζομένων στην ξενοδοχειακή βιομηχανία και την μείωση των περιπτώσεων άρνησης του εμβολιασμού.

Καθημερινό rapid test

Υπέρ του εμβολιασμού τάσσονται οι συντεχνίες. Εκ μέρους της ΣΥΣΕΚΑ ΠΕΟ ο Λευτέρης Γεωργιάδης αναφέρει ότι «δεν μπορεί ο καθένας να κάνει ό,τι θεωρεί ο ίδιος σωστό στην προσπάθεια διαχείρισης της πανδημίας, χωρίς αυτό φυσικά να αποτελεί δικαιολογία για την καταπίεση των ατομικών ελευθεριών.

Ωστόσο η ατομική ελευθερία σταματά εκεί που ξεκινά η ελευθερία του άλλου», σχολιάζει. Σύμφωνα με τον ΠΑΣΥΣΕ, το κάθε ξενοδοχείο θα πρέπει να εφαρμόσει τη δική του πολιτική και να αποφασίσει ότι το προσωπικό του είτε πρέπει να είναι εμβολιασμένοι ή να κάνουν τεστ ανά συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, καταγράφονται και ακραίες πρακτικές. Όπως περιγράφεται από τις συντεχνίες υπάρχουν περιπτώσεις ξενοδοχείων που υποχρεώνουν τους υπαλλήλους τους σε καθημερινό rapid test, πρακτική η οποία θεωρείται ότι υποχρεώνει έμμεσα πλην σαφώς στον εμβολιασμό. Πρόκειται για περιπτώσεις μονάδων οι οποίες έχουν εγκαταστήσει συνεργεία για διενέργεια rapid test στα κτήριά τους και τα αξιοποιούν

Με το άνοιγμα περισσότερων ξενοδοχείων εκτιμάται ότι θα αυξάνονται και οι υπηρεσίες διενέργειας rapid test για προσωπικό και τουρίστες σε ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις.

εκτός από τους τουρίστες και για το προσωπικό τους. Ο αριθμός των μονάδων που εφαρμόζουν την συγκεκριμένη πρακτική αναμένεται ότι θα αυξηθεί αναλόγως του αριθμού των μονάδων που θα ανεβάσουν ρολά το επόμενο διάστημα.

Προσπάθειες κατ'ιδίαν

Οι διευθύνσεις των ξενοδοχείων μιλούν με το προσωπικό, σε κατ'ιδίαν συναντήσεις αλλά δεν μπορούν να υποχρεώσουν κανένα να κάνει κάτι που δεν θέλει να κάνει. Προσπαθούμε να προωθήσουμε τον εμβολιασμό αλλά δεν θα υποχρεώσουμε ούτε θα απολύσουμε προσωπικό επειδή δεν εμβολιάζεται επισημαίνει η κα Καραντώκη. Κάλεσε το Υπουργείο να συνδράμει σε αυτή την προσπάθεια με καμπάνια όχι σε εκφοβιστικό ή διδακτικό τόνο, αλλά σε μια πιο ανθρωποκεντρική προσέγγιση η οποία θα ωθήσει τον κόσμο να εμβολιαστεί για το κοινό καλό. Σύμφωνα με τελευταία έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, το 26% δεν θέλει να εμβολιαστεί και είναι το ψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ, ενώ ποσοστό 40% επιθυμεί να το κάνει αργότερα. Είναι γεγονός πάντως ότι πέραν των αρνητών του εμβολίου και γενικότερα του αντεμβολιαστού κινήματος, το οποίο τους τελευταίους μήνες συγκεντρώνει ολοένα και περισσότερους υποστηρικτές στην Κύπρο, υπάρχει και το ενδεχόμενο μερίδα πολιτών να μην πρόλαβε να διευθετήσει το ραντεβού για εμβολιασμό, μέσα στις λίγες ώρες που παρέμεινε ανοικτή η πύλη για την κάθε ηλικιακή ομάδα. Ωστόσο, σημειώνεται ότι παρά τις αντιδράσεις που καταγράφει η έρευνα μέχρι στιγμής περίπου το 50% του πληθυσμού στην Κύπρο έχει εμβολιαστεί με την πρώτη δόση εμβολίων.

Ελλειψη προσωπικού κρατά κλειστές τις επιχειρήσεις

Εστιατόρια δεν ανοίγουν λόγω υποστελέχωσης - Μειωμένο το εργατικό δυναμικό και σε αρκετά ξενοδοχεία

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Δεκάδες είναι τα τηλεφωνήματα που δέχονται καθημερινά σύνδεσμοι κέντρων αναψυχής από ιδιοκτήτες εστιατορίων, μπαρ και καφετεριών σε τουριστικές περιοχές, οι οποίοι εναγωνίως αναζητούν διαθέσιμο προσωπικό ώστε να στελεχώσουν την επιχείρησή τους. Λίγο πριν από τον Ιούνιο και την αναμενόμενη αύξηση του τουριστικού ρεύματος, τουριστικές επιχειρήσεις ψάχνουν προσωπικό και εφόσον δεν βρίσκουν, αποφασίζουν να παραμείνουν κλειστές.

Οι χαμηλές αφίξεις τουριστών και πληρότητες στα ξενοδοχεία σώζουν την κατάσταση, αφού δίνεται χρόνος για να επουλωθούν τα προβλήματα που υπάρχουν.

Μεγαλύτερο πρόβλημα από το σύνολο των τουριστικών επιχειρήσεων δείχνουν να αντιμετωπίζουν τα εστιατόρια που απασχολούν μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων και περισσότερο οι κουζίνες των εστιατορίων.

Ο πρόεδρος του συνδέσμου αναψυχής Αμμοχώστου (CRBC Ammochostos Association) Χαράλαμπος Αλεξάνδρου, αναφέρει ότι το πρόβλημα εντείνεται από την στιγμή που το 75% του εργατικού δυναμικού στα κέντρα εστίασης προ-

Οι περιορισμοί στα ταξίδια, αλλά κυρίως η αβεβαιότητα που επικρατεί στον τουριστικό κλάδο, έχουν ως αποτέλεσμα οι περισσότεροι εργαζόμενοι να μην έρθουν φέτος Κύπρο, με ό,τι και αν αυτό συνεπάγεται για τις τουριστικές επιχειρήσεις.

έρχονταν από την ΕΕ. Φέτος με τους περιορισμούς στα ταξίδια, αλλά κυρίως την αβεβαιότητα που επικρατεί στον τουριστικό κλάδο, οι περισσότεροι εργαζόμενοι παρουσιάζονται διστακτικοί στο να έρθουν φέτος Κύπρο, με ό,τι και αν αυτό συνεπάγεται για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Την ίδια ώρα ο αριθμός των Κυπρίων οι οποίοι απασχολούνται στον τομέα της εστίασης στις τουριστικές περιοχές, δεν μπορεί να θεωρηθεί αρκετός ώστε να σωθεί η κατά-

σταση. Ως αποτέλεσμα, παρά τις εξαγγελίες για άνοιγμα του τουρισμού, ο αριθμός των επιχειρήσεων που έχει ανοίξει μέχρι στιγμής στην τουριστική ελεύθερη Αμμόχωστο είναι μετρημένες. Μέχρι στιγμής άνοιξε το παραλιακό μέτωπο και επιχειρήσεις στο βόρειο τμήμα της Αγίας Νάπας και μικρός αριθμός υποστατικών στο κέντρο του Πρωταρά, που βασίστηκαν κυρίως στην παρουσία των Ρώσων τουριστών στο νησί. Ανασταλτικά λειτουργεί φυσικά

η απαγόρευση λειτουργίας των εσωτερικών χώρων, αφού μεγάλη μερίδα κέντρων αναψυχής στην περιοχή δεν διαθέτουν εξωτερικό χώρο. Εκτιμάται ότι μέσα στον Ιούνιο θα καταφέρουν να ανεβάσουν ρολά τα εστιατόρια που συνεργάζονται με μόνιμο προσωπικό από Κύπρο και Ευρώπη και με ψηλά επίπεδα εργασιακής δέσμευσης. Το πρόβλημα της στελέχωσης αφορά επιχειρήσεις κυρίως σε τουριστικές περιοχές και όχι τόσο τα κέντρα εστίασης της Λευκωσίας,

τα οποία βασίζονται σε πολύ μικρότερο βαθμό στο ξένο εργατικό δυναμικό.

Και στα ξενοδοχεία

Την ώρα που οι ξενοδοχοί προσπαθούν να πείσουν το προσωπικό τους να εμβολιαστεί ώστε να διασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία των μονάδων τους, βρίσκονται παράλληλα αντιμέτωποι και με ελλείψεις προσωπικού. Σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΠΑΣΥΣΕ Χάρη Λοϊζίδη, μερίδα εργαζομένων λόγω της μεγάλης περιόδου κατά την οποία τα ξενοδοχεία ήταν κλειστά έχουν ήδη αναζητήσει εργασία σε άλλους τομείς και δεν επέστρεψαν. Αυτό σημαίνει ότι τώρα, στο παρά πέντε του ανοίγματος των ξενοδοχείων, οι ξενοδοχοί δεν βρίσκουν αριθμό υπαλλήλων ώστε να στελεχώσουν επαρκώς την μονάδα τους. Την ίδια εικόνα μεταφέρει και ο ΣΤΕΚ, με την αντιπρόεδρο του Δήμητρα Καραντώκη να αναφέρει ότι υπάρχουν περιπτώσεις υπαλλήλων που ενώ καλούνται να επιστρέψουν στα καθήκοντά τους προβάλλουν προσκόμματα και εκτιμάται ότι αυτό συμβαίνει λόγω του ότι ενδεχομένως απασχολούνται σε επιχείρηση διαφορετικού κλάδου. Στην προκειμένη περίπτωση θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ευτύχημα οι χαμηλές πληρότητες στα ξενοδοχεία, αφού οι ανάγκες σε προσωπικό είναι χαμηλότερες, ωστόσο είναι πρόβλημα στο οποίο πρέπει να βρεθεί λύση, επισημαίνει η κα Καραντώκη.

Χρονίζον πρόβλημα

Η στελέχωση των ξενοδοχείων και ευρύτερα της τουριστικής βιο-

μηχανίας δεν είναι πρόβλημα το οποίο αναφύεται τώρα ένεκα πανδημίας. Η δυστοκία στην εξεύρεση εκπαιδευμένου και καταρτισμένου προσωπικού επαναφέρεται συχνά και διαχρονικά στη σφαίρα της δημόσιας συζήτησης. Η βάση του προβλήματος είναι η απουσία επαρκών ξενοδοχειακών σχολών στην Κύπρο και από την άλλη η έλλειψη ενδιαφέροντος στα τουριστικά επαγγέλματα από τους νέους φοιτητές, πράγμα οξύμωρο για μια χώρα της οποίας το 12% του ΑΕΠ της προέρχεται από τον τουρισμό. Οι επιχειρήσεις στράφηκαν στο ξένο εργατικό δυναμικό, η εργασία των οποίων δεν συνοδεύεται με μεγάλες δεσμεύσεις. Εξάλλου τουλάχιστον μέχρι πρότινος ήταν διαθέσιμο. Από πέρσι ωστόσο καταγράφεται μια κάμψη στον αριθμό των ευρωπαϊών εργαζομένων οι οποίοι επιλέγουν να αφήσουν την χώρα τους και να αναζητήσουν εργασία στο εξωτερικό, ένεκα της αβεβαιότητας απότοκο της πανδημίας. Πάντως, από πλευράς τους, οι συντεχνίες κάνουν λόγο για αυθαιρεσίες ξενοδοχείων και παραβίασεις της συλλογικής σύμβασης εργαζομένων ενώ γενικότερα καλλιεργείται η αντίληψη για δύσκολες συνθήκες εργασίας, κάτι που λειτουργεί αποτρεπτικά για τους νέους. Περιπτώσεις όπου παραβιάζεται η συλλογική σύμβαση είναι εξαιρετικά μεμονωμένες και δεν πρέπει να γενικεύονται τονίζει η αντιπρόεδρος του ΣΤΕΚ. Εκτιμάται ότι οι εργαζόμενοι στην ξενοδοχειακή βιομηχανία ανέρχονται στις 18 χιλιάδες, ενώ ευρύτερα όσοι απασχολούνται στον τουριστικό κλάδο στην Κύπρο ανέρχονται σε περίπου 35 χιλιάδες.

Ο Νικόλας έγινε πρίγκιπας του λαϊκισμού

Ο Κ. Πετρίδης απαντά στις επικρίσεις για το σχέδιο ανάκαμψης, τη διαχείριση της κρίσης και τις μεταρρυθμίσεις

Συνέντευξη στον

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τέσσερις ημέρες μετά την παρουσίαση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης μιλά στην «Κ» για τις μεταρρυθμίσεις, την οικονομική διαχείριση της πανδημίας, την κόντρα με τον Πρόεδρο του ΔΗΚΟ και απαντά στις φήμες που τον θέλουν να φεύγει από την Κυβέρνηση.

Ο Υπουργός Οικονομικών τονίζει πως «Σχέδιο Β'» δεν υπάρχει αναφορικά με τις μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το Ταμείο Ανάκαμψης και είναι δεσμευτικές υποχρεώσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ επισημαίνει πως ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος έχει προχωρήσει σε σωρεία ψεμάτων και έχει χάσει την επαφή με την πραγματικότητα.

Τέλος, ο κ. Πετρίδης πιστεύει πως, με τα οικονομικά δεδομένα της Κύπρου, τη δυναμική της κυπριακής οικονομίας και την επιτυχία

Ενώ η Κύπρος έχει μία εξωστρεφή οικονομία και οικονομία με εξάρτηση στον τουρισμό, έχει καταφέρει να περιορίσει την ανεργία κάτω από το 7,5% και πολύ κάτω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τονίζει ο Υπουργός.

Αυτή τη στιγμή έχω δουλειά να κάνω και δεν είναι ώρα να σκέφτομαι πότε θα αποχωρήσω, αναφέρει ο Υπουργός Οικονομικών.

της οικονομικής διαχείρισης δεν υπάρχει στην Κύπρο μεγάλο πρόβλημα αναφορικά με «εταιρείες ζόμπι».

- Σας θυμάμαι από Υφυπουργό πάρα το Πρόεδρο να προσπαθείτε για να γίνουν μεταρρυθμίσεις, όπως αυτή του Δημοσίου, ωστόσο έχουμε 2021 και ακόμα δεν έχουν γίνει αρκετές από αυτές. Τι σας κάνει να πιστεύετε πως τώρα θα προχωρήσουν;

- Δεν θα έλεγα πως δεν έχουν γίνει κάποιες μεταρρυθμίσεις, έχουν γίνει από τότε αρκετές. Όπως αυτή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, του Γενικού Συστήματος Υγείας, των Υφυπουργείων, ενισχύθηκε το κράτος πρόνοιας, πέρασαν μεταρρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών που αφορούν στην προσφυγική και την στεγαστική πολιτική. Ωστόσο, ναι, έχουν μείνει πίσω σοβαρές μεταρρυθμίσεις. Αυτό πιστεύω ότι οφείλεται στο ιδιόμορφο του πολιτικού μας συστήματος. Έτσι ενώ υπάρχει βάση του Συντάγματος διαχωρισμός μεταξύ της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας οι πλείστες μεταρρυθμίσεις –αν όχι όλες- κερδίζονται νομοθετήματα τα οποία πολύ δύσκολα περνούν από τη Βουλή διότι το κυβερνών κόμμα είναι σε μειοψηφία. Αυτό είναι ένα γεγονός χαρακτηριστικό του πολιτικού μας συστήματος αυτή τη στιγμή. Το τι με κάνει να πιστεύω ότι θα περάσουν; Μετά από 8 χρόνια στην πολιτική είμαι πλήρως ενήμερος και πλήρως συνειδητοποιημένος για τις αντικειμενικές δυσκολίες

του εγχειρήματος, είμαι πολύ ανήσυχος, αλλά είμαι και αισιόδοξος. Επειδή ακούω 8 χρόνια τις ίδιες προφάσεις. Ενώ έκανες διαβούλευση, σου λένε δεν έκανες διαβούλευση. Ενώ πίσω από κλειστές πόρτες συμφωνούν, στο δημόσιο διάλογο προκύπτουν διαφωνίες. Όλα αυτά δυστυχώς έχουν καταλήξει σε ένα τοξικό πολιτικό περιβάλλον μια συνήθης πρακτική αρκετών κομμάτων, που ναι, αυτό δημιουργεί μεγάλες ανησυχίες. Η Κυβέρνηση είναι πάντα ανοιχτή στο διάλογο, πάντα επιδίωκε το διάλογο και τη συναίνεση.

- Αντιλαμβάνομαι λοιπόν πως αν και ανήσυχος, είστε αισιόδοξος ότι θα βρεθεί η πλειοψηφία ώστε να περάσουν μεταρρυθμίσεις από τη Βουλή σε σχέση με το Ταμείο Ανάκαμψης. Κάνοντας όμως το δικήνωση του διαβόλου, στην περίπτωση που δεν περνούν, υπάρχει πλάνο Β' ;

- Σχέδιο Β' δεν υπάρχει αναφορικά με τις μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το Ταμείο Ανάκαμψης. Αυτές είναι δεσμευτικές υποχρεώσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Φυσικά, στο πεδίο του κοινοβουλευτικού, εκεί που θα συζητούνται οι μεταρρυθμίσεις ενδεχομένως να προκύψουν κάποιες συναινέσεις στα νομοθετήματα. Αν όμως δεν περάσουν τα νομοθετήματα δεν μπορεί να υπάρξει Σχέδιο Β'. Υπάρχουν πολλά ορόσημα που να γίνουν εκταμίευσεις βάσει του κάθε οροσήμου, απαραίτητο θα είναι να περάσει σειρά μεταρρυθμίσεων. Την ίδια ώρα, αν δεν περάσουν δεν θα γίνουν εκτα-

μιεύσεις και πολύ περισσότερο δεν θα μπορεί η χώρα να επωφεληθεί του ρυθμού ανάπτυξης, ο οποίος ειδικά στο μακροπρόθεσμο σενάριο δεν θα οφείλεται στα έργα υποδομής. Τα έργα υποδομής έχουν μια ειδική γ' αυτό που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιμένει στις μεταρρυθμίσεις. Το αναπτυξιακό όφελος είναι μακροπρόθεσμο και ειδικά μετά τα 3-4 χρόνια θα εξαντληθεί λόγω της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και όχι των έργων υποδομής.

Προσβάλλουν την Ε.Ε.

- Η Αντιπολίτευση αναφέρει πως υπερβάλλετε στους στόχους του Σχεδίου και είναι εξαιρετικά ευοίωνοι. Τι απαντάτε σε αυτές τις επικρίσεις;

- Αυτοί που ισχυρίζονται αυτά τα πράγματα, αυτούς που προσβάλ-

λουν δεν είναι την Κυβέρνηση, είναι την Ευρωπαϊκή Ένωση και την ευρωπαϊκή πολιτική. Η οποία είναι ξεκάθαρη και για την ανάγκη των μεταρρυθμίσεων, και για ποιες μεταρρυθμίσεις έχει ανάγκη η χώρα. Οι μεταρρυθμίσεις που προκύπτουν είναι βάσει τις ανά εξάμηνο συστάσεις της ευρωπαϊκής επιτροπής για τη χώρα, δεν είναι μεμονωμένες και έχουν γίνει και σωρεία διαβουλεύσεων για το προϊόν αυτών των προτάσεων. Αυτοί που αναφέρουν ότι εμείς υπερβάλλουμε είτε δεν έχουν γνώση του ευρωπαϊκού γίγνεσθαι, είτε διαφωνούν πλήρως με το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και επιμένουν στις δικές τους είτε τοπικιστικές, είτε μικροπολιτικές εμμονές.

- Η κόντρα με το ΔΗΚΟ, όμως, αντιλαμβάνομαι ότι έχει μεγαλώσει για τα καλά και αυτή τη φορά παίζεται στο τερνέ του Ταμείου Ανάκαμψης. Πρέπει να μεταφερθεί εκεί η κόντρα;

- Όπως προείπα, η αντιπολίτευση προσβάλλει και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που συμεριζείται τις δικές μας εκτιμήσεις και το Πανεπιστήμιο Κύπρου που διεξάγει όλες τις μελέτες, καθώς και όσους εργαζόταν για το έργο του Ταμείου. Ειδικά όμως ο Νικόλας Παπαδόπουλος επαναλαμβάνει σωρεία ψεμάτων, λέει ότι είναι μη επιτυχής η διαχείριση της κρίσης τη στιγμή που η ύφεση περιορίστηκε στο 5,1% ενώ σε άλλες χώρες ήταν διψήφια, λέει ότι είναι τελευταία στα εμπόδια ενώ είμαστε στους πρώτους 3-4. Αναφέρει ότι δεν διαχειριστήκαμε υγειονομικά σωστά την κρίση, ενώ είμαστε η δεύτερη χώρα με τους λιγότερους θανάτους. Αναφέρει πως δεν στηρίξαμε επιχειρήσεις και εργαζομένους ενώ δώσαμε ένα από τα πιο δυνατά πακέτα στήριξης στην Ευρώπη. Είτε λέει τα παραπάνω ενσυνείδητα, είτε έχει χάσει την επαφή με την πραγματικότητα. Όποια και να είναι η απάντηση, είναι λυπηρό για κόμματα και πολιτικούς που θέλουν να πρωταγωνιστούν στο πολιτικό σκηνικό. Ο Νικόλας έχει καταστεί ο πρίγκιπας του λαϊκισμού.

Στόχος η ανθεκτικότητα

- Η οικονομία μας λόγω της εξωστρεφείας της παρουσιάζεται ιδιαίτερα ευάλωτη στις διεθνείς κρίσεις. Το ταμείο NextGen στόχο έχει να προσδώσει ανθεκτικότητα στις ευρωπαϊκές οικονομίες. Από το σχέδιο που παρουσιάσατε προχθές ποια είναι τα βασικά στοιχεία που υπερεπηρετούν αυτόν τον στόχο;

- Είναι ένα ολιστικό πρόγραμμα, πολύ σωστά μιλήσατε για ανθεκτικότητα και πολύ σωστά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να επιτύχει αυτή την ανθεκτικότητα έχει περιλάβει για όλες τις χώρες και όχι μόνο για την Κύπρο, μια σειρά μεταρρυθμίσεων. Είναι μεταρρυθμίσεις που κάνουν μια οικονομία ανθεκτική, όχι μόνο τα έργα υποδομής. Εκεί στηρίζεται εξάλλου και η όλη φιλοσοφία του Σχεδίου, στην ταυτόχρονη υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων. Με το να λείπει ένα εκ των δύο συστατικών, δεν θα επιτύχουμε τον στόχο της ανθεκτικότητας και της αειφόρου ανάπτυξης.

- Υπάρχει θέση πως η υγειονομική κρίση αναπόφευκτα θα αφήσει κάποιους συμπολίτες μας στην ανεργία σε μια πιο μόνιμη βάση. Ποια είναι τα στοιχεία εκείνα του κυπριακού προγράμματος που αντιμετωπίζουν αυτό το ανθρωπιστικό θέμα και που επιδιώκουν να επανεπιδώσουν αυτά τα άτομα στην αγορά εργασίας;

- Πρώτα απ' όλα να επιστημόνως πως μέχρι στιγμής η οικονομική διαχείριση της Κυβέρνησης έχει πετύχει κάτι το οποίο θεωρείται αδύνατον ένα χρόνο πριν με τα δεδομένα της πανδημίας. Ενώ η Κύπρος έχει μια εξωστρεφή οικονομία και οικονομία με εξάρτηση στον τουρισμό, έχει καταφέρει να περιορίσει την ανεργία κάτω από το 7,5% και πολύ κάτω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ώρα που άλλες οικονομίες που επίσης στηρίζονται στον τουρισμό καταγράφουν διψήφια νούμερα ύφεσης και υψηλά ποσοστά ανεργίας. Υπενθυμίζω πως εμείς περιορίσαμε την ύφεση στο 5,1%. Πλέον με το να αρχίζει έστω και σταδιακά να λειτουργεί η αγορά, πιστεύουμε ότι θα καταφέρουμε να επιτύχουμε αυτό που πολλοί θα θεωρούσαν ακατόρθωτο. Σε συνδυασμό των μέτρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που προνοούνται μέσω του Υπουργείου Εργασίας με πολλά προγράμματα για βελτίωση δεξιοτήτων σε τομείς που χρειάζονται κυπριακή οικονομία, για δημιουργία τεχνικών σχολών και προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων, τότε είμαστε σίγουροι ότι από τώρα και στο εξής θα έχει καθοδική στάση η ανεργία.

Είναι ένας συνδυασμός και της οικονομικής διαχείρισης και των προοπτικών στο μεσοπρόθεσμο που διανοίγονται μέσω των προγραμμάτων του Ταμείου. Σύμφωνα με τη μελέτη του Πανεπιστημίου Κύπρου και όχι της Κυβέρνησης, που μπορεί να κατηγορηθούμε ότι την έχουμε προσαρμόσει για προεκλογικούς σκοπούς, διαφαίνεται αύξηση της απασχόλησης στα πρώτα 2 χρόνια 1%, στα πρώτα 5 χρόνια 6% και στη δημιουργία 11.000 μόνιμων και καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας. Αυτή είναι η προοπτική του Ταμείου Ανάκαμψης αν μετρωσθούν σε πράξη οι επενδύσεις και οι υποδομές πέραν της οικονομικής διαχείρισης που κάναμε μέχρι σήμερα.

Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στο δανεισμό

- Είδαμε πως χορηγήσεις 1,006 δισ. δικαιούται η Κύπρος, και θα προχωρήσει σε δανεισμό 0,23 δισ. Πώς προκύπτει ο δανεισμός 0,23 δισ.; Επίσης μπορεί να αλλάξει αυτό το ποσό;

- Τα δάνεια τα οποία σκοπεύουμε να λάβουμε είναι αρκετά περιορισμένα, διότι δεν θέλουμε να επιβαρύνουμε το δημόσιο κρέος περαιτέρω. Έχουμε αρκετά ρευστά διαθέσιμα αυτή τη στιγμή και η φιλοσοφία των δανείων αυτών δεν είναι ίδια με τη φιλοσοφία όπως δανείζεται ένα κράτος από τις αγορές. Η φιλοσοφία αυτού του δανεισμού είναι για έργα τα οποία θα πρέπει να εξευρεθεί πρώτα χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό το-

μέα και θα συμπληρωθεί από τον δημόσιο. Δεν θέλαμε να δεσμεύσουμε χορηγίες που ενδεχομένως να χανόντουσαν. Οφείλω όμως να προσθέσω πως μπορούμε να λάβουμε επιπλέον δανεισμό από το Ταμείο, τα οποία όμως θα πράξουμε αν παρουσιαστούν έργα που θα έχουν προστιθέμενη αξία λαμβάνοντας υπόψη πάντα και τα δημόσια οικονομικά. Δεν είναι άνευ όρων δανεισμός, πρέπει να είναι κοστολογημένα για κοστολογημένα έργα, με συγκεκριμένες προϋποθέσεις και ορόσημα. Άρα θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί.

- Υπάρχει η ανησυχία σε πανευρωπαϊκό επίπεδο ότι τα σχέδια

Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει προγραμματισμένο, κάτι έκτακτο και ούτε προβλέπω πως θα υπάρξει και η ανάγκη για έκτακτη χρηματοδότηση πέραν του προγράμματος διαχείρισης του δημοσίου χρέους.

στήριξης των κυβερνήσεων έχουν δημιουργήσει αρκετές εταιρείες και θέσεις εργασίας που λαμβάνουν τον χαρακτηρισμό «ζόμπι». Πώς σχεδιάζετε να αντιμετωπίσετε αυτό το πρόβλημα στην Κύπρο και πότε αναμένεται ότι η κρατική στήριξη στην χώρα μας θα αποσυρθεί πλήρως;

- Στην Κύπρο έχουμε κάποια δεδομένα. Είχαμε δια νόμου απαγορεύσει τη ζήτηση. Αν δεν υπήρχαν αυτά τα σχέδια θα αποκοβόταν ο ομφάλιος λώρος μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου, θα είχε δημιουργηθεί κατακόρυφη ανεργία. Βασικά, με αυτά τα σχέδια κρατήσαμε αυτό τον ομφάλιο λώρο

μέχρι να επιτρέψουμε ξανά τη ζήτηση η οποία θα συντηρήσει τις δουλειές και το εισόδημα. Βλέπουμε πως τα δεδομένα της Κύπρου δείχνουν τη ζήτηση να είναι υψηλή και βλέπουμε ότι έχουν αυξηθεί σε γενικό επίπεδο οι καταθέσεις στις τράπεζες σε σύγκριση με τα προ πανδημίας δεδομένα. Βλέπουμε ότι με τα πρώτα ανοίγματα της αγοράς τα πρώτα στοιχεία είναι θετικά.

Επίσης, δεν υπάρχει αυτή η κατακόρυφη αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που πιθανώς κάποιοι έστω και αν έχει σταματήσει το Σχέδιο της αναστολής των δόσεων. Με τα οικονομικά δεδομένα της Κύπρου, τη

δυναμική της κυπριακής οικονομίας και την επιτυχία της οικονομικής διαχείρισης δεν πιστεύω ότι υπάρχει μεγάλο πρόβλημα για «εταιρείες ζόμπι» στην Κύπρο. Το ζήτημα είναι να επαναλειτοουργήσει η αγορά και να επανέλθει η ζήτηση, κάτι που ήδη άρχισε, άρα και είμαστε αισιόδοξοι.

- Θα προχωρήσουμε σε έκδοση χρέους για να λάβουμε ρευστότητα;

- Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει προγραμματισμένο κάτι έκτακτο και ούτε προβλέπω πως θα υπάρξει και η ανάγκη για έκτακτη χρηματοδότηση πέραν του προγράμματος διαχείρισης του δημοσίου χρέους που είναι και δημοσιευμένο.

Πορτοκαλί συναγερμός για τιμές ακινήτων

Η πανδημία φαίνεται να επηρέασε σε μεγαλύτερο βαθμό την αξία των οικιών και σε μικρότερο βαθμό των διαμερισμάτων

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τρεις είναι οι ανησυχίες της Προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ. Η άνοδος στις αποδόσεις των ομολόγων, η άνοδος των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και η δυνατότητα των επιχειρήσεων να παραμείνουν φερέγγυες σε συνδυασμό με μία διόρθωση στις τιμές των ακινήτων. Σε αυτά τα τρία εξάλλου εστιάζει και σε πρόσφατη έκθεσή της η ΕΚΤ, ενώ σε τοπικό επίπεδο, τους εγχώριους επόπτες φαίνεται να απασχολεί εξίσου ο τομέας των ακινήτων. Ο λόγος για την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η οποία πιστεύει ότι, ενώ αποδείχτηκε ανθεκτικός ο τομέας μέχρι σήμερα, οι επιπτώσεις της πανδημίας ενδεχομένως να φανούν με καθυστέρηση. Ως εκ τούτου, τονίζει πως η αξιολόγηση των ευπαθειών του τομέα θα πρέπει να είναι προσεκτική και συνεχής. Η έκθεση των κυπριακών πιστωτικών ιδρυμάτων σε δάνεια που εξασφαλίζονται με ακίνητα παραμένει ουσιαστική, καθώς στις 30 Σεπτεμβρίου του 2020 αντιπροσώπευαν το 57,7% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε σύγκριση με 56,1% στις 30 Σεπτεμβρίου του 2019. Μέσα στις μακροοικονομικές ευπάθειες και τους δυνητικούς κινδύνους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου κατά την έκθεση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας αναφέρει πως η απόδοση του τομέα των ακινήτων δύναται να επηρεάσει άμεσα ή/και έμμεσα τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος. Τονίζει πως το άμεσο κανάλι μετάδοσης αφορά τα ακίνητα τα οποία κατέχονται από οντότητες του χρηματοοικονομικού τομέα και περιλαμβάνει ακίνητα τα οποία έχουν περιέλθει στην κατοχή των χρηματοοικονομικών οντοτήτων, κατά κανόνα είτε μέσω διακανονισμών με δανειολήπτες (στην περίπτωση πιστωτικών ιδρυμάτων) ή μέσω επενδύσεων σε ακίνητα (στην περίπτωση ασφαλιστικών εταιρειών και επενδυτικών ταμείων).

Στην περίπτωση του άμεσου καναλιού, εξηγεί, οποιεσδήποτε διακυμάνσεις στις τιμές των ακινήτων επηρεάζουν άμεσα την αξία των ακινήτων που κατέχουν οι χρηματοοικονομικές οντότητες και κατ'επέκταση τα ίδια κεφάλαια

Η έκθεση των κυπριακών πιστωτικών ιδρυμάτων σε δάνεια που εξασφαλίζονται με ακίνητα παραμένει ουσιαστική, καθώς στις 30 Σεπτεμβρίου του 2020 αντιπροσώπευαν το 57,7% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε σύγκριση με 56,1% στις 30 Σεπτεμβρίου του 2019.

Σε περίπτωση αθέτησης ενός δανειολήπτη, το ποσό που θα ανακτήσει ένα πιστωτικό ίδρυμα εξαρτάται από την αξία της εξασφάλισης της χορήγησης, δηλαδή την αξία του υποθηκωμένου ακινήτου.

και την κερδοφορία τους. Το έμμεσο κανάλι, εξηγεί, αφορά κυρίως τα πιστωτικά ιδρύματα, όπου η ανακτήσιμη αξία των δανείων που παραχώρησαν εξαρτάται από τις διακυμάνσεις στις τιμές των ακινήτων. Πιο συγκεκριμένα, η ικανότητα αποπληρωμής ενός δανειολήπτη δύναται να εξαρτάται από

την απόδοση του τομέα των ακινήτων. Περαιτέρω, σε περίπτωση αθέτησης ενός δανειολήπτη, το ποσό που θα ανακτήσει ένα πιστωτικό ίδρυμα εξαρτάται από την αξία της εξασφάλισης της χορήγησης, δηλαδή την αξία του υποθηκωμένου ακινήτου. Τόσο η μειωμένη δυνατότητα αποπληρωμής ενός δανειολήπτη, όσο και μειωμένη ανακτήσιμη αξία ενός δανείου έχουν σαν αποτέλεσμα την αναγνώριση από τα πιστωτικά ιδρύματα επιπρόσθετων προβλέψεων για επισφαλή κρέδη, που επηρεάζουν αρνητικά την κερδοφορία και τα ίδια κεφάλαιά τους.

Σημάδια υποτονικότητας

Σύμφωνα με την Κεντρική, ο Δείκτης Τιμών Κατοικιών (ΔΤΚ) της ΚΤΚ άρχισε να εμφανίζει σημάδια υποτονικότητας, καθώς μετά από δεκαέξι τρίμηνα συνεχόμενων αυξήσεων, το τρίτο τρίμηνο του

2020 κατέγραψε την πρώτη, αν και μικρή, τριμηνιαία μείωση. Εξηγεί ότι η πανδημία φαίνεται να επηρέασε σε μεγαλύτερο βαθμό τις τιμές των οικιών και σε μικρότερο βαθμό τις τιμές των διαμερισμάτων, καθώς το τρίτο τρίμηνο του 2020, ο δείκτης τιμών οικιών κατέγραψε μείωση κατά 0,5% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ ο δείκτης τιμών διαμερισμάτων κατέγραψε μείωση ύψους 0,2%.

Αναλύοντας τον ΔΤΚ σε ετήσια βάση, παρουσιάζεται ουσιαστική επιβράδυνση στις ετήσιες αυξήσεις, αλλά και στους επιμέρους δείκτες τιμών των οικιών και των διαμερισμάτων. Πιο συγκεκριμένα, το τρίτο τρίμηνο του 2020 η ετήσια αύξηση του ΔΤΚ περιορίστηκε στο 1,2%, η ετήσια αύξηση του δείκτη τιμών οικιών στο 0,7%, ενώ η ετήσια αύξηση του δείκτη τιμών διαμερισμάτων στο 2,5%. Ενδεικτικά,

το τρίτο τρίμηνο του 2019, η ετήσια αύξηση του ΔΤΚ ήταν 2,8%, των οικιών ήταν 2,2%, ενώ των διαμερισμάτων ήταν 4,4%. Μία πιθανή μείωση στις τιμές των ακινήτων, τόσο στα οικιστικά όσο και στα εμπορικά ακίνητα, αναμένεται να έχει επιπτώσεις στους ισολογισμούς των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών αλλά και στη βιωσιμότητα των οντοτήτων που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα των ακινήτων, με συνεπακόλουθες επιπτώσεις και στα πιστωτικά ιδρύματα.

Καθώς ο τομέας των ακινήτων χαρακτηρίζεται από κύκλους ταχείας ανάπτυξης και διόρθωσης (boom-bust cycles), το γεγονός ότι η αξία των ακινήτων στην Κύπρο εκτιμάται ότι είναι ακόμα χαμηλότερη από τη δυνητική, υποδηλώνει ότι οι οποιεσδήποτε διορθώσεις δεν θα είναι σημαντικά μεγάλες.

Μεγάλη έκθεση

Όπως προείπαμε, η έκθεση των πιστωτικών ιδρυμάτων σε δάνεια που εξασφαλίζονται με ακίνητα στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2020 αντιπροσώπευαν το 57,7% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων. Πιο συγκεκριμένα, στις 30 Σεπτεμβρίου του 2020 οι χορηγήσεις σε νοικοκυριά που εξασφαλίζονται με οικιστικά ακίνητα ανέρχονταν σε €8,9 δισ. και 29,6% του συνολικού χαρτοφυλακίου (30 Σεπτεμβρίου του 2019: €9,8 δισ. και 29,5%), ενώ οι χορηγήσεις σε μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις που εξασφαλίζονται με εμπορικά ακίνητα ανέρχονταν σε €8,5 δισ., ή 28,1% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου (30 Σεπτεμβρίου του 2019: €8,8 δισ. και 26,6%). Σημειώνεται ότι στις 30 Σεπτεμβρίου του 2020, το υπόλοιπο των χορηγήσεων προς τα νοικοκυριά αφορούσε κατά κύριο λόγο την αγορά ακινήτων, αφού 74,9% των χορηγήσεων προς τα νοικοκυριά εξασφαλίζονται με οικιστικά ακίνητα. Κατά την ίδια ημερομηνία, οι χορηγήσεις προς τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις που εξασφαλίζονται με εμπορικά ακίνητα αποτελούσαν το 54,7% των χορηγήσεων προς τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν άμεση έκθεση στον τομέα των ακινήτων, η οποία πηγάζει από τα ακίνητα που καταγράφονται στους ισολογισμούς τους. Πιο συγκεκριμένα, στις 30 Ιουνίου του 2020, τα πιστωτικά ιδρύματα κατείχαν 7.629 ακίνητα συνολικής αγοραίας αξίας ύψους €2,4 δισ. στους ισολογισμούς τους. Η λογιστική αξία των εν λόγω ακινήτων αντιπροσώπευε το 3,2% του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων του τραπεζικού τομέα. Τα συγκεκριμένα ακίνητα αποτελούσαν κυρίως από οικιστικά ακίνητα (4.330 ακίνητα αξίας €943 εκατ.), αγροτεμάχια (1.464 ακίνητα αξίας €139 εκατ.) και σε μικρότερο βαθμό εμπορικά ακίνητα (1.030 ακίνητα αξίας €910 εκατ.) και λοιπά ακίνητα (805 ακίνητα αξίας €403 εκατ.).

ΑΡΘΡΟ / Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Δύο χρόνια ΓεΣΥ

Συμπληρώνονται αυτές τις μέρες δύο χρόνια από την έναρξη της εφαρμογής του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ), το οποίο χαρακτηρίστηκε ως μια από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμίσεις που έγιναν ποτέ στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Είναι νωρίς για να προβούμε σε πλήρη αποτίμηση της τομής που συντελείται στον τομέα της Υγείας τα τελευταία δύο χρόνια, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το ΓεΣΥ ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στη βασική του αποστολή, δηλαδή να προσφέρει σε όλους τους δικαιούχους ισότιμη και καθολική πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας.

Οι πολίτες αγάλισαν από την πρώτη στιγμή το ΓεΣΥ, παρά την πολεμική που δέχθηκε και εξακολουθεί να δέχεται μέχρι σήμερα. Το ΓεΣΥ διέψευσε εκείνους που προέβλεπαν την κατάρρευση του και όσους προειδοποιούσαν ήδη για καταστροφή, γιατί ακριβώς στηρίχθηκε από την κοινωνία, δυνάμωσε, εδραιώθηκε και πλέον βρίσκεται στις ράγες της συνεχούς εξέλιξης. Σε αυτή την αέναη διαδικασία, που δεν έχει επιστροφή, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι δυνάμεις της κοινωνίας και οι νόμοι της αγοράς. Ο ρόλος του κράτους θα είναι επικουρικός και θα έχει διορθωτικό χαρακτήρα εκεί και όταν κριθεί αναγκαίο για τη στήριξη του ΓεΣΥ, το οποίο

Παρά τις δυσκολίες, κάτω από ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες, υλοποιήσαμε την απόφαση για τη μεγάλη μεταρρύθμιση στο χώρο της υγείας.

αποτελεί περιουσιακό στοιχείο όλων μας. Η Κυβέρνηση αποδεικνύει καθημερινά ότι στηρίζει εμπράκτως τον τομέα της Υγείας, στην οποία επενδύει τα μέγιστα. Ενδεικτικά υπενθυμίζω ότι ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Υγείας για το τρέχον έτος πλαισιώνει το ένα δισεκατομμύριο ευρώ και αποτελεί σχεδόν το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του κράτους.

Εδώ και δύο χρόνια ο πολίτης έχει τον Προσωπικό Ιατρό της επιλογής του, μέσω του οποίου παραπέμπεται στον Ειδικό Ιατρό επίσης της προτίμησής του. Ο μεγάλος αριθμός Ειδικών Ιατρών που έχουν συμβληθεί με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας, διασφαλίζει αυτό το δικαίωμα επιλογής για τη συντριπτική πλειοψηφία των ιατρικών ειδικοτήτων, καλύπτοντας σχεδόν όλες τις ιατρικές ανάγκες. Ορόσημο για την ανάπτυξη του

Εδώ και δύο χρόνια ο πολίτης έχει τον Προσωπικό Ιατρό της επιλογής του, μέσω του οποίου παραπέμπεται στον Ειδικό Ιατρό επίσης της προτίμησής του.

ΓεΣΥ αποτελεί επίσης η ένταξη μεγάλου αριθμού ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, τα οποία σε συνδυασμό με το μεγάλο δίκτυο των δημόσιων νοσηλευτηρίων ΟΚΥπΥ, εμπλουτίζουν το μενού των επιλογών για όλους τους δικαιούχους.

Όσοι είχαν και τις ελάχιστες αντιρρήσεις για τη σημασία του ΓεΣΥ αν αναλογιστούν πως ήταν ο τομέας της υγείας πριν από δύο χρόνια. Οι πολίτες, ο κάθε δικαιούχος, η κάθε οικογένεια, έχουν πλέον πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, σε φάρμακα μέσω

του θεσμού του «φαρμακείου της γειτονιάς», σε διαγνωστικές και εργαστηριακές εξετάσεις, έναντι μιας ιδιαίτερα χαμηλής εισφοράς, χωρίς το άγχος του οικονομικού κόστους, που ανατρέπει τον οικογενειακό προϋπολογισμό και προκαλεί αβεβαιότητα και ανασφάλεια.

Οι αριθμοί είναι ενδεικτικοί: 892.134 δικαιούχοι του ΓεΣΥ που έχουν εγγραφεί σε κατάλογο Προσωπικού Ιατρού μέσα σε αυτά τα δύο χρόνια. 801.107 δικαιούχοι επισκέφθηκαν τον προσωπικό τους ιατρό, πέραν των 631 κλιμάκων

επισκέφθηκαν ειδικούς ιατρούς, 655.868 δικαιούχοι πήραν φάρμακα, 578.249 έκαναν εργαστηριακές εξετάσεις και 76.873 έλαβαν υπηρεσίες ενδοοικογενειακής φροντίδας.

Αναγνωρίζω ότι ανάμεσα στους αριθμούς αυτούς υπάρχουν καταχρηστικές περιπτώσεις, μια στρέβλωση που ήταν αναμενόμενη και παρατηρήθηκε σε όλες τις χώρες όπου εφαρμόστηκε ένα νέο Σύστημα Υγείας.

Με διάφορες ενέργειες από τον ΟΑΥ, το πρόβλημα έχει σε μεγάλο βαθμό αμβλυνηθεί, αλλά οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι εξακολουθεί να υφίσταται. Θέλω όμως να θυμίσω ότι καταχρήσεις υπήρχαν και προ ΓεΣΥ, όταν οι πολίτες ήταν έρμαιο υπερβολικών χρεώσεων και το κράτος είχε σοβαρές απώλειες από αδήλωτα εισοδήματα, από σπατάλες και από αρκετές άλλες παθογένειες.

Η δεύτερη επέτειος της εφαρμογής του ΓεΣΥ βρίσκει τη χώρα μας να επιχειρεί το βήμα για έξοδο από την υγειονομική κρίση. Θα ήταν παράλειψη να μην σημειώσω την καθοριστική συμβολή του ΓεΣΥ στην αποτελεσματική διαχείριση της πανδημίας και είμαι βέβαιος ότι τα πράγματα θα ήταν πολύ πιο δύσκολα εάν δεν είχαμε στη διάθεσή μας τη βάση δεδομένων του ΓεΣΥ με την υποχρεωτική καταχώρηση όλων των ιατρι-

κών πράξεων και τον πολύτιμο θεσμό του Προσωπικού Ιατρού. Με τον καθορισμό διαδικασιών και πρωτοκόλλων έγινε ευκολότερη η αντιμετώπιση των υπόπτων και θετικών περιστατικών, ενώ η ηλεκτρονική συνταγογράφηση σε χρόνιους ασθενείς χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική επίσκεψη στα ιατρεία, ήταν κάποιες ενέργειες που αποσυμφόρησαν το Σύστημα Υγείας και ελαχιστοποίησαν τον κίνδυνο διασποράς. Εξίσου σημαντική είναι η συνεκμετάλληση των Προσωπικών Ιατρών στους εμβολιασμούς των δικαιούχων τους αυτή την περίοδο.

Δύο χρόνια μετά, είμαστε βέβαιοι για την πορεία που ακολουθούμε, ατενίζουμε το μέλλον του ΓεΣΥ με αισιοδοξία και αισθανόμαστε περήφανοι ότι παρά τις δυσκολίες, κάτω από ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες, υλοποιήσαμε την απόφαση για τη μεγάλη μεταρρύθμιση στο χώρο της υγείας. Απομένει να συνεχίσουμε με την προσηδία και άλλων ειδικοτήτων και υπηρεσιών, καθώς και με διορθωτικές κινήσεις, που θα συμβάλουν στην αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας. Το ΓεΣΥ είναι ένα έργο πνοής για την Κύπρο, το οποίο θα κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας και στις επόμενες γενιές.

Ο κ. Κωνσταντίνος Ιωάννου είναι Υπουργός Υγείας.

Μέτρα ενίσχυσης των ξενοδοχείων για να ανοίξουν τις πόρτες τους

Παράταση αναστολών και «Συν-Εργασίας», επιδότηση παγίων, κεφάλαιο κίνησης

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Κίνητρα για να ανοίξουν τα ξενοδοχεία αλλά και οι υπόλοιπες τουριστικές επιχειρήσεις που διστάζουν να προχωρήσουν στην επανέναρξη των δραστηριοτήτων τους, δεδομένων των χαμηλών ακόμα κρατήσεων για τον Μάιο και τον Ιούνιο, αποφάσισε η κυβέρνηση.

Συγκεκριμένα, παρατείνει το πρόγραμμα αναστολής συμβάσεων εργασίας έως τα τέλη Ιουνίου και το πρόγραμμα «Συν-Εργασία», με το οποίο καλύπτονται οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλει η εργοδοσία, έως τα τέλη Σεπτεμβρίου και ανοίγει το αμέσως επόμενο διάστημα την πλατφόρμα μέσω της οποίας θα χορηγείται η επιδότηση των παγίων για όσες επιχειρήσεις είχαν μείωση του τζίρου μεγαλύτερη του 30% σε σχέση με το 2019 κατά την περυσινή χρήση.

Παράλληλα, αναμένει τη σχετική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να προχωρήσει και στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με πόρους του ΕΣΠΑ για κεφάλαιο κίνησης, με σκοπό την επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας του κλάδου. Μάλιστα ο υπουργός Ανάπτυξης Αδωνīs Γεωργιάδης δήλωσε χαρακτηριστικά πως όταν ξεκινήσει αυτό το πρόγραμμα ενίσχυσης του τουρισμού, «θα είναι πολύ δύσκολο για κάποιον ξενοδόχο να μην ανοίξει». Τα μέτρα αυτά κρίθηκαν απαραίτητα καθώς μεσαίες και μεγάλες τουριστικές επιχειρήσεις με πλήθος προσωπικού που ανέρχεται σε εκατοντάδες διστάζουν να προχωρήσουν στο άνοιγμα των μονάδων τους τη στιγμή που οι κρατήσεις για τον επόμενο ενάμιση μήνα παραμένουν ασθενικές. Ωστόσο, αυτό ισοδυναμεί με διατήρηση των εν λόγω ξενοδοχείων και άλλων επιχειρήσεων του τουρισμού εκτός αγοράς. Δημιουργείται, δηλαδή, ένας φαύλος κύκλος που μπορεί να καθυστερήσει σημαντικά την έναρξη των κυρίως ροών των ξένων ταξιδιωτών προς τη χώρα.

Για τους εποχικά εργαζομένους σε καταλύματα και τουριστικά λεωφορεία που θα επαναπροσληφθούν, δίνεται δικαίωμα υπαγωγής στο μέτρο της αναστολής σύμβασης εργασίας για τον Μάιο και τον Ιούνιο.

Μεγάλες μονάδες διστάζουν να ανοίξουν, καθώς οι κρατήσεις για τον επόμενο ενάμιση μήνα παραμένουν ασθενικές.

Με αυτά κατά νουν, το υπουργείο Εργασίας και το υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), έλαβαν τις σχετικές αποφάσεις και ανακοίνωσαν κάποια από τα μέτρα που προαναφέρθηκαν (αναστολή συμβάσεων, «Συν-Εργασία»).

Αποφασίστηκαν ειδικότερα, στο πλαίσιο της στήριξης της απασχόλησης στον τουρισμό, τα ακόλουθα μέτρα:

- Για τους εποχικά εργαζομένους σε τουριστικά καταλύματα και του-

ριστικά λεωφορεία που υποχρεωτικά θα επαναπροσληφθούν, δίνεται δικαίωμα υπαγωγής στο μέτρο της αναστολής σύμβασης εργασίας, με αποζημίωση ειδικού σκοπού, για τους μήνες Μάιο και Ιούνιο 2021.

- Για τους εποχικά εργαζομένους υποχρεωτικής επαναπρόσληψης σε τουριστικά καταλύματα και τουριστικά λεωφορεία που δεν θα επαναπροσληφθούν κατά τους μήνες Μάιο και Ιούνιο 2021, δίνεται δικαίωμα υπαγωγής στο μέτρο της αναστολής σύμβασης εργασίας με αποζημίωση ειδικού σκοπού, με μονομερείς δηλώσεις τους στο πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη» που τηρείται στο υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Επιπλέον, οι εποχικά εργαζόμενοι υποχρεωτικής επαναπρόσληψης σε τουριστικά καταλύματα και τουριστικά λεωφορεία θα μπορούν να ενταχθούν από τον μήνα Ιούλιο και έως τον Σεπτέμβριο 2021 στο πρόγραμμα «Συν-Εργασία», με πλήρη κάλυψη των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών και για τον χρό-

νο που εργάζονται (όπως ισχύει για τις επιχειρήσεις του κλάδου των αερομεταφορών και την ακτοπλοία). Για τις ανωτέρω επιχειρήσεις που θα κάνουν χρήση του μέτρου δεν θα ισχύει η 31η Ιανουαρίου 2021 ως ημερομηνία επιμέτρησης του προσωπικού τους.

Οι λοιποί εποχικά εργαζόμενοι μη υποχρεωτικής επαναπρόσληψης θα μπορούν να ενταχθούν, από 1ης Ιουνίου και έως 6 μήνες από την πρόσληψή τους, στο πρόγραμμα των 100.000 θέσεων εργασίας του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Με την ένταξη της πρόσληψής τους στο πρόγραμμα αυτό θα καλύπτεται το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών και ο καθαρός μισθός τους θα επιδοτείται με 200 ευρώ.

Οι ξεναγοί και οι τουριστικοί συνοδοί θα λάβουν αποζημίωση ειδικού σκοπού για τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο 2021 με μονομερή δήλωσή τους στο Π.Σ. «Εργάνη» που τηρείται στο υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Το τελευταίο lockdown κόστισε 3,6 δισ. ευρώ στις επιχειρήσεις

Σε 3,6 δισ. ευρώ διαμορφώθηκαν οι απώλειες για το σύνολο των επιχειρήσεων το α' τρίμηνο του 2021, οι οποίες είχαν κύκλο εργασιών χαμηλότερο κατά 5,4% σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2020. Ακόμη πιο βαρύς ήταν ο «λογαριασμός» ειδικά για τις επιχειρήσεις που βρίσκονταν σε αναστολή λειτουργίας, καθώς το ίδιο διάστημα ο κύκλος εργασιών τους υποχώρησε κατά 39,1%.

Αν μν τι άλλο, το τελευταίο lockdown, παρότι λιγότερο αυστηρό από αυτό που επιβλήθηκε στα μέσα του περυσινού Μαρτίου, είχε δίοδο ευκαταφρόνητες συνέπειες στις επιχειρήσεις της χώρας, με τις περισσότερες ήδη επιβαρυνμένες από τα lockdowns και τη μείωση της ζήτησης στη διάρκεια του 2020.

Σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο κύκλος εργασιών για το σύνολο των επιχειρήσεων διαμορφώθηκε το α' τρίμηνο του 2021 σε 63,56 δισ. ευρώ έναντι 67,16 δισ. ευρώ το α' τρίμηνο του 2020. Οι ποσοστιαία μεγαλύτερες απώλειες ήταν αυτές των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς των τεχνών, της ψυχαγωγίας και της διασκέδασης –τομείς που παραμένουν και σήμερα σε αναστολή δραστηριότητας–, με τη μείωση του κύκλου εργασιών τους να διαμορφώνεται σε 70,4%. Ακολουθεί ο τομέας των υπηρεσιών εστίασης και παροχής καταλύματος με μείωση του κύκλου εργασιών κατά 53,9% το α' τρίμηνο του 2021 σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2020.

Υπενθυμίζεται ότι η εστίαση επαναιτιούργησε με πολλούς περιορισμούς μόλις στις 3 Μαΐου, ενώ ο τουρισμός μόλις στις 15 Μαΐου, όπως και οι διαπεριφερειακές μετακινήσεις.

Σε απόλυτους αριθμούς, το εμπόριο –λιανικό και κονδρικό– είναι αυτό που μετρά τις μεγαλύτερες απώλειες το πρώτο τρίμηνο του 2021 σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2020, καθώς φτάνουν τα 920 εκατ. ευρώ. Στα

θετικά καταγράφεται, πάντως, η αύξηση του κύκλου εργασιών στη μεταποίηση, κατά 2,5% το πρώτο τρίμηνο του 2021 σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2020, στα 14,58 δισ. ευρώ έναντι 14,23 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2020.

Η μείωση του κύκλου εργασιών ειδικά των επιχειρήσεων που βρίσκονταν σε αναστολή δραστηριότητας ήταν το πρώτο τρίμηνο του 2021, σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2020, 39,1% ή 1,78 δισ. ευρώ, καθώς ο τζίρος φέτος διαμορφώθηκε σε 2,77 δισ. ευρώ έναντι 4,55 δισ. ευρώ πέρυσι. Ο κύκλος εργασιών στο λιανεμπόριο υποχώρησε κατά 13,2% ή κατά 271 εκατ. ευρώ, στο 1,78 δισ. ευρώ από 2,05 δισ. ευρώ το α' τρίμηνο του 2020. Υπενθυμίζεται ότι το λιανικό εμπόριο λειτουργούσε σχεδόν σε όλη τη χώρα μόνο για περίπου δύο εβδομάδες τον Ιανουάριο, ενώ στη συ-

Οι μεγαλύτερες απώλειες καταγράφηκαν στους τομείς των τεχνών, της ψυχαγωγίας και της διασκέδασης.

νήχεια, στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας και σχεδόν για όλους τους κλάδους, τα φυσικά καταστήματα ήταν κλειστά.

Η εστίαση

Στην εστίαση, η οποία κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021 λειτουργούσε μόνο υπό τη μορφή των υπηρεσιών take away και delivery, ο τζίρος διαμορφώθηκε σε 422,6 εκατ. ευρώ έναντι 923,27 εκατ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο του 2020, καταγράφοντας μείωση 54,3%. Μείωση 62,4% σημείωσε ο κύκλος εργασιών στον κλάδο των καταλυμάτων, στα 84,3 εκατ. ευρώ από 224,16 εκατ. ευρώ το 2020.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

- * **Ήθος**
- * **Αξιοπιστία**
- * **Αποδοτικότητα**

2

Λεωνίδου Πανίκος

Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος ΔΗΚΟ
Υποψήφιος Βουλευτής Λεμεσού

+357 99 64 58 52

panleonidou@gmail.com

panikos.leonidou

Δυνατή Επιλογή

**ΙΣΧΥΡΟ
ΔΗΚΟ
ΚΑΘΑΡΗ
ΑΛΛΑΓΗ**

Μειώθηκαν τα ενοίκια των καταστημάτων και στην Ερμού

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε τροχιά διόρθωσης παρέμειναν τα ενοίκια των καταστημάτων στις δημοφιλέστερες εμπορικές «πάσσες» κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου τριμήνου. Παρότι καταγράφηκαν αρκετές νέες μισθώσεις, αλλά και εισοδοί νέων αλυσίδων από το εξωτερικό, η αγορά φαίνεται πως κινείται σε πιο συντηρητικές επιλογές, τόσο αναφορικά με το μέγεθος των ακινήτων που μισθώνονται, όσο και με το ύψος του ενοικίου.

Μάλιστα, σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας τριμηνιαίας έρευνας της Proprius, εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων, από τις παραπάνω τάσεις δεν ξέφυγε ούτε η οδός Ερμού στο κέντρο της Αθήνας, καθώς το μέσο ενοίκιο για καταστήματα πλησίον της πλατείας Συντάγματος (δηλαδή στο πιο ακριβό τμήμα της οδού) υποχώρησε σε 250 ευρώ/τ.μ., έναντι 260 ευρώ/τ.μ. κατά τους τελευταίους μήνες του 2020, αλλά και 280 ευρώ/τ.μ. στο τέλος του 2019, δηλαδή πριν από την πανδημία. Πρόκειται για μια σαφή υποχώρηση των τιμών στον εμπορικότερο δρόμο της χώρας, όπου μέχρι πριν από την πανδημία τα ενοίκια κινούνταν έντονα ανοδικά.

Ανάλογη κάμψη καταγράφεται επίσης το τελευταίο τρίμηνο σε Κηφισιά, Γλυφάδα, Πειραιά και Τσιμισιά (Θεσσαλονίκη), με το μέσο ενοίκιο καταστημάτων να διαμορφώνεται πλέον σε 110 ευρώ/τ.μ., 125 ευρώ/τ.μ., 75 ευρώ/τ.μ. και 125 ευρώ/τ.μ. αντίστοιχα. Παράλληλα, όπως τονίζει στην ανάλυσή της η Proprius, οι νέες ενοικιάσεις έχουν υποχωρήσει σε σχέση με την περίοδο πριν από την πανδημία, αν και κάποια ζήτηση εξακολουθεί να καταγράφεται στα εμπορικότερα σημεία.

Το βέβαιο είναι ότι αυτή η ζήτηση αφορά πλέον μικρότερο μεγέθους καταστήματα, ενώ μικρότεροι αριθμοί νέων αλυσίδων τοποθετείται στην αγορά. Μεταξύ άλλων, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021 καταγράφηκαν νέες μισθώσεις, όπως εκείνη της Parex Shoes στην οδό Ερμού (110 τ.μ.), ενώ στη Γλυφάδα μισθώθηκαν δύο ακίνητα, το ένα από την Kiko Milano στην οδό Μεταξά (155 τ.μ.) και το άλλο από αλυσίδα αθλητικών ειδών, η οποία

τοποθετήθηκε σε ακίνητο 210 τ.μ. επί της πλατείας Εσπερίδων.

Νέα καταστήματα σουπερ μάρκετ σε Λάρισα, Τρίπολη και Θεσσαλονίκη λειτούργησε η ρωσική αλυσίδα MERE, η οποία πραγματοποίησε με τον τρόπο αυτό την εισοδή της στην ελληνική αγορά. Στόχος είναι η ανάπτυξη 80 καταστημάτων μέχρι το τέλος του 2021. Αντίστοιχα, η δανική αλυσίδα οικιακών ειδών Jysk συνέχισε το πλάνο ανάπτυξης δικτύου σε πανελλαδικό επίπεδο, προχωρώντας στη λειτουργία του 42ου καταστήματός της, αυτή τη φορά στο Αργος. Η Intersport εγκαινίασε ένα νέο κατάστημα στο Περιστέρι και

Η ραγδαία ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου αλλάζει τον σχεδιασμό πολλών αλυσίδων.

η Cosmos Sport στη Νέα Σμύρνη, ενώ στον Πειραιά άνοιξε νέο κατάστημα η αλυσίδα Fixers. Στην Κηφισιά λειτούργησε το νέο της κατάστημα και η Madiz.

Πάντως, αν συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι κατά το μεγαλύτερο διάστημα του φετινού πρώτου τριμήνου το λιανεμπόριο είχε ουσιαστικά «κατεβάσει ρολά», η δραστηριότητα που καταγράφηκε είναι αξιολογική. Οι επαγγελματίες της αγοράς ακινήτων εκτιμούν ότι όσο ομαλοποιείται η λειτουργία των καταστημάτων λιανικής τους επόμενους μήνες και αυξάνεται η καταναλωτική, ανάλογα θα αποκατασταθεί και η εικόνα της αγοράς εμπορικών καταστημάτων.

Ωστόσο, πλέον υπάρχει η συνειδητοποίηση του αυξανόμενου μεριδίου του ηλεκτρονικού εμπορίου, που αναμένεται να διαφοροποιήσει τον σχεδιασμό και τις ανάγκες πολλών αλυσίδων τα επόμενα χρόνια. Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται ευρεία αναδιάταξη του δικτύου πολλών εταιρειών, με πιο «ευάλωτα» να είναι τα καταστήματα που βρίσκονται σε δευτερεύουσες και λιγότερο εμπορικές αγορές.

Οι μισθωτοί με παιδιά βγαίνουν από το στόχαστρο της εφορίας

Από την υπερφορολόγηση έως το 2019, στη μείωση φόρων και εισοδημάτων το 2020

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Μεγάλη ανάσα έχουν πάρει οι πλέον «στοχοποιημένοι» φορολογούμενοι από τα μέτρα που εφαρμόστηκαν το περυσινό έτος, περιορίζοντας σημαντικά τους φόρους και τις ασφαλιστικές εισφορές που πλήρωναν τα προηγούμενα χρόνια. Συγκεκριμένα, η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, η αναστολή της εισφοράς αλληλεγγύης, που όπως όλα δείχνουν θα καταργηθεί το 2023, και οι αλλαγές στη φορολογική κλίμακα τόνωσαν τα εισοδήματα των μισθωτών του 2020 σε μία ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο.

Οι επιβαρύνσεις, από 37,1% που ήταν το 2019 για μια οικογένεια με δύο παιδιά—όταν ο μέσος όρος στις χώρες του ΟΟΣΑ έφθανε στο 24,4%—αναμένεται να μειωθούν σημαντικά όταν δημοσιοποιηθούν τα στοιχεία των εισοδημάτων του 2020. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ειδικών η υποχώρηση θα είναι μεγάλη, κατά 4-5 μονάδες, και το ποσοστό των φορολογικών επιβαρύνσεων θα διαμορφωθεί κοντά στα επίπεδα του 32%.

Ωστόσο, μέχρι και το 2019 τα στοιχεία του Tax Foundation, που παρουσίασε στη χώρα μας το ΚΕΦΙΜ, αποδεικνύουν την τεράστια επιβάρυνση των νοικοκυριών είτε πρόκειται για εργαζομένους χωρίς παιδιά είτε με παιδιά, συρρικνώνοντας επί της ουσίας τις αποδοχές τους. Σημειώνεται ότι τις τρεις πρώτες θέσεις της κατάταξης με τα μεγαλύτερα φορολογικά βάρη καταλαμβάνουν η Τουρκία, η Γαλλία και η Σουηδία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2019, εργαζόμενος χωρίς παιδιά έδωσε το 40,1% των ακαθάριστων αποδοχών του σε φόρους και εισφορές έναντι 36,1% που είναι ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ. Όπως προκύπτει από την έκθεση, το ποσοστό των ακαθάριστων αποδοχών διαμορφώνεται ως εξής: 8% είναι ο φόρος εισοδήματος, 12,5% είναι

Οι ελληνικές οικογένειες, πέρα από τους φόρους που καταβάλλουν, πληρώνουν επιπλέον από την τσέπη τους 1,5 δισ. ευρώ για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση των παιδιών τους, ή 0,85% του ΑΕΠ.

Οι επιβαρύνσεις, από 37,1% που ήταν το 2019, αναμένεται να μειωθούν κοντά στα επίπεδα του 32%.

Οι εισφορές που πληρώνει ο εργαζόμενος και παρακρατούνται από τον μισθό του και 19,7% είναι οι εισφορές που πληρώνει ο εργοδότης για τον εργαζόμενο.

Σε φροντιστήρια 1,5 δισ.

Σε αντίθεση με τις περισσότερες χώρες με υψηλή φορολογική επιβάρυνση στην εργασία, η χώρα μας δεν παρέχει σημαντικές φορολογικές ελαφρύνσεις σε οικογένειες με παιδιά. Μάλιστα οι ελληνικές οικογένειες, πέρα από τους φόρους που καταβάλλουν, πληρώνουν επιπλέον από την τσέπη τους 1,5 δισ. ευρώ για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση των παιδιών τους, ή 0,85% του ΑΕΠ. Δηλαδή περί τις 3.200 ευρώ ετησίως. Επίσης, σύμφωνα με έκθεση του ΟΟΣΑ, η κατά κεφαλήν δαπάνη υγείας στην Ελλάδα είναι 1.678 ευρώ, με το 34% του ποσού αυτού να βγαίνει απευθείας από την τσέπη των Ελλήνων. Δηλαδή καταβάλλονται περί τα 570 ευρώ ετησίως.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΚΕΦΙΜ: • Οι εργαζόμενοι χωρίς παιδιά με μεσαία εισοδήματα που ζουν σε χώρες του ΟΟΣΑ κατέβαλαν πάνω από το ένα τρίτο ή 34,6% του μισθού τους σε φόρους εισοδήματος και ασφαλιστικές εισφορές. • Η φορολογική επιβάρυνση της εργασίας για εργαζομένους χωρίς παιδιά στον ΟΟΣΑ κυμαίνεται από 7% στη Χιλή έως 52,2% στο Βέλγιο. • Το 2020, η μέση φορολογική επιβάρυνση οικογενειών μέσω φορολογίας εισοδήματος και ασφαλιστικών εισφορών ήταν 24,4%, 10,2% μονάδες χαμηλότερη από την επιβάρυνση εργαζομένων χωρίς οικογένεια. Οι χώρες με την υψηλότερη φορολογική επιβάρυνση της εργασίας προσφέρουν συνήθως τις μεγαλύτερες ελαφρύνσεις σε οικογένειες με παιδιά.

Σύμφωνα με τον εκτελεστικό διευθυντή του ΚΕΦΙΜ Νίκο Ρώμαπα: «Παρά τη σχετική βελτίωση των επιδόσεων και της κατάταξης της χώρας μας σε σχέση με πέρυσι, και η φετινή μελέτη του Tax Foundation υπογραμμίζει την ανάγκη για περαιτέρω σημαντική ελάφρυνση του φορολογικού βάρους που επιβάλλεται τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα. Μετά το πέρας της πανδημίας, η συνέχιση της προσπάθειας για τη δημιουργία ενός λιγότερο τιμωρητικού φορολογικού πλαισίου πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα αιχμής για την κυβέρνηση, προκειμένου όχι μόνο να ενισχυθεί η ανάκαμψη αλλά και να αναστραφεί η πολυετής πλέον τάση φυγής από τη χώρα εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού και διευθυντικών στελεχών».

Αύξηση πτωχεύσεων κατά 20% «βλέπει» η ΕΚΤ

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Αυξημένο κίνδυνο εταιρικών πτωχεύσεων σε χώρες της Ευρωζώνης, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, προβλέπει η ΕΚΤ στην έκθεσή της για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, εκτιμώντας ότι οι πτωχεύσεις επιχειρήσεων θα αυξηθούν στη χώρα μας κατά 20% το 2021. Ο κίνδυνος αυτός έχει προς το παρόν αποσοβηθεί λόγω των κυβερνητικών μέτρων στήριξης και των εκτεταμένων αναστολών δανειών που έχουν δώσει οι τράπεζες, αλλά παραμένει ιδιαίτερα υψηλός όταν τα μέτρα θα αποσυρθούν. Ειδικά για τη χώρα μας, η απειλή των εταιρικών πτωχεύσεων είναι αυξημένη λόγω των χαρακτηριστικών της ελληνικής οικονομίας και της υψηλής εξάρτησης που έχει από τον τομέα του τουρισμού, που είναι μεταξύ των πιο ευάλωτων στην κρίση.

Η εκτιμώμενη μάλιστα αύξηση σε χώρες όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Ιρλανδία θα αποτελέσει, όπως επισημαίνει η ΕΚΤ, δοκιμασία για τις αντοχές των δικαστικών συστημάτων και των καθεστώτων πτώχευσης που ισχύουν στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Η επισήμανση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα μας ενόψει της ενεργοποίησης του νέου πτωχευτικού πλαισίου, που δίνει έμφαση στην εξωδικαστική διαχείριση του χρέους. Όπως επισημαίνει η ΕΚΤ στην ίδια έκθεση, μια απότομη αύξηση των πτωχεύσεων μπορεί να αποτελέσει πρόκληση για τα πλαίσια αφερεγγυότητας, εμποδίζοντας την αποτελεσματική ανακατανομή των πόρων. Αν και παρά την

Η απειλή των εταιρικών πτωχεύσεων είναι μεγάλη για τη χώρα μας, εξαιτίας των χαρακτηριστικών της ελληνικής οικονομίας και της υψηλής εξάρτησης που έχει από τον τουρισμό, σημειώνει η ΕΚΤ.

Μόλις λήξουν τα μέτρα στήριξης, τα πτωχευτικά δικαστήρια θα βρεθούν αντιμέτωπα με μια απότομη αύξηση των υποθέσεων.

άνευ προηγουμένου πτώση των εταιρικών εσόδων και κερδών, οι πτωχεύσεις στη ζώνη του ευρώ μειώθηκαν κατά περίπου 20% το 2020 σε σχέση με τα επίπεδα του 2019, η αιτία για αυτό αποδίδεται στα μέτρα υποστήριξης που παρέχουν οι δημόσιες αρχές, τα

οποία ανέστειλαν σε αρκετές περιπτώσεις τις υποθέσεις αφερεγγυότητας. Η προσπάθεια αντιμετώπισης αυτών των πτωχεύσεων θα αποτελούσε πρόκληση για τα δικαστικά συστήματα ακόμη και σε κανονικές περιόδους, σημειώνει η ΕΚΤ, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για τη μετά COVID περίοδο, όταν δηλαδή θα λήξουν τα μέτρα στήριξης της οικονομίας. «Μόλις λήξουν τα μέτρα στήριξης, τα πτωχευτικά δικαστήρια θα βρεθούν αντιμέτωπα με μια απότομη αύξηση των υποθέσεων αφερεγγυότητας, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε μεγάλη επιβάρυνση του νομικού συστήματος και η επίλυση των υποθέσεων αφερεγγυότητας θα απαιτήσει περισσότερο χρόνο», σημειώνει η ΕΚΤ. Αυτό με τη σειρά του θα

μπορούσε να οδηγήσει σε αναποτελεσματική και καθυστερημένη ανακατανομή πόρων σε πιο βιώσιμες επιχειρήσεις, με αρνητικές μακροοικονομικές συνέπειες μεσοπρόθεσμα και γι' αυτό οι δημόσιες αρχές πρέπει εγκαίρως να διασφαλίσουν ότι τα πλαίσια αφερεγγυότητας διαθέτουν επαρκείς πόρους για να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερο αριθμό εταιρικών πτωχεύσεων.

Όπως επισημαίνει η ΕΚΤ, οι πιο ευάλωτοι κλάδοι, δηλαδή αυτοί που επλήγησαν περισσότερο και εμφανίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα στην επανεκκίνηση, είναι εκείνοι των υπηρεσιών, του εμπορίου (χονδρικό και λιανικό), μεταφορές και φιλοξενίας (ξενοδοχεία, τουρισμός, κ.λπ.). Η ΕΚΤ αναφέρει υψηλότερους κινδύνους για τις οικονομίες υπηρεσιών και όσες είναι εξαρτημένες από τους παραπάνω κλάδους, εντοπίζοντας μάλιστα το πρόβλημα στις μικρές επιχειρήσεις. Αντίθετα, άλλοι κλάδοι όπως η βαριά βιομηχανία φαίνεται ότι θα ανακάμψουν ταχύτερα και ευκολότερα. Η ελληνική οικονομία εξαρτάται από τους περισσότερους ευάλωτους κλάδους που εντοπίζει η ΕΚΤ (υπηρεσίες, τουρισμός, μεταφορές, εμπόριο).

Σε ό,τι αφορά τα κόκκινα δάνεια, παρά τη μεγάλη μείωσή τους που πραγματοποιήθηκε το 2020, η Ελλάδα παραμένει η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανειών στην Ε.Ε. (σχεδόν δεκαπλάσιο). Ο κίνδυνος περαιτέρω αύξησης των κόκκινων δανείων ενισχύεται από το υψηλό ποσοστό των δανειών που τέθηκαν σε καθεστώς αναστολής, δηλαδή σε μορατόριουμ.

Το μέσο ενοίκιο για καταστήματα πλησίον της πλατείας Συντάγματος υποχώρησε σε 250 ευρώ/τ.μ., έναντι 260 ευρώ/τ.μ. κατά τους τελευταίους μήνες του 2020 και 280 ευρώ/τ.μ. στο τέλος του 2019.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περι Ακινήτου ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224 ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω:

Δήλωση Μεταβίβασης: 1/Π/2085/2021

Πωλήτης /τές: NELAZA LIMITED, ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ 2, Διαμ. 401,

ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Αγοραστής: G.A. EASYLAND LIMITED

ΑΘΗΝΩΝ 12 4B, 2039, ΧΡΥΣΕΛΕΟΥΣΑ, ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

Ακίνητο:

Αρ. Εγγραφής: 1/692

Φύλλο/Σχέδ./Τμήμα/Τεμ. /Κλίμ.: 21/1010V01/1/527/3

Είδος Ακινήτου: ΓΗ

Υποδιοκτησίες: ΣΥΝΕΧ. ΙΣΟΓΕΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΑΥΛΗ,

ΣΥΝΕΧ. ΔΙΩΡΟΦΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΑΥΛΗ, ΑΠΟΘΗΚΗ

Υπάρχουν κτίρια που δεν αναφέρονται στην εγγραφή

(1/ΕΣ/458/2021)

Εμβαδό τ.μ.: 827

Γεωγραφική Περιοχή: ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ

Τοποθεσία: ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Μεταβιβ. Μερίδιο στο Ακιν.: 241/3308

Ποσό Πώλησης: 115.000,00 ευρώ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα ακίνητα ενδέχεται να υπόκεινται σε Φ.Π.Α., ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό πώλησης.

Οι επενδυτές αφήνουν το bitcoin και ψάχνουν καταφύγιο στον χρυσό

Στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων τεσσάρων μηνών βρίσκεται το πολύτιμο μέταλλο

Μεγαλύτερη σύνεση σε σύγκριση με τους προηγούμενους μήνες φαίνεται να επιδεικνύουν οι επενδυτές, καθώς μια σημαντική μερίδα τους τείνει να εγκαταλείψει την αδιαφανή επένδυση των κρυπτογραφημένων νομισμάτων και γενικότερα να αποφύγει τα στοιχεία υψηλού ρίσκου και να στραφεί σε ασφαλέστερες τοποθετήσεις όπως ο χρυσός. Καθοριστικό παράγοντα αποτελεί η επιτάχυνση του πληθωρισμού αλλά και η νέα αύξηση των κρουσμάτων της πανδημίας σε ορισμένες χώρες. Ο συνδυασμός τους καλλιεργεί αίσθημα αβεβαιότητας στους επενδυτές, αναθερμαίνοντας το ενδιαφέρον τους για το ασφαλές καταφύγιο του χρυσού. Οπως χαρακτηριστικά επισήμανε ο Ούρλικ Λίκε, διευθύνων σύμβουλος του hedge fund κρυπτονομισμάτων ARK36, «οι αγορές κρυπτογραφημένων αξιών υφίστανται τώρα έναν καταϊγισμό από ειδήσεις που τροφοδοτούν την τάση για υποχώρηση των τιμών τους».

Τη στροφή των επενδυτών από τα κρυπτονομίσματα στον χρυσό διαπιστώνει σε σχετική έκθεσή της η JP Morgan, αλλά την εκτίμησή της επιβεβαιώνουν οι ανατροπές των τελευταίων ημερών στις αγορές. Τα κρυπτονομίσματα στο σύνολό τους, συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων που σχετίζονται με αυτά, σημειώνουν μεγάλες

απώλειες, ενώ το ασφαλές καταφύγιο του χρυσού που είχε υποχωρήσει τους τελευταίους μήνες φαίνεται να ανακάμει τη λάμψη του. Ενδεικτική περίπτωση η πλατφόρμα-χρηματιστήριο κρυπτονομισμάτων Coinbase, που εισήχθη πρόσφατως στον δείκτη Nasdaq, και υποχώρησε 5,9%. Η στροφή έγινε ιδιαίτερα αισθητή, όταν η ναυαρχίδα των αδιαφανών επενδύσεων, το bitcoin, σημείωσε θεαματική πτώση υποχωρώντας κάποια στιγμή στις

Τα κρυπτονομίσματα στο σύνολό τους σημειώνουν μεγάλες απώλειες, που φτάνουν έως και το 45%.

30.000 δολάρια, αν και ανέκαμψε αργότερα φτάνοντας και πάλι σταδιακά στις 40.000 δολάρια. Ταυτόχρονα, όμως, το δεύτερο σε μέγεθος κρυπτόνομισμα, το Ethereum υποχώρησε κατά περίπου 45% μέσα σε λιγότερο από 24 ώρες σε επίπεδα κάτω από τις 2.000 δολάρια. Ο χρυσός οδεύει στην αντίθετη ακριβώς κατεύθυνση και η άνοδος του επιταχυνόταν ενώ οι επενδυτές περιμεναν να δοθούν στη δημοσιότητα

τα πρακτικά της συνεδρίασης της Federal Reserve από τον Απρίλιο. Το πολυτιμότερο και λαμπερότερο των μετάλλων επέστρεψε, έτσι, στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων τεσσάρων μηνών και πλησιάζει και πάλι τα επίπεδα των 1.900 δολαρίων η ουγγιά. Απέχει, ωστόσο, ακόμη από την εκτόξευση που σημείωσε το καλοκαίρι του 2020, όταν πέρασε το ψυχολογικό όριο των 2.000 δολαρίων η ουγγιά. Στη διάρκεια της χθεσινής συνεδρίασης ο χρυσός έχασε μέρος της ανόδου, όταν δόθηκαν στη δημοσιότητα τα πρακτικά της συνεδρίασης του Απριλίου που φέρουν την ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ να εξετάζει το ενδεχόμενο μείωσης των αγορών ομολόγων.

Σίγουρα, όμως, δείχνει να διαψεύδεται το προσφιλές στους οπαδούς των κρυπτονομισμάτων αφήγημα ότι το bitcoin πρόκειται να αντικαταστήσει τον χρυσό ως το ασφαλές καταφύγιο έναντι κινδύνου πληθωρισμού. Το μεγαλύτερο από τα κρυπτονομίσματα έχει σημειώσει συνολική πτώση 40% από το ρεκόρ των σχεδόν 65.000 δολαρίων που είχε εκτιναχθεί στα μέσα Απριλίου. Παραμένει βέβαια ακόμη σε εντυπωσιακά υψηλά επίπεδα, καθώς έχει σημειώσει συνεχές ράλι 200% από τον Σεπτέμβριο. Τότε άρχισε να προσελκύει θεσμικούς επενδυτές και hedge funds

Ο χρυσός πλησιάζει και πάλι τα επίπεδα των 1.900 δολαρίων η ουγγιά. Απέχει, ωστόσο, ακόμη από την εκτόξευση που σημείωσε το καλοκαίρι του 2020, όταν πέρασε το ψυχολογικό όριο των 2.000 δολαρίων η ουγγιά.

και πολλές μεγάλες τράπεζες να το εντάσσουν στις υπηρεσίες τους ή να ανακοινώνουν ότι εξετάζουν αυτήν την προοπτική. Στο μεταξύ, πάντως, παρατηρητές της αγοράς των κρυπτονομισμάτων πιθανολογούν νέα υποχώρησή τους, καθώς η τιμή των 40.000 δολαρίων θεωρείται επίπεδο αναφοράς και σημείο τεχνικής αντίστασης. Οι απώλειες των κρυπτονομισμάτων συνέπεσαν με την προειδοποίηση της ΕΚΤ, που σχολιάζοντας την ιλιγγιώδη άνοδό τους από την αρχή του έτους τη

χαρακτήρισε τη μεγαλύτερη φούσκα της Ιστορίας, τονίζοντας ότι μπροστά της ωχρούν η «μανία της τουλίπας» στην Ολλανδία του 17ου αιώνα και η φούσκα των Νοτιών Θαλασσών του 18ου αιώνα. Είχε προηγηθεί ώρες νωρίτερα η απόφαση της Κίνας να απαγορεύσει στις τράπεζές της να διενεργούν πληρωμές σε κρυπτονομίσματα αλλά και η κτηρή προειδοποίησή της για τους κινδύνους που αυτά εγκυμονούν. Η στροφή των επενδυτών είχε, ωστόσο, αρχίσει από την πε-

ρασμένη εβδομάδα, όταν ο δημοφιλέστερος υποστηρικτής τους που προ μηνών τα οδήγησε στα ύψη, ο Ελον Μασκ, δήλωσε ότι η Tesla, η βιομηχανία του, δεν θα δέχεται πλέον πληρωμές σε bitcoin. Ήταν ακριβώς αυτή η απόφασή του τον Φεβρουάριο, να δέχεται δηλαδή πληρωμές σε bitcoin για την αγορά των ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων της Tesla που είχε εγκαινιάσει την απογοήωση του σημαντικότερου κρυπτονομίσματος.

BLOOMBERG, REUTERS, CNBC

PIK1

ΑΠΟ ΜΕΡΑ ΣΕ ΜΕΡΑ

Η μεσημβρινή ενημερωτική εκπομπή του PIK1 καθημερινά μαζί σας από τις 11.30 έως τις 14.30. Η εκπομπή αναδεικνύει όλα τα θέματα της επικαιρότητας με συζητήσεις, αναλύσεις, ρεπορτάζ, ανταποκρίσεις, απευθείας συνδέσεις και ένα πλήρες δελτίο ειδήσεων. Παρουσιάζει σφαιρικά όλες τις εξελίξεις σε τοπικά και διεθνή θέματα που απασχολούν τους πολίτες.

Πάντα με την αμεσότητα, εγκυρότητα και αντικειμενικότητα της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης.

Στην παρουσίαση οι δημοσιογράφοι:
Κατερίνα Μηλιώτη, Ντίνο Φοινικαρίδης, Πάρης Ποταμίτης

Επιμέλεια παραγωγής-σκηνοθεσία:
Λιάνα Κωνσταντίνου, Άντρεα Αγγελίδου

(Με δελτίο ειδήσεων στη νοηματική)

PIK1

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς.
- Ενημέρωση με εγκυρότητα, σοβαρότητα, αντικειμενικότητα.
- Από κάθε σημείο στην Κύπρο και τον κόσμο, με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών.

Παρουσίαση:
Αντρέας Κημήτρης

Σκηνοθεσία:
Μαρίνος Γιαννάκης
Νείλιος Ιακώβου

Εκτελεστική Παραγωγή:
Μαρία Χαρή

(Με ταυτόχρονη νοηματική στο PIK 2)

Οι επιχειρήσεις δεν βρσκουν εξειδικευμένο προσωπικό

Μεγάλες ελλείψεις στην Ευρώπη σε ψηφιοποίηση και «πράσινη» ενέργεια

Ένα απογοητευτικό αδιέξοδο επικρατεί στην αγορά εργασίας της Ευρώπης. Με επίσημη ανεργία κατά μέσον όρο πάνω από 7%, και τολάχιστον διπλάσιο ποσοστό σε Ελλάδα και σε Ισπανία, και τις επιχειρήσεις να αναζητούν προσωπικό, η Γηραιά Ηπειρος αδυνατεί να προσφέρει δουλειά στους ανέργους και υπαλλήλους στις εταιρείες.

Το πρόβλημα οφείλεται σε ένα βαθμό στην πανδημία, καθώς τα μέτρα για την ανάσχεση της περιλαμβάνουν περιορισμούς στις μετακινήσεις και στα ταξίδια. Ως εκ τούτου, δεν μπορούν να μετακινηθούν πολλοί από όσους θα μπορούσαν να καλύψουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων για εξειδικευμένο προσωπικό σε ψηφιακές τεχνολογίες τώρα που επικρατεί η εκταμίευση των κεφαλαίων του Ταμείου Ανάκαμψης. Παράλληλα, όμως, έχουν διακοπεί οι διυλικοί επικοινωνίας ανάμεσα στους υποψήφιους που ζητούν εργασία και στους επίδοξους εργοδότες τους. Η ανάσχεση της πανδημίας έχει υπογορεύσει τη διακοπή των συνεδρίων συνάντησης υποψηφίων και επιχειρήσεων αλλά και την ακύρωση διαφόρων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Ακόμη και τα πανεπιστήμια έχουν καταγράψει μεγάλη πτώση στον αριθμό των ξένων

φοιτητών. Σαν να μη φτάνουν όλα αυτά, η έξοδος της Βρετανίας από την Ε.Ε. προσέθεσε σειρά εμποδίων στις μετακινήσεις από και προς τη Βρετανία και την Ε.Ε., ενώ έχει εισάγει διαφορετικές προδιαγραφές στην αναγνώριση τίτλων σπουδών.

Σκοπιάζοντας τη δυστοκία που χαρακτηρίζει την ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, ο Αξελ Πλουνκε, οικονομολόγος του γερμανικού Οικονομικού Ινστιτούτου της Κολωνίας, υπογράμμισε ότι «υπάρχει και θα υπάρξει μεγάλη ζήτηση για ανθρώπους που ασκούν επαγγέλματα υψηλής εξειδίκευσης σε τομείς όπως η ψηφιοποίηση και η διαδικασία απορρόφησης του άνθρακα από το περιβάλλον». Οπως τονίζει ο ίδιος, με τις υπάρχουσες ελλείψεις στις εγχώριες αγορές εργασίας, αναρωτιέται κανείς «από ποιον θα καλυφθεί αυτή η μεγάλη ζήτηση». Η Northvolt AB, σουηδική βιομηχανία παρασκευής μπαταριών, για παράδειγμα, χρειάζεται 3.000 εργάτες για να στελεχωθεί μια μονάδα που κατασκευάζει τώρα στην περιοχή Σκέλεφτε. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας και πρόεδρος της Tesla, Πίτερ Κάρλσον, έχει επανειλημμένως τονίσει ότι μία από τις μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει είναι η πρόσβαση σε εξειδικευμένο προ-

στη διάρκεια του περασμένου έτους οι ενδιαφερόμενοι που κατέθεσαν αιτήσεις για προγράμματα κατάρτισης στη Γερμανία μειώθηκαν κατά περισσότερο από 9% και είναι σαφές ότι πρόκειται για «ευθεία συνέπεια» της πανδημίας. Παράλληλα, τα γερμανικά πανεπιστήμια κατέγραψαν πέρυσι 30% λιγότερους ξένους φοιτητές, πολλοί από τους οποίους παρακολούθησαν τις σπουδές τους online από την πατρίδα τους, ελαχιστοποιώντας, έτσι, τις κοινωνικές επαφές, που συχνά εξελίσσονται σε κίνητρο για να παραμείνουν στη χώρα και να εργαστούν εκεί μετά το πέρας των σπουδών τους.

Το πρόβλημα οφείλεται σε ένα βαθμό στην πανδημία, καθώς τα μέτρα για την ανάσχεσή της περιλαμβάνουν περιορισμούς στις μετακινήσεις και στα ταξίδια.

σωπικό. Από τον Δεκέμβριο, άλλωστε, σχετική έκθεση της Ε.Ε. σκιαγραφεί ανάγλυφα τις ελλείψεις σε ζωτικούς τομείς των ευρωπαϊκών οικονομιών όπως, για παράδειγμα, ο τομέας των μηχανολογικών εξοπλισμών, η ανάπτυξη λογισμικού αλλά και πολύ περισσότερο σε σχέση με παλαιότερα ο τομέας των υπηρε-

σιών υγείας. Στο μεταξύ, οι σχολές επαγγελματικής κατάρτισης έχουν παραμείνει κλειστές επί μήνες στο πλαίσιο των περιοριστικών μέτρων κατά της μετάδοσης του κορωνοϊού. Στη διάρκεια του περασμένου έτους οι ενδιαφερόμενοι που έχουν υποβάλει αιτήσεις για προγράμματα κατάρτισης στη Γερμανία μειώθηκαν κατά περισσότερο από 9% και είναι σαφές ότι πρόκειται για «ευθεία συνέπεια» της πανδημίας σύμφωνα με τη γερμανική στατιστική υπηρεσία. Η Αυστρία, άλλωστε, που έχει παρεμφερές σύστημα, ανέφερε πως είχε 8.000 θέσεις επαγγελματικής κατάρτισης κενές στα τέλη Απριλίου.

Παράλληλα τα γερμανικά πανεπιστήμια κατέγραψαν πέρυσι 30% λιγότερους ξένους φοιτητές, πολλοί από τους οποίους παρακολούθησαν τις σπουδές τους online από την πατρίδα τους, ελαχιστοποιώντας, έτσι, τις κοινωνικές επαφές

που συχνά εξελίσσονται σε κίνητρο για να παραμείνουν στη χώρα και να εργαστούν εκεί μετά το πέρας των σπουδών τους. Οπως τονίζει ο Αλέν Ντεάζ, διευθύνων σύμβουλος της ελβετικής εταιρείας ανεύρεσης ταλέντων Adecco Group, «εφόσον επέρχονται διαρθρωτικές αλλαγές στην κινητικότητα και στην κατανώση, είναι αναμενόμενο ότι θα έχουμε τις ίδιες αλλαγές και σε ό,τι αφορά τις θέσεις εργασίας».

Ορισμένες οικονομίες ενδέχεται να ωφεληθούν αν η τρέχουσα κρίση εμποδίσει τη μετανάστευση των καλύτερων εργαζομένων τους. Ανάμεσά τους χώρες της Ανατολικής Ευρώπης όπως η Πολωνία και η Ρουμανία αλλά και η Ιταλία. Από αυτές προήλθαν οι εξειδικευμένοι μετανάστες της Ε.Ε. το 2019 και είναι οι κατεξοχήν χώρες που θα ωφεληθούν από τα κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης. Ως εκ τούτου, εκεί θα αυξηθεί η ζήτηση για εξειδικευ-

μένο προσωπικό. Πρέπει, πάντως, να ανοικοδομηθούν οι μηχανισμοί που φέρνουν σε επαφή τους εξειδικευμένους υποψήφιους με τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Κάτι τέτοιο, όμως, προϋποθέτει χρόνο και μέχρις ότου γίνουν όσα πρέπει το πρόβλημα στην Ευρώπη θα οξύνεται, καθώς η Γηραιά Ηπειρος έχει δημογραφικό πρόβλημα πολύ πριν από την πανδημία. Το εργατικό δυναμικό της Γερμανίας, για παράδειγμα, αναμένεται να συρρικνωθεί κατά περίπου 4% μέχρι το 2030, οπότε και θα συνταξιοδοτείται σταδιακά η γενιά της μεταπολεμικής έκρηξης των γεννήσεων. Οπως τονίζει ο Ούλριχ Κόμπερ, επικεφαλής του τομέα ενσωμάτωσης και κατάρτισης του Bertelsmann Stiftung, «οι γερμανικές επιχειρήσεις πρέπει να αρχίσουν να κοιτάζουν εκτός Ε.Ε. για να καλύψουν τις ανάγκες τους σε εξειδικευμένο προσωπικό».

BLOOMBERG

Η αμερικανική οικονομία ανοίγει, αλλά οι εταιρείες έχουν ελλείψεις σε υπαλλήλους

Το πρόβλημα που εμφανίζεται τώρα στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας έχει προηγηθεί στις ΗΠΑ. Οι αμερικανικές επιχειρήσεις χρειάζονται προσωπικό, αλλά δεν μπορούν να βρουν. Η αμερικανική οικονομία ανοίγει και αναστέλλονται οι περιορισμοί, ενώ τα μέτρα στήριξης και η ρευστότητα που προσέφερε η αμερικανική κυβέρνηση οδηγούν στα ύψη την καταναλωτική ζήτηση τόσο για προϊόντα όσο και για υπηρεσίες. Ωστόσο, οι εταιρείες του τομέα της μεταποίησης, τα εστιατόρια και οι κατασκευαστικές αγωνίζονται να βρουν ανθρώπους να προσλάβουν. Οι σχετικές δημοσκοπήσεις μεταξύ άλλων, τις οποίες επικαλείται σχετικό ρεπορτάζ της εφημερίδας Wall Street Journal, καταδεικνύουν πως εκατομμύρια πολίτες της υπερδύναμης αποφεύγουν τους χώρους εργασίας υπό τον φόβο μπάψως μολυνθούν με κορωνοϊό. Πολλές επιχειρήσεις ξεκίνησαν, άλλωστε, προτού δοθεί το πράσινο φως για να ανοίξουν τα σχολεία, με αποτέλεσμα να μην έχουν οι γονείς πού να αφήσουν τα παιδιά τους και να αναγκάζο-

Αναγκάζονται να μειώσουν την παραγωγή τους ή να τη διακόψουν και έτσι να χάσουν την ευκαιρία να υποβάλουν αίτηση κάποιου έργου.

νται να παραμείνουν σπίτι. Η αμερικανική εφημερίδα διαπιστώνει, πάντως, πως δεν είναι λίγοι όσοι εισπράττουν επιδόματα ανεργίας που υπερβαίνουν τις όποιες αποδοχές θα είχαν αν έβρισκαν δουλειά. Και βέβαια ορισμένοι άνεργοι δεν έχουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για τις κενές θέσεις εργασίας ή δεν θέλουν να αλλάξουν επάγγελμα.

Οι ελλείψεις αυτές στην αγορά εργασίας μπορούν να αποτελέσουν τροχοπέδη στην ανάκαμψη παρά

Ο τομέας της μεταποίησης, τα εστιατόρια και οι κατασκευαστικές χρειάζονται προσωπικό, αλλά δεν μπορούν να βρουν.

τη μεγάλη δυναμική της. Ορισμένες επιχειρήσεις αναγκάζονται να μειώσουν την παραγωγή τους ή να τη διακόψουν και έτσι να χάσουν ευκαιρίες όπως για παράδειγμα να υποβάλουν αίτηση για την ανάλη-

ψη κάποιου έργου. Άλλες παραδίδουν ανταλλακτικά ή τμήματα προϊόντων με πιο αργούς ρυθμούς από το σύνθημα και κάποια εστιατόρια αναγκάζονται να κρατήσουν κλειστά μια πτέρυγά τους. Ολα αυ-

τά αναμφίβολα επιβραδύνουν τον ρυθμό της ανάκαμψης. Κάποιες άλλες επιχειρήσεις, βέβαια, δοκιμάζουν την αντίθετη συνταγή, προσφέροντας υψηλότερους μισθούς για να προσελκύσουν υπαλλήλους. Η τακτική αυτή, όμως, ενδέχεται να οδηγήσει σε άνοδο των τιμών για την πελατεία τους ή να συρρικνώσει τα περιθώρια κέρδους για τις ίδιες.

Το εργατικό δυναμικό ενδέχεται να ωφεληθεί από την προσωρινή ανεπάρκεια εργατικών χεριών. Ενδεχομένως, θα μπορέσουν να ασκήσουν πιέσεις για να δοθούν προαγωγές ή καλύτεροι μισθοί που θα διατεθούν βέβαια στις τοπικές οικονομίες των κοινοτήτων τους ενισχύοντάς τις. Είναι εξίσου πιθανόν να μπορέσουν κάποιοι να διαπραγματευθούν πιο ευέλικτα ωράρια ή άλλες διευκολύνσεις στους χώρους εργασίας τους. Μιλώντας στην αμερικανική εφημερίδα, ο Σπιβ Λούκας, διευθύνων σύμβουλος της πλατφόρμας αναζήτησης ταλέντων iCIMS Inc, τονίζει πως «ελαφρώς μας σοκάρει το γεγονός ότι φτάσαμε κιόλας σε αυτό

το σημείο». Οπως διευκρινίζει, οι επιχειρήσεις κάνουν μεγάλα βήματα στην προσπάθειά τους να αναπτυχθούν και κινούνται ταχύτερα από όσο εκείνοι που υποβάλλουν αιτήσεις για να τους προσλάβουν». Σημειώτεον ότι στο πελατολόγιο της εν λόγω εταιρείας συγκαταλέγονται 4.000 επιχειρήσεις, κάποιες από τις οποίες είναι από τα μεγαλύτερα ονόματα της βιομηχανίας, όπως η Ford Motor Co και η Target Cor.

Σε ό,τι αφορά τον αντίκτυπο από τα μέτρα στήριξης του πακέτου Μπάιντεν, η ιστοσελίδα αναήτησης εργασίας ZipRecruiter διαπίστωσε πως έχει μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των ανέργων που πρέπει να εργαστούν για οικονομικούς λόγους ώστε να δεχθούν την πρώτη δουλειά που θα τους προσφερθεί. Το ποσοστό τους έχει μειωθεί συγκεκριμένα στο 35% των εργαζομένων από το 51% στο οποίο ανέρχονταν το 2018. Πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν μια θέση εργασίας που θα τους δίνει τη δυνατότητα απασχόλησης από το σπίτι.

Ιδιωτικοί φορείς στο συνταξιοδοτικό σύστημα της Κίνας

Αντιμέτωπη με τη γήρανση του πληθυσμού της, η Κίνα επιχειρεί να διευρύνει τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο συνταξιοδοτικό της σύστημα αξίας 1,2 τρις. δολαρίων. Σύμφωνα, πάντως, με τους ειδικούς του κλάδου, η αναμόρφωση του κινεζικού κοινωνικού κράτους προϋποθέτει θεμελιώδεις μεταβολές προκειμένου να προσφέρει στον πληθυσμό της χώρας το κατάλληλο δίκτυο ασφαλείας.

Η κινεζική Επιτροπή Ρυθμίσεων Τραπεζών και Ασφαλιστικών (CBIRC) ανακοίνωσε στη διάρκεια του περασμένου Σαββατοκύριακου ότι επεκτείνει το πιλοτικό πρόγραμμα ιδιωτικών συντάξεων σε δύο ακόμη περιοχές της χώρας και συγκεκριμένα στις επαρχίες Τσονγκίνγκ και Ζεϊτζιάνγκ. Σύμφωνα με πηγές που μίλησαν σχετικά στο Reuters, καθώς έχουν άμεση γνώση του θέματος, η

Το πιλοτικό πρόγραμμα ιδιωτικών συντάξεων επεκτείνεται σε δύο ακόμη επαρχίες της χώρας.

CBIRC εξετάζει επίσης τη δυνατότητα να ενσωματώσει στο κρατικό σύστημα έναν κατάλογο από ιδιωτικά συνταξιοδοτικά ταμεία και να διορίσει επιτροπές επαγγελματιών διαχειριστών για να αναλάβουν τη διοίκηση του καινούργιου αυτού σκάματος.

Τα εν λόγω σχέδια του Πεκίνου διαρρέουν μόλις λίγες ημέρες από τη στιγμή κατά την οποία δόθηκαν στη δημοσιότητα στοιχεία για το δημογραφικό πρόβλημα της Κίνας.

Από αυτά απορρέει μια γνήσκουσα κοινωνία στα χνάρια των δυτικών κοινωνιών με τους πολίτες ηλικίας άνω των 65 ετών να αντιπροσωπεύουν πλέον το 13,5% του πληθυσμού του 1,4 δισ. Μόλις πριν από μία δεκαετία το αντίστοιχο ποσοστό ήταν μόλις 8,87%. Το θέμα με το συνταξιοδοτικό της Κίνας είναι σοβαρό. Η κινεζική Ακαδημία Κοινωνικών Επιστημών, κρατικά ελεγχόμενη δεξαμενή σκέψης, προέβλεψε προ δύο ετών πως η συνεισφορά του κράτους στη χρηματοδότηση των συντάξεων θα κορυφωθεί το 2027, αλλά μέχρι το 2035 ενδέχεται να διοικηθούν οι πόροι των κρατικών συνταξιοδοτικών ταμείων.

Τα στοιχεία αυτά σε συνδυασμό με περίπου 920 δισ. δολάρια της αποταμίευσης που έχουν συγκεντρώσει οι Κινέζοι πολίτες κατατείνουν στην ανάγκη αλλά και ευκαιρία

για να συμπληρωθεί το σύστημα με ιδιωτικά ασφαλιστικά ταμεία. Και βέβαια οι ιδιωτικοί φορείς περιμένουν να δοθεί το πράσινο φως για να μπουν σε αυτήν την αγορά. Οπως τονίζουν, πάντως, εμπειρογνώμονες του κλάδου, μετά μια ήπια αρχή, το ιδιωτικό συνταξιοδοτικό σύστημα θα χρειαστεί αυξημένες αποδόσεις και κίνητρα όπως, για παράδειγμα, προνομιακή φορολογική μεταχείριση και φοροαπαλλαγές. Παράλληλα, θα πρέπει να χαλαρώσουν οι κανόνες για τη φορολογία στις αποδόσεις κεφαλαίου, ώστε να προσελκύσει το σύστημα επενδυτές που παραδοσιακά προτιμούν τις αποταμίευσεις σε τραπεζικούς λογαριασμούς ή τις επενδύσεις σε ακίνητα περιουσιακά στοιχεία που θα τους αποδώσουν όσα χρειάζονται για να καλύψουν τις ανάγκες τους το χρονικό διάστημα της συνταξιοδότησης.

Η κινεζική Ακαδημία Κοινωνικών Επιστημών προέβλεψε, πως λόγω και της γήρανσης του πληθυσμού, μέχρι το 2035 ενδέχεται να έχουν εξαντληθεί οι πόροι των κρατικών συνταξιοδοτικών ταμείων.

Το Κατάρ επενδύει 29 δισ. δολάρια για να αυξήσει την παραγωγή LNG

Στόχος του είναι να πλήξει τον ανταγωνισμό, εξάγοντας σε πολύ χαμηλές τιμές

Με επιθετικές κινήσεις το Κατάρ, ο μεγαλύτερος εξαγωγέας υδρογονάνθρακα στον κόσμο, αυξάνει την παραγωγή του δραστηρίως και μειώνει αναλόγως τις τιμές του προϊόντος, ώστε να εξαλείψει τον ανταγωνισμό, όπως αναφέρει σε σχετικό του δημοσίευμα το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Υπό το πρίσμα αυτό, το εμιράτο προωθεί έργο 29 δισεκατομμυρίων δολαρίων για να αυξήσει τις εξαγωγές του καυσίμου περισσότερο από 50%, εμποδίζοντας τις προοπτικές να κατασκευαστούν νέα εργοστάσια σε άλλες περιοχές του κόσμου. Συν τοις άλλοις, εισέρχεται δυναμικά και στη νεότευκτη πλατφόρμα για συναλλαγές σποτ σε υδρογονάνθρακα φυσικό αέριο, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές. Ουσιαστικά, πρόκειται για μία σοβαρή αλλαγή στην πολιτική του Κατάρ, το οποίο αν και αύξησε την παραγωγή του τα τελευταία πέντε χρόνια παραδοσιακά έδινε προτεραιότητα στην τιμή και όχι στο μερίδιο αγοράς. Ωστόσο, υποκρέωνθηκε να επανεξετάσει τη στάση του εξαιτίας του αυξημένου ανταγωνισμού ειδικά από τις ΗΠΑ και την Αυστραλία, οπότε και να καταστεί πιο ευέλικτο και να επιδιώξει να προσελκύσει αγοραστές και από τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, από όπου εκδηλώνεται ζωνή ζήτησης.

Η παγκόσμια μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με ταυτόχρονη απομάκρυνση από τα ορυκτά καύσιμα δημιουργεί μία συνθήκη κατεπειγόντος στη χώρα. Κι ενώ μέχρι προσφάτως το υδρογονάνθρακα φυσικό αέριο χαρακτηριζόταν γέφυρα μετάβασης από τον γαιάνθρακα και το πετρέλαιο προς την ηλεκτρική και αιολική ενέργεια, δεν το προτιμούν κάποιες κυβερνήσεις, οι οποίες επισπεύδουν τις προσπάθειές τους για να επιβραδύνουν την κλιματική αλλαγή. «Το σχέδιο επέκτασης του Κατάρ είναι τε-

Η μεγάλη επένδυση σηματοδοτεί μία σοβαρή αλλαγή στην πολιτική του Κατάρ, το οποίο αν και αύξησε την παραγωγή LNG τα τελευταία πέντε χρόνια, παραδοσιακά έδινε προτεραιότητα στην τιμή και όχι στο μερίδιο αγοράς.

Προτεραιότητα του Κατάρ είναι να προσελκύσει αγοραστές και από τις χώρες της ΝΑ Ασίας, από όπου εκδηλώνεται ζωνή ζήτησης.

ράστιο, πλέον δεν τίθενται ερωτήματα για εναλλακτικές πηγές προμηθειών», επισημαίνει ο Ζιλιάν Ορό, διευθυντής της μονάδας ανάλυσης της γαλλικής επιχείρησης Engie. «Είναι ακόμα το νούμερο ένα, αλλά οι ΗΠΑ δεν ήταν ποτέ τόσο κοντά στο Κατάρ, οπότε εκείνο, εάν επιδιώκει να διατηρήσει τη θέση του, οφείλει να κινηθεί αποφασιστικά». Εν τω μεταξύ, οι Ηνωμένες Πολιτείες τον

Απρίλιο παραλίγο να ξεπεράσουν τις μηνιαίες εξαγωγές του Κατάρ πρώτη φορά στα χρονικά, ενώ η Αυστραλία σχεδόν συμβάδιζε με το εμιράτο πέρυσι βάσει των στοιχείων του Bloomberg. Λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι ακόμα τα έργα για την τόνωση της παραγωγής του Κατάρ βρίσκονται εν εξελίξει, οι ΗΠΑ θα προλάβουν να βραχύ διάστημα έως το 2024 να τεθούν στην πρώτη θέση ως προς τις εξαγωγές υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου σε διεθνή κλίμακα. Λίγο αργότερα θα ανακτήσει την κορυφή το Κατάρ, σύμφωνα με το BloombergNEF.

Ένας παράγοντας που ευνοεί το αραβικό εμιράτο είναι το γεγονός πως η Κίνα, μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες αγορές στο συγκεκριμένο καύσιμο, ήταν απρόθυμη να προμηθευτεί μεγαλύτερες ποσότητες από τις ΗΠΑ ή την Αυστραλία λόγω προβλη-

μάτων στο διεθνές εμπόριο και γεωπολιτικών εντάσεων. Πάντως, το κύριο πλεονέκτημα του Κατάρ είναι ότι έχει το χαμηλότερο κόστος παραγωγής στον κόσμο χάρη στην αφθονία φυσικού αερίου που εξάγεται εύκολα. Η μεγαλύτερη ποσότητα του εντοπίζεται στο γιγαντιαίο θόλο κοιτάσματος το οποίο εκτείνεται στο Ιράν. Τέλος, η κρατική ενεργειακή εταιρεία του Κατάρ, η οποία ενδέχεται να πουλήσει σύντομα ομόλογα αξίας έως και 10 δισ. δολαρίων για τη χρηματοδότηση της επέκτασης των έργων του φυσικού αερίου, δήλωσε ότι το έργο θα είναι βιώσιμο ακόμη και με πετρέλαιο στα 20 δολάρια το βαρέλι, 70% λιγότερο από τα τρέχοντα επίπεδα. Αυτό έχει σημασία, καθώς τα συμβόλαια στην αγορά υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου συνδέονται με το πετρέλαιο.

BLOOMBERG

Ο Μπερνάρ Αρνό... δοκιμάζει τα παπούτσια Tod's

Ο Ντιέγκο Ντέλα Βάλε θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και σύμβολο των παλαιών κοπής επιχειρηματιών της Ιταλίας, μιας και είναι απόγονος των δημιουργών των διάσημων χειροποίητων υποδημάτων Tod's. Ανακοινώνοντας τα σχέδιά του να αποσυρθεί από την καθημερινή ενασχόλησή του με τη διοίκηση του ομίλου εκατονταετούς ομίλου, είπε πως αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο να πωλήσει μεγαλύτερο μερίδιο στον Μπερνάρ Αρνό του LVMH.

Ο Μπερνάρ Αρνό, ο δεύτερος πλουσιότερος άνθρωπος στον κόσμο, διατηρεί τον όμιλο LVMH, ο οποίος έχει μία ευρεία γκάμα εμπορικών σημάτων στα είδη πολυτελείας, κοσμήματα, ρολόγια και στην υψηλή ραπτική. Εν τω μεταξύ, προφανώς και η δήλωση δεν είναι τυχαία, μιας και μόλις τον Απρίλιο ο κ. Αρνό είχε αγοράσει το 6,8% στην Tod's αντί 75 εκατ. ευρώ, πυροδοτώντας έντονη φημολογία για την πλήρη εξαγορά της. Ο εν λόγω μεγιστάνας είναι γνωστός για την τάση του να αγοράζει την αφρόκρεμα των εταιρειών για να εμπλουτίσει τη «συλλογή» του και να διογκώνει τα κέρδη του. Προσφάτως, είχε εξαγοράσει το διάσημο κοσμηματοπωλείο Tiffany.

Ιστορία

Η οικογένεια του Ντιέγκο Ντέλα Βάλε ίδρυσε την υποδηματοποιία στη δεκαετία του 1920 κι εκείνος, όταν την ανέλαβε, τη μετονόμασε σε Tod's. Ο ίδιος διευκρίνισε ότι, αν και επιθυμεί να διατηρήσει τον έλεγχο της εταιρείας του, ταυτόχρονα θέλει να δώσει τη δυνατότητα και σε άλλα μέλη της οικογένειας να ασχοληθούν με τα τεκταινόμενα – τη δυνατότητα αυτή πιθανώς να επιθυμεί να την προσφέρει και στον επί μακρόν φίλο του Μπερνάρ Αρνό. «Είναι αξιολόγο το γεγονός πως κανείς δεν με πιστεύει, αλλά πραγματικά χρειάζομαι έναν χρόνο να συστήσω τη νέα ομάδα και μετά θα αποδεσμεύσω το 60%-70% του κλάδου μου», τόνισε ο Ντιέγκο Ντέλα Βάλε, μιλώντας στους Financial Times στο συνέδριο του κλάδου των Ειδών Πολυτελείας. «Ξέρετε έχω οικογένεια, παιδιά κι ανίψια. Σαφώς και μας αρέσει πολύ η δουλειά που κάνουμε, αλλά εάν μία των ημερών αποφασίσω να πουλήσω, θα επέλεγα ανθρώπου σαν τον Μπερνάρ».

Το ότι πουλήθηκε το 6,8% της Tod's στον τελευταίο είναι μία ένδειξη ότι «θέλουμε να συνεχίσου-

Ο Ντιέγκο Ντέλα Βάλε, απόγονος της ιστορικής οικογένειας υποδηματοποιών, άφησε ανοιχτή την... πόρτα της εταιρείας για να μπει ο δεύτερος πλουσιότερος άνθρωπος στον κόσμο, ο Μπερνάρ Αρνό.

με στον δρόμο αυτό, μιας και με τον Μπερνάρ Αρνό έχουμε την ίδια προσέγγιση στη μόδα και την πολυτελεία», προσέθεσε ο Ντιέγκο Ντέλα Βάλε, ο οποίος μεταμόρφωσε τη μικρή υποδηματοποιία του πατέρα του σε Tod's το 1978. Ως πολυμήχανος επιχειρηματίας για να διαφημίσει τα μοκασίνια του τότε, και ειδικά εκείνα που είχε σχεδιάσει για την οδήγηση, προσέγγισε μέσω φίλου του τον Τζιάνι Ανιέλι της Fiat. Ο γνωστός για την κομψότητα του επιχειρηματία τα φόρεσε σε αγώνες της Γιουβέντους, οι οποίοι μεταδιδόταν από την τηλεόραση, κάνοντας διάσημα τα Tod's.

Δεδομένου του γεγονότος ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση εσόδων στην Tod's και ότι τίθεται σε εφαρμογή ένα δύσκολο σχέδιο για την προσέλκυση νεότερων αγοραστών, οι αναλυτές θεωρούν ότι η εταιρεία αναδεικνύεται σε στόχο εξαγοράς. Συγκεκριμένα, το 2020 η Tod's υπέστη δραστηκή μείωση των εσόδων της κατά 30% στα 637 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση, ενώ η μείωση για τον όμιλο LVMH ήταν της τάξεως του 17%. Πάντως, οι εξαγορές που σχετικά πρόσφατα διεκπεραιώσε ο Μπερνάρ Αρνό και αφορούν περίφημους οίκους της Ιταλίας, όπως ο Gucci στον χώρο του ραπτικού και τα δερμάτινα είδη, ο Bulgari στα κοσμήματα και η Bottega Veneta στα ενδύματα και τα αξεσουάρ, εγείρουν ερωτήματα. Πολλοί ειδικοί στον κλάδο αυτό στην Ιταλία, τέλος, αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό τέτοιες κινήσεις, διότι απειλούν το εμπορικό σήμα της ίδιας της εγχώριας παραγωγής, που συνδέεται με την υψηλή ποιότητα και την κομψότητα και θέτουν σε κίνδυνο θέσεις εργασίας.

Δικαστική ήττα της Booking.com στη Γερμανία

Μία δικαστική απόφαση στη Γερμανία φέρνει τα πάνω-κάτω στον τουρισμό, διότι κρίνει παράνομη τη ρήτρα της καλύτερης τιμής, την οποία προβλέπει για τους ξενοδόχους η πλατφόρμα κρατήσεων Booking.com. Την απόφαση έλαβε το ανώτατο ομοσπονδιακό δικαστήριο της Γερμανίας για αστικές υποθέσεις, δηλαδή ο αντίστοιχος Αρειος Πάγος. Ειδικότερα, για να προβάλλει ξενοδοχεία στη σελίδα της η Booking.com, έθετε ως προϋπόθεση να συμμετέχουν με την καλύτερη δυνατή τιμή, όπως αναφέρει η Deutsche Welle. Εάν ένας ξενοδόχος καταχωριστεί στην Booking.com με τιμή δωματίου 50 ευρώ, δεν είχε δικαίωμα να προσφέρει το ίδιο δωμάτιο με λιγότερα στη δική του ιστοσελίδα. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να ζητήσει λιγότερο από 50 ευρώ ούτε στην περίπτωση που το ενδιαφερόμενο άτομο εμφανιζόταν προσωπικά στο κατάλυμα ή τηλεφωνούσε, χωρίς να μπει στο Διαδίκτυο. Πολλοί ιδιοκτήτες ξενοδοχείων δεν ήθελαν να συμμετάσχουν με τέτοιους όρους, αν και από την άλλη πλευρά φοβούνταν ότι θα χάσουν πελάτες. Η Booking.com, που ξεκίνησε το 1996 ως μικρή ολλανδική νεοφυής εταιρεία, εξελίχθηκε σε μία από τις μεγαλύτερες πλατφόρμες για κρατήσεις ξενοδοχείων σε όλον τον κόσμο, διαθέσιμη σε 43 γλώσσες και με πάνω από 28 εκατομμύρια καταχωρισμένα δωμάτια. Η υπόθεση έφτασε στον γερμανικό Αρειο Πάγο το 2015, ο οποίος έκρινε ότι η «ρήτρα καλύτερης τιμής» δεν συνάδει με το γερμανικό και διεθνές δίκαιο περί ανταγωνισμού, καθώς εξα-

Εάν ένας ξενοδόχος είχε καταχωριστεί στην Booking.com με τιμή δωματίου 50 ευρώ, δεν εδικαιούτο να προσφέρει το ίδιο δωμάτιο με λιγότερα χρήματα μέσω της δικής του ιστοσελίδας ή τηλεφωνικής κλήσης.

Η ρήτρα καλύτερης τιμής που επιβάλλει στους ξενοδόχους κρίθηκε παράνομη από το ανώτατο δικαστήριο της χώρας.

σφαλίζει δεσπόζουσα θέση σε μία ηλεκτρονική πλατφόρμα, που μπορεί να απαγορεύει τους όρους της σε αντισημιλλόμενα ξενοδοχεία, όπως αναφέρει η D.W.

Η πλατφόρμα Booking.com ανακοίνωσε πως θα συμμορφωθεί με τη δικαστική απόφαση του 2015 και θα επιτρέπει στα ξενοδοχεία να δίνουν χαμηλότερες τιμές μέσω τηλεφώνου, όχι όμως στην ιστοσελίδα τους. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού επέμεινε ότι ακόμη και αυτή η «μικρή ρήτρα καλύτερης τιμής» δυσχεραίνει τον ανταγωνισμό, όχι μόνο μεταξύ των ξενοδόχων, αλλά και ανάμεσα στις ίδιες τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες για την κράτηση δωματίων. Κατόπιν 2.000 ξενοδόχοι σε όλη τη

Γερμανία υπέγραψαν ομαδική προσφυγή, νέος δικαστικός παραθώκος ξεκίνησε και το ερωτήριο του Ντίσελντορφ δικαίωσε την Booking.com. Ωστόσο, την Τρίτη το ανώτατο ομοσπονδιακό δικαστήριο της Γερμανίας σε τελεσίδικη απόφαση φαίνεται να καταρρίπτει οριστικά, τουλάχιστον στη γερμανική επικράτεια, τη «ρήτρα καλύτερης τιμής».

Εκπρόσωπος της Booking.com εξέφρασε την απογοήτευσή του, λέγοντας: «Μεταφράζουμε το περιεχόμενο σε πολλές γλώσσες, επενδύουμε εκατομμύρια σε διαφήμιση και στην εξυπηρέτηση του πελάτη και ευλόγως θα περιμέναμε από τα ξενοδοχεία να μας προσφέρουν τουλάχιστον την ίδια τιμή με αυτή στην ιστοσελίδα τους».

Η Booking.com ισχυρίζεται ότι από το 2015 ούτως ή άλλως δεν έχει εφαρμόσει οποιαδήποτε «ρήτρα καλύτερης τιμής», ώστε να αποτρέψει αγωγές για αποζημιώσεις. Ωστόσο, δεν θα αποφύγει τη νέα δικαστική περιπέτεια. Ηδη περίπου 2.000 ξενοδόχοι έχουν προσφύγει σε δικαστήριο του Βερολίνου, απαιτώντας αποζημίωση για τους περιορισμούς που τους διακατακρίνει απόφαση του 2015. Με την τελευταία καταδικαστική απόφαση της Τρίτης δεν αποκλείεται να εμφανιστούν και άλλοι «ενδιαφερόμενοι» για αποζημιώσεις. Όπως επισημαίνει η Handelsblatt, οι πλατφόρμες τύπου Booking.com αποκτούν όλο και μεγαλύτερο μερίδιο στη γερμανική αγορά. Το 2013 το ποσοστό των κρατήσεων απευθείας στα ξενοδοχεία έφτανε το 64%, στα τέλη του 2019 είχε πέσει στο 58,5%.

Νέες καταναλωτικές τάσεις το 2021 έφερε η πανδημία

Η πανδημία άλλαξε δραστηρίως τις συνήθειες και τις επιλογές των καταναλωτών, όπως διαπιστώνει σε έρευνά της για το 2021 η διεθνής εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων PwC, ενώ φαίνεται πως ορισμένες ήρθαν για να μείνουν. Αυτό που καταγράφεται είναι ότι η επίδραση του κορωνοϊού εντείνει την τάση που θέλει τους καταναλωτές πιο ευαίσθητοποιημένους σε θέματα βιωσιμότητας – αυτό σημαίνει ότι εστιάζουν στο πώς οι επιλογές τους επηρεάζουν το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση. Παρά τη μεγάλη στροφή στις ψηφιακές αγορές, οι εντός καταστήματος συναλλαγές παραμένουν κορυφαία επιλογή. Επιπλέον, η πανδημία δημιούργησε έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των συμπεριφορών, οπότε γεννήθηκαν νέες ομάδες καταναλωτών, προαναγγέλλοντας πιθανώς και νέες τάσεις.

Ειδικότερα, εκείνοι που εργάζονται κυρίως από το σπίτι συγκριτικά με όσους εργάζονται εκτός σπιτιού προτιμούν ένα ψηφιακό και φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής και αναμένεται να ξεδιψούν υψηλότερα ποσά για όλες τις κατηγορίες προϊόντων που συμπεριλαμβάνονται στην έρευνα. Το 64% από αυτούς ψωνίζει διαδικτυακά

έναντι του 55% όσων πηγαίνουν στο γραφείο. Επίσης, οι νεότεροι καταναλωτές είναι πιο πιθανόν να αγοράσουν από το Διαδίκτυο συγκριτικά με μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Το 35% των Γενιάς Z (όσοι είναι περίπου 20-21 ετών) και το 42% όσων γεννήθηκαν μεταξύ 1980-2000 (η γενιά των Μιλένιαλ) είναι πιο πιθανόν να ψω-

Σύμφωνα με έρευνα της PwC, το 54% αγοράζει προϊόντα με οικολογική συσκευασία.

νίσουν καθημερινά ή εβδομαδιαία μέσω κινητού τηλεφώνου. Όσοι δε καταναλωτές και καταναλώτριες θέτουν ως προτεραιότητα την υγεία και την ασφάλεια δεν συχνάζουν στα φυσικά καταστήματα, ενώ το 55% των συμμετεχόντων στην έρευνα της PwC από όλο τον κόσμο δήλωσε ότι κάνει τις αγορές του από εταιρείες περιβαλλοντικά ευαίσθητοποιημένες, ενώ το 54% ανέφερε ότι αγοράζει προϊόντα με οικολογική συσκευασία.

Στο 4,2% η μέση αύξηση των τιμών κατοικιών το 2020

Με τους... δικούς της ρυθμούς φαίνεται πως κινείται η αγορά ακινήτων, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τις τιμές, οι οποίες όχι μόνο δεν υποχώρησαν το 2020, λόγω της κρίσης της πανδημίας, αλλά αντίθετως συνέχισαν την ανοδική τους πορεία, έστω κι αν αυτή έδειξε σημάδια επιβράδυνσης.

Επί 12 τρίμηνα

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά το σύνολο του 2020 η μέση αύξηση των τιμών των κατοικιών διαμορφώθηκε σε 4,2%,

Στην Αθήνα, η άνοδος των τιμών το τελευταίο τρίμηνο του 2020 διαμορφώθηκε σε 5,2%.

έναντι ανόδου 7,2% το 2019. Κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους, η αύξηση διαμορφώθηκε σε 2,6% σε ετήσια βάση, ενώ το τρίτο τρίμηνο του 2020, η ετήσια αύξηση είχε αγγίξει το 3,2%. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται για τρία συνεχόμενα χρόνια, ή 12 διαδοχικά τρίμηνα, δείγμα της διαφοροποίησης που έχει σημειωθεί στην κτηματαγορά. Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2020, η ετήσια αύξηση για τα παλιότερα διαμερίσματα διαμορφώθηκε σε 3%, ενώ για τα νεότερα, η άνοδος αγγίξε το 2%. Στο σύνολο του έτους, τα νεότερα διαμερίσματα αυξήθηκαν κατά 4,7%, έναντι 7,7% το 2019, ενώ

ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης για τα παλαιά διαμερίσματα ήταν 3,9% το 2020, έναντι ανόδου 6,9% το 2019. Στην Αθήνα, η αύξηση των τιμών κατά τους τελευταίους τρεις μήνες του 2020 διαμορφώθηκε σε 5,2% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019, ενώ στη Θεσσαλονίκη το ίδιο διάστημα, η αύξηση των τιμών αγγίξε το 4,1%. Στον αντίποδα, μικρές μειώσεις σημείωσαν οι τιμές στις άλλες μεγάλες πόλεις (-0,5%) και στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας (-0,3%).

Συνολικά το 2020, η μέση τιμή πώλησης κατοικιών στην Αθήνα αυξήθηκε κατά 7,4%, ενώ στη Θεσσαλονίκη κατά 4,6%.

Ως εκ τούτου, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, δεν φαίνεται να εντοπίζονται σημάδια ισχυρών πιέσεων στις τιμές των κατοικιών, παρότι, όπως αναφέρει η ΤτΕ, συντηθίζεται να παρατηρείται μια χρονική υστέρηση λίγων μηνών μέχρις ότου αποτυπωθεί και στις τιμές η πραγματικότητα στην αγορά κατοικίας.

Ισχυρές αντοχές

Στην ετήσια έκθεση της ΤτΕ που δημοσιεύθηκε πρόσφατα, είχε σημειωθεί ότι η αγορά κατοικιών διατηρεί σχετική ανθεκτικότητα, η οποία επιβεβαιώνεται τόσο από τους ετήσιους ρυθμούς αύξησης των τιμών, όσο και από την πορεία της οικοδομικής δραστηριότητας και άλλων στοιχείων, όπως για παράδειγμα ότι οι επενδύσεις σε κατοικίες ενισχύθηκαν κατά 15,6%, έναντι μείωσης κατά 0,4% το 2019, έστω και αν εξακολουθούν να μην ξεπερνούν το 1% του ΑΕΠ.

Οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται για τρία συνεχόμενα χρόνια, ή 12 διαδοχικά τρίμηνα, δείγμα της διαφοροποίησης που έχει σημειωθεί στην κτηματαγορά.

Κίνητρα για επενδύσεις στην αγορά ακινήτων

Χαμηλότεροι φόροι και επιδοτήσεις ψηλά στην ατζέντα της ελληνικής κυβέρνησης

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Ευρύ πλέγμα παρεμβάσεων για την τόνωση της επενδυτικής δραστηριότητας στον χώρο των ακινήτων προτοιμάζει η κυβέρνηση. Η κτηματαγορά εκτιμάται ότι μπορεί να στηρίξει την προσπάθεια επιστροφής στην ανάπτυξη. Από τη στιγμή κατά την οποία οι επενδύσεις στον τομέα της κατοικίας έχουν «βουλιάξει» σε 1-1,5 δισ. ευρώ ετησίως από τα 20-25 δισ. ευρώ που είχαν φτάσει πριν ξεσπάσει η κρίση, εκτιμάται ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια «αντίδρασης» ύστερα από μία 15ετία συνεχούς κάμψης. Για να καλλιεργηθεί ακόμη πιο έντονα το επενδυτικό ενδιαφέρον, στο πλέγμα των παρεμβάσεων εντάσσονται κινήσεις για τη μείωση της τεράστιας γραφειοκρατίας που εξακολουθεί να «βαρύνει» την κτηματαγορά, για τη διασφάλιση της χρηματοδότησης επενδύσεων – πάνω από 1,5 δισ. ευρώ θα πέσει στην κατοικία μόνο μέσω του προγράμματος «Εξοικονομώ» – αλλά και μειώσεις φορολογικών συντελεστών κυρίως στο «μέτωπο» των φόρων κατοχής που απασχολούν κατά κύριο λόγο και τους υποψήφιους επενδυτές.

Μέσα στο επόμενο 12μηνο σχεδιάζεται να μετατραπούν σε ηλεκτρονικές –και μάλιστα με υποχρεωτικό χαρακτήρα– όλες οι δηλώσεις φόρων μεταβίβασης, καθώς προς το παρόν, το σύστημα της ΑΑΔΕ δουλίζει πιλοτικά και δεν καλύπτει το σύνολο των περιπτώσεων. Στο «μικροσκόπιο» –με στόχο την κατάργηση ή την ψηφιοποίηση, μπαίνει και μία σειρά από γραφειοκρατικές διαδικασίες που μετατρέπουν σε γολγοθά τη μεταβίβαση ενός ακινήτου.

Υπό εξέταση είναι η κατάργηση ή η «αναζήτηση από την υπηρεσία» του πιστοποιητικού περί μη οφειλής ΤΑΠ, το οποίο από μόνο του προκαλεί καθυστερήσεις εβδομάδων σε μια συναλλαγή επί ακινήτου. Επίσης, μέσα στο 2022 εκτιμάται ότι θα μετατραπεί σε ηλεκτρονική και η διαδικασία μεταγραφής του ακινήτου μέσω των υποθηκοφυλακείων ή του κτηματολογίου. Ολόκληρο το πλέγμα παρεμβάσεων

Στις περιοχές όπου θα υπάρξει αύξηση αντικειμενικών, η μεταβίβαση του ακινήτου συμφέρει να γίνει άμεσα.

Η αγορά ακινήτων θεωρείται ένας από τους κλάδους που μπορούν να υποστηρίξουν την ανάκαμψη της συνολικότερης οικονομίας.

στον ΕΝΦΙΑ μετατίθεται χρονικά για το 2022 ώστε να μελετηθεί σωστά η επίπτωση των αντικειμενικών αξιών στους φόρους κατοχής αλλά και οι μειώσεις που πρέπει να γίνουν στους συντελεστές ώστε να μην προκύψουν επιβαρύνσεις. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η συζήτηση για τη μείωση ή και την κατάργηση του συμπληρωματικού φόρου, ο οποίος εκτιμάται ότι συνιστά σημαντικό αναπτυξιακό εμπόδιο.

Τέλος, πιθανή είναι και η περαιτέρω παράταση της «αναστολής» του ΦΠΑ στις οικοδομές ώστε να αξιοποιηθεί ακόμη περισσότερο το συγκεκριμένο μέτρο.

Αλλωστε, η 3ετής περίοδος ανα-

στολής που ξεκίνησε στις αρχές του 2020, έχει συμπέσει χρονικά μέχρι τώρα με την πανδημία.

Οι όποιες ενέργειες έχουν γίνει μέχρι τώρα προκειμένου να απλοποιηθεί η διαδικασία μεταβίβασης των ακινήτων και να σταματήσει η χώρα να φγουργάει στην ντροπαστική 156η θέση της κατάταξης στη σχετική έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας, δεν έχουν φανεί ακόμη στην αγορά. Η ενεργοποίηση της πλατφόρμας της ΑΑΔΕ για την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης ακινήτων είναι ακόμη πολύ «φρέσκια» και μέσω αυτής έχουν γίνει μέχρι τώρα περίπου 1.500-2.000 συναλλαγές.

Για τις περισσότερες μεταβιβάσεις, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεώθηκαν να αφήσουν τη δήλωση στο πρωτόκολλο ή να τη στείλουν ηλεκτρονικά, με αποτέλεσμα να κρεμαστούν να μείνουν στην αναμονή για 3 ή και τέσσερις εβδομάδες μέχρι να πάρουν τις υπογραφές από την αρμόδια ΔΟΥ.

Πολύ μεγάλο πρόβλημα και στους δήμους για τη διασφάλιση του πιστοποιητικού ΤΑΠ. Με τις

τηλεργασίες, οι καθυστερήσεις στην έκδοση της συγκεκριμένης βεβαίωσης μετρούνταν επίσης σε εβδομάδες. Οσον αφορά τα υποθηκοφυλακεία, το μεταβατικό στάδιο που διανύουμε αυτή την περίοδο έχει προκαλέσει προβλήματα, καθώς για τη μεταγραφή του ακινήτου κλείνεται ραντεβού το οποίο όμως μπορεί να έχει απόσταση πολλών εβδομάδων από την υπογραφή των συμβολαίων.

Αυτό, σύμφωνα με τους συμβολαιογράφους, δημιουργεί και «κερκόκορτα» για πιθανές παρανομιές (π.χ. διπλή πώληση του ίδιου ακινήτου δεδομένου ότι δεν θα υπάρχει πιστοποιητικό μεταγραφής αμέσως μετά την υπογραφή του πρώτου συμβολαίου).

Η απλοποίηση της διαδικασίας μεταβίβασης του ακινήτου θεωρείται προτεραιότητα για τα συναρμόδια υπουργεία (σ.σ. εμπλέκονται το υπουργείο Οικονομικών, το υπουργείο Εσωτερικών, το υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής και η ΑΑΔΕ) και ο στόχος είναι να υπάρξουν απτά αποτελέσματα μέσα στο 2022.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Με θέα το μέλλον

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί ένα σημαντικότατο σχέδιο, το οποίο οφείλουμε όλοι να αγκαλιάσουμε επειδή αποτελεί μια νέα βάση για να αλλάξουμε την χώρα μας. Κακώς έχει μετατραπεί σε προεκλογικό μύλο της έριδος, επειδή αποτελεί κορονομαχία άνευ αντικειμένου. Και όταν λέμε «να αγκαλιάσουμε» εννοούμε φυσικά, να καταβάλουμε όλες μας τις δυνάμεις και συνεργασία για να πετύχουμε την εκταμίευση των όποιων κονδυλίων στο 100%.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της οικονομίας αφορά κονδύλια ύψους €1,2 δισ. εκ των οποίων το €1δισ. αφορά σε χορηγίες και τα €200 εκ. σε δάνεια. Μέσω αυτών, αναμένεται να ξεκλειδωθούν άλλα €1,4 δισ. ιδιωτικών κεφαλαίων, όπου συλλογικά θα δημιουργήσουν πολλαπλασιαστικό συντελεστή μέσα στην οικονομία τα επόμενα χρόνια.

Το πιο πάνω ποσό θα δοθεί στην χώρα μας από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, σταδιακά αν, και μόνο αν, εμείς ως χώρα προχωρήσουμε σε μεταρρυθμίσεις. Για κάθε ορόσημο μεταρρυθμίσεων, θα λαμβάνουμε

Εύχομαι και ελπίζω να επικρατήσει σύμπνοια μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων και να μην βλέπουμε ορόσημα να χάνονται και χρήματα να μην εκταμιεύονται, επειδή ο κάθε ένας υποστηρίζει ανεδαφικά το μακρύ του και το κοντό του.

και μέρος του ποσού. Αυτό δεν ισχύει μόνο για εμάς ως χώρα, αλλά για όλες τις χώρες της ΕΕ. Και οι μεταρρυθμίσεις περνάνε από τη Βουλή. Συνεπώς εύχομαι και ελπίζω να επικρατήσει σύμπνοια μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων και λοιπών προσώπων που θα στελεχώνουν τη νέα Βουλή, που θα προκύψει σε μια βδομάδα, και να μην βλέπουμε ορόσημα να χάνονται και χρήματα να μην εκταμιεύονται επειδή ο κάθε ένας υποστηρίζει ανεδαφικά το μακρύ του

Αναβαθμίζοντας τα κτήριά μας με περιβαλλοντική συνείδηση οδηγούμαστε σε ένα πιο υγιές περιβάλλον, με λιγότερους ρύπους και βοηθούμε στην καταπολέμηση του φαινομένου του θερμοκηπίου.

και το κοντό του. Ένας σημαντικός άξονας του όλου σχεδίου αφορά τη γρήγορη μετάβαση στην πράσινη οικονομία. Προς επίτευξη αυτού του στόχου αναλογούν περίπου €500 εκ. Και παρόλο που εδώ υπάρχει πεδίο δόξης λαμπρόν, μια και ως χώρα είμαστε αρκετά πίσω από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, ο τομέας των ακινήτων αποτελεί μια δυνατή βάση για να ανεβάσουμε την θέση μας σε αυτή την τόσο σημαντική κατηγορία. Για να αναφέρω με απλά λόγια

τρόπους με τους οποίους η κτηματαγορά μπορεί να συνεισφέρει τα μέγιστα, θα εστιάσω επιγραμματικά στα ακόλουθα:

Εκτεταμένη χρήση πλιακής ενέργειας για ένα φάσμα οικιακών και εμπορικών εφαρμογών. Σε αυτήν εντάσσονται η αναβάθμιση/εγκατάσταση πλιακών πλιασιών και φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτηριακό επίπεδο, για σκοπούς θέρμανσης, παραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας. Εγκατάσταση σύγχρονων συ-

στημάτων ψύξης και θέρμανσης αντικαθιστώντας παλαιού τύπου συστήματα που χρησιμοποιούν ως καύσιμη ύλη το πετρέλαιο.

Αναβάθμιση όλου του κτηριακού στοκ που δεν ανταποκρίνεται στις νέες απαιτήσεις περι ενεργειακής απόδοσης, μέσω συνδυαστικών εφαρμογών θερμοπρόσωσης, θερμομόνωσης σε οροφές και θερμομονωτικών κουφωμάτων.

Το κάθε ένα από τα πιο πάνω παρέχει πολλαπλά οφέλη τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο και πρέπει πραγματικά να δώσουμε μεγάλη προσοχή. Αρχίζοντας από το τέλος, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε πως ένα κτήριο που έχει πολύ καλή ενεργειακή απόδοση – είτε αυτό αφορά την κατοικία μας ή ένα εμπορικό κτήριο μεγάλων κλιμακας – σημαίνει τεράστιο οικονομικό όφελος για τον χρήστη. Το όφελος αποτιμάται με οικονομικούς όρους που στο τέλος της ημέρας σημαίνει περισσότερα χρήματα στην τσέπη μας παρά το πέταγμα τους για εξασφάλιση ενός αμφίβολου ποσότητας αποτελέσματος. Η θωράκιση του κτηρίου έναντι απωλειών θέρμανσης και ψύξης μας σώζει πολλά χρήματα.

Αναβαθμίζοντας τα κτήριά μας με περιβαλλοντική συνείδηση οδηγούμαστε σε ένα πιο υγιές περιβάλλον, με λιγότερους ρύπους και βοηθούμε στην καταπολέμηση του φαινομένου του θερμοκηπίου που είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος στον πλανήτη που θέτει ακόμη και την ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη σε κίνδυνο.

Η χώρα μας διαθέτει κάποιες δεκάδες χιλιάδες κτήρια τα οποία πληρούν από καθόλου, έως ελάχιστα, τις αυστηρές προδιαγραφές για ενεργειακή απόδοση. Η διαδικασία και μόνον να αναβαθμιστούν σκεφτείτε τι προοπτικές ανοίγει για την κυπριακή οικονομία, τόσο σε επίπεδο υπηρεσιών, όσο και σε επίπεδο κατασκευαστικό, με πολλαπλασιαστικά οφέλη στην αγορά εργασίας, στις επενδύσεις, στην κατανάλωση, στο ΑΕΠ – όλες οι παράμετροι που θέλουμε να τονωθούν και να ενισχυθούν ως μέτρο μόνιμης εξόδου από τις συνέπειες της πανδημίας, αλλά και με θέα το μέλλον αυτού του τόπου.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ολόκληρη η ιστορία της Κύπρου μέσα σε ένα ξενοδοχείο

Η έκθεση «Λήδρα Πάλας: χορεύοντας σε μια γραμμή» παρουσιάζει το «παλατικό ξενοδοχείο» ως χώρο ζώσας ακόμα μνήμης

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΛΑΚΗ**

Σε κάθε πόλη υπάρχουν εμβληματικά κτήρια, τα οποία έχουν καταστεί τοπίασμα όχι μόνο γιατί είναι αρχιτεκτονικά διαμάντια, αλλά γιατί έχουν ταυτιστεί με τη μοίρα του τόπου, γιατί σε αυτά γράφτηκε η ιστορία όχι μιας πόλης μόνο, αλλά μιας ολόκληρης χώρας. Κάτι τέτοιο αντιπροσωπεύει και το Λήδρα Πάλας, που ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1949 και έκτοτε δεν έπαψε ούτε στιγμή να διαδραματίζει κομβικό ρόλο. Θέσει και φύσει κομβικό σημείο αναφοράς για τη Λευκωσία, την Κύπρο ολόκληρη. Με αυτά κατά νου συνάντησα τις επιμελήτριες της έκθεσης «Λήδρα Πάλας: χορεύοντας σε μια γραμμή», που διοργανώνεται από το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας και το Κέντρο Αριστείας CYENS, στην Αίθουσα Προσωρινών Εκθέσεων του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας. Τα αντικείμενα στις προθήκες συνομιλούσαν με τα νέα τεχνολογικά μέσα. Έτοιμοι κι εμείς αρχίσαμε να συζητάμε για την έκθεση με τις επιμελήτριες Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ, Αντιγόνη Ηρακλείδου και Θεοπίστη Στυλιανού-Λάμπερτ.

Παλατικό Ξενοδοχείο

Ρώτησα την κα Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ να μου εξηγήσει πώς θα αναδειχθεί η νεωτερικότητα στην Κύπρο μέσω αυτής της έκθεσης, «Η νεωτερικότητα ορίζει την πρωτοπορία και την αλλαγή. Το τέλος του Β' παγκοσμίου Πολέμου πρόσφερε μια νέα αρχή για την Ευρώπη και την ανθρωπότητα γενικά. Το μικρό νησί της Κύπρου μπορεί να μην υπέφερε όσο η υπόλοιπη Ευρώπη αλλά παρακολούθησε στενά τα γεγονότα που άλλαξαν την ροή της κοινωνικής πολιτικής και οικονομικής ζωής. Ανταποκρινόμενοι λοιπόν στους παλμούς της εποχής βλέπουμε μέσα από διαρτακούς και πρωτοπόρους Κύπριους να ξεκινούν νέες επιχειρήσεις, να παίρνουν νέες πρωτοβουλίες με στόχο την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Τρεις τέτοιοι διαρτακοί άνθρωποι οραματίστηκαν και δημιούργησαν το ξενοδοχείο Λήδρα Πάλας. Ένωσαν την ανάγκη να δημιουργηθεί στη πρωτεύουσα Λευκωσία ένα ξενοδοχείο βασισμένο στα πρότυπα μεγάλων «παλατικών» ξενοδοχείων της Ευρώπης και όχι μόνο. Αν μπορούσαμε να σκεφτούμε ένα κτήριο που να αντιπροσωπεύει καλύτερα τη θεαματική ανάπτυξη του μοντερνισμού στην Κύπρο και ταυτόχρονα την ταραχώδη πρόσφατη ιστορία του τόπου, αυτό θα ήταν αναμφίβολα το ξενοδοχείο Λήδρα Πάλας στη Λευκωσία». Ποια Κύπρο όμως δείχνει αυτή η έκθεση, μήπως μόνο τη λαμπερή πλευρά της Κύπρου; Η κα Θεοπίστη Στυλιανού-Λάμπερτ μου απαντάει: «Να πούμε ότι όταν ιδρύθηκε το Λήδρα Πάλας το 1949 ήταν κάτι εντελώς διαφορετικό για

την Κύπρο και οι εικόνες που έχουμε από το ξενοδοχείο είναι τελείως διαφορετικές από εκείνες που έχουμε στο μυαλό μας για το νησί. Συνήθως δινόταν έμφαση στην αγροτική Κύπρο, στους χωρικούς κ.ά. Οι φωτογράφοι που ερχόντουσαν στην Κύπρο αυτά κατέγραφαν, γιατί ήθελαν να δουν τι υπάρχει διαφορετικό στο νησί. Το μοντέρνο κομμάτι, η νεωτερικότητα την άφηναν πίσω, αν και υπήρχε. Το Λήδρα Πάλας ήταν η κοσμοπολίτικη Κύπρος, αντιπροσώπευε μέρος της ζωής στην πόλη. Οι εικόνες που βλέπουμε λοιπόν σε αυτή την πόλη είναι αυτές της κοσμοπολίτικης Κύπρου». Η κα Λοΐζου Χατζηγαβριήλ συμπλήρωσε: «Το ξενοδοχείο αυτό τολμώ να πω ότι διαδραμάτισε ένα σημαντικό ρόλο στην κοινωνία της Λευκωσίας από την ημέρα που άνοιξε τις

Η κα Λοΐζου Χατζηγαβριήλ λέει: «Το ξενοδοχείο αυτό τολμώ να πω ότι διαδραμάτισε ένα σημαντικό ρόλο στην κοινωνία της Λευκωσίας από την ημέρα που άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό. Έγινε σημείο αναφοράς για την κοινωνική, πολιτική οικονομική ζωή του τόπου».

πόρτες του στο κοινό. Έγινε σημείο αναφοράς για την κοινωνική, πολιτική οικονομική ζωή του τόπου. Έβαλε τα θεμέλια για τη σύγχρονη τουριστική βιομηχανία του νησιού. Ως τόπος συγκέντρωσης δημοσιογράφων, πολιτικών και πολεμικών ανταποκριτών, αλλά και επίσημων επισκεπτών διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις της δεκαετίας του '50 αλλά και στα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας», με την κα Στυλιανού-Λάμπερτ να μου τονίζει ότι ο κόσμος που πήγαινε στο Λήδρα Πάλας άλλαζε αναλόγως της εποχής. «Στην αρχή πήγαινε η πιο υψηλή κοινωνία από όλες τις κοινωνίες του νησιού. Αργότερα, όμως, άρχισαν και οι μεσαίες τάξεις να επισκέπτονται το ξενοδοχείο, αλλά να επιχειρήσει να αξιοποιήσει θραύσματα μνήμης από διαφορετικούς ανθρώπους, με διαφορετικά υπόβαθρα και εμπειρίες, προκειμένου να αναλύσει κριτικά τα γεγονότα εκεί θα δει κάποιος την έντονη σχέση του με την ιστορία

Η πορεία του Λήδρα Πάλας στον χρόνο δεν έχει τελειώσει ακόμη. Όσο το αύριο του κτηρίου - όπως και της Κύπρου - παραμένει αβέβαιο, η ιστορία αυτή θα συνεχίζει να εξελίσσεται, επηρεάζοντας το παρόν και το μέλλον του νησιού.

τις διαφορετικές ιστορίες άραγε; Και οι συνομιλήτριές μου μου απαντούν πως όχι, δεν υπάρχει. Το κτήριο πέρασε τόσες πολλές και διαφορετικές φάσεις, σημαίνει τόσα πολλά πράγματα για διαφορετικούς ανθρώπους και αυτό τις ενδιαφέρει για το τι σημαίνει για τη σύγχρονη ιστορία μας. Η ιστορία του Λήδρα Πάλας άρχισε το 1949, το αύριο του ποιο είναι; Η Λουκία Λοΐζου-Χατζηγαβριήλ απαντάει: «Το ξενοδοχείο Λήδρα Πάλας επιδέχεται πολλές και διαφορετικές θεωρήσεις και ερμηνείες, που εξαρτώνται από την ηλικία, το κοινωνικό υπόβαθρο, τα ενδιαφέροντα και τις προσωπικές προσδοκίες. Για πολλούς - όπως εμένα προσωπικά - συνδέεται με χαρούμενες αναμνήσεις από την παιδική ηλικία, για άλλους ατομικά ή επαγγελματικά επιτεύγματα, τις απαρχές του γάμου βίου, την επίτευξη μιας επιχειρηματικής συμφωνίας, την πρώτη τους καλλιτεχνική έκθεση ή ακόμη το πιο νόστιμο γεύμα της ζωής τους. Για άλλους, ανασύρει μνήμες από τις σκοτεινές ημέρες του πολέμου που οδηγούν στη σημερινή αβεβαιότητα. Η πορεία του Λήδρα Πάλας στον χρόνο δεν έχει τελειώσει ακόμη. Όσο το αύριο του κτηρίου - όπως και της Κύπρου - παραμένει αβέβαιο, η ιστορία αυτή θα συνεχίζει να εξελίσσεται, επηρεάζοντας το παρόν και το μέλλον του νησιού.

Οι νέες τεχνολογίες

Ένας από τους σκοπούς της έκθεσης είναι να δούμε πώς οι νέες τεχνολογίες μπορούν να μιλήσουν για θέματα που θεωρούνται δύσκολη ιστορία ή δύσκολη κληρονομιά. Στην έκθεση υπάρχει ένα διαδραστικό βιβλίο, στο οποίο ο επισκέπτης μπορεί να δει την ιστορία από το 1949 μέχρι και σήμερα. Υπάρχει επίσης ένα διαδραστικό τραπέζι με διάφορα αντικείμενα, και τοποθετώντας τα σε αυτό μπορεί να σου πει την ιστορία του. Και υπάρχει ένα δωμάτιο με εικονική πραγματικότητα που αναπαριστά το δειπνό που παρατέθηκε για την Ανεξαρτησία της Κύπρου. Τέλος, στην έξοδο της έκθεσης μπορεί κάποιος να δει τον πρώτο όροφο του Λήδρα Πάλας όπως είναι σήμερα, τον οποίο σκανάραμε με 360 μοίρες κάμερα. Η τεχνολογία έρχεται επομένως να αναδείξει τις δυσκολίες της ιστορίας.

Διοργανωτές: Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας - Κέντρο Αριστείας CYENS. **Διάρκεια έκθεσης:** 1 Ιουνίου - 31 Οκτωβρίου, Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας, Αίθουσα Προσωρινών Εκθέσεων. **Ώρες λειτουργίας:** Τρίτη-Κυριακή, 10:00-16:30.

Η έκθεση δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί χωρίς την ευγενική παραχώρηση φωτογραφιών, αντικειμένων και ποικίλου τεκμηριωτικού υλικού από ιδρύματα, οργανισμούς, φορείς και ιδιώτες συλλέκτες, αλλά και από εκείνους που εργάστηκαν και ζήτησαν στο Λήδρα Πάλας.

της Κύπρου. Όπως υποστηρίζει ο δημοσιογράφος Zachary Boren, «η νοσταλγία μπορεί να μας κρατήσει προσγειωμένους ενώ προχωράμε μπροστά, ή μπορεί να μας κρατήσει παγιδευμένους σε ένα παρελθόν που πρέπει να ξεδιαλύνουμε για να μπορέσουμε να ωριμάσουμε».

Καλειδοσκόπιο ιστοριών

Πώς η ιστορία του Λήδρα Πάλας αντανάκλα τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις στην Κύπρο, αναρωτήθηκα και η κα Αντιγόνη Ηρακλείδου αμέσως πήρε το νήμα της συζήτησης: «Δεν υπάρχει στην Κύπρο άλλο κτήριο νομίζω που να είναι τόσο συνυφασμένο με την ιστορία της χώρας (πολιτική, οικονομική, κοινωνική). Βλέπουμε την πρόοδο της κοινωνίας μέσα από τις αιθούσες του Λήδρα Πάλας, αφού εκεί φιλοξενήθηκαν γενικές συνελεύσεις, ιδρυτικά συνέδρια συνδέσμων, χοροί, καλλιστεία, φιλανθρωπικές εσπερίδες. Οικονομικά επίσης, βλέπουμε ότι όποτε γινόταν ανακοίνωση ενός νέου εμπορικού προϊόντος η συνέντευξη Τύπου λάμβανε χώρα στο Λήδρα Πάλας, ότι νέο προϊόν κυκλοφορούσε στην αγορά το έβλεπε εκεί. Όσον αφορά στα πολιτικά γεγονότα εκεί θα δει κάποιος την έντονη σχέση του με την ιστορία

της Κύπρου. Δεν υπάρχει σημαντικό πολιτικό γεγονός που να μην πέρασε με κάποιο τρόπο από το Λήδρα Πάλας (Αγώνας της ΕΟΚΑ, διαπραγματεύσεις Χάρντινγκ - Μακαρίου, Σύνταγμα, δικονομικές ταραχές, και οι διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό από την εποχή του Κληρίδη - Ντενκτάς μέχρι τις μέρες μας με τον Αναστασιάδη και τον Ακιντζι).

Το άλλο σημαντικό στοιχείο είναι αυτό που έγινε μετά το 1974, με τις προσπάθειες ανοικοδόμησης της ειρήνης». Άραγε με αυτή την έκθεση «μουσειοποιείται» το Λήδρα Πάλας... σκεφτήκατε ότι το εκδύεται από την ιστορικότητά του, ρώτησα και η κα Στυλιανού-Λάμπερτ μου λέει: «Είναι μια ιστορική έκθεση, και χρησιμοποιείται το Λήδρα Πάλας ως αντικείμενο και ο λόγος είναι ότι βλέπουμε το Λήδρα Πάλας ως ένα κτήριο, το οποίο δημιουργήθηκε από ανθρώπους το και το αντιμετωπίσαμε ως επιμελήτριες σαν ένα δοχείο με διάφορες ιστορίες. Το σημαντικό όμως είναι ότι δεν επiléξαμε να πούμε μόνο τις επίσημες ιστορίες, αλλά προσπαθήσαμε να συλλέξουμε τις ιστορίες πολλών ανθρώπων που ζήσαν το ξενοδοχείο με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους και να αφήσουμε τις ιστορίες να μιλή-

σουν από μόνες τους. Δεν είναι τυχαίο που στην είσοδο της έκθεσης υπάρχουν δέκα οθόνες, όπου δέκα άνθρωποι διηγούνται πώς έζησαν το Λήδρα Πάλας. Οι ιστορίες δεν μιλάνε μόνο για όσους διέμεναν εκεί, αλλά και για το προσωπικό, τους τυχαίους επισκέπτες κ.ά. Ακόμα για τους στρατιώτες που πολέμησαν το 1974 μέσα στο Λήδρα Πάλας ή έξω από αυτό. Σκεφτείτε το σαν ένα καλειδοσκόπιο ιστοριών». Μιλάμε για τη χρυσή εποχή και φτάνουμε στο δυστοπικό σήμερα... είναι μια παράτολμη αφήγηση; Και η κα Ηρακλείδου μου λέει αμέσως: «Δεν θα το έλεγα παράτολμο, αλλά τολμηρό, γιατί αυτή η έκθεση πετυχαίνει - νομίζω - δύο πράγματα, να σου δώσει ένα μέτρο σύγκρισης, πώς ήταν το Λήδρα Πάλας και πώς ήταν η κοινωνία της Κύπρου, πώς λειτουργούσε ο κόσμος. Το άλλο σημείο είναι ότι σε προκαλεί να συζητήσεις γεγονότα, που ίσως θα ένιωθες αβόλο, για παράδειγμα οι διακοινωνικές ταραχές, το Σύνταγμα κ.ά.».

Άραγε μπορεί να ανακτήσει την παλιά του αίγλη το Λήδρα Πάλας, ρώτη τις συνομιλήτριές μου; Αυτό θα το απαντήσει ο επισκέπτης, ψηφίζοντας όταν βγαίνει από την έκθεση, μου απαντούν. Υπάρχει ένας κοινός τόπος μέσα από όλες αυτές

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

23.5 - 29.5.2021

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ

Ο Νέος Χώρος:
Δράση: 2m Μακριά

Στο «2 μέτρα μακριά», μία θεατρική εμπειρία σε μορφή ακουστικού περιπάτου, οι συμμετέχοντες καλούνται να λάβουν μέρος σε μία περιήγηση στην Παλιά Πόλη της Λευκωσίας. Κείμενο, σκηνοθεσία: Αρίστη Παύλου. Ώρες παρουσίασης: 6:30 μ.μ. και 8:00 μ.μ. (δύο παρουσιάσεις κάθε μέρα). Σημείο Έναρξης: Πλατεία Παλιάς Δημοτικής Αγοράς, Λευκωσία. Το κοινό προτρέπεται να φορέσει άνετα ρούχα και παπούτσια. Εισιτήρια μέσω του SoldOut Tickets και <https://bit.ly/33klBw>.

ΧΟΡΟΣ

Ασώματες Δυνάμεις: Εικόν / Αναπαραστάσεις

Η Ομάδα Χορού Ασώματες Δυνάμεις της χορογράφου Ανδρομάχης Δημητριάδου Lindahl παρουσιάζει το πρωτότυπο έργο ΕΙΚΩΝ / ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ στη Στέγη Χορού Λευκωσίας. Οι αναπαραστάσεις του σώματος στα αρχαία ελληνικά και κυπριακά αγγεία, ανάγλυφα και αγάλματα, γίνονται η αφορμή για ένα έργο / ταξίδι / επιστροφή. Μετά από μακρόχρονη έρευνα, μελέτη και καταγραφή, η χορογράφος μοιράζεται με την ομάδα της αυτό το υλικό και μαζί αποκρυπτογραφούν και ξαναζωντανεύουν ένα κινητικό λεξιλόγιο, που έχει ακινητοποιηθεί στον χρόνο, όμως παραμένει ζωντανό μέσα μας. Οι πέντε χορευτές της ομάδας μέσα από την κί-

νηση η την στάση, τον ρυθμό, τη φόρμα, την αποπλάνια νηφαλιότητα, ή την εκρηκτική διονυσιακή έκσταση, συνδιαλέγονται με τις πολιτιστικές μας καταβολές και το συλλογικό μας φαντασιακό. Χορεύουν / συν δημιουργούν: Ανθη Κέττηρου, Λοίζος Κωνσταντίνου, Φούλη Στυλιανίδου, Σωτήρης Σωτηρίου, Μαρία Χρυσοστόμου. Πρωτότυπη μουσική σύνθεση: Κωνσταντίνος Πολυχρονόπουλου. Στέγη Χορού Λευκωσίας, Παρθενώνος 25, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Παρασκευή 28, Σάββατο 29 και Κυριακή 30 Μαΐου, ώρα 8:00 μ.μ. Εισιτήρια στην πλατφόρμα www.soldoutticketbox.com και απ' ευθείας στον σύνδεσμο <https://bit.ly/33mNrWz>.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ομαδική Έκθεση
Θικό Παλιές

Ομαδική έκθεση με έργα από τους Rumén Tropchev, Στέλιο Καλλινίκου, Peter Gramian και κείμενο από τον Haytham El-Wardany, παρουσιάζεται στον χώρο Θικό Παλιές στη Λευκωσία. Πριν από 6 χρόνια ψάχναμε να ανοικιάσουμε μαζί ένα στούντιο και βρήκαμε χώρο στην Παλλουριώτισσα, ένα πρώην γενικό μηχανουργείο που ονομαζόταν Φάφρικα. Στην πόρτα του γκαράζ υπήρχε ένα αυτοκόλλητο τοπικής εταιρείας υδραυλικών υπηρεσιών, που ονομαζόταν Θικό Παλιές. Μας γοήτευσε η τοπική οικιστική/βιομηχανική αίσθηση της γενοιάς και το μονοπάτι του πασιμω Κασίρκα που την διασχίζει. Θικό Παλιές, Κισσάμου 2b, Λευκωσία Διάρκεια έκθεσης έως 11 Ιουνίου, ημέρες λειτουργίας: Τετάρτη - Παρασκευή, 5:00-8:00 μ.μ.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Ασπρο πάτο,
μαύρο πάτο

Φέτος, τα κινηματογραφικά βραβεία Lux, του Ευρωπαϊκού Κοινωνολογίου, έχουν μια ιδιομορφία: όποια ταινία από τις τρεις φιναλίστ κι αν ανακηρυχθεί νικήτρια (στις 9 Ιουνίου), το ευρωπαϊκό σινεμά θα έχει επιδείξει μία από τις πιο μεστές, σε φόρμα και περιεχόμενο, χρονιές του. Μπορεί βέβαια το πολωνικό «Corpus Christi» του Γιαν Κομασά να είναι ταινία του 2019, όπως και το ρουμανικό ντοκιμαντέρ «Collectiv» του Αλεξάντερ Νανάου, ενώ το δανέζικο «Another round» («Ασπρο πάτο») του Τόμας Βίντερμπεργκ του 2020, όμως αυτό είναι μάλλον μικρή, τυπική, λεπτομέρεια. Η ψηφοφορία κοινού από όλες τις χώρες της Ευρώπης και των ευρωβουλευτών, όποια όψη της Γηραιάς Ηπείρου κι αν αναδείξει, θα έχει την ίδια στιγμή αναμετρηθεί με παθογένειες και προβλήματα που, παρότι είναι πολιτικά, ελάχιστα απασχολούν την πολιτική. Η ηλεκτρονική ψηφοφορία για το κοινό ολοκληρώνεται σήμερα (23 Μαΐου).

Στο «Ασπρο πάτο», μια ομάδα καθηγητών σχολείου, τέσσερις στενοί φίλοι, θέλουν να δοκιμάσουν μια καινούργια προσέγγιση στη ζωή και στη δουλειά: αποφασίζουν να πίνουν σταθερά, μόνο τις εργάσιμες ώρες, και να διατηρούν ένα ελαφρύ επίπεδο μέθης σε όλη τη διάρκεια της ημέρας. Σκοπός τους, να αποδείξουν, όπως πίστευαν ο Χέμινγουэй κι ο Τοφόρτσι, ότι μια λίγο μεγαλύτερη περιεκτικότητα αλκοόλ στο αίμα κάνει τη σκέψη πιο παραγωγική, τα προβλήματα να φαίνονται μικρότερα και αυξάνει τη δημιουργικότητα.

Ο 20χρονος πρωταγωνιστής του «Corpus Christi» (προβλήθηκε πρόπερι στην Ελλάδα) βιώνει μια πνευματική μεταμόρφωση κατά τη διάρκεια της παραμονής του στο αναμορφωτήριο και θέλει να γίνει ιερέας, αλλά αυτό είναι αδύνατο εξαιτίας του ποινικού μητρώου του. Όταν τον στέλνουν να εργαστεί στο ξελοουργείο μιας κομπίνας, αναλαμβάνει, με δόλο, καθήκοντα ιερέα, παριστάνοντας αυτό που θα ήθελε να είναι.

Όσο για το ρουμανικό ντοκιμαντέρ, καταγράφει, καθηλωτικά και αδιαμφισβήτητα, το απόλυτο κακό: η διαφθορά δεν διαλύει μόνο χώρες, ανθρώπους, κυβερνήσεις. Έχει τον απολογισμό της δεκάδας νεκρούς... Το 2015, μια πυρκαγιά στο κλαμπ Collectiv του Βουκουρεστίου άφησε πίσω τους 27 νεκρούς και 180 τραυματίες. Στις επόμενες εβδομάδες, 37 ακόμη εγκαυματίες υπέκυψαν στα νοσοκομεία εξαιτίας μολύνσεων από βακτήρια. Η έρευνα μιας αθλητικής ρουμανικής εφημερίδας αποκάλυψε ένα ασύλληπτο κύκλωμα διαφθοράς και το κυδαίο κουκούλωμα ενός κραυγαλέου σκανδάλου: διοικητές νοσοκομείων δέχονταν νοθευμένα απολυμαντικά που παρείχε μια συγκεκριμένη εταιρεία. Συνεχού και συγγενών χρηματιστών μιας αλυσίδας αρμοδίων. Οι διαδωλώσεις των νέων στους δρόμους προκάλεσαν την παραιτήση της κυβέρνησης, ο τεκνοκράτης, νέος, υπουργός Υγείας προσπάθησε να βάλει τάξη σε πολύ σύντομο διάστημα, γιατί οι επόμενες εκλογές ξαναέφεραν στην εξουσία το κόμμα που είχε κατηγορηθεί για διαφθορά... Φαύλος κύκλος, τυφλότητα, αδιαφορία. «Μα, σε οποιαδήποτε υγιή κοινωνία τα επιβλαβή προϊόντα θα αποσύρονταν άμεσα... Ποιος ήταν υπεύθυνος για τα βιοκτόνα; Ας τους απολύσουμε όλους», ξεσπάθωνει ο υπουργός Υγείας, που έχει μείνει άναυδος από τον τρόπο που η διαπλοκή και η διαφθορά αυτοπροστατεύονται, επιβιώνοντας και πολύ δύσκολα και επίπονα ξεριζώνονται.

Αν περιγράψουμε εκτενέστερα το ντοκιμαντέρ, σε βάρος των δύο άλλων ταινιών μυθοπλασίας, είναι γιατί, παρότι και οι τρεις ταινίες έχουν συζητηθεί και διακριθεί διεθνώς, η ρουμανική καταγραφή της ιστορίας του Collectiv δεν αφήνει περιθώρια για υπαρξιακά ερωτήματα, ηθικά διλήμματα, στοχαστικές αναλύσεις. Είναι η πλευρά της Ευρώπης (στη Ρουμανία η ίδια συνθήκη μοιάζει να είναι ασυνήθιστα ισχυρή και εκτεταμένη) που αν δεν εξαλειφθεί, θα προκαλεί καταστροφές και τραγωδίες.

Ένας παραβατικός και παραστρατημένος μπορεί να κερδίσει, έστω και οδοντάρι, τον εαυτό του: ένας αλκοολικός μπορεί να αναζητήσει την εσωτερική ελευθερία μέσα από άλλες διαδρομές. Ο εαυτός του καθενός ανασταί και ξαναβρίσκεται, διαλύεται και ανακατασκευάζεται ή απλώς επιβιώνει, ακόμη και αυτοκαταστροφικά. Ο Κομασά και ο Βίντερμπεργκ ανατέμνουν χειρουργικά την ανθρώπινη φύση. Η διαφθορά, όμως, δεν εξαντλείται ως εξαιρετικό θέμα για έναν ικανό ντοκιμαντερίστα. Είναι η φωτιά που αφαιρεί ζωές και συνεχίζει να σκορπίζει τον θάνατο και μετά την κατάσβεσή της. Γιατί είναι βακτήριο ανθεκτικό στα αντιβιοτικά, πόσο μάλλον σε αραιωμένα βιοκτόνα...

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Ράους» των Ρέππα - Παπαθανασίου

Με την επιτυχημένη και πάντα επικαιρή κωμωδία των Ρέππα - Παπαθανασίου «Ράους», που ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου, το θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» περιοδεύει στη Λεμεσό για δύο παραστάσεις στο θέατρο Ριάλο. «Πάρτε ένα μπουρδέλο και βάλτε μέσα τρεις μικροαστούς, μια πόρνη με ερωτικά προβλήματα, ένα θαυμαστή της Μαρινέλας, μια ψυχοσθενή μπαλαρίνα, ένα μετανοημένο εραστή και μια εικόνα του Αγίου Χριστόφορου του αλλήθωρου. Κλείστε τους εκεί για 83 λεπτά και το αποτέλεσμα θα είναι μια εκρηκτική κωμωδία, που θα θυμάστε για πάρα πολύ καιρό». Ένας υπάλληλος του υποουργείου συγκοινωνιών με τη σύζυγό του,

και μία νοσοκόμος, κληρονομούν εξ αδιαιρέτου ένα νεοκλασικό στο κέντρο της Αθήνας. Όταν όμως επισκέπτονται το κτίριο για να γνωρίσουν τους νοικοκυραίους, μαθαίνουν πως στο σπίτι που κάποτε έζησε ο ποιητής Άγγελος Σικελιανός, τώρα λειτουργεί ένα... πορνείο. Πρωταγωνιστούν με σειρά εμφανίσεις οι ηθοποιοί: Έλενα Χατζηαυξέντη, Πέτρος Γιωρκάτζης, Ελένη Σιδερά, Αλέξανδρος Παρίσης, Παντελίτσα Λοΐζου, Μυρτώ Κουγιάλη, Άντονι Παπάμιχαηλ, Χρήστος Γιάγκου. Θέατρο Ριάλο, Ανδρέα Δρουσιωτή 19, Λεμεσός. Παραστάσεις Τρίτη 25 και Τετάρτη 26 Μαΐου, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες / Ταμείο: 77 77 77 45, www.rialto.com.cy, Rialto App.

ΕΚΘΕΣΗ

Humming in non-linear time

Η γκαλερί eins παρουσιάζει την ατομική έκθεση του Παναγιώτη Μιχαήλ τίτλο «Humming in non-linear time». Η έκθεση φλερτάρει με όσα συγκρατεί η κίνηση του χρόνου, πώς οι αναμνήσεις ανασκευάζονται σε νέες ρωγμές του ρυθμού. Η παλαιότερη και η τρέχουσα δουλειά του Παναγιώτη Μιχαήλ συνεχίζεται να ενθαρρύνεται μέσω μιας ιχνολογίας αυτών που πια μοιάζουν απομακρυσμένα. Αινιγματικό και μεταμορφωτικό, το γκεχέρημα της επιστροφής σε μια σκηνή ή σε μια προτεινόμενη μελλοντικότητα, με την ελπίδα της ενσωμάτωσης της εμπειρίας, αντικατοπτρίζει ίσως μια μεταίωτη. Και συχνά, ο καλλιτέχνης βρίσκει τον εαυτό του να ξανασκέφτεται το υλικό από εμπειρίες του «διωτικού» και του «δημόσιου», σε μια ροή συσχετισμών και τις φόρμες που τα έργα παίρνουν. Einsgallery, Θέμιδος 28, Λεμεσός. Διάρκεια έκθεσης έως 12 Ιουνίου. Πληροφορίες: τηλέφωνο 99522977, www.einsgallery.com.

ΘΕΑΤΡΟ

«Άγρια Δύση»
του Θοδωρή Αθερίδη

Η κωμωδία «Άγρια Δύση» του Θοδωρή Αθερίδη, σε σκηνοθεσία Μάριου Ιωάννου είναι μια αλληγορία για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια Άγρια Δύση που έχει εισβάλει με τους δικούς της νόμους και κανόνες σε μια ελληνική νοοτροπία, η οποία όμως προσπαθεί να διατηρήσει τη γνησιότητα και την ανόθευτη γενναϊότητα της κρητικής καρδιάς και ψυχής. Οι νόμοι του Φαρ Ουέστ, μέχρι ενός σημείου, εξάλλου ισχύουν και στην Κρήτη... πολύ πιθανό και στην Κύπρο! Σε μια πανσιόν στα Λιβανιά της Κρήτης, μια μάνα με έντονο ταπεινό μαζί με τα δύο της παιδιά, που, ομοίως, δεν ψηφίζονται για την ψυχραιμία τους, πασχίζουν να βγάλουν τον ετοιμώσιο μεσοόση της οικονομικής κρίσης και με χιλιάδες προβλήματα να δυσχεραίνουν την

επιβίωσή τους... Ηθοποιοί: Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Μαρίνα Βρόντη, Γρηγόρης Γεωργίου, Αθηνά Σάββα. Μουσική σύνθεση: Δημήτρης Σπύρου. Παραστάσεις: 25, 28, 29, 30 Μαΐου, ώρα 8:00 μ.μ. Θέατρο της ΕΘΑΛ, Φρ. Ρούζβετλ 76, Λεμεσός. Πληροφορίες: 25877827, www.soldoutticketbox.com.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ποιος θα κάτσει στην κεφαλή;

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, για λίγο ακόμα τουλάχιστον είναι ακέφαλες, όχι γιατί συνέβη κάτι τραγικό, αλλά διότι ήρθε ο καιρός της αφυπνίσεως του Παύλου Παρασκευά. Τώρα θα πρέπει να οριστεί αναπληρωτής διευθυντής, έως ότου τοποθετηθεί μόνιμος διευθυντής, έως ότου γίνει και το Υφυπουργείο και οριστεί υφυπουργός, οπότε ο τελευταίος είτε θα βρει αναπληρωτή είτε θα βρει μόνιμο διευθυντή και ως τότε ως ψάλλομεν το «Ο Αβραάμ εγέννησε τον Ισαάκ».

Είναι πολύ σημαντικό θέμα ο διορισμός το συντομότερο δυνατόν ενός προσώπου που θα έχει τη διοικητική ευθύνη στις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, που θα μπορεί να βρει λύσεις, έστω και προσωρινές, σε ζητήματα που θα αφορούν τομείς του πολιτισμού. Μέχρι εκεί, όμως, διότι παραπάνω μη ζητάει. Δεν θα μπορεί, ασ πούμε, να εφαρμόσει πολιτιστικές πολιτικές, ή να χαράξει πολιτιστική πολιτική, διότι ο καιρός πρώτων δεν αρκεί και δεύτερον διότι δεν έχουμε πολιτιστική πολιτική, και απ' ό,τι φαίνεται, προς ώρας τουλάχιστον, δεν έχουμε και τη διάθεση να τη βρούμε. Ασχέτως αν σε ραφία της πόλεως Λευκωσίας ή και όχι δίνονται παραγγελίες για κοστούμια, σίγουρα όχι για διευθυντικά, αλλά για υφυπουργικά σίγουρα.

Σίγουρα είναι δύσκολο να κερδίσουμε ό,τι έχουμε χάσει τόσα χρόνια και είναι αδύνατον να χαραχθεί πολιτιστική πολιτική χωρίς να υπάρχει πολιτική βούληση. Ομως, ας πιστέψουμε ότι θα βρεθεί ένας υψηλής λειτουργίας που θα θελήσει να κάνει τη διαφορά.

Ο νέος αναπληρωτής διευθυντής ή η νέα αναπληρώτρια διευθύντρια, λοιπόν, θα πρέπει να βρει το θάρρος και την τόλμη να ταραξεί λίγο τα νερά, να βολιδοσκοπήσει τι θέλουν να κάνουν με το Υπουργείο οι πολιτικοί μας. Είναι μια καλή ευκαιρία για όποια ή όποιον αναλάβει να αναμετρηθεί με την εποχή του/της πολιτιστικά. Καμιά φορά ακόμα και η ολιγόμηννη παρουσία μπορεί να κάνει πολλά, να δείξει δρόμους. Σίγουρα είναι δύσκολο να κερδίσουμε ό,τι έχουμε χάσει τόσα χρόνια, και είναι αδύνατον να χαραχθεί πολιτιστική πολιτική χωρίς να

υπάρχει πολιτική βούληση. Όμως, ας πιστέψουμε ότι θα βρεθεί ένας υψηλής λειτουργίας που θα θελήσει να κάνει τη διαφορά. Είμαι βέβαιος ότι υπάρχουν στις Πολιτιστικές Υπηρεσίες άνθρωποι που αγαπούν τη δουλειά τους, θα ήμουν άδικος αν έλεγα ότι δεν υπάρχουν. Άλλωστε, και τα πολιτιστικά προγράμματα που τρέχουν από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, όπως έχω γράψει και άλλοτε, είναι πολλά, και παρέχουν ευκαιρίες σε πολλούς δημιουργούς να κάνουν πράγματα. Αυτό που λείπει όμως είναι το όραμα της Πολιτείας, και το πείσμα, αυτό το πείσμα που είχε ο Μιχαήλ Πασιαρδής να υπηρετεί την ποίηση, αυτό το πείσμα που είχε η Ντίνα Κατσούρη για τα εκδοτικά, τα λογοτεχνικά, το θέατρο, αυτό το πείσμα που έχει ο Χαμπίς ο χαρακτής, αυτό το πείσμα που βλέπω στα νέα παιδιά που δεν τρέχουν πίσω από τα Μέσα και πίσω από τις ευκαιριακές γνωριμίες για να κάνουν απλώς μια συνέντευξη ή μια δημοσίευση. Αυτό το πείσμα που έχουν οι μελετητές και οι επιμελητές μιας έκθεσης που έχουν βασανίσει το μυαλό τους για το αποτέλεσμα που θα δείξουν. Αυτά όλα τα στοιχεία θέλω να δω και στην Πολιτεία και όχι το άλλο πρόσωπο του πολιτισμού, αυτό που επίσης συχνά βλέπω, και δεν είναι άλλο από την έπαρση, τη

βεβαιότητα της καλλιτεχνικής αλήθειας, τη σιγουριά της επιτυχίας επειδή με αποδέχονται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Και πού θέλω να καταλήξω; Στην κοινωνία των ανθρώπων του πολιτισμού υπάρχουν πολλές και πολλοί που μπορούν να κάνουν εξαιρετικά πράγματα, είτε είναι καλλιτέχνες με πείρα και στα διοικητικά, είτε είναι λειτουργοί των Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Καταλαβαίνω ότι η γραφειοκρατική μηχανή λειτουργεί εντελώς διαφορετικά και το σύστημα προαγωγών και ανέλιξης είναι αμείλικτο και οι αγώνες που δίνονται πολλές φορές είναι ανηλεείς. Μήπως, όμως, θα μπορούσε αυτή τη φορά να γίνει κάτι διαφορετικό; Να βρεθεί εκείνος ο τρόπος που θα ταρακουνήσει τις βεβαιότητες, θα ξεσκουριάσει τις συνήθειες και είμαι βέβαιος ότι δεν έχουμε τίποτα να χάσουμε. Ας γίνει λίγο φασαρία γύρω από το όνομα αυτού του εξωτικού φρούτου, που λέγεται πολιτισμός, όσο περιμένουμε τα ωραία που θα έρθουν με το Υφυπουργείο Πολιτισμού και το πώς πάνε οι εργασίες για το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκωσίας... Αλήθεια, τι γίνεται με αυτό; Θα το εγκαταστήσει ο πρόεδρος πριν αποκαιρετήσει τον Λόφο; Έτσι μου 'ρθε τώρα!

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Συγκίνηση και γέλιο σε σφαγείο ψυχών

Το αντιπολεμικό μυθιστόρημα του Κ. Βόνεγκατ έγινε graphic novel

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

«Ετσι είναι αυτά». Τρεις απλές, άχρωμες και άσπρες λέξεις είναι ο αφορισμός που επαναλαμβάνει συνεχώς ο Κερτ Βόνεγκατ στο πιο γνωστό του μυθιστόρημα, το «Σφαγείο Νούμερο 5». Η φράση, όμως, σύμφωνα με μελετητές του έργου του συγγραφέα, κρύβει τη φιλοσοφία του φαταλισμού, δηλαδή μια στάση ζωής όπου τα πράγματα είναι προδιαγεγραμμένα και εμείς είμαστε παθητικοί δέκτες τους.

Γόνος ευκατάστατης οικογένειας Γερμανών μεταναστών στις ΗΠΑ, ο Βόνεγκατ γεννήθηκε το 1922 στην Ιντιάνα. Η ποτοπαγόρευση και η οικονομική κρίση στις ΗΠΑ προκάλεσαν την οικονομική καταστροφή της οικογένειάς του και λίγα χρόνια αργότερα, το 1944, η μητέρα του αυτοκτόνησε. Ο Βόνεγκατ ήταν τότε 22 ετών, απόφοιτος του πανεπιστημίου Κορνέλ, αλλά και εθελοντής στο αμερικανικό πεζικό.

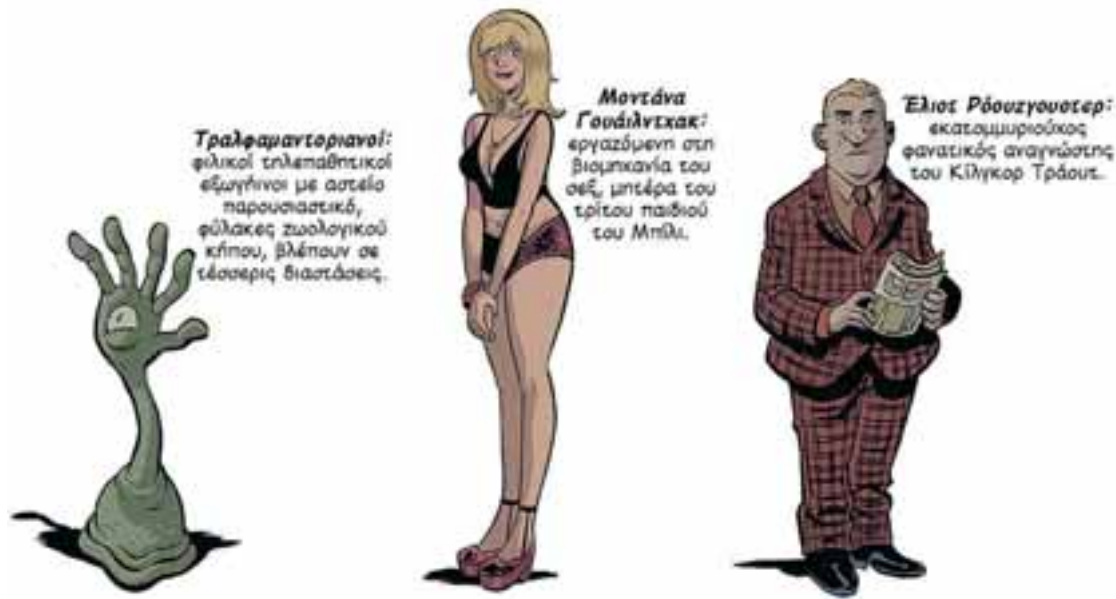
Τρεις μήνες μετά τον θάνατο της μητέρας του έφυγε για το μέτωπο και βρέθηκε στη Μάχη των Αρδεννών, την τελευταία μεγάλη κλίμακα επίθεση των ναζιστικών δυνάμεων πριν από το τέλος του πολέμου. Ο ίδιος και περίπου 50

ακόμη Αμερικανοί ανιχνευτές πάστηκαν αιχμάλωτοι και στάλθηκαν στη Δρέσδη.

Ένα χρόνο μετά, η λεγόμενη «Φλώρεντία του Ελβα» ισοπεδώθηκε από τους συμμαχικούς βομβαρδισμούς, σε μια επιχείρηση που άφησε πίσω της περίπου 25.000 νεκρούς. Το μέγεθος της καταστροφής προκάλεσε αντιδράσεις και θεωρήθηκε εγκληματικό, καθώς ο πόλεμος οδευε προς το τέλος του. Ο Βόνεγκατ και μερικοί ακόμα στρατιώτες επέζησαν επειδή κρύφτηκαν στο υπόγειο ενός παλιού σφαγείου.

Οι εμπειρίες του συγγραφέα αποτέλεσαν το υλικό του βιβλίου που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1969 και θεωρείται πλέον ένα από τα κλασικά αντιπολεμικά αμερικανικά μυθιστορήματα, με στοιχεία μαύρου χιούμορ και επιστημονικής φαντασίας. Η ιστορία μεταφέρθηκε στο σινεμά το 1972, πετυχαίνοντας διακρίσεις στις Κάννες, αλλά αποτυγχάνοντας εμπορικά. Το 2013 ξεκίνησαν συζητήσεις για ένα ριμέικ από τον Γκιγιέρμο ντελ Τόρο και τον Τσάρλι Κάουφμαν, που όμως δεν κατέληξαν πουθενά.

Ωστόσο, ο Καναδός σεναριογράφος Ράιαν Νορθ και ο Ισπανός εικονογράφος Αλμπέρτ Μοντέιθ

Στις καινοτομίες του κόμικ συμπεριλαμβάνονται τα σύντομα στριπάκια (των τριών καρτέ) που χρησιμοποιούνται για ένα γρήγορο φλας μπακ στο παρελθόν κάθε χαρακτήρα.

Υποδειγματική δουλειά από τον σεναριογράφο Ράιαν Νορθ και τον εικονογράφο Αλμπέρτ Μοντέιθ.

πετυχαίνουν μια υποδειγματική μεταφορά του «Σφαγείου Νούμερο 5» στη μορφή του graphic novel, που κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Anubis, διατηρώντας όλα τα στοιχεία που αποτυπώνουν τον παραλο-

γισμό και τις συνέπειες του πολέμου στον ανθρώπινο ψυχισμό με άψογο, εφευρετικό σχεδιασμό και καρτουניστικές πινελιές, που προκαλούν αυθεντικό γέλιο και συγκίνηση.

Το «Σφαγείο» αφηγείται την ιστορία του Αμερικανού οπτομέτρη Μπιλι Πίλγκριμ, βετεράνου του βομβαρδισμού της Δρέσδης, ο οποίος «έχει ξεκολλήσει από τη ροή του χρόνου» χάρη στους εξωγήινους Τραλφαφαντοριανούς. Η εξωγήινη φυλή δεν πιστεύει στην ελεύθερη βούληση, ενώ θεωρεί ότι παρόν, παρελθόν και μέλλον είναι κάτι ενιαίο που δεν εξηγεί-

ται ούτε αλλάζει. Σήμερα, θα λέγαμε ότι αυτό το εξωγήινο «κάσιμο» του Πίλγκριμ είναι μια αλληγορία του συγγραφέα για να περιγράψει το μετατραυματικό στρες των βετεράνων, οι οποίοι δεν μπορούν ποτέ να επιστρέψουν σε μια φυσιολογική ζωή.

Το ενδιαφέρον με το κόμικ είναι ότι δεν χρειάζεται να έχει διαβάσει κανείς το βιβλίο του Βόνεγκατ για να ακολουθήσει την ιστορία.

Σε μια πολύ έξυπνη κίνηση, οι δύο δημιουργοί διπλώνουν τις προθέσεις του συγγραφέα, την αρχή και το τέλος της ιστορίας και τους πρωταγωνιστές στις πρώτες σελίδες του βιβλίου. «Δεν θα υπάρχει κανένας Τζον Γουέιν στο δικό μου βιβλίο», βλέπουμε να λέει ο Βόνεγκατ στην πρώτη σελίδα και πράγματι, το δικό του βιβλίο δεν μιλάει για ήρωες και καθήκον, αλλά για τον πόλεμο που παίρνει ανθρώπους, όπως τον Μπιλ Πίλγκριμ, ρουφάει την ανθρωπιά τους και τους αποκτινώνει. Έτσι είναι αυτά.

Καινοτομίες

Η ιστορία δεν ακολουθεί γραμμική αφήγηση. Αντιθέτως, από τον χειμώνα του 1944 μεταφερόμαστε στην παιδική ηλικία του Πίλγκριμ, στην ψυχιατρική κλινική που νοσηλεύθηκε, στα χρόνια μιας πλασματικής ευτυχίας και ξανά στα τρένα της Δρέσδης, με εναλλαγές που γίνονται ομαλά σε αλλαγές σελίδων ή με διαφορετικούς χρωματισμούς. Στις καινοτομίες του κόμικ θα πρέπει να συμπεριλάβουμε τα σύντομα στριπάκια (των τριών καρτέ) που χρησιμοποιούνται για ένα γρήγορο φλας μπακ στο παρελθόν ενός χαρακτήρα, τις σελίδες όπου ο Κερτ Βόνεγκατ υποτίθεται πως συναντάει τον Πίλγκριμ και κρατάει σημειώσεις για τον πόλεμο, αλλά και τη vintage εικονογράφηση των σελίδων που αναφέρονται στο alter ego του Βόνεγκατ, τον αποτυχημένο συγγραφέα επιστημονικής φαντασίας Κίλγκορ Τράουτ.

Τίποτε από όλα αυτά, ωστόσο, δεν μειώνει την αίσθηση της φρίκης του πολέμου που κυριαρχεί στο κόμικ. Η καλλιτεχνική αρτιότητα και μορφοποίηση οξύνει τις αντιθέσεις ακόμη περισσότερο. Τέλος, πολύς λόγος έχει γίνει για τον υπότιτλο του βιβλίου, «Η Σταυροφορία των Παιδιών», κάτι που εξηγείται μοναδικά μέσα στην ιστορία. Σε ένα στρατόπεδο αιχμαλώτων, ο Πίλγκριμ νοσηλεύεται μετά το πρώτο του, μάλλον, ψυχιατρικό επεισόδιο και οι δύο μεσήλικοι αξιωματικοί προσέχουν το νεαρό της ηλικίας του. «Είχαμε ξεχάσει πως τον πόλεμο τον έδινα μωρά. Όταν είδα αυτά τα φρεσκοξυρισμένα πρόσωπα, σοκαριστικά. "Θεέ μου, Θεέ μου", μονολογούσα, "πρόκειται για τη Σταυροφορία των Παιδιών"».

ΜΕΓΑΛΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΛΕΙΠΕΙ ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΑΣ!

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΜΑΪΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Τετράμηνη

Τις αγορεύειν βουλεύεται;

Δύο άνθρωποι του θεάτρου μιλάνε στην «Κ» για την επιλογή τους να κατέλθουν στην πολιτική

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Και οι δύο άνθρωποι του θεάτρου, που δεν φοβούνται να πουν τα πράγματα με το όνομά τους. Η Λέα Μαλένη, η οποία κατεβαίνει υποψήφια με το Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασίας

Πολιτών στη Λευκωσία και ο Παναγιώτης Λάρκου, υποψήφιος με το ΑΚΕΛ στη Λεμεσό μιλάνε στην «Κ» για την απόφασή τους να κατέβουν στην арένα της πολιτικής, τι θα κάνουν σε περίπτωση που εκλεγούν και πώς αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της πολιτικής. Η Λέα Μαλένη λέει

πως ποτέ δεν θεώρησε τον εαυτό της πολιτικό: «Ήμουν όμως ανέκαθεν σκεπτόμενος και ενεργός πολίτης. Θεωρώ ευθύνη προσωπική του καθενός να έχει μια συνειδητοποιημένη και υπεύθυνη στάση απέναντι σ' αυτά που τον αφορούν». Ο Παναγιώτης Λάρκου σημειώνει πως η φιλοσοφία

του ΑΚΕΛ δεν έρχεται σε κόντρα με την προσωπική του ιδεολογική στάση: «Αλλιώς, δεν θα αποδεχόμουν την πρόσκληση. Είμαι και θα συνεχίσω να είμαι ένας αριστερός του δρόμου. Τυχαίνει να πιστεύω όμως παράλληλα, πως η δράση στον δρόμο οφείλει να οδηγεί στην κάλπη».

Τόσο η Λέα Μαλένη όσο και ο Παναγιώτης Λάρκου θεωρούν ότι το άλυτο Κυπριακό επιπλέον τα πάντα γύρω μας. Η κα Μαλένη λέει πως «Το άλυτο Κυπριακό επιπλέον της ζωής όλων, κρατώντας τις σε μια στασιμότητα και σε μία φθοροποιό αναμονή, χωρίς χρονικό ορίζοντα λήξης. Από την

άλλη, αυτό που η Πολιτική αδυνατεί να λύσει, το λύνουν από μόνον τους οι άνθρωποι» και ο Παναγιώτης Λάρκου: «Δεν υπάρχει πτυχική της ζωής που να μην επιπλέον από το Κυπριακό. Το άλυτο Κυπριακό διαχωρίζει τους Κύπριους ακόμη και στη μάρκα καφέ που καταναλώνουν».

ΛΕΑ ΜΑΛΕΝΗ

Η πόλη να υπηρετεί τον άνθρωπο

—Λέει ο Αριστοφάνης στους Ιππύς ότι ο γέρον στο σπίτι του είναι άξιος και πονηρός, μα όταν πάει στην Πνύκα αποχαιρώνεται. Τι γυρεύει, λοιπόν, ο υποκριτής στην Πνύκα;

—Στις μέρες μας η αποχαιρώνση είναι αυτή που επικρατεί. Και κάποιος θα πρέπει να αποφασίσει να κάνει τον κόπο να βρεθεί στην Πνύκα, να σηκώσει τα μανίκια και να διεκδικήσει να αλλάξει κάτι, με όσο πείσμα και δύναμη διαθέτει, προτού είναι πολύ αργά. Κι ο υποκριτής, πολίτης είναι. Με ευαισθησίες, ιδέες, αγωνίες και οράματα. Και με ευθύνη, από αρχαιότατων χρόνων, να ευαισθητοποιεί και να θυμίζει με το μεγάλο κάτοπτρο του στραμμένο απέναντί μας, ποιο είμαστε και τι κάνουμε ή δεν κάνουμε ως κοινωνία, πώς σκεφτόμαστε ή δεν σκεφτόμαστε, τι διαμορφώνουμε μέσα από την καθημερινή μας επαφή ως άνθρωποι ή ως αρπακτικά. Πολιτική και Πολιτισμός είναι λέξεις με ίδια ρίζα. Με βάση και πυρήνα την πόλη, της οποίας επίκεντρο θα έπρεπε να είναι ο άνθρωπος. Κι επειδή πια δεν είναι, οφείλουμε να κάνουμε κάτι, πέρα από την παθητικότητα και τις μεμψιμοιρίες, ώστε και πάλι η πόλη να υπηρετεί τον άνθρωπο.

—Εσένα τι σε έφερε κοντά στο Κίνημα Οικολόγων, το οποίο αυτή τη φορά φαίνεται να επιζητεί την πολυσυλλεκτικότητα; Σε φοβίζει η φθορά που μπορεί να σου προκαλέσει η ενασχόλησή σου με την πολιτική;

—Δεν ανήκω σε κάποιο πολιτικό κόμμα. Συμμετέχω στο συγκεκριμένο ψηφοδέλτιο ως αριστίνδην υποψήφια και αυτό έχει τη σημασία του. Ο λόγος που δέχτηκα αρχικά την πρόσκληση, ήταν ο αγώνας για αναγνώριση και κατοχύρωση των επαγγελματιών του Πολιτισμού που ξεκινήσαμε μέσα από τους Artists of Cyprus. Η ενεργός εμπλοκή του Χαράλαμμου Θεοπέμπτου ως βουλευτή, ήταν αυτή που μας έφερε κοντά, με αφορμή τα προβλήματα που ξέβρασε στην επιφάνεια η πανδημία και τα οποία πλέον η Πολιτεία, έστω και για το θεαθήναι, δεν μπορούσε να μην αναγνωρίσει. Ποτέ δεν φαντάστηκα ότι η κοινή μας αγωνία για λύση των χρόνιων ζητημάτων του Πολιτισμού θα οδηγούσε σε αυτή την πρόταση, προκειμένου να προσπαθήσει να συνεχιστεί, αν αυτό γίνεται επιτυχώς, πο αποτελεσματικά, από τα έδρανα της Βουλής, ώστε να υλοποιηθεί ο μεγάλος στόχος. Ποτέ δεν θεώρησα τον εαυτό μου πολιτικό. Ήμουν όμως ανέκαθεν σκεπτόμενος και ενεργός πολίτης. Θεωρώ ευθύνη προσωπική του καθενός να έχει μια συνειδητοποιημένη και υπεύθυνη στάση απέναντι σ' αυτά που τον αφορούν. Δεν περιμένω από κανέναν να διεκδικήσει σιδηρόπλοια για μένα, χωρίς εμένα, αναλαμβάνοντας πάντα την ευθύνη των επιλογών μου. Ανάγκη μου ήταν πάντα να υπηρετώ το δίκαιο και όχι το συμφέρον, ζυγίζοντας πρώτα όλες τις παραμέτρους με καθαρότητα και τεκμηρίωση. Αυτή η ανάγκη είναι που γεννά την όποια διεκδίκηση. Όσο για τη φθορά, ο κίνδυνος υπάρχει αν αφηθεί κανείς έρμαιο της πλεονεξίας και χάσει τον εαυτό του. Αν προσπαθήσει να γίνει κάτι που δεν είναι, προκειμένου να αποδείξει ότι μπο-

«Ο λόγος που δέχτηκα αρχικά την πρόσκληση ήταν ο αγώνας για αναγνώριση και κατοχύρωση των επαγγελματιών του Πολιτισμού που ξεκινήσαμε μέσα από τους Artists of Cyprus».

Θεωρώ ευθύνη του καθενός να έχει μια συνειδητοποιημένη στάση απέναντι σ' αυτά που τον αφορούν. Δεν περιμένω από κανέναν να διεκδικήσει σιδηρόπλοια για μένα, χωρίς εμένα.

ρεί. Χάνοντας τελικά τον αρχικό στόχο, της προσφοράς στον άνθρωπο. Αυτό είναι κάτι που δεν ξεχνώ ποτέ. Επέλεξα συνειδητά να κάνω μια χαμηλών τόνων παρουσίαση όλο αυτό το διάστημα, χωρίς υπερβολές, χωρίς να προσπαθώ να αποδείξω κάτι που δεν είμαι. Και χωρίς να πληρώσω για να ακουστούν οι απόψεις μου. Το μάρκετινγκ και η δημοκρατία δεν είναι για μένα έννοιες συμβατές, αφού η ίδια η έννοια της δημοκρατίας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, αναιρείται αυτόματα από τη στιγμή που ακούγονται τελικά περισσότερο οι ιδέες αυτού που πληρώνει. Δεν μπήκα και δεν σκοπεύω να μπω σε τούτο το παιχνίδι. Αν κάποιος πιστεύει ότι μπορεί να τον εκπροσωπήσω επέξια, καλώς, αν δεν πιστεύει, τότε να αποσυρθεί. Δεν παύω όμως να είμαι άνθρωπος σκεπτόμενος και ενεργός, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της οποιας εκλογικής διαδικασίας.

—Αισθάνθηκες σε κάποια στιγμή ότι τα κόμματα σας ενέταξαν στα ψηφοδέλτια τους προς άγαν ψήφων; Να αγγίζουν και ένα άλλο ακροατήριο;

—Σε καμία περίπτωση δεν αισθάνθηκα κάτι τέτοιο. Χωρίς να αποκλείω ότι αυτό μπορεί να ισχύει ως συλλογιστική των κομμάτων, όχι μόνο για ανθρώπους του Πολιτισμού, αλλά και για ανθρώπους προερχόμενους από άλλα κοινωνικά ή επαγγελματικά σύνολα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το ενδιαφέρον των βουλευτών του Κινήματος σε σχέση με τον Πολιτισμό ήταν α priori αποδεδειγμένο, εδώ και χρόνια, μέσα από δράσεις και προτάσεις, και σίγουρα δεν ενεργηγοποιήθηκε προεκλογικά, χάριν άγαν ψήφων.

—Το έως σήμερα άλυτο Κυπριακό επιπλέον, και αν ναι πώς,

τα πολιτιστικά θέματα της χώρας μας;

—Το άλυτο Κυπριακό επιπλέον τις ζωές όλων, κρατώντας τις σε μία στασιμότητα και σε μία φθοροποιό αναμονή, χωρίς χρονικό ορίζοντα λήξης. Από την άλλη, αυτό που η Πολιτική αδυνατεί να λύσει, το λύνουν από μόνον τους οι άνθρωποι. Η πράξη μιλά, χωρίς καμία πολιτική ρητορική να μπορεί να την ελέγξει ή να τη χειραγωγήσει. Κι αυτό αποδείχθηκε όλα αυτά τα χρόνια από τότε που άνοιξαν—με τον τρόπο που άνοιξαν—τα οδοφράγματα. Όχι μόνο σε επίπεδο δημιουργίας, αλλά και σε επίπεδο κοινωνικών συνυπαρξών ως ανάγκη να ανακαλύψουμε το άλλο μισό που μας συμπληρώνει ως τόπο και ως ιστορία. Αυτό μπορώ να το πω. Δεν μπορώ όμως να μιλήσω για κάτι που δεν επιχειρήθηκε για σχεδόν μισό αιώνα.

—Σε περίπτωση εκλογής σου, ποια θα είναι η πρώτη κοινοβουλευτική κίνηση; Θα έχει να κάνει με τον πολιτισμό;

—Η μεγάλη μου αγωνία μετά από όλο αυτό το διάστημα άτυπων συζητήσεων είναι να μην πάει η ίδια η έννοια της δημοκρατίας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, αναιρείται αυτόματα από τη στιγμή που ακούγονται τελικά περισσότερο οι ιδέες αυτού που πληρώνει. Δεν μπήκα και δεν σκοπεύω να μπω σε τούτο το παιχνίδι. Αν κάποιος πιστεύει ότι μπορεί να τον εκπροσωπήσω επέξια, καλώς, αν δεν πιστεύει, τότε να αποσυρθεί. Δεν παύω όμως να είμαι άνθρωπος σκεπτόμενος και ενεργός, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της οποιας εκλογικής διαδικασίας.

—Αισθάνθηκες σε κάποια στιγμή ότι τα κόμματα σας ενέταξαν στα ψηφοδέλτια τους προς άγαν ψήφων; Να αγγίζουν και ένα άλλο ακροατήριο;

—Σε καμία περίπτωση δεν αισθάνθηκα κάτι τέτοιο. Χωρίς να αποκλείω ότι αυτό μπορεί να ισχύει ως συλλογιστική των κομμάτων, όχι μόνο για ανθρώπους του Πολιτισμού, αλλά και για ανθρώπους προερχόμενους από άλλα κοινωνικά ή επαγγελματικά σύνολα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το ενδιαφέρον των βουλευτών του Κινήματος σε σχέση με τον Πολιτισμό ήταν α priori αποδεδειγμένο, εδώ και χρόνια, μέσα από δράσεις και προτάσεις, και σίγουρα δεν ενεργηγοποιήθηκε προεκλογικά, χάριν άγαν ψήφων.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΡΚΟΥ

Ο καλλιτέχνης βαράει τον βασιλιά

—Λέει ο Αριστοφάνης στους Ιππύς ότι ο γέρον στο σπίτι του είναι άξιος και πονηρός, μα όταν πάει στην Πνύκα αποχαιρώνεται. Τι γυρεύει λοιπόν ο υποκριτής στην Πνύκα;

—Λέει επίσης «υπάρχουν άντρες καλοί που θα σε βοηθήσουν κι απ' τους πολίτες οι τιμιοι κι οι αγαθοί κι απ' τους θεατές όποιος έχει μυαλό θα σε συντρέξει». Αυτούς γυρεύω να βρω, να συντρέξουν να διώξουν τους γέροντες από την Πνύκα, γιατί σαν πολύ να κάθισαν οι γέροντες και πίστεψαν πως η Πνύκα τους ανήκει.

—Πόσο κοντά στα κοινά είναι ο καλλιτέχνης; Μερικά του κόμμου δεν πείθεται, νομίζει ότι παλεύετε για τις επιχορηγήσεις και το μεράκι σας...

—Ο καλλιτέχνης που δεν είναι κοντά στα κοινά είναι σκέτος διασκεδαστής. Η δουλειά του καλλιτέχνη είναι να αφογκράζεται, να ασκεί κριτική, να καταγγέλλει. Να είναι το κακό σπυρί που ενοχλεί. Η φωνή που μας θυμίζει το παιδί που θάψαμε μέσα μας. Αν δεν κάνει αυτά είναι γελοιοποιός. Ο γελοιοποιός που τις τρώει από τον βασιλιά. Ο καλλιτέχνης τον βασιλιά τον βαράει. Για τον κόσμο που δεν πείθεται, να αναζητήσουμε τις αιτίες στο σύστημα παιδείας που απαγορεύει την ελεύθερη σκέψη και στον τρόπο που οι καλλιτέχνες επικοινωνούμε με το κοινό, γιατί φταίμε και εμείς που πολλές φορές συμπεριφερόμαστε με ακραία σφοδρότητα.

—Η συμμετοχή σου στο ψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ σημαίνει και αποδοχή ολόκληρης της φιλοσοφίας του κόμματος; Σε φοβίζει η φθορά που μπορεί να σου προκαλέσει η ενασχόλησή σου με την πολιτική;

—Η φιλοσοφία του ΑΚΕΛ δεν έρχεται σε κόντρα με την προσωπική μου ιδεολογική στάση. Αλλιώς δεν θα αποδεχόμουν την πρόσκληση. Είμαι και θα συνεχίσω να είμαι ένας αριστερός του δρόμου. Τυχαίνει να πιστεύω όμως παράλληλα, πως η δράση στον δρόμο οφείλει να οδηγεί στην κάλπη. Υπάρχουν βέβαια και πράγματα που δεν με ικανοποιούν στο κόμμα, όπως η διαχείριση της δημόσιας εικόνας του. Στο ΑΚΕΛ πρέπει σύντομα να καταλάβουν πως δεν αρκεί μόνο να είσαι ηθικός. Πρέπει να είσαι ηθικός με ένα γοητευτικό τρόπο. Ελπίζω παρουσιάσει όπως τη δική μου στο ψηφοδέλτιο, να βοηθήσουν. Δεν με τρομάζει η φθορά. Όσοι προσπαθούν φθειρόνται. Και το μολύβι φθίρειται με τη χρήση. Τι σημαίνει αυτό; Πρέπει να σταματήσουμε να γράφουμε;

—Αισθάνθηκες σε κάποια στιγμή ότι τα κόμματα σας ενέταξαν στα ψηφοδέλτια τους προς άγαν ψήφων; Να αγγίζουν και ένα άλλο ακροατήριο;

—Φυσικά. Και μου φαίνεται και απόλυτα λογικό τα κόμματα να θέλουν να διευρύνουν το ακροατήριό τους. Ποτέ δεν πίστεψα πως ένα κόμμα είναι μια ομάδα χαμογελαστών φτερωτών αγέλων με γραβάτες. Για μένα το στοίχημα είναι να καταφέρω να αλλάξω να μη μείνει στη βιτρίνα. Να ανακινήσει και να ανακαλύψει ολόκληρο το οικοδόμημα. Να έρθει μέσα νέο ακροατήριο και να ανοίξει τα παράθυρα να μπει μέσα το φως και τα χρώματα του αύριο. Αυτούς ψάχνουμε. Όσο απέχουν οι νέοι, οι κάλπες γεμίζουν με τις επιλογές και την πίκρα των γέρον. Η δημοκρατία είναι σύνθετη λέξη. Όσο λείπει ο δήμος, κάνει παιχνίδι το κράτος γίνεται κάτι τώρα, δεν θα γίνει ποτέ.

«Ποτέ δεν πίστεψα πως ένα κόμμα είναι μια ομάδα χαμογελαστών φτερωτών αγέλων με γραβάτες. Για μένα το στοίχημα είναι να καταφέρω να αλλάξω να μη μείνει στη βιτρίνα».

Ο καλλιτέχνης που δεν είναι κοντά στα κοινά είναι σκέτος διασκεδαστής. Η δουλειά του καλλιτέχνη είναι να αφογκράζεται, να ασκεί κριτική, να καταγγέλλει.

—Οι καλλιτέχνες είστε μια ειδική κατηγορία ανθρώπων, ανεξάρτητοι και υπερβατικοί... νιώθετε ότι μπορείτε να αντεπεξέλθετε στις βουλευτικές υποχρεώσεις και να μην μπλεχτείτε στα κοινοβουλευτικά γρανάζια;

—Κάποιες φορές κάτι πρέπει να φρακάρει τα γρανάζια να σταματήσει η μηχανή να δουλεύει και να έρθει ο μάστορας να πει «παιδιά, η μηχανή χάλασε, πρέπει να την αλλάξουμε». Αν θα είμαι εγώ η αφορμή να αλλάξει η μηχανή, χαλάλι. Ελπίζω να ακούγεται αρκετά υπερβατικό.

—Το έως σήμερα άλυτο Κυπριακό πώς επιπλέον και τα πολιτιστικά θέματα της Δημοκρατίας;

—Δεν υπάρχει πτυχική της ζωής που να μην επιπλέον από το Κυπριακό κι αν μιν το έχουν αντιληφθεί όλοι. Το άλυτο Κυπριακό διαχωρίζει τους Κύπριους ακόμη και στη μάρκα καφέ που καταναλώνουν. Το άλυτο Κυπριακό μάς εμπόδιζε να βρούμε την αληθινή μας ταυτότητα. Και χωρίς ταυτότητα οι άνθρωποι του νησιού είναι μισοί. Όπως και το νησί. Έτσι και η πολιτιστική μας παραγωγή. Μοιραία και η ζωή που ζούμε. Μισή και αυτή.

—Χρειάζονται διαφορετικές συντεχνίες για τους πθποποιούς, με διαφορετικά όργανα η καθεμιά; Δεν θα ήταν καλύτερα αν όλοι και όλες μάζι διεκδικούσατε τα δικαιώματά σας με μία φωνή;

—Θα ήμουν πολύ ευτυχισμένος αν αυτή η πολύ ζεστή και ειλικρινής συνεργασία που άρχισε λόγω της πανδημίας θα έφερνε την ενοποίηση των δύο συντεχνιών. Πάντα θα υπήρχουν τυπικά και πολιτικά προβλήματα στην ενοποίηση (είδες να το πάλι το άλυτο Κυπριακό). Δεν είναι από απλή ιδιοτροπία που δεν τα καταφέραμε ως σήμερα. Εύχομαι να μην έχει κλείσει το παράθυρο της ευκαιρίας. Είμαστε πολύ λίγοι για να προσπαθούμε χώρα.

—Ποιος είναι κατά τη γνώμη σου ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την Κύπρο σήμερα, αλλά και για τη δημοκρατία γενικότερα;

—Πέρα από το να ζηνήσουμε ένα πρώι και τέρμα Λήδρας να έχουμε σκληρά σύντομα με την Τουρκία; Η άνοδος των νεοναζι στο νησί. Μπορεί σε εσάς να φαίνονται γραφικοί αλλά είναι κάτι που με κρατάει ζυγισμένη νύχτες. Γιατί έχω ζήσει αυτή την ιστορία στην Ελλάδα. Ξέρω από πρώτο χέρι πώς είναι να σε κυνηγούν στα στενά γιατί δεν μοιάζεις αρκετά καθαρός και αρκετά Έλληνας. Ούτε και εκεί πίστευαν πως θα φτάναμε να δολοφονούνται άνθρωποι στη μέση του δρόμου αλλά το αδιανόητο βρίσκει πάντα τον τρόπο να συμβεί. Και άφησαν τις άμυνες να πέσουν και τους σκέπασε το μαύρο. Το βλέπω να συμβαίνει και εδώ. Και τρομάζω.

—Τι είναι πιο σημαντικό το Υφυπουργείο Πολιτισμού ή η αλλαγή νοοτροπίας στο Υπουργείο Παιδείας;

—Φυσικά και είναι σημαντική η δημιουργία του Υφυπουργείου. Φυσικά και πρέπει κάποια στιγμή στην πράξη να καταφέρει να περάσει η κατάσταση που έχει διαβάσει και κάτι άλλο πέρα από τα στατιστικά στο κομμάτι των δημοκρατικών του. Και καλό θα είναι τα δύο να γίνουν ταυτόχρονα. Αλλά. Έστω ότι έχεις εκατό ανθρώπους. Και μία πίσσα δύο κιλών που μπορεί να χορτάσει τους δέκα. Δεν έχει σημασία ούτε ποιος θα τη στολίσει ούτε αυτός ο εξυμνος που θα την κόψει σε εκατό κομμάτια. Η πίσσα πάλι δύο κιλών θα είναι και πάλι δέκα θα μπορούν να χορτάσουν. Αν η κυβερνήση δεν αυξήσει αυτό το έργο το κοινό, με τα ψίχουλα τυρί δεν φτιάχνουμε.

—Σε περίπτωση εκλογής σου, ποια θα είναι η πρώτη κοινοβουλευτική κίνηση; Θα έχει να κάνει με τον πολιτισμό;

—Δεν το μαρτυρώ γιατί θα ηπλήψουν και θα θέλουν κι οι υπόλοιποι! Ειλικρινά δεν έχω αποφασίσει. Από τη μία με εντριγκάει η σκέψη και η ευθύνη, να είναι κάτι που έχει να κάνει με τον τομέα επαγγελματικής καταγωγής μου. Με τα ανοικτά νομοσχέδια του πολιτισμού που γνωρίζετε (και σίγουρα θα ασχοληθώ). Αλλά ο σκηνοθέτης μέσα μου ψάχνει ακόμη τον σωστό συμβολισμό. Η πρώτη σκηνή θα ορίσει το κλειδί για όλη την παράσταση. Ίσως για το σύνολο του κόσμου να είναι σημαντικότερο, την πρώτη μέρα να σκασώ μύτη με τον κουβά που έχω για αμάξι και να τον παρκάρω δίπλα στα μερσεντές. Έτσι για τη χαρά. Δεν ξέρω ακόμη, αλήθεια.

Νέα πρωτόκολλα χώρων που μας φέρνουν μαζί

Στην «Κ» μίλησε η ομάδα του κυπριακού περιπτέρου της 17ης Διεθνούς Έκθεσης Αρχιτεκτονικής της Μπιενάλε Βενετίας

Συνέντευξη στη ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ

«Anachoresis: upon inhabiting distances» σε επιμέλεια Μαρίας Χριστοδουλίδου, Έρας Σαββίδου, Ευαγόρα Βανέζης και Νάσιου Βαρνάβα, αποτελεί την κυπριακή συμμετοχή στη 17η Διεθνή Έκθεση Αρχιτεκτονικής της Μπιενάλε Βενετίας, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 22 Μαΐου μέχρι τις 21 Νοεμβρίου 2021. Το πρότζεκτ διερευνά τις χωρικές εμπειρίες που προκύπτουν, όταν η «κατοίκηση αποστάσεων» προτείνεται ως θεματική για την ανάπτυξη νέων μορφών κοινωνικότητας. Με βάση τις παρουσιάσεις τους το τραπέζι ως άξονα στο πώς μπορούμε να ζήσουμε μαζί, το τραπέζι και εσωτερικός χώρος που το περιβάλλει, καλείται να λειτουργήσει στο πλαίσιο νέων πρωτοκόλλων, ανταποκρινόμενο τόσο στην αναγκαιότητα των καιρών για κοινωνική αποστασιοποίηση όσο και στη δική μας ανάγκη για συναναστροφή. — «Επιδιώκεται η αναστρεψιμότητα του μέσου και του έξω», με ποιο τρόπο γίνεται αυτό;

— Η σημαντικότητα συμμετοχής κάθε χώρας στη διεθνή διοργάνωση της Μπιενάλε Βενετίας είναι μεγάλης σημασίας. Η Μπιενάλε αποτελεί ένα πλαίσιο στο οποίο το κοινό και συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να έρχονται μαζί και να συνδιαλέγονται σε παγκοσμιοποιημένες κλίμακες, αφενός φέρνοντας αφηγήσεις από τον τόπο, και αφετέρου μέσω της γενικής θεματικής που προτείνεται σε κάθε έκδοση της Μπιενάλε, όπως ισχύει για φέτος, με τον τίτλο που θέτει το ερώτημα «Πώς θα ζήσουμε μαζί;». Η πρόταση Anachoresis: Upon Inhabiting Distances διερευνά τις χωρικές εμπειρίες που προκύπτουν, όταν η «κα-

τοίκηση αποστάσεων» προτείνεται ως θεματική για την ανάπτυξη νέων μορφών κοινωνικότητας.

— Στο κυπριακό περιπτερό προτείνετε την ιδέα του τραπέζιου, μιλήστε μας γι' αυτό;

— Το Κυπριακό Περιπτερό παρουσιάζει μια οριζόντια τοποσειδική εγκατάσταση, η οποία μεγεθύνει το κοινωνικό αντικείμενο που μας ενώνει, το τραπέζι. Η αρχιτεκτονική αναζητήση για τη δημιουργία του τραπέζιου εντός του Κυπριακού Περιπτέρου βασίζεται στην αρχική τυπολογία του χώρου ως οικία. Το τραπέζι, και κατ'επέκταση ο εσωτερικός χώρος που το περιβάλλει, καλείται να λειτουργήσει στο πλαίσιο νέων πρωτοκόλλων, ανταποκρινόμενο τόσο στην αναγκαιότητα των καιρών για κοινωνική αποστασιοποίηση όσο και στη δική μας ανάγκη για συναναστροφή. — «Επιδιώκεται η αναστρεψιμότητα του μέσου και του έξω», με ποιο τρόπο γίνεται αυτό;

— Η αρχιτεκτονική χειρονομία του τραπέζιου που εκτείνεται στους χώρους του Περιπτέρου λαμβάνει μια σπονδυλωτή και σχεδόν μνημειώδη μορφή, η οποία αντλεί από την ιδέα του περιπάτου και μετατρέπεται το τραπέζι σε ένα αρχείο κλιμάκων και εμπειριών συνύπαρξης και συμβίωσης. Για τη βάση του αρχιτεκτονήματος-τραπέζιου γίνεται χρήση τοπικών τεχνικών και εγχώριων και παραδοσιακών υλικών, αλλά και νέων τεχνολογιών δόμησης.

— Στο κυπριακό περιπτερό «εισάγεται στο μεταίχμιο του αστικού-δημόσιου χώρου και του εσωτερικού-προσωπικού χώρου» με ποιο τρόπο και πώς το ορίζετε εσείς αυτό;

— Η ευελιξία μας στην κατασκευή και προσαρμογή σε νέους τρόπους

«Η ερευνητική οπτική και εισήγησή μας παραμένει ανοιχτή σε αφηγήσεις μεγάλης και μικρής κλίμακας, φανταστικής και ιστορικής, φυσικής ή νοητής, κοινωνικής ή πολιτικής» εξηγεί η κυπριακή ομάδα.

“

Χρειαζόμαστε δημόσια πάρκα και πόλεις που να έχουν υφή, έδαφος και χώρο για όλες τις κοινότητες που συμβιώνουν σε κοινό έδαφος.

συνύπαρξης από τα όρια των εσωτερικών μας προσωπικών χώρων δημιουργεί μια αυξημένη συνειδητοποίηση της ανάγκης εκ νέου βαθ-

μους σε αυτούς που την κατοικούν. Καθώς βρισκόμαστε εδώ αυτές τις μέρες για τα εγκαίνια της έκθεσης, παρατηρούμε σε προτάσεις συνεργατών, όπως ισχύει και στην κυπριακή συμμετοχή να ανταποκρίνονται έμμεσα ή άμεσα στους προβληματισμούς που προκύπτουν εν μέσω της πανδημίας. Αναγνωρίζοντας ότι τις δυσκολίες που είχαν ως διοργάνωση με τη μετάθεση κατά ένα χρόνο αλλά και όλων των συμμετεχόντων με τη συνεχή παράταση του πρότζεκτ, είχαμε όλοι την ευκαιρία να γνωριστούμε σε έναν διαφορετικό ρυθμό που κατόρθωσε τον αυτοσκοπό της Μπιενάλε να αποδίδεται αλληλεγγύη και συναναστροφή, ακόμη και σε περιόδους κρίσης.

— Ποιες οι θεματικές των αρχιτεκτονικών προτάσεων που συμμετέχουν στην έκθεση;

— Στο τραπέζι φιλοξενούνται προτάσεις αρχιτεκτόνων και διατομεακών ομάδων, από Κύπρο και το εξωτερικό, που σχολιάζουν και προσκαλούν αναστοχασμούς ως προς τις φυσικές και κοινωνικές διαστάσεις των διαφόρων μορφών συνύπαρξης και συνοίκησης. Τα αρχιτεκτονικά τους μοντέλα διερευνούν και οραματίζονται εκ νέου χώρους και περιβάλλοντα μέσα από τον φακό πραγματικών και φανταστικών κοινωνικοτήτων, της ανάπλασης του αστικού και του οικιακού τοπίου, του queerness, του παιχνιδιού, της αρχιτεκτονικής παράδοσης και της τεχνολογίας. Στην επιφάνεια του τραπέζιου υπάρχουν τοποθετημένα και ενσωματωμένα αντικείμενα που καλούν τον επισκέπτη να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία. Σημαντικά στοιχεία των αντικειμένων αυτών είναι η εντοπιότητα και η χειροτεχνία, και κυρίως η συνεργατική παραγωγή και χρήση τους.

— Πώς βιώνετε την εμπειρία της Μπιενάλε φέτος μέσα «πανδημίας εποχή» σε σχέση με άλλες χρονιές;

— Η Βενετία έχει αλλάξει σε ρυθμούς πιο ανθρώπινους και προσβάσι-

— Ποια είναι η σχέση της εικαστικής επιμελητής προσέγγισης σε σύγκριση με την αρχιτεκτονική; Υπάρχουν διαφορές; Και εάν ναι ποιες είναι;

— Η επιμέλεια κάθε πρότζεκτ αποτελεί μια διαδικασία ανταλλαγής και διαλόγου, είτε αυτό αφορά μια εικαστική ή αρχιτεκτονική πρόταση. Από την άλλη όμως η άμεση σύνδεση της επιμέλειας τοποσειδικά αλλά και οι χωρικές πιθανότητες που επαφύονται δημιουργούν μια αλληλουχία συμβάντων εμπειρικών.

— Ποια είναι η έννοια της «κατοίκησης αποστάσεων» μπορούμε να το συνδέσουμε με την διαιρημένη Πόλη;

— Η ερευνητική οπτική και εισήγησή μας που προκύπτει μέσω του τίτλου παραμένει ανοιχτή σε αφηγήσεις μεγάλης και μικρής κλίμακας, φανταστικής και ιστορικής, φυσικής ή νοητής, κοινωνικής ή πολιτικής. Χωρίς αμφιβολία προκύπτει επίσης από το γεγονός που συνεχίζει να διαιρεί μια γενιά που αναζητά την κατοίκηση αυτής της απόστασης που χωρίζει την Κύπρο.

— Τελικά πως μπορούμε να ζήσουμε μαζί; Ποια είναι η δική σας θεωρητική οπτική αλλά και αρχιτεκτονική σκοπιά;

— Καταλύοντας νέες κοινωνικότητες, οι οποίες συγκεντρώνονται και αναπτύσσονται, η ανακώρση καλλιέργει τη δράση κατοίκησης των αποστάσεων που μπορεί να διαμορφώσουν τις συλλογικές μας εμπειρίες και το μέλλον της ζωής μαζί. Χρειαζόμαστε νέα πρωτόκολλα χώρων που να μας φέρνουν μαζί. Χρειαζόμαστε δημόσια πάρκα και πόλεις που να έχουν υφή, έδαφος και χώρο για όλες τις κοινότητες που συμβιώνουν σε κοινό έδαφος.

ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗ
του Θοδωρή Αθερίδη

ΠΡΕΜΙΕΡΑ
20 Μαΐου 2021

Θέατρο της ΕΘΑΑ | Έναρξη: 8.00 π.μ.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
20, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 30 Μαΐου 2021

Θέατρο της ΕΘΑΑ

Σκηνοθεσία: Μάριος Θεοτόπουλος
Σκηνικά / κοστούμια: Θέλα Κασουλίδου
Σχεδιασμός φωτισμών: Αλεξάντερ Γκόττλιβ
Μουσική Συνθεση: Δημήτρης Σπύρου

Ηθοποιοί: Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Μαρίνα Βροντή, Γρηγόρης Γεωργίου, Αθηνά Σεββά

Πληροφορίες / κρατήσεις: 25 877827 • www.ethal.com.cy • Τεχνολόγος ΕΘΑΑ / Technohoros ETHAL

FlashArt @Rialto / 05 & 06
Στηρίζουμε τις τέχνες και τους δημιουργούς
2021

29/5 Κυπριακή Μουσική Άλλως... πως
Σάββατο 20:00 (60')

Ένας αλλιώτικος πατριωτικός διάλογος, ένα μουσικό ταξίδι στη Κυπριακή Παραδοσιακή Μουσική με το σχήμα Quintus Ensemble και ChamberFusion Quintet, υπό την ενορχηστρωτική επιμέλεια του Νεοκλή Νεοφυτίδη.

Quintus Ensemble
Σάββα Χριστοδούλου: φλάουτο, Συμεών Σπασόφ: όμποε, Γιώργος Γεωργίου: κλαρίνο, Ευάγγελος Χριστοδούλου: φαγκότο, Αννίτα Σκουτέλα: κόντρο.

ChamberFusion Quintet
Γιώργο Χατζηγεωργίου: 1ο βιολί, Νικόλα Βρυώνης: 2ο βιολί, Νικόλας Ευθυμίου: βιόλα, Δάρος Ζησιμής: τσέλο, Νικόλα Τρύφωνος: κοντραμπάσο.

Συμμετέχουν: Τεύκρος Νεοκλέους και Άννα Αριστέιδου.
Ψηφιακό σκηνικό: Κωνσταντίνος Τερλικκός
€ 12 / 10

5/6 Το Ελληνικό Πρόσωπο του Federico Garcia Lorca
Σάββατο 20:30 (90')

Το έργο του Ισπανού ποιητή Federico Garcia Lorca βρήκε πρόσφορο έδαφος στον ελληνικό χώρο. Τα έργα *Ματωμένος Γάμος* (Μάνος Χατζιδάκις 1948) σε διασκευή για φωνή, κιθάρα και τσέλο και το *Romancero Gitano* (Μίκης Θεοδωράκης 1967) για κιθάρα και φωνή, θα ακουστούν για πρώτη φορά, με τη μορφή αυτή, στην Κύπρο.

Τραγουδι: Αγγελίνα Σαυτηρίου
Τσέλο/ Απαγγελία: Μαριλίτσα Παπαδούρη
Κιθάρα/ Ενορχηστρωση/ Προσαρμογή: Δημήτρης Παπαγιελίδης
€ 12 / 10

17/6 Ο Καθρέφτης
Πέμπτη 20:30 (40'), Επί Σκηνής

Μια παράσταση για τη μοναξιά και την κοινωνική απομόνωση που βιώνουμε στις μέρες μας. Η έννοια μοναξιά μέσα από ιστορίες ανθρώπων ανάμεσα μας αλλά και από την πλευρά της ίδιας της Μοναξιάς.

Κείμενο: Ο Ελευθεριακός (Ηλίας Βαγενάς)

Επί σκηνής:
Γιολάντα Χριστοδούλου: Ερμηνεία/ Απόδοση κειμένου στη κυπριακή διάλεκτο
Γιώργος Μπίζος: Μουσική σύνθεση/ Ηλεκτρική κιθάρα
Δημήτρης Σάββας: Συναπτική ηλεκτρονική επεξεργασία
Φωτογραφία: Αντρέας Ιερίδης
€ 12 / 10

Χορηγός: Χορηγός Επικοινωνίας

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

77 77 77 45
rialto.com.cy

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ

Είχε και ο Στίβεν Χόκινγκ τα τρωτά του σημεία...

Πόσοι, εκτός της επιστημονικής κοινότητας, γνώριζαν τον Στίβεν Χόκινγκ το 1987; Κανένας, στην ουσία. Ένα χρόνο μετά όμως, το 1988, αυτό άλλαξε δραματικά: τότε κυκλοφόρησε το «Χρονικό του Χρόνου» (στα ελληνικά από τις εκδόσεις Κάτοπτρο). Το βιβλίο έχει πουλήσει τουλάχιστον δέκα εκατομμύρια αντίτυπα σε περίπου σαράντα γλώσσες. Αληθινό εκδοτικό φαινόμενο για έναν άσημο (έως τότε) αστροφυσικό, καθλωμένο σε αναπηρικό αμαξίδιο διά βίου.

Κι όμως, από τις αρχές της δεκαετίας του '70 έως το 1988 ο Χόκινγκ είχε ήδη επιτύχει τα κυριότερα επιτεύγματά του σε καθαρά επιστημονικό επίπεδο – κι αν μιν τον γνώριζε το ευρύ κοινό. Και ήταν σπουδαία, μοναδικά όσα είχε καταφέρει. Για παράδειγμα, για να αναφερθούμε μόνον σε ένα, η μεγαλοφυής σύνδεση της λεγόμενης ανωμαλίας (σημείο άπειρης πυκνότητας στο οποίο οι νόμοι της Φυσικής όπως τους γνωρίζουμε καταρρέουν) μιας μαύρης τρύπας με την ανωμαλία (το αδιανόητο απειροελάχιστο σημείο που περιείχε τα πάντα), από την οποία προήλθε το σύμπαν μας με τη Μεγάλη Εκρήξη, είχε γίνει όταν ακόμη ήταν υποψήφιος για το διδακτορικό του(!). Χρειάστηκε όμως μια συναρπαστική αφήγηση για να αιχμαλωτίσει το ευρύ κοινό και να γίνει σούπερ σταρ με έναν τρόπο που ο κόσμος είχε να δει από την εποχή του Αϊνστάιν.

Όπωςδήποτε έπαιξε σημαντικό ρόλο στη σαγήνη που ασκούσε ο Χόκινγκ η τρομακτική αναπηρία του, όπως και το γεγονός ότι όταν διαγνώστηκε αρχικά, το 1963, οι γιατροί του έδιναν το πολύ τρία χρόνια ζωής. Και εκείνος ταξίδεψε με τον του του στις απαρχές του χρόνου.

Ο Τσαρλς Σάιφ (Charles Seife), συγγραφέας πολλών αξιόλογων βιβλίων επιστημονικής θεματολογίας (έχω στην κατοχή μου την έξιτομη «Βιογραφία του Μπενδόν», αμετάφραστη ακόμα στη γλώσσα μας), έγραψε μια ιδιότυπη βιογραφική μονογραφία του Χόκινγκ («Hawking Hawking: The Selling of a Scientific Celebrity», εκδ. Basic Books) μέσα από την οποία, δίχως να μειώνει στο παραμικρό το μεγαλείο του επιστήμονα (ανατρέχοντας σε, και αναλύοντας, ένα ένα τα κατορθώματά του), σκιαγραφεί

Μετά το διάσημο βιβλίο του «Το Χρονικό του Χρόνου», ο Στίβεν Χόκινγκ έγινε κάτι σαν γκουρού.

«Ο Σάιφ δεν φτιάχνει μια παθογραφία. Στόχος του είναι να εντοπίσει το ανθρώπινο στοιχείο μέσα στον μύθο».

ένα εξαιρετικά γειωμένο πορτρέτο ενός ανθρώπου που «ξεπουλήθηκε», σιγά σιγά αλλά σταθερά. Το βιβλίο παρουσιάζει εκτενώς ένας άλλος πολύ σημαντικός συγγραφέας εκλαϊκευμένων επιστημονικών βιβλίων (αναζητήστε το εξαιρετικό «Ταξίδι στον χρόνο. Η ιστορία», εκδ. Τραυλός), ο Τζέιμς Γκλάικ (James Gleick), στο τεύχος του The New York Review of Books της 29ης Απριλίου, αναφέροντας έναν όρο της Αμερικανίδας μυθιστοριογράφου Τζόις Κάρολ Οουτς: «παθογραφία» ως το αντίθετο της «αυτογραφίας». «Ο Σάιφ δεν φτιάχνει μια παθογραφία», γράφει ο Γκλάικ. «Στόχος του είναι να εντοπίσει το ανθρώπινο στοιχείο μέσα στον μύθο». Οπου ο μύθος απέκτησε τόσο «λίπος» που, από ένα σημείο κι έπειτα, ήταν σα να εξαφανίσει τον γνήσιο, πρωτοποριακό κοσμολόγο που ήταν ο μέγας Χόκινγκ.

Ο Σάιφ είναι εξαιρετικά κριτικός όταν, προς το τέλος της ζωής του, ο Χόκινγκ προβαίνει σε δηλώσεις

και αποφάνσεις πάνω σε θέματα και ζητήματα για τα οποία δεν είχε επαρκή ετοιμότητα, όπως, π.χ., τους κινδύνους της εξέλιξης της τεχνητής νοημοσύνης. Το πρόβλημα για τον Σάιφ ήταν πως ακόμα και ένας τίτνας της επιστήμης μπορούσε να υποκύψει στους πειρασμούς της «γκουροποίησης» (as μου επιτρέπει αυτός ο αδόκιμος όρος): μετά το διάσημο «Χρονικό του Χρόνου», ο Χόκινγκ έγινε κάτι σαν γκουρού. Το γεγονός δε πως είχε χάσει ακόμα και τη φωνή του και ότι επικοινωνούσε με σύντομα αποφθέγματα, τα οποία περνούσαν στον κόσμο μέσα από τον απρόσωπο αλλά και υποβλητικό ηλεκτρονικό ήχο ενός ειδικού υπολογιστή, κατέστησαν τον μεγάλο επιστήμονα αυτό που το ευρύ κοινό ψάχνει απεγνωσμένα και διαχρονικά: ένα είδος γκουρού που έχει απαντήσεις για τα πάντα.

Αλλά ακόμα και το ίδιο το «Χρονικό του Χρόνου» είχε τα προβλήματα του προτού εκδοθεί, μιας πληροφορεί ο Σάιφ: τέσσερα χρόνια πριν από την έκδοσή, ο Χόκινγκ είχε παραδώσει ένα χειρόγραφο που ουδεμία σχέση είχε με το τελικό αποτέλεσμα. Οι εκδόσεις το χαρακτήρισαν «στεγνό και άνισο», ενώ αναφερόταν σε δυσκολονόητες έννοιες τις οποίες θεωρούσε εκ των προτέρων ότι είναι οικείες

στον μέσο αναγνώστη. Όπως συμβαίνει συχνά στον αγγλοσαξονικό εκδοτικό κόσμο, ανέλαβαν δράση ειδικοί επιμελητές, όπως ο πολύ σπουδαίος συγγραφέας εκλαϊκευμένης επιστήμης Τζον Γκρίμπα, καθώς επίσης και μια πλειάδα φοιτητών του Χόκινγκ. Όλοι μαζί αναδιοργάνωσαν το εκπληκτικό αυτό υλικό για να καταλήξει, πάντοτε υπό την εποπτεία του Χόκινγκ, σε αυτό που όλοι μάθαμε και αγαπήσαμε ως «Χρονικό του Χρόνου».

Ο Σάιφ, όπως ορθά τονίζει στην κριτική του και ο Γκλάικ, δεν παραλείπει να αναφέρει πόσο ζωτικής σημασίας ήταν η εμπορική απήχηση των βιβλίων του Χόκινγκ, στο μέτρο που και ο τελευταίος έγινε ένα είδος brand name: τα καθημερινά έξοδα της νοσηλείας στο σπίτι ήταν εξοντωτικά. Ανατριχιαστική λεπτομέρεια κι όμως πέρα για πέρα αληθινή.

Οποιοι διαβάσει το βιβλίο του Σάιφ και νομίζει πως ο συγγραφέας μάς «αποκαλύπτει» πως ο Χόκινγκ ήταν «απάτη» ή κάτι τέτοιο, θα έχει διαβάσει το λάθος βιβλίο. Καμία σχέση. Αυτό όμως που ο Σάιφ πετυχαίνει, με λεπτότητα και σχολαστική ανάλυση, είναι να αναδείξει τις αντιφάσεις που φωλιάζουν όχι μόνον στους κοινούς θνητούς αλλά και σε ζωντανούς θρύλους όπως ήταν ο Χόκινγκ.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Η βαρβαρότητα της βαρεμάρας

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΑΝΟΥΔΗΣ

Η ανάγκη τού να είναι κανείς βάρβαρος

εκδ. Ο μωβ σκίουρος, σελ. 152

«**Ο** άνθρωποι αυτοί ήταν μια κάποια λύσις». Ο πολυήμνητος καταληκτικός στίχος του καθαφικού ποιήματος είναι ο μίτος στο μυθιστόρημα του Δημήτρη Τανούδη. Σε μια πολιτεία που συστάθηκε μετά τον αφανισμό της γνωστής μας ανθρωπότητας, οι βάρβαροι, ένα φανταστικό βιολογικό είδος, συνεχίζουν να αποτελούν απειλή μα και προσμονή. Ο αφηγητής διαθέτει ένα από τα υψηλότερα αξιώματα της πολιτείας, ανήκει στους Ανθρώπους των Λόγων και είναι επόπτης. Περιπατώντας στην περιουσιμένη έκταση του κόσμου του, την οποία οριοθετούν ένα δάσος, δύο παλάτια και ένα τείχος, παρατηρεί τους συμπολίτες του, μεταφέροντάς μας τις εθιμοτυπίες αυτού του μικροσκοπικού σύμπαντος.

Ο αφηγητής εποπτεύει τις επιγείες χειρωναξίες με το μυαλό του κατακλυσμένο από στοχασμούς. Περιμένοντας τους βαρβάρους, αναρωτιέται αν τελικά η πνευματική εκλέπτυνση διευκολύνει τις ανθρώπινες σχέσεις. Γνωρίζει

θεωρητικά πως «η διαχείριση της εγωιστικής ενέργειας ήταν το θεμέλιο του πολιτισμού», αλλά ο δικός του πολιτισμός δεν θέλει καμία συνάφεια με τον παλιό, που αυτοκαταστράφηκε εξαιτίας των δομικών του ατελειών. Ο πολιτισμός που προασπίζεται ο αφηγητής επιδιώκει την ολοσχερή απόσχιση από το παρελθόν. Οι νεκροί δεν μνημονεύονται, τα βιβλία των παλαιών διαβάζονται σαν παραμύθια. Ωστόσο, το μείζον πρόβλημα της ύπαρξης, το πώς συγκεράζεται το μυαλό με τις ανθρωπολογικές εννομήσεις, παραμένει άλυτο. «Ο άνθρωπος σπρώχνει τον εαυτό του στον πόνο. Οι άνθρωποι σπρώχνουν τον άνθρωπο στον πόνο». Η οδύνη της ύπαρξης είναι ισοδύναμη, ως προς την ακαταληψία, με το μέγιστο ζήτημα της θεοδικίας.

Οι βάρβαροι, που υποτίθεται ότι κατοικούν πέρα από το τείχος, είναι «το ύστατο όριο». «Γιατί αν ποτέ περάσουμε όλα τα άλλα, θα

φτάσουμε στην κατάσταση στην οποία φανταζόμαστε τους βαρβάρους». Ο αφηγητής, ο οποίος βρίσκεται κοντά στο έσχατο όριο της αυτοκτονίας, δεν σταματά να σκέφτεται τους βαρβάρους, όχι όμως σαν τέρμα, αλλά σαν απόδραση σε έναν πλατύτερο κόσμο. Υποφέρει από ανία, η πολιτεία που περιφρουρεί του φαίνεται αφόρητα βαρετή και λαχταρά μια συγκίνηση που θα καταστείλει τη συντριπτική δύναμη της βαρεμάρας. Στη φαντασίωση των βαρβάρων ενυπάρχει η εκπλήρωση μιας άφρατης επιθυμίας. Ούτε οι φιλοσοφικές ακροβασίες ούτε τα σαρκικά

αδιέξοδα καταφέρνουν να πλήξουν την πλήξη. Η βαρβαρότητα θα μπορούσε ίσως να ενσάρκώσει όλα ο πολιτισμός απέτυχε να εκπληρώσει. «Το ζήτημα όμως ήταν να αποφύγουμε την ανία, να την αποφύγουμε με κάθε τρόπο». Αν ο αφηγητής έχει τόσο πολύ ανάγκη να πιστεύει στην ύπαρξη των βαρβάρων, είναι επειδή τον προ-

στατεύουν από την πλήξη. Δεν τους φοβάται, τους φαντάζεται για να τους αγαπήσει. Επειδή ο ίδιος είναι δέσμιος μιας ανέφικτης αγάπης. Η εποίκηση της επικράτειας των βαρβάρων γίνεται έτσι το υποκατάστατο της ιδεατής ευτυχίας, της αγάπης.

Είναι προφανές ότι ο Τανούδης ενδιαφέρεται περισσότερο για τις ιδέες παρά για την πλοκή. Τα μυθοπλαστικά προσχήματα, όπως για παράδειγμα το επαπειλούμενο γκρέμισμα του τείχους και η διαφυγή στην αγριότητα, αποδεικνύονται ισχνά. Οι βάρβαροι είναι «μια κάποια λύσις» μυθιστορηματική, αλλά όχι επαρκής. Παρ' όλα αυτά, επειδή και τα δύο προηγούμενα βιβλία του Τανούδη ρέπουν πιο πολύ προς την πλοκή, οι ιδέες διατυπώνονται με επιτακτικότητα, εκρήγνυνται σαν βίαιοι σπασμοί του μυαλού. Η διαπάλη πνεύματος και σώματος, η παλινδρόμηση της ανθρώπινης ιστορίας μεταξύ συντήρησης και καταστροφής, η ανεπάρκεια του Λόγου, η φθαρτότητα των αναχωμάτων έναντι της βαρβαρότητας, με όποια έννοια και αν την ενδύσαμε, είναι ζητήματα που επανέρχονται στην αφήγηση με σφοδρή αγωνία, η οποία εντέλει κλέβει την αναγνωστική προσοχή.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΕΡΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

Η Αστερόπη Λαζαρίδου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1977. Σπούδασε στο Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος και «γραφιάς» στο «Βήμα της Κυριακής» από το 2001 έως το 2015. Έχει ασχοληθεί και με τη θεατρική συγγραφή. Το πρώτο της βιβλίο, «Μην πατάς ξυπόλυτη», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Την «Ιστορία του ματιού» του Ζορζ Μπατάιγ, το «Και με το φως του Λύκου επανέρχονται» της Ζυράνας Ζατέλη, «Το τυχερό μου αστέρι» του Νίκου Τσιφόρου.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Η Μιντόρι από το «Νορβηγικό δάσος» του Χαρούκι Μουρακάμι. Καταφέρνει να λιώσει τον κυνισμό του «καταραμένου ποιητή» Τόρου Βατανάμπε με μοναδικό όπλο τον αυθορμητισμό της.

Διοργάνωντε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Στίβεν Κινγκ, Λιούις Κάρολ, Μαλβίνα Κάραλη, Αλβί Ζωγράφου. Θα πήναμε πολύ, θα ανοίγαμε ο ένας τα βιβλία

του άλλου σε τυχαίες σελίδες, διαβάζοντας δυνατά φράσεις από μέσα.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Ότι οι άνδρες μάς καταλαβαίνουν πολύ περισσότερο απ' όσο νομίζουμε, όταν επανήλθα στην «Αβάσταχητ» ελαφρότητα που είναι» του Μίλαν Κούντερα.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «De Profundis» του Οσκαρ Ουάιλντ. Το βρήκα σε μια υπέροχη έκδοση του 1935, σε παλαιοβιβλιοπωλείο στην πλατεία Αμερικής. Κάποιος προκάτοχός του είχε σημειώσει σε πολλά σημεία με μολύβι.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«Εξή νύκτες στην Ακρόπολη» του Σεφέρη. Η ευφυής γραφή του, τα βαθιά υπαρξιακά του, οι εικόνες μιας άλλης Αθήνας, όταν μια παρέα νείων μπορούσε να αράξει δίπλα στους κίονες, να φιλοσοφήσει, να σακλαμαρίσει, να ερωτευθεί.

Τι θα συμβεί αν πατήσεις ξυπόλυτη τελικά;
Θα λερωθείς, θα πατήσεις αγκάθια, θα ματώσεις, θα χρίσεις τη ζωή σου όπως θες εσύ. Όχι όπως σου υπαγορεύουν οι άλλοι.

Πόσο εσείς είναι η ηρωίδα του βιβλίου; Ή είναι όντως εσείς;
Είναι όντως εγώ. Οι φίλοι πάντα μου έλεγαν: «Πώς είναι δυνατόν να σου συμβαίνουν τόσο έντονα και τραγελαφικά πράγματα; Σε να το κάνει επιτέλους για να γράψεις κάποιο βιβλίο».

Πώς σας φάνηκε αυτό το μικρό βήμα ή τεράστιο άλμα από τη δημοσιογραφία στην πεζογραφία;
Συναρπαστικό! Ως δημοσιογράφος, πάντα χωρούσα μικρές πτυχές μου σε ό,τι κι αν έγραφα. Και ως συγγραφέας, διατηρώ την αναλυτική σκέψη και την παρατήρηση. Το ένα τροφοδοτεί το άλλο. Το βιβλίο βγήκε αβίαστα, σα να το είχα ήδη γραμμένο μέσα στο κεφάλι μου όλα αυτά τα χρόνια. Επιτέλους βρήκε τον δρόμο του!

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα
Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

- 1 «Ρίζες και θεμέλια - Οδόσημα της Ιστορίας του Ελληνισμού» της Μαρίας Ευθυμίου (Πατάκη)
- 2 «Το ελληνικό όνειρο - Μια συζήτηση για το παρελθόν και το μέλλον της Ελλάδας» των Στάθη Καλύβα, Κώστα Γιαννακίδη (Μεταίχμιο)
- 3 «Για μια σημαία» του Τιμ Μάρσαλ (Διόπτρα)
- 4 «Μητρότητα - Η δύναμη στην αδυναμία» των Κατερίνας Τζωρτζακάκη, Γεωργίας Τσούμπα (Τόπος)

5 «Μόνο λίγα χιλιόμετρα - Ιστορίες για την Ιστορία» των Μαρίας Ευθυμίου, Μάκη Προβατά (Πατάκη)

Αυτή την εβδομάδα
Λογοτεχνία

- 1 «Μια νύχτα του Αυγούστου» της Βικτόρια Χίσλοπ (Ψυχογιός)
- 2 «Η Κλάρα και ο Ηλιος» του Καζούο Ισιγκούρο (Ψυχογιός)
- 3 «Όταν κοιμούνται οι φίλοι μου» του Αύγουστου Κορτώ (Πατάκη)
- 4 «Εκεί που τραγουδάνε οι καραβίδες» της Ντέλια Ουενς (Δύμα)

5 «Αναγράφτος» του Σεμπάστιαν Φιτζεκ (Διόπτρα)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία «Ευριπίδης» (Α. Παπανδρέου 8, Χαλάνδρι και Α. Κηφισίας 310, Κηφισιά)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΓΑΛΛΙΑ

Το Μουσείο Μπερλιόζ

Από τα γοτευτικά μικρά μουσεία της Γαλλίας, αλλά και ένα σπίτι μουσείο του εαυτού του, το σπίτι του συνθέτη Εκτόρ Μπερλιόζ είναι ένα από τα διακριτικά αξιοθέατα στην επαρχία της Ιζέρ. Εκεί γεννήθηκε ο Μπερλιόζ το 1803 και το σπίτι του, ένα τυπικό δείγμα εξοχικής αρχιτεκτονικής, έχει γίνει επισκέψιμο μουσείο. Στο σπίτι αυτό δέχθηκε τη μίση του πατέρα του και παρέμεινε έως τα 18 του έτη, όταν και έφυγε για το Παρίσι.

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ

Διαφορετικότητα

Η Πινακοθήκη της Ουάσιγκτον επανειλημμένα με νέο λογότυπο και νέο μήνυμα, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο προβληματισμού στις συσκέψεις της διοικητικής επιτροπής. Εκπέμπει πλέον το μήνυμα ενός εθνικού μουσείου με την έννοια της συμπερίληψης όλων και με την πεποίθηση ότι κάθε υπόνοια ή απόκλιση αποκλεισμού οποιασδήποτε ομάδας ή μειοψηφίας δεν θα έχει θέση στο μουσείο. Η νέα εποχή θα αποτυπωθεί και στις θεματικές των εκθέσεών της.

ΠΑΡΙΣΙ

Νέα αξιοθέατα

Η έκθεση του Έλβετου καλλιτέχνη Ουρς Φίσερ είναι μια από τις εκθέσεις με τις οποίες εγκαινιάζει την πλήρη λειτουργία του το Bourse de Commerce στο Παρίσι, ένας πολυώροφος τέχνης που αξιοποιεί τη συλλογή Πινό. Η έκθεση του Φίσερ, στη Ροτόντα του θαυμάσιου αρχιτεκτονήματος, είναι μια υβριδική εγκατάσταση με ποικίλα μέσα και υλικά. Ολη η φιλοσοφία του κτιρίου μπλέκει τους αιώνες με τρόπο εντυπωσιακό, από την Αναγέννηση ως την εννοιολογική τέχνη.

ΧΙΟΥΣΤΟΝ

Χόκνι και Βαν Γκογκ

Στο Μουσείο Τέχνης του Χιούστον, μια παράδοση αλλά ευφάνταστη συγκατοίκηση φέρνει κοντά έργα του Βαν Γκογκ και του Ντέιβιντ Χόκνι. Κοινός άξονας, η φύση και η έκρηξη των χρωμάτων, ο τρόπος που οι δύο δημιουργοί, παρά την απόσταση του χρόνου, παίρνουν, για παράδειγμα, το κίτρινο και γεννούν ένα λιβάδι που πλέον δεν είναι (μόνο) λιβάδι. Η έκθεση στήνει ένα διάλογο για την επιρροή που άσκησε το έργο του Βαν Γκογκ στον Χόκνι.

ΘΕΣΦΟΡΑΗ

Προραφαλίτες

Το άνοιγμα των μουσείων στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι πηγή αισιοδοξίας. Στην Οξφόρδη, το Ασμόλεαν, από τα παλαιότερα και πιο σημαντικά μουσεία της Αγγλίας, άνοιξε και πάλι παρουσιάζοντας την έκθεση για τους προραφαλίτες ζωγράφους, με σχέδια και υδατογραφίες όλων των μεγάλων του ιδιαίτερου αυτού αισθητικού ρεύματος του 19ου αιώνα. Στη φωτογραφία, η «Ονειροπόληση» του Ντάντε Γκάμπριελ Ροσέτι. Η έκθεση θα παραμείνει ανοιχτή έως τις 20 Ιουνίου.

Ο **Αύγουστος Ροντέν** φωτογραφημένος στο εργαστήριό του από τον Γάλλο φωτογράφο Ζιλ Ρισάρ (1848-1930).

Η ατμόσφαιρα στο εργαστήρι, ο κόσμος του Αυγούστου Ροντέν

Μια από τις νέες εκθέσεις στο Λονδίνο, που περιμένουν πλέον το κοινό, είναι και η πρόσκληση στο εργαστήρι του Ροντέν. Είναι ένας από τους επιπλέον λόγους να επισκεφθείς αυτήν την περίοδο την Tate Modern, όπου φιλοξενείται η έκθεση με τίτλο «The making of Rodin», που θα μπορούσαμε ελεύθερα να αποδώσουμε ως το παρασκηνίο της δημιουργίας του Ροντέν. Είναι μια τιτάνια συνεργασία ανάμεσα στην Tate Modern και στο Μουσείο Ροντέν στο Παρίσι, από το οποίο έφθασαν στο Λονδίνο περί τα 200 έργα, τα περισσότερα από τα οποία δεν είχαν βγει ποτέ έξω από τη Γαλλία. Η έκθεση εστιάζει στη διαδικασία του ατελιέ και δοξάζει τον πηλό και τον γύψο. Μας προσκαλεί να κατανοήσουμε τη γέννηση ενός γλυπτού, να μιλούμε για λίγο στους μαιάνδρους του μυαλού του Ροντέν και να συναισθανθούμε τον πυρετό της δημιουργίας. Ο Ροντέν εκφράζει όσο λίγοι το πέρασμα από τον 19ο στον 20ό αιώνα, τη ρήξη με τον ακαδημαϊσμό, την προσέγγιση της ζωής σε μια δίνη. Η υψηλή τεχνική και η υψηλή αισθητική συναντούν και τον υψηλό συμβολισμό σε κάθε έργο του, είτε μαρμαρίνο είτε ορειχάλκινο. Αλλά εδώ, έχουμε να κάνουμε με τα φτωκά υλικά της δοκιμής, του πειράματος, της άσκησης του νου και των χεριών. Γύψος και πηλός. Η παρουσίαση της έκθεσης παραπέμπει στο εργαστήρι του, με τη δυναμική ενός χώρου με εντάσεις,

ερωτισμό, απομόνωση. Μοντέλα και συνεργάτες του Ροντέν παρέλασαν από το στούντιο. Η επίσης γλύπτρια Καμίι Κλοντέλ, η Γαβριέλα ντοπιοίς Οτα Χίσα, γνωστή ως Χανάκο, η Γερμανίδα αριστοκράτισσα Ελέν φον Νόστιτς. Εκμαγεία από γύψο συγκροτούν έναν αυτόνομο κόσμο, γεμάτο σύμβολα και μυστικούς κώδικες. Σαν ένα δάσος από νεκρές μορφές, ως αυτονομημένα μέλη, από παράδοξα συμπλέγματα, το εργαστήρι του Ροντέν είναι στην έκθεση αυτή το έκθεμα που υπερπιπτάται όλων. Εκμαγεία και προπλάσματα, σε διάφορα μεγέθη και στάδια ολοκλήρωσης, δοξάζουν την αέναη διαδικασία του ημιτελούς και τη δυναμική του θραύσματος. Μέσα από αυτόν τον θρυμματισμένο κόσμο, αναφύεται η μεγαλοφυΐα του Ροντέν. Φαίνεται ο τρόπος που πειραματιζόταν, τι δοκίμαζε, τι επέλεγε να συνταιριάζει σε ανορθόδοξα συμπλέγματα. Ορισμένα από τα πιο διάσημα γλυπτά του γεννήθηκαν μέσα από αυτή τη διαδικασία της προσθαφαίρεσης και της μετάθεσης σπαραγμάτων, μελών και πληρέστερων υποσυνόλων. Κατ' αυτόν τον τρόπο γεννήθηκε και ο διάσημος γλυπτικό συμπλέγμα «Οι αστοί του Καλαί» (1884-1889), ένα έργο δημόσιας γλυπτικής και πανανθρώπινου συμβολισμού, παρότι σηματοδοτεί ένα γεγονός τοπικής ιστορίας. Στην έκθεση της Tate Modern παρουσιάζεται για πρώτη φορά το πρόσφατα αποκατεστημένο γύψινο πρόπλασμα.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Η προθυμία να ξεχάσεις τον εαυτό σου μέσα σε τόσο πολλούς αστερισμούς

«Υπάρχει άραγε νικητής;» αναρωτιέται ο κύριος Γκρι. Ο μαρκήσιος λέει πως «η νίκη σ' αυτόν τον πόλεμο, δηλαδή η ελευθερία, προορίζεται γι' αυτόν που αγαπά λιγότερο...»

Με αυτές τις φράσεις, από το έργο μυθιστόρημα «Η συνωμοσία των αγγέλων» (μτφρ. Σ. Αργυροπούλου, εκδ. Ποταμός) του Ρώσου Γγκόρ Σαχνόφσκι, έκλεινε η στήλη την περασμένη Κυριακή («Αυτός που αγαπά λιγότερο», 16.5.21).

Ο κύριος Γκρι έμεινε με την απορία. Όταν το σκέφτηκε ξανά, συλλογίστηκε το εξής: Γιατί θα πρέπει να υπάρχει νικητής και ηττημένος; Ή, ακόμα κι αν υπάρχει, τι σημασία έχει; Πόση σημασία έχει; Το μίσος, βέβαια, που πάντοτε βγάζει προς τα έξω ένα πυρωμένο, ακυρωμένο πάθος, η κανιβαλική διάθεση προκαλεί, έστω και προσωρινά, την επίκληση ενός άρρωστου είδους πρωταθλητισμού.

«...να απαλλαγεί από το πλάσμα που με τη θέα του ή με τη μυρωδιά του και μόνο προκαλεί μια αφόρητη λαχτάρα».

«Αλλά σε αυτές τις ιστορίες, συχνά, πρωταθλητής και ουραγός δεν είναι το ίδιο; Λέει κάτι επ' αυτού ο Σαχνόφσκι;»

Ναι, ιδού: «Από την πλευρά ενός παρατηρητή, ίσως (οι εραστές) να δίνουν την εντύπωση ότι κήρυξαν ο ένας στον άλλο τον πόλεμο, φωνημένοι από ένα άγριο μίσος. Στην πραγματικότητα, είναι το ίδιο το πάθος που προσπαθεί να απαλλαγεί από το πλάσμα που με τη θέα του ή με τη μυρωδιά του και μόνο προκαλεί μια αφόρητη λαχτάρα».

Ο χαρακτήρας στο βιβλίο (δευτε-

«Τόσο πολλοί αστερισμοί, που/ κάποιος μας προτείνει. Ημουν,/ όταν σε κοίταξα - πότε; -/ έξω/ στους άλλους κόσμους.»

ρεύων αλλά σημαντικός) γράφει όλα αυτά σε ώριμη ηλικία. «Τώρα πλέον», σημειώνει, «που οι ακόρταγες ορμές της νιότης μου δεν σκοτίζουν πια το μυαλό μου, βλέπω ξεκάθαρα πως η ένδειξη ενός ελκρινούς αισθήματος δεν είναι η όρεξη για έρωτα, αλλά η προθυμία να ξεχάσεις τον εαυτό σου για χάρη του πλάσματος που αγαπάς».

Τρυφερή σκέψη – που ωστόσο αναπήδησε μέσα από ένα στοχαστικό ενός μίσους ερωτικού. Ίσως γι' αυτό δεν έχει νόημα να μιλάμε για νικητές και χαμένους σε αυτές τις ιστορίες.

Μία άλλη, διαφορετική απάντηση ή σχόλιο σε αυτό θα μπορούσε να είναι ένα νυχτερινό, φλογερό ποίημα του Πάουλ Τσέλαν που ο κύριος Γκρι διάβασε πριν από χρόνια στο «Κανενός το ρόδο» (μτφρ. Χρ. Λάζος, εκδ. Αγρα): «Τόσο πολλοί αστερισμοί: Τόσο πολλοί αστε-

ρισμοί, που/ κάποιος μας προτείνει. Ημουν,/ όταν σε κοίταξα - πότε; -/ έξω/ στους άλλους κόσμους./ Ω εκείνοι οι δρόμοι, γαλαξιακοί,/ ω εκείνη η ώρα, που/ πρόσθεσε τις νύχτες στο βάρος των ονομάτων μας/ και τις ζύγισε μαζί. Δεν είναι,/ το ξέρω, δεν είναι αλήθεια/ ότι ζήσαμε, πέρασε μόνο/ μια ανάσα τυφλή ανάμεσα σε/ εκεί κι όκι-εδώ που η φωτιά ξεψύχαγε, στεκόταν/ λαμπρός μαστοφόρος ο Χρόνος,/ κι από μέσα του βλάσταινε κιάλα/ προς τα πάνω και κάτω και πέρα, ό,τι/ είναι ή ήταν ή θα είναι -/ εγώ ξέρω./ ξέρω και ξέρεις, εμείς ξέραμε,/ εμείς δεν ξέραμε, αφού/ ήμασταν εδώ και όχι εκεί,/ και κάποτε, όταν/ μόνο το τίποτα στεκόταν ανάμεσα, βρίσκαμε/ εντελώς ο ένας τον άλλο».

Το πριν και το μετά του 1821

Μεγάλη έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη

Της ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Φθάνεις στο ισόγειο ήδη γεμάτος πληροφορίες, εικόνες και σκέψεις. Πιστεύεις ότι η έκθεση δεν μπορεί να σε εκπλήξει άλλο, επειδή, ξεκινώντας από τον δεύτερο όροφο και ολοκληρώνοντας την περιήγηση του πρώτου, έχεις διανύσει περίπου 60 χρόνια πυκνής ιστορίας. Η έκθεση «1821, Πριν και Μετά» που παρουσιάζεται στο Μουσείο Μπενάκη/Πειραιώς, καλύπτοντας το σύνολο των εκθεσιακών του χώρων, είναι ένα μουσείο μέσα στο μουσείο. Τοποθετώντας στο επίκεντρο της αφήγησης την Ελληνική Επανάσταση, διερευνά το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο της περιόδου ξεκινώντας από τα Ορλωφικά του 1770. Στην πορεία ξετυλίγει περίπου έναν αιώνα ιστορικών γεγο-

«Τι ξέρουμε για την περίοδο από το 1832 έως το 1880; Στην πραγματικότητα, λίγα πράγματα. Τον Οθωνα, τον Γεώργιο Α'...», λέει ο ιστορικός Τάσος Σακελλαρόπουλος.

νώντων, πολεμικών συγκρούσεων, πολιτισμικών εξελίξεων, τέχνων, ιδεών και οραμάτων χάρη στον εντυπωσιακό πλούτο των τεκμηρίων που διαθέτει το Μπενάκη, στα οποία προστέθηκαν πολύτιμα δάνεια από τις συλλογές τριών μεγάλων τραπεζών και συλλεκτών.

Αφήνοντας ωστόσο τον πρώτο όροφο, η Επανάσταση έχει ολοκληρωθεί και έχουν μπει οι βάσεις της λειτουργίας του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. «Εφυγε» και ο Κυβερνήτης, στον οποίο είναι αφιερωμένη η τελευταία ενότητα του ορόφου. Οπότε τι ακολουθεί; Το πιο δυνατό κομμάτι αυτής της έκθεσης, το «Μετά».

«Τι ξέρουμε για την περίοδο από το 1832 έως περίπου το 1880; Στην πραγματικότητα, λίγα πράγματα: τον Οθωνα, τον Γεώργιο Α' και τη Βαυαροκρατία, μια περίο-

δο που σκεφτόμαστε συνήθως ως αρνητική. Από εκεί οι ιστορικές μας γνώσεις κάνουν ένα άλμα και φθάνουν στους Βαλκανικούς Πολέμους», λέει ο ιστορικός Τάσος Σακελλαρόπουλος, συνεπιμελητής της έκθεσης μαζί με την ιστορικό Μαρία Δημητριάδου – υπεύθυνοι των Ιστορικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη. «Όμως δεν θα μπορούσαμε να συναντήσουμε τον 20ό αιώνα χωρίς να δούμε μια ιστορική περίοδο που κάλυψε τρεις γενιές και μας κληροδότησε σημαντικά επιτεύγματα», προσθέτει.

Η συζήτησή μας αφορά το εντυπωσιακό τρίτο μέρος της έκθεσης, που είναι μάλιστα το μεγαλύτερο: Μεστό από εκθέματα, απλώνεται σε μια αίθουσα 1.500 τ.μ. και μας μεταφέρει σε μια εν πολλοίς άγνωστη Ελλάδα. Ξεκινά με ζωγραφική, τον πίνακα του Νικολάου Φερεκείδη «Η υποδοχή του βασιλέα Οθωνα της Ελλάδος στο Ναύπλιο». Χρονολογικά κλείνει και πάλι με ζωγραφική, το εξαιρετικό έργο του Κωνσταντίνου Βολανάκη «Τα εγκαίνια της Διώρυγας της Κορίνθου», που εκφράζει τον δυναμισμό και την αισιοδοξία του νέου ελληνισμού λίγο πριν από το τέλος του 19ου αιώνα.

«Η έκθεση που φιλοξενείται στο ισόγειο γοητεύει τον επισκέπτη που θα μείνει στην ελαιογραφία, παρακινεί εκείνον που θα διαβάσει τα γραπτά τεκμήρια και προκαλεί αυτόν που θέλει να ανακαλύψει περισσότερα στοιχεία για γεγονότα που ίσως δεν γνώριζε», σχολιάζουν οι επιμελητές. «Εδώ συγκροτήσαμε μια οικεία για το ευρύ κοινό ανάγνωση της Ιστορίας σε πολλά επίπεδα, με τη βοήθεια υλικού που σπανίως εκτίθεται. Κατά την περίοδο που εξετάζουμε συνέβησαν σημαντικές εξελίξεις για τη νεότερη Ελλάδα: λειτουργήσε το Πανεπιστήμιο και η Βουλή, διευρύνθηκε η μέση εκπαίδευση, παρήχθη τέχνη, επιβλήθηκε το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Τότε συγκροτήθηκε ουσιαστικά η ηθική ενοποίηση των Ελλήνων. Αυτό συνέβη όχι μόνον μέσα από τα μυθεύματα που έφθα-

Georg Melchior Kraus. Η άφιξη του Γεωργίου Α' στον Πειραιά. Λιθογραφία, 34,5x49 εκατοστά. Μουσείο Μπενάκη.

Τάσος Μαντζαβίνος (γεν. 1958). Ο Αθανάσιος Διάκος. Μικτή τεχνική, 43,5x27x23 εκατοστά. Συλλογή Διοτύπη Φωτόπουλου.

σαν ως εμάς, αλλά και μέσα από τη βιωμένη καθημερινότητα εκείνων των χρόνων. Για παράδειγμα, η Αθήνα ως νέα πρωτεύουσα ανέλαβε τότε το βάρος της σύνδεσης του

ένδοξου αρχαίου παρελθόντος με το ευρωπαϊκό μέλλον της χώρας. Και αποτέλεσε ένα δυτικό πείραμα που διαμόρφωσε εντέλει στη συνείδηση των πολιτών μια ισχυρή νεοελληνική ταυτότητα».

Η ενότητα που αφορά την πρωτεύουσα – μια Αθήνα η οποία «κοίταζε προς τη Δύση, αλλά είχε ακόμη πολλές αντιστάσεις και τον νου της στραμμένο στην Κωνσταντινούπολη», όπως σχολιάζουν οι δύο ιστορικοί – αποτελεί ένα από τα πιο γοητευτικά σημεία της εκθεσιακής αφήγησης για τον επισκέπτη του ισόγειου. Στην περιήγηση που βεβαίως ακολουθεί τη χρονολογική σειρά των γεγονότων έχει προηγηθεί ένα ακόμη ορόσημο: είναι η νοητή τομή μεταξύ της Επανάστασης ως ιστορικής οντότητας και της Επανάστασης ως συμβόλου εθνικής αναγέννησης. Με πολύ λιτό τρόπο που δεν εκκλιμακώνει τη συγκίνηση, τα κειμήλια που μαρτυρούν το βιολογικό τέλος των ηγετών του Αγώνα εκτίθενται

δίπλα στην περίφημη «Δόξα» του Νικολάου Γύζη, που μας εισάγει στον Συμβολισμό. Η εθνική ιδεολογία που αποτυπώνεται εικαστικά από τους ζωγράφους της Σχολής του Μονάχου συγκροτεί πλέον την ψυχή του νέου ελληνικού κράτους και αναλαμβάνει να γίνει ο φορέας της συλλογικής μνήμης και των ιδεολογημάτων.

«Στην ουσία θέλουμε να πούμε μέσω της έκθεσης ότι η Επανάσταση γέννησε ένα νεωτερικό κράτος», λένε οι δύο ιστορικοί – επιμελητές. «Μας ενδιαφέρει να καταγράψουμε τους θεσμούς και τις δομές του επειδή βγαίνουν από τη λογική του μύθου και βοήθησαν τη χώρα να φθάσει στον 20ό αιώνα. Μέσα από τα εκθέματα αντιλαμβάνομαστε τη συνεχή ροή μιας ιστορικής λειτουργίας που ξεκίνησε από την επιθυμία των Ελλήνων να αυτονομηθούν. Ο πόθος τους ευοδώθηκε μέσω του ένοπλου αγώνα, αλλά και των πολιτικών προσπαθειών που συνέδεσαν την Επανάσταση με την Ευρώπη. Η πολιτική ζωή αυτής της περιόδου – συνήθως υποφωτισμένη –, που δηλώνεται από το πλήθος των θεσμικών κειμένων, συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Η κληρονομιά που λάβαμε ενυπάρχει στο κράτος το οποίο βιώνουμε καθημερινά, με όλες του τις δυσκολίες βεβαίως».

Σε αυτή την απλωμένη αφήγηση του 19ου αιώνα που πλέκει όσα έχουμε ήδη στην ψυχή μας με καινούργιες γνώσεις, ξεχωριστή θέση

έχει η ενότητα «Από τη φουστάνελα στα φράγκικα». Εδώ παρουσιάζει την αστικοποίηση του νεότερου ελληνικού ενδύματος μέσα από τους θησαυρούς της συλλογής του ενδυματολόγου - σκηνογράφου Διοτύπη Φωτόπουλου. Η αποτύπωση του «δημοσίου κύρους» του ενδύματος αναδεικνύει την ατμόσφαιρα της εποχής, ενώ τα έργα των σύγχρονων καλλιτεχνών που αποτελούν μέρος της ίδιας συλλογής συνδιαλέγονται με τον απόηχο και τη γοητεία της Επανάστασης έως τις μέρες μας. Η περιήγηση ολοκληρώνεται με ένα σχόλιο για την επίδραση του 1821 στην ελληνική τέχνη του 20ού αιώνα. Εκτίθενται έργα ζωγραφικής, χαρακτικής και γλυπτικής που ανανεώνουν τον μύθο και ξανακοιτούν τα πρόσωπα του Αγώνα με νέο βλέμμα. Το τελευταίο δωμάτιο είναι αφιερωμένο στη μουσική με ένα μόνον έκθεμα: την πρωτότυπη παρτιτούρα από τη δεύτερη μελοποίηση του «Υμνου εις την ελευθερίαν» του Νικολάου Μάντζαρου, η οποία πραγματοποιήθηκε το 1843.

Στην εξαιρετική αφήγηση της έκθεσης, που «αναπνέει» παρά το μέγεθός της, έχουν συμβάλει οι σκηνογράφοι Παύλος Θανάπουλος και Ναταλία Μπούρα με πολύ καλαίσθητες παρεμβάσεις. Η έκθεση «1821, Πριν και Μετά» συνδιοργανώνεται από το Μουσείο Μπενάκη, την Τράπεζα της Ελλάδος, την Εθνική Τράπεζα και την Alpha Bank.

Κειμήλια του Αγώνα ταξιδεύουν

Στο Μουσείο Αργυροτεχνίας, στα Ιωάννινα αναδεικνύονται πτυχές της εξέγερσης

Της ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ

Στο κάστρο των Ιωαννίνων, στον δυτικό προμαχώνα της ακρόπολης Its Καλέ, στο θεματικό Μουσείο Αργυροτεχνίας, από τις 29 Μαΐου και για έξι μήνες θα παρουσιάζεται η περιοδική έκθεση «ΕΠΙΠΑΝΑΚΥΣΤΑΣΗ '21: ΗΠΕΙΡΟΣ». Εδώ αναδεικνύονται η ταυτότητα και η πορεία της Ηπείρου και της πρωτεύουσάς της προς την Επανάσταση, παρουσιάζονται ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός, ο δεσποτισμός του Αλή Πασά, η διαρκής αντίσταση και η ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας, η έκρηξη της Επανάστασης, οι Ηπειρώτες αγωνιστές, η μάχη στο Πέτα κ.ά.

Ανάμεσα στα εκθέματα θα δούμε ένα κοντόκανο τουφέκι του Αλή Πασά, με μηχανισμό πυρολίου και αργυρή διακόσμηση. Ένα από τα πολλά όπλα που συνέλεγε και πρόβαλλε, στο σεράι του στο Its Καλέ, κυρίως για λόγους επίδειξης πλούτου αλλά και ανταλλαγής δώρων με επιτίμους καλεσμένους. Στον ίδιο χώρο εκτίθεται και η εμβληματική

φόρεσιά της κυρα-Φροσύνης, από το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο (ΕΙΜ): μεταξωτό πουκάμισο, χρυσοκλωστή κορδόνι, βελούδινο φόρεμα με χρυσοκλωστή κορδόνι, βελούδινο φέσι και πασούμια. Το φόρεμα διασώθηκε από στρατιώτες το 1854 στις επιχειρήσεις στην Ηπειρο, οι οποίοι το πρόσφεραν στον οπλαρχηγό τους Σωτήριο Στράτο.

Αν από την κυρα-Φροσύνη, με την οποία λέγεται ότι είχε ερωτοχτυπηθεί ο φιλόδοξος πρωτότοκος γιος του Αλή Πασά, ο Μουχτάρ, σώζεται η φόρεσιά της, από τη Βασιλική Κονταξή (1789-1834), την τελευταία σύζυγο του πασά των Ιωαννίνων, έχουμε το πορτοφολί της. Φτιαγμένο από δέρμα με βελούδινη υφασμάτινη επένδυση και χρυσοκέντητο διάκοσμο (πρώτο τέταρτο του 19ου αι.). Η Βασιλική, κόρη του προκρίτου της κωμόπολης Πλισιβίτσας Φιλιάτων, Κίτσου Κονταξή, συνελήφθη στα 19 της από άνδρες του Αλή Πασά. Εκείνος γοητευμένος από την ομορφιά και την εξυπνάδα της, την παντρεύ-

Ρολόι τσέπης του Κανέλλου Δηλιγιάννη. Κατασκευαστής Edward Prior, 1860. Επίχρυσος μηχανισμός, ασήμι, ταρταρούχα.

τηκε αν και είχε ήδη σύζυγο, την Εμινέ. Στη Βασιλική επέτρεψε να διατηρήσει τη χριστιανική της πίστη. Εκείνη εξασκούσε σημαντική επιρροή στον Αλή, την οποία και χρησιμοποιούσε προς όφελος των Ελλήνων. Αλλά και του συμπαράσταθκε στις τελευταίες μέρες της πολιορκίας του από τα σουλτανικά στρατεύματα. Μετά τον θάνατό του, η ίδια σώθηκε με παρέμβαση του Πατριάρχη.

Η κεχριμπαρένια πίπα που εκτίθεται είναι του Αθανασίου Τσακάλωφ, ενός από τους τρεις ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας. Παρουσιάζεται επίσης το νεκρικό προσωπείο του Μακρυγιάννη αλλά και το Λάβαρο της Ηπείρου που υψώθηκε στον Αγώνα του 1821, με τα σύμβολα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και στο κέντρο, να δεσπόζει φαρμακένος γαλάζιος σταυρός σε λευκό πλαίσιο.

Στον επισκέπτη δίνονται πληροφορίες για τις διαδοχικές φάσεις του Νεοελληνικού Διαφωτισμού που εκπροσωπούνται από τους Ευγένιο Βούλγαρη, Νικηφόρο Θεοτόκη, Ρήγα Βελεστινλή και Αδαμάντιο Κοραή. Βάρος γίνεται στον ρόλο της Φιλικής Εταιρείας και την ιδέα της προετοιμασίας της Επανάστασης από τους Ηπειρώτες Νικόλαο Σκουφά και Αθανάσιο Τσακάλωφ και τον Πάτριο Εμμανουήλ Ξάνθο.

Την έκθεση στο Μουσείο Αργυροτεχνίας επιμελήθηκαν εκ μέρους του ΠΙΟΠ ο Κωστής Καλαποθάκης και από το ΕΙΜ ο Φίλιππος Μαζαράκης-Ανιάν και η Αναστασία Κούλη.

Το φόρεμα της κυρα-Φροσύνης. Εντυπωσιακό δείγμα αρχοντικής φορεσιάς του 18ου αιώνα, δημιουργήμα των εργαστηρίων χρυσοκλωστής των Ιωαννίνων. Δεξιά, το καρσιφίλι του Αλή Πασά (αρχές 19ου αι.). Κοντόκανο τουφέκι (αναφέρεται ως σαρμάς) με μηχανισμό πυρολίου και αργυρή διακόσμηση.

«Ο Κοεμτζής δεν έσφαξε για μια παραγγελιά»

«Η τελευταία απολογία ενός πεθαμένου που 'σφαξε τρεις και οκτώ λάβωσε ακόμα», ένα έργο του Βαγγέλη Γέττου

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η ιστορία του Νίκου Κοεμτζή, το έγκλημα που έγινε για μια... παραγγελιά, άφησαν το αποτύπωμά τους στην ελληνική κοινωνία. Αυτό τον απόηχο αφοιγράστηκε μάλλον και ο Βαγγέλης Γέττος και αποφάσισε, με κύρια πηγή του τη δικογραφία από τη δίκη του καταδικασθέντα τρεις φορές σε θάνατο και οκτώ σε ισόβια για τη δολοφονία τριών ανθρώπων (ανάμεσά τους δύο αστυνομικούς) και τον τραυματισμό επτά ακόμα. Ο Βαγγέλης Γέττος λέει ότι η υπόθεση Κοεμτζή τον απασχολεί ως μια διαχρονική αναφορά του τρόπου με τον οποίο μία κοινωνία προσεγγίζει ή/και κατασκευάζει τους όρους του εγκλήματος, της παρεκτροπής, της παρέκκλισης, γι' αυτό και έγραψε τον μονόλογο «Η τελευταία απολογία ενός πεθαμένου που 'σφαξε τρεις και οκτώ λάβωσε ακόμα» σε σκηνοθεσία Λεάνδρου Ταλιώτη. Στον ρόλο του Νίκου Κοεμτζή ο Αλέξανδρος Παρίσης, ο οποίος λέει ότι προσεγγίζει τον ρόλο με αίσθημα ευθύνης, «όταν έχεις να κάνεις με πρόσωπα που υπήρξαν, που έζησαν. Δεν κρατάς μόνο το όπλο της φαντασίας ενεργό».

—Γιατί θεώρησες χρήσιμο να γράψεις μια θεατρική ιστορία για τον Νίκο Κοεμτζή;
—Κατ' αρχάς νιώθω ότι πρέπει να αναρωτηθούμε αν υπάρχει «χρησιμότητα» στο θέατρο και γενικότερα στην τέχνη. Αν και κανένα καλλιτεχνικό προϊόν δεν είναι ποτέ άχρηστο, γιατί προσθέτει κάτι σε ό,τι ήδη υπάρχει, ωστόσο υπάρχει μια τέχνη που είναι πραγματικά «χρήσιμη». Είναι η τέχνη που δεν νοσταλγεί και

«Μέσα μας» ενυπάρχει το καλό και το κακό. Δύο είναι οι παράγοντες που επιτρέπουν στο ένα να υπερτερεί του άλλου: η κοινωνία και οι αποφάσεις μας».

Η υπόθεση έχει κοινωνιολογικό και πολιτικό πρόσημο. Δεν χρειάστηκε εγώ να το αναζητήσω ή να το αναδείξω τεχνητά, λέει ο Βαγγέλης Γέττος.

δεν ματαιοδοξεί. Αν χτυπήσεις αυτές τις δύο λερναίες ύδρες, μπορείς ίσως να καταφέρεις να μιλήσεις για το τώρα με όρους διαχρονικούς. Η υπόθεση Κοεμτζή με απασχολεί ως μια διαχρονική αναφορά του τρόπου με τον οποίο μία κοινωνία προσεγγίζει ή/και κατασκευάζει τους όρους του εγκλήματος, της παρεκτροπής, της παρέκκλισης. Ο Κοεμτζής είναι απελπισμένος. Σήμερα η απελπισία είναι ο κανόνας της ζωής ανά την υφήλιο. Γιατί νιώθουμε απελπισμένοι; Φταίει ο χαρακτήρας

μας, τα βιώματά μας, η κοινωνία, οι «Άλλοι» του Σαρτρ, όλα αυτά μαζί; Σε επικαιρικό επίπεδο, είναι, θεωρώ, χρήσιμο να αναψηλαφήσουμε αυτό το ερώτημα μετά από έναν χρόνο αποκλεισμού μας από την κοινωνική συνθήκη. Σε διαχρονικό επίπεδο, η θέαση του κοινωνικού εαυτού στον καθρέφτη είναι εκ των ων ουκ άνευ όρος για μια όσο το δυνατόν πιο ειρηνική συνύπαρξη. **—Νομίζω, διόρθωσέ με αν κάνω λάθος, δίνεις μια πιο κοινωνιολογική ή και πολιτική διάσταση**

στο θεατρικό σου, ισχύει;

—Η ίδια η υπόθεση έχει κοινωνιολογικό και πολιτικό πρόσημο. Δεν χρειάστηκε εγώ να το αναζητήσω ή να το αναδείξω τεχνητά. Και αυτό είναι το συγκλονιστικό αυτής της ιστορίας: ένας περιθωριακός, υποκοσμιακός τύπος φτάνει στον τριπλό φόνο σαν σε ένα άλλο «Χρονικό Προαναγγεληθέντων Θανάτων», για να παραφράσω τον Μάρκες. Μια πορεία που οδηγεί σχεδόν μαθηματικά στην πιο ακραία αντικοινωνική συμπεριφορά, τη στέρηση της

ανθρώπινης ζωής. Ο Κοεμτζής δεν έσφαξε για μια παραγγελιά, όπως θέλει ο αστικός μύθος. Ο Κοεμτζής σκότωσε τρεις αστυνομικούς μέσα στη κούνια που τη στιγμή που ξεσπά το μακελειό επιδεικνύουν με τρόπο ταπεινωτικό την εξουσία τους. Σαν να άκουσε εκείνη την ώρα «δεν μας φτάνει που ατιμάσαμε τον ανάρτη πατέρα σου. Δεν μας αρκεί που σε κάναμε ό,τι θέλαμε τόσα χρόνια. Θέλωμε και τον αδελφό σου». Επειδή όμως στη φύση και στην Ιστορία κάθε δύναμη έχει και την αντίρροπτή της, η υπόθεση Κοεμτζή—κάθε Κοεμτζή—μας υποχρεώνει να σκεφτούμε: εφόσον υπάρχει αντικοινωνική συμπεριφορά, υπάρχει και μια κοινωνική καταπίεση του ατόμου διακαυμένη στο παρελθόν στο παρόν και στο μέλλον του. Πρέπει δηλαδή να αναλογιστούμε το γεγονός ότι ανέκαθεν οι εξουσιαστικές κοινωνίες προόριζαν κάποιους για εγκληματίες. Θα έλεγα ότι η εξουσία έχει ανάγκη το έγκλημα.

—Απλώς ποινικός ή λούμπεν προσωπικότητα...;

—Νομίζω ότι ο Κοεμτζής, μέσα από την τραγική πορεία της ζωής του, αλλά και τις αποφάσεις του, μετείχε πολλών ταυτοτήτων: και ποινικός, και λούμπεν, και άνθρωπος που μετάνιωσε πικρά, και άτομο που αγαπούσε με την ευρύτερη έννοια αλλά σπάνια του επιτράπη να το εκφράσει. Αυτοί οι χαρακτήρες αναδεικνύουν την πολύπλοκη φύση του ανθρώπου. Μέσα μας ενυπάρχει το καλό και το κακό σε σχεδόν φυσική ισορροπία. Δύο είναι οι παράγοντες που επιτρέπουν στο ένα να υπερτερεί του άλλου: η κοινωνία και οι αποφάσεις μας. Και για το δεύτερο δεν είμαι απολύτως σίγουρος.

Αλέξανδρος Παρίσης: Βουτήξαμε στην πραγματική ζωή του χαρακτήρα

—Τι σημαίνει για έναν ηθοποιό να υποδυθεί έναν αντιήρωα;

—Αυτό που μπορώ να σου πω είναι ότι υπάρχει ένα αίσθημα ευθύνης, όταν έχεις να κάνεις με πρόσωπα που υπήρξαν, που έζησαν. Δεν κρατάς μόνο το όπλο της φαντασίας ενεργό. Οφείλεις να μπεις στον κόσμο που έζησε ο άνθρωπος αυτός. Αντιήρωας. Δεν μου αρέσουν οι φωτεινές μαρκίζες που τόσο στεγνά και επίμονα κολλάνε σαν βδέλλες πάνω στις ζωές των ανθρώπων. Και μιας και ρωτάς ήρωας και αντιήρωας ένα τσιγάρο δρόμος είναι. Χαίρομαι, λοιπόν, που έχω την τύχη να παίζω έναν άνθρωπο με την ταμπέλα αντιήρωας.

—Ποιες ήταν οι πρώτες αντιδράσεις σου, όταν γνώρισες τον Νίκο Κοεμτζή;

—Μου είχαν κολλήσει την ταμπέλα του σφάκτι. Σκότωσε για μια παραγγελιά. Έπαθε τέτοιο αμώκ που τους πήρε όλους ο δαίμονας. Το τέρας της Κυψέλης. Ο Κοεμτζής. Όταν έβγαίνα σαν σπουδαστής δραματικής σχολής στο πρώτο έτος στο σταθμό του ηλεκτρικού στο Μοναστηράκι, ένιωθα πάντα ένα άγχος που θα περνούσα από μπροστά του. Σκεφτόμουν «είναι δυνατόν ένας φονιάς να είναι έξω». Κάποια μέρα που πέρασα από κοντά του μου φώναξε «μη βιάζεσαι» και συνέχισε «έχεις όλο το χρόνο», συνέχισε το βάνισμά μου χωρίς να είμαι σίγουρος ότι απευθύνθηκε σε μένα. Μόλις έφτασα σε απόσταση «ασφαλείας» γύρισα και τον κοίταξα, με είδε που τον είδα και σήκωσε ψηλά το χέρι του χαιρετώντας με. Κάποιες μέρες μετά πέρασα με πιο αργά βήματα από κοντά του και αφού με είδε μου είπε «τώρα μιλάς». Γέλασα και μειδίασε και εκείνος. Μέσα σε μια στιγμή μέσα μου έσβησαν όλες οι ταμπέλες που είχα φορτωθεί για εκείνον. Χαίρετόμασταν κάθε φορά μετά και πάντα θα χρεώνω τον εαυτό μου που δεν αγόρασα το βιβλίο του.

—Τι σε έκανε να δεχθείς αυτόν τον ρόλο;

«Ηρωας και αντιήρωας ένα τσιγάρο δρόμος είναι. Χαίρομαι, λοιπόν, που έχω την τύχη να παίζω έναν άνθρωπο με την ταμπέλα αντιήρωας».

Χαίρομαι που η επικοινωνία μας με τον Λεάνδρο κατήργησε τους εύκολους δρόμους και βουτήξαμε στην πραγματική ζωή του χαρακτήρα, λέει ο ηθοποιός Αλέξανδρος Παρίσης.

—Ο Βαγγέλης με το υπέροχο κείμενο του και η Τρίτη συνάντησή μου με τον σκηνοθέτη Λεάνδρο Ταλιώτη.

—Ποιες ήταν οι δυσκολίες ή οι προκλήσεις με τις οποίες αναμετρήθηκε δουλεύοντας τον ρόλο;

—Οι άνθρωποι κάνουμε λάθη και πολλές φορές δεν αναλαμβάνουμε την ευθύνη των πράξεών μας. Άλλες φορές μάς κυριεύει ο φόβος και τις αναλαμβάνουμε σε λάθος timing και για κάποιο λόγο αποτυπώνεται ένα αποτέλεσμα, ότι τελικά δεν τις αναλάβαμε. Όταν παίζεις έναν χαρακτήρα που οι περισσότεροι γνωρίζουν σαν δολοφόνο ή σφαγέα μιας δεκαετίας ντελαμαγκέν όπως ήταν τα χρόνια της δεκαετίας του '70,

μπορείς πανεύκολα να κυλήσεις στον μάγκικο λόγο και σε κίνηση που προσδίδει αυτοπεποίθηση και ανοιχτότητα. Χαίρομαι που η επικοινωνία μας με τον Λεάνδρο κατήργησε τους εύκολους δρόμους και βουτήξαμε στην πραγματική ζωή του χαρακτήρα.

—Ενσαρκώνεις τον Κοεμτζή που έχουμε στο μυαλό μας στο Μοναστηράκι ή τον Κοεμτζή της δικαστικής αίθουσας;

—Είδα πρόσφατα το ντοκιμαντέρ του Ασίφ Καπάντια με τίτλο «Ντιέγκο Μαραντόνα». Κάποια στιγμή υπάρχει μια αναφορά από έναν πολύ δίκιο του άνθρωπο που έλεγε: «Υπήρχε ο Μαραντόνα αλλά υπήρχε και ο Ντιέγκο». Λες και ήταν δύο. Ο καλός του εαυτός και ο κακός του. Ο κόσμος στις μέρες μας διψάει για τα καλά και σπάνια μένει στα καλά. Όλοι γνωρίζουν τον Κοεμτζή. Στην παράσταση θα γνωρίσουν τον Νίκο.

«Η τελευταία απολογία ενός πεθαμένου που 'σφαξε τρεις και οκτώ λάβωσε ακόμα» του Βαγγέλη Γέττου, σε σκηνοθεσία Λεάνδρου Ταλιώτη. Παραστάσεις 23, 24, 29, 30 και 31 Μαΐου στις 8 μ.μ. στο Ίδρυμα ARTos στη Λευκωσία.

“Αγαπητό μου ημερολόγιο”
υάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να αιουύσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ υυλάει
από τις 9 μέχρι τις 12 **“Εκ γυναικός”**
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την Μαριάννα Γαλιδή στο

KANALI 6
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

Οι νομάδες χαμογελάνε ακόμα...

Η αθέατη πλευρά του αμερικανικού ονείρου στην ταινία των τριών Όσκαρ

Nomadland ★★★★★
ΔΡΑΜΑ (2020)

Σκηνοθεσία: Κλόε Ζάο
Ερμηνείες: Φράνσις Μακ Ντόρμαντ, Γκέι Ντι Φόρεστ, Λίντα Μέι

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Η αλήθεια είναι ότι περιμέναμε πολύ καιρό, ωστόσο το άνοιγμα (επιτέλους) των θερινών κινηματογράφων σηματοδοτείται με τον καλύτερο τρόπο, αφού φέρνει μαζί του την ταινία που θριαμβεύσε στα φετινά Όσκαρ. Και αξίζει πραγματικά, ακόμα κι αν κανείς έχει δει με λιγότερο... νόμιμους τρόπους το υπέροχο φιλμ της Κλόε Ζάο, μέσα στους προηγούμενους μήνες, να το απολαύσει ξανά όπως του πρέπει, στη μεγάλη οθόνη.

Η Κινέζα κινηματογραφίστρια, που έφυγε από την τελετή απονομής και με το Όσκαρ σκηνοθεσίας, εκτός από εκείνο της καλύτερης ταινίας, έχει δημιουργήσει ένα φιλμ που ξεχειλίζει απλότητα και ταυτόχρονα συγκινηθείς από αυτές που μόνο το σινεμά μπορεί να προσφέρει.

Ηρωίδα της είναι η Φερν, μια μεσήλικη γυναίκα, η οποία ξεκινά ένα ταξίδι στην αμερικανική Δύση, την επαύριον της οικονομικής κρίσης του 2008. Δεν πρόκειται, ωστόσο, ακριβώς για αναψυχή μετά τον θάνατο του συζύγου της, η Φερν ανήκει επί της ουσίας σε μια κατηγορία νεοασστών, ταξιδεύοντας με το αυτοκίνητο τροχόσπιτο της από περιοχή σε περιοχή, αναζητώντας εργασία. Στον δρόμο της θα συναντήσει πολλούς ακόμα σύγχρονους νομάδες, βγαλμένους θαρρείς από άλλες εποχές,

οι οποίοι ζουν στο πετσί τους μία από τις λιγότερο φωτεινές πτυχές του αμερικανικού ονείρου.

Μία από τις αρετές του φιλμ της Ζάο, το οποίο πότε υιοθετεί έναν σχεδόν ντοκιμαντερικό νατουραλισμό και πότε αφήνεται στη φιλοσοφική ενάτηνση, είναι ότι δεν ενδιαφέρεται να υπερτονίσει τη σκληρότητα του σύγχρονου κόσμου. Οι καταστάσεις, οι εικόνες και τα πρόσωπα είναι εκεί, δίχως σχόλια και νοουθεσίες. Αντιθέτως, εκείνο που προβάλλεται διαρκώς, σε βαθμό που ξεφεύγει ελαφρώς από τα όρια του ρεαλισμού, είναι η καλοσύνη και η ανθρωπιά, το αίσθημα της κοινότητας και της αλληλεγγύης, που εμφανίζεται ακόμα και κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες. Φυσικά κάπου εδώ πρέπει να γίνει λόγος και για τη Φράνσις Μακ Ντόρμαντ. Μία από τις σπουδαιότερες ηθοποιούς του καιρού μας, κάτοχος πλέον τριών Όσκαρ, συγκεντρώνει στο αφηγητικό πρόσωπό της όλα όσα η Ζάο καθρεφτίζει στρέφοντας δεξιοτεχνικά τον φακό της στο τοπίο. Το ελεύθερο, ανυπότακτο πνεύμα της Φερν –ακόμα και το όνομα μοιάζει με παραλλαγή του δικού της υποκοριστικού, «Φραν»– εκφράζεται μέσα από κάθε δική της κίνηση και βλέμμα.

Γύρω της υπάρχουν εκείνοι που συναντά στον δρόμο, πολλοί από τους οποίους είναι όντως σύγχρονοι νομάδες: άνθρωποι δίχως σπίτι, από ανάγκη ή και από επιλογή, που δουλεύουν ως τον θάνατό τους, γεγονός που το 2021 δεν προκαλεί καν έκπληξη. Παρ' όλα αυτά συνεχίζουν να χαμογελούν, κι εμείς μαζί τους.

Μία από τις αρετές της ταινίας της Ζάο, η οποία πότε υιοθετεί έναν σχεδόν ντοκιμαντερικό νατουραλισμό και πότε αφήνεται στη φιλοσοφική ενάτηνση, είναι ότι δεν ενδιαφέρεται να υπερτονίσει τη σκληρότητα του σύγχρονου κόσμου.

HOME CINEMA

Ανθρωποκυνηγητό στον Νότο, φόννοι στη Μαδρίτη

Επάνω, η πρωταγωνίστρια της σειράς «The Underground Railroad», η οποία βασίζεται στο ομώνυμο, βραβευμένο με Πούλιτζερ μυθιστόρημα του Κόλσον Γουάιτκνεντ. Κάτω, οι φαινομενικά αταίριαστοι ντετέκτιβ της ταινίας «Κανείς δεν μπορεί να μας σώσει».

The Underground Railroad

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΡΑΜΑ (2021)
Δημιουργός: Μπάρνι Τζένκινς
Ερμηνείες: Τούσο Μπέντου, Τσέις Ντίλον, Τζόελ Ετζερτον

Ο βραβευμένος με Όσκαρ («Moonlight»), Μπάρνι Τζένκινς, μία από τις πιο ηχηρές φωνές του σύγχρονου κινηματογράφου όσον αφορά τα ζητήματα φυλετικών διακρίσεων, επιστρέφει αυτή τη φορά όχι με ταινία, αλλά με μια πλούσια τηλεοπτική παραγωγή για λογαριασμό του Amazon Prime. Η σειρά των δέκα επεισοδίων βασίζεται στο ομώνυμο, βραβευμένο με Πούλιτζερ μυθιστόρημα του Κόλσον Γουάιτκνεντ, ταξιδεύοντάς μας στον αμερικανικό Νότο την εποχή της δουλείας. Εκεί η Κόρα και ο Σίζαρ, δύο νεαροί σκλάβοι στη φυτεία ενός ανελέητου αφεντικού, επιχειρούν το ταξίδι της ελευθερίας, το οποίο θα τους φέρει αντιμέτωπους με δυσκολίες, κινδύνους αλλά και θαυμαστές ανακαλύψεις.

Υιοθετώντας τους κώδικες του λογοτεχνικού «μαγικού ρεαλισμού», τόσο το βιβλίο όσο και η σειρά, τη σκηνοθεσία της οποίας αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου ο Τζένκινς, συν-

διάζουν τα ιστορικά στοιχεία με τη δημιουργική φαντασία. Ξεκινά ως ένα ατμοσφαιρικό κεφάλαιο του «12 Χρόνια Σκλάβος» του Στίβ Μακ Κουίν, κρατώντας όλη τη σοκαριστική βία και την ένταση του τελευταίου, για να πάρει στη συνέχεια διαφορετικές ατραπούς. Ο «Υπόγειος Σιδηρόδρομος» του τίτλου αναφέρεται σε ένα μυθοπλαστικό σιδηροδρομικό δίκτυο, το οποίο ενώνει κρυφά τις πολιτείες του Νότου με την υπόλοιπη χώρα προσφέροντας μια οδό διαφυγής και ελπίδας στους σκλάβους. Σε αυτό το τρένο θα καταφέρουν να επιβιβαστούν οι δύο πρωταγωνιστές, έχοντας ωστόσο στο κατόπι τους έναν τρομακτικό κυνηγό κεφαλών, ερμηνευμένο άψογα από τον Τζόελ Ετζερτον.

Κανείς δεν μπορεί να μας σώσει (May God Save Us)

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΘΡΙΛΕΡ (2016)
Σκηνοθεσία: Ροντρίγο Σορογκόγιεν
Ερμηνείες: Αντόνιο ντε λα Τόρε, Ρομπέρτο Αλαμο, Χαβιέρ Περέιρα

Από την πλατφόρμα του Cínopo επιλέγουμε ένα από τα ταιριαστά με

την εποχή, σύγχρονα ισπανικά θρίλερ. Σκηνικό του η καλοκαιρινή Μαδρίτη, χτυπημένη από τον καύσωνα και εν αναμονή της επίσκεψης του Πάπα.

Ο Λουίς και ο Χαβιέ, δύο φαινομενικά αταίριαστοι ντετέκτιβ, αναλαμβάνουν να εξιχνιάσουν μια υπόθεση φόνου μετά βιασμού μιας ηλικιωμένης γυναίκας. Οι δύο συνεργάτες παίρνουν εντολή να χειριστούν το θέμα με μυστικότητα (λόγω των εορτασμών), όμως ο δολοφόνος σύντομα ξενακτυπά. Ο αντικοινωνικός και με πρόβλημα στην ομιλία Λουίς (Αντόνιο ντε λα Τόρε) στέκεται απέναντι από τον παρορμητικό και συχνά βίαιο Χαβιέ (Ρομπέρτο Αλαμο), μέσα σε μια Μαδρίτη που μοιάζει, κυριολεκτικά και μεταφορικά, με υψικάμινο: ο κόσμος διαδραματίζεται στους δρόμους, μερικοί ζητιανεύουν, άλλοι δοξάζουν τον Πάπα, κι ένας παράφρων εκτελεί ηλικιωμένες.

Η κοινωνική σήψη και παρακαμή είναι το θέμα που διατρέχει το φιλμ του Ροντρίγο Σορογκόγιεν («Στοκχόλμ»), ο οποίος χτίζει ρυθμό και ατμόσφαιρα, αντάξια ενός καθηλωτικού διάρου.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

- 21.30** Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία Λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι
Μουσική εκπομπή με τη Γωγιά Βασιλάκη.
12.00 Χωρίς αποσκευές (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.30 Brand News
Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης
Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Σαν σήμερα και Κοινωνία
(Με υποτίτλους)
16.15 Σε προσκυνών γλώσσα
Γλωσσική παιδεία.
17.15 Χρονογράφηση, III
Στιγμές από την Κύπρο.
17.45 Πολιτιστικό Ημερολόγιο
Με τη Μαρία Αγγελίδου.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.15 Αφανείς ήρωες
Ιστορίες ανθρώπων που ξεχώρισαν στην Κύπρο ή το εξωτερικό.
18.55 Μουσικό ραντεβού
Μουσική εκπομπή με την Αγγελική Νικηφόρου.
19.20 Λούνα Παρκ
Κωμική σειρά.
19.55 Σαν σήμερα με το PIK
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.20 Αφανείς ήρωες - (Ε)
00.00 Brand News - (Ε)
01.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

- 21.05** Eurovisión
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
08.20 Παιδική ζώνη
Α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νίλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδωτός δ. Μπόμπι και Μπιλ ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο
10.30 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.00 Προεκλογική Εκδήλωση ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ
12.00 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία
12.10 Παιδική ζώνη
16.00 Ιστορίες του χωρικού - (Ε)
16.30 Μανώλης και Κατίνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
17.00 Τα Παραδοσιακά Ζυμώματα και Άρτοι της Κύπρου
17.25 Προσωπογραφίες - (Ε)
18.20 Μαζί / Birlikte, II - (Ε)
Δικονομική εκπομπή.
19.00 LEN Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Υγρού Στίβου
20.25 Reaching for the Stars - (Ε)
Ντοκιμαντέρ.
22.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Αγγλική)
21.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Τουρκική)
21.05 65ος Διαγωνισμός Τραγουδιού της Eurovision - Τελικός (Ε)
00.45 ArtCafe, IV - (Ε)
Πολιτιστική εκπομπή
01.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

- 21.20** 24 ώρες
06.00 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
06.30 Αστέρι στην άμμο - (Ε)
Ελληνική σειρά.
07.15 Παράδοση κατ' οίκον (Ε)
Ενημερωτική εκπομπή.
08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε)
09.30 Εύκολα και σπιτικά
Εκπομπή μαγειρικής.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Οικονομικές ιστορίες
Ελληνική σειρά.
13.45 Το ού σου - (Ε)
Κωμική σειρά.
15.00 Λούης Night Show (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
16.35 Έλα στη θέση μου, V
Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου, V (Συνέχεια)
18.20 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά με τους Αντώνη Αντωνίου, Ελένη Κοκκίδου, κ.ά.
19.10 TET- A-TET στον Alpha
Ψυχαγωγική εκπομπή.
20.20 ALPHA NEWS
21.20 24 ώρες
Ντοκιμαντέρ, με τον Κων/νο Κωνσταντίνου
22.30 Δραματοποιημένη σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου.
TET- A-TET στον Alpha (Ε)
00.30 Ιστορίες του Hollywood
01.30 Μεσάνυχτα - (Ε)
03.00 Αστυνομός Μπέκας - (Ε)
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

- 21.20** YFSF - All Star
06.20 Άκρως οικογενειακών - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Μπέζο, Ναταλία Τσαλίκη, κ.ά.
07.00 Βουλευτικές εκλογές 2021 - Μηνύματα υποψηφίων
Και... sera sera - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
09.30 Mamma Mia - (Ε)
10.10 Ταξί - (Ε)
11.00 Πρώτη σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
Εκπομπή για την υγεία.
12.50 Ενώνιος Ενώνιος
Με το Νίκο Χατζηνικολάου.
14.00 Γεγονότα στο πιάτο
Εκπομπή μαγειρικής, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο.
14.50 Casa De Mikel, II - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.15 Η Φόρμα - Αγνώστους εβδομάδας & Μονομαχία αποχώρησης - (Ε)
18.00 Τα νέα του ANTI σε 10'
18.30 Το καφέ της Χαράς - (Ε)
Κωμική σειρά.
19.30 Ταξί - Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι, με τον Αλέξανδρο Τσουβέλα.
20.20 Τα νέα του ANTI
21.20 Your Face Sounds Familiar - All Star
Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.50 Best Friend's Fear - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
01.40 Δούρειος Ίππος - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
02.30 Κάνε γονείς
νο δεις καλό - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

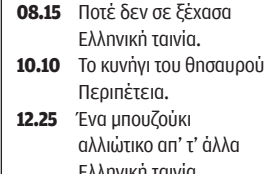
- 23.00** North country
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φοίβα Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσσυ Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασίλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζήθεοδώρου.
15.00 Έκπνοες αληθινές
Εκπομπή ζχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλάρο.
16.00 Εικόνες
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
17.00 Έχω κάτι να σου πω
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αφροδίτη Γεωργίου.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 MasterChef-MasterClass
Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Σωτήρη Κοντζή, Πάνο Ιωαννίδη, Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
20.10 OMEGA NEWS
21.15 Miss Congeniality II: Armed and Fabulous
Ρομαντική κωμωδία, με τους Σάντρα Μπούλοκ, Ρεγίνα Κινγκ, κ.ά.
23.00 North country
Δράμα, με τους Σαρλιζ Θερόν, Φράνσις ΜακΝτόρμαντ, κ.ά.
01.00 Έλα χαμογέλα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.30 Εικόνες - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

- 21.00** Survivor
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Ζωή ποδήλατο - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
10.15 Dot - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Χωρίς περιστροφές - (Ε)
Με τον Γιάννη Καρεκλά.
13.10 Όρα για φαγητό - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αργυρώ Μπαρμπαρίγου.
13.40 Βουράτε γεπόνιο - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Συνταγές ψυχής
Εκπομπή μαγειρικής με την Ελένη Ψυχούλη.
15.30 Σου Κου Family
Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Χάρη και Αντελίνα Βαρθακούρη.
17.30 7 θανάτους πεθερές
Ελληνική κωμική σειρά.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 7 θανάτους πεθερές (Συνέχεια)
19.40 Η πεθερά - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.00 Survivor
Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Γιώργο Λιανό.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 House of Fame - (Ε)
Μουσικός διαγωνισμός.
03.40 Dot - (Ε)
04.40 Κόκκινο ποδήλατο (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

- 08.15** Ποτέ δεν σε ξέχασα
Ελληνική ταινία.
10.10 Το κυνήγι του θησαυρού
Περιπέτεια.
12.25 Ένα μουζουκί
αλλιώτικο απ' τ' άλλα
Ελληνική ταινία.
15.30 Ένας απένταρος
Λεφτάς - Ελληνική ταινία.
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ημέρα της κρίσεως
Ταινία δράσης
ΤΗΛ.: 22259000
TV PLUS
06.40 Παιδικές σειρές
08.35 Οι 3 σωματοφύλακες
09.45 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αδάρας φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III - (Ε).
19.55 Αδάρας φακός
20.15 Ο καρφός
20.20 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.30 Ξένη ταινία
ΤΗΛ.: 25715111
EXTRA
10.20 Ελληνική ταινία
11.00 Έξι μνες αγορές
12.30 Ελιές Θρούμπερ
13.00 Έξι μνες αγορές
14.00 Ασπένια φεγγάρια
15.35 Έξι μνες αγορές
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξι μνες αγορές
16.40 Δελτίο Ειδήσεων
16.45 Έξι μνες αγορές
17.15 Αδάρας φακός
17.20 Έξι μνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 EXTRA News
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

- 21.00** Hammer
07.00 Evita
09.30 Checkered Ninja
11.00 Dangerous Remedy
13.00 Cut Bank
14.45 Lady-Like
16.15 Human Affairs
17.45 Nixon
21.00 Hammer
22.45 Giulietta Degli Spiriti
01.10 Queen Of Earth
02.45 Hello Sister, Goodbye Life
04.15 My Fake Fiance
GREEK CINEMA
21.30 Η κόρη του ήλιου
06.00 Ο Ηλίας του 16ου
07.30 Η κόρη του ήλιου
09.10 Αναζήτηση
10.40 Η βίλλα των οργίων
12.10 Οι εχθροί
14.00 Νταντά με το ζόρι
15.25 Ο Κλέαρχος, η Μαρίνα και ο κοντάς
17.00 Ζητείται ψεύτης
18.30 Μια τρελή... τρελή σαραντάρα
20.00 Ο Ηλίας του 16ου
21.30 Η κόρη του ήλιου
23.10 Ο Θανάσιος στη χώρα της σφαλιάρας
00.40 Ο φαντασμένος

Πώς κατάφερε να διώξει τους εφιάλτες

Απόσπασμα από το βιβλίο του Σίμον Βίζενταλ «Οι δολοφόνοι ανάμεσά μας» για την καταδίωξη ναζί εγκληματιών

Ο Σίμον Βίζενταλ (1908-2005) επέζησε από τέσσερα (4) στρατόπεδα συγκέντρωσης των ναζί, από μια πορεία θανάτου, έγραψε βιβλία με θέμα τα στρατόπεδα, ίδρυσε κέντρα μελέτης του Ολοκαυτώματος, κυρίως όμως έγινε διάσημος ως κυνηγός ναζί εγκληματιών πολέμου. Την ίδια στιγμή, έχει κατηγορηθεί ότι υπερέβαλε ως προς τον ρόλο του στην υπόθεση Αϊχμαν, ότι στα βιβλία του πέφτει σε αντιφάσεις ως προς τα πραγματολογικά στοιχεία που παραθέτει και ότι πολύ επίπολα είχε αρχικά απαλλάξει τον Κουρτ Βάλντχάιμ...

Στο απόσπασμα που ακολουθεί, ο Βίζενταλ περιγράφει με γλαφυρότητα την απελευθέρωση του Μάουτσαουζεν, τη θρασύδειλία των πτηνών Es Es και πώς ξεκίνησε να καταδιώκει φυγάδες ναζί. Το εν λόγω απόσπασμα αποτελεί προδημοσίευση του βιβλίου του Βίζενταλ «Οι δολοφόνοι ανάμεσά μας», που κυκλοφορεί σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος σε μετάφραση της Γεωργίας Μίχα.

H. M.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«**«** Ήταν δέκα η ώρα το πρωί της 5ης Μαΐου 1945 όταν είδα ένα μεγάλο γκρι ταγκ με ένα λευκό αστέρι στο πλάι και την αμερικανική σημαία να κυματίζει από τον πυρήσιο. Στεκόμουν στο ανεμοδαρμένο τετράγωνο που μέχρι πριν από μία ώρα ήταν ο προαύλιος χώρος του στρατοπέδου συγκέντρωσης Μάουτσαουζεν. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη, με μια ευωδιά άνοιξης στον αέρα. Είχε πια φύγει η υπόγλυκη μυρωδιά καμένων σάρκας που πλανιόταν πάντα πάνω από τον περιβόλο.

Το προηγούμενο βράδυ είχαν τραπεί σε φυγή οι τελευταίοι άνδρες των Es Es. Η μηχανή του θανάτου είχε σταματήσει. Στο δωμάτιό μου λίγοι νεκροί κείτονταν στις κουκέτες τους. Αυτό το πρωί δεν τους είχαν απομακρύνει. Το κρεματόριο δεν λειτουργούσε πια.

Δεν θυμάμαι πώς κατάφερα να πάω από το δωμάτιό μου μέχρι την αυλή. Μετά βίαια μπορούσα να περπατήσω. Φορούσα την ξεθωριασμένη ριγέ στολή μου με το κίτρινο «J» μέσα στο κίτρινο και το κόκκινο τρίγωνο. Γύρω μου είδα κι άλλους που φορούσαν ριγέ στολές. Κάποιοι κρατούσαν σημαϊάκια, χαιρετώντας τους Αμερικανούς. Πού είχαν βρει τις σημαίες; Τις είχαν φέρει οι Αμερικανοί; Δεν θα μάθω ποτέ.

Το ταγκ με το λευκό αστέρι βρι-

σκόταν μπροστά μου, περίπου στα εκατό μέτρα. Ηθελα να αγγίξω το αστέρι, ήμουν όμως πολύ αδύναμος. Είχα επιζηήσει για να δω αυτή τη μέρα αλλά δεν μπορούσα να βγάλω τα τελευταία εκατό μέτρα. Θυμάμαι που έκανα λίγα βήματα και μετά τα γόνατά μου υποχώρησαν κι έπεσα κάτω με το πρόσωπο.

Κάποιος με σήκωσε. Ενίωσα την άγρια υφή μιας λαδί αμερικανικής στολής να ακουμπά απαλά τα γυμνά μου μπράτσα. Δεν μπορούσα να μιλήσω· δεν μπορούσα να ανοίξω καν το στόμα μου. Εδειξα με το χέρι μου το λευκό αστέρι, άγγιξα την κρύα, σκονισμένη θωράκιση και μετά λιποθύμησα.

Όταν άνοιξα τα μάτια μου, έπειτα από πολύ χρόνο, όπως μου φάνηκε, βρισκόμουν ξανά στην κουκέτα μου. Το δωμάτιο φαινόταν αλλαγμένο. Υπήρχε μόνο ένας άνδρας σε κάθε κουκέτα, όχι πια τρεις ή τέσσερις, και είχαν πάρει τους νεκρούς. Υπήρχε μια άγνωστη μυρωδιά στον αέρα. Ήταν DDT. Μας έφεραν μεγάλα καζάνια με σούπα. Αυτή ήταν πραγματική σούπα και είχε υπέροχη γεύση. Εφαγα υπερβολικά πολύ· το στομάχι μου δεν ήταν συνηθισμένο σε τόσο θρεπτικό φαγητό και αρρώστησα βαριά.

Οι μέρες που ακολούθησαν πέρασαν με μια ευχάριστη απάθεια. Τον περισσότερο καιρό μισοκοιμόμουν στην κουκέτα μου. Αμερικανοί γιατροί με λευκές μπλούζες έρχονταν για να δουν τι κάναμε. Μας έδιναν χάπια και ακόμα περισσότερο φαγητό – σούπα, λαχανικά, κρέας. Ήμουν ακόμα τόσο αδύναμος που έπρεπε να με βοηθά ένας φίλος όταν ήθελα να βγω έξω. Είχα επιζηήσει· δεν ήταν ανάγκη να πιέσω πια τον εαυτό μου να φανεί δυνατός. Είχα δει τη μέρα για την οποία προσευκόμουν όλα αυτά τα χρόνια, αλλά τώρα ήμουν πιο αδύναμος από ποτέ. «Φυσιολογικά αντιδραση», έλεγαν οι γιατροί.

Έκανα μια προσπάθεια να σηκωθώ και να βγω έξω περπατώντας μόνος μου. Καθώς έσερνα τα πόδια μου σ' έναν σκοτεινό διάδρομο, κάποιος χιμπζε πάνω μου και με έριξε κάτω. Κατέρρευσα κι έχασα τις αισθήσεις μου. Όταν συνήλθα, ήμουν στην κουκέτα μου κι ένας Αμερικανός γιατρός μου έδωσε κάτι. Δυο φίλοι κάθισαν δίπλα μου. Με είχαν μαζέψει από τον διάδρομο και με είχαν μεταφέρει στην κουκέτα μου. Είπαν ότι ένας Πολωνός κρατούμενος στον οποίο είχαν παραχωρηθεί ειδικά προνόμια με είχε τυπώσει. Ίσως ήταν θυμωμένος που ήμουν ακόμα ζωντανός.

Όσοι ήταν στο Δωμάτιο Α είπαν ότι έπρεπε να αναφέρω τον κρατούμενο στις αμερικανικές Αρχές. Τώρα ήμασταν ελεύθεροι άνθρωποι, όχι πλέον Untermenschen. Την επόμενη μέρα οι φίλοι μου με συνόδευσαν σε ένα γραφείο του κεντρικού γραφείου υπηρεσιών του στρατοπέδου. Μια επιγραφή γραμμένη στο χέρι, WAR CRIMES (ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ), κρε-

Λος Αντζελες, 1984: ο Σίμον Βίζενταλ ανακοινώνει διεθνή εκστρατεία για την καταδίωξη του ναζί Βάλτερ Ράουερ.

Είπα στον Σμιτ: «Ναι, βοηθούσες τους κρατούμενους. Σε είχα δει πολλές φορές. Τους βοηθούσες καθ' οδόν προς το κρεματόριο».

μόταν στην πόρτα. Μας είπαν να περιμένουμε σε έναν μικρό προθάλαμο. Κάποιος μου έφερε μια καρέκλα και κάθισα.

Μέσα από τις ανοιχτές πόρτες είδα Αμερικανούς αξιωματικούς πίσω από γραφεία να ανακρίνουν άνδρες των Es Es που στέκονταν σε στάση προσοχής μπροστά τους. Αρκετοί πρώην κρατούμενοι εργάζονταν ως δακτυλογράφοι. Εφεραν έναν γρήγορα στην άκρη βαρώντας προσοχή όταν τον προσπενούσαν στον διάδρομο. Κάθε φορά που έβλεπα αυτόν τον άνδρα, ένιωθα κρύο ιδρώτα στο πίσω μέρος του λαιμού μου.

Τώρα κοιτούσα επίμονα· δεν μπορούσα να το πιστέψω. Ο άνδρας των Es Es έτρεμε, όπως ακριβώς τρέμαμε μεις μπροστά του. Οι ώμοι του είχαν καμπουριάσει κι εκείνος σκούπιζε συνεχώς τις παλάμες των χεριών του. Δεν ήταν πια υπερήρωας· μου έφερε στον νου παγιδευμένο ζώο. Τον συνόδευε ένας Εβραίος κρατούμενος – πρώην κρατούμενος.

Συνέχισα να κοιτάζω επίμονα, συνεπαρμένος. Δεν μπορούσα να ακούσω όσα λέγονταν όσο ο άνδρας των Es Es στεκόταν μπροστά στον Αμερικανό ανακριτή. Μετά βίαια κατάφερα να σταθεί σε στάση προσοχής και το μέτωπό του ήταν γεμάτο ιδρώτα. Ο Αμερικανός αξιωματικός έκανε ένα

νόημα με το χέρι του κι ένας Αμερικανός στρατιώτης πήρε τον άνδρα των Es Es. Οι φίλοι μου είπαν ότι όλοι οι άνδρες των Es Es είχαν μεταφερθεί σε ένα μεγάλο τσιμεντένιο πολυβόλαιο, όπου θα κρατούσαν υπό φρουρήση μέχρι τη δική τους. Έκανα την καταγγελία μου για τον Πολωνό κρατούμενο. Οι φίλοι μου κατέθεσαν ότι με είχαν βρει αναίσθητο στον διάδρομο. Κατέθεσε κι ένας από τους Αμερικανούς γιατρούς. Μετά επιστρέψαμε στο δωμάτιό μας. Εκείνο το βράδυ ο κρατούμενος άνδρας ζήτησε συγγνώμη παρουσία των συντρόφων μας και έτεινε το χέρι του. Δέχτηκα τη συγγνώμη του, αλλά δεν έδωσα το χέρι μου.

(...) Σκεφτόμουν διαρκώς τη σκηνή στο γραφείο. Ξαπλωμένος στην κουκέτα μου με τα μάτια κλειστά, είδα τον τρεμάμενο άνδρα των Es Es, έναν αξιοκαταφρόνητο, φοβισμένο λιπόψυχο στη μαύρη του στολή. Η στολή αυτή ήταν για χρόνια το σύμβολο του τρόμου. Κατά τη διάρκεια του πολέμου είχα δει νευρικούς Γερμανούς στρατιώτες (οι στρατιώτες φοβούνταν κι αυτοί τους άνδρες των Es Es), ποτέ μου όμως δεν είχα δει φοβισμένο μέλος των Es Es. Πάντα πίστευα ότι αυτοί ήταν οι δυνατοί – η ελίτ – ενός διεφθαρμένου καθεστώτος. Μου πήρε πολύ καιρό για να καταλάβω τι είχα δει: Οι υπερήρωες γίνονταν λιπόψυχοι μόλις δεν προστατεύονταν πια από τα όπλα τους. Ήταν τελειωμένοι.

Σηκώθηκα από την κουκέτα μου και βγήκα από το δωμάτιο. Πίσω από το κρεματόριο, άνδρες των Es Es έσκαβαν τάφους για τους τρεις χιλιάδες συντρόφους μας που είχαν πεθάνει από αστία και εξάντληση μετά την άφιξη των Αμερικανών. Κάθισα κάτω, κοιτώντας τους άνδρες των Es Es. Πριν από δύο εβδομάδες θα με είχαν σκοτώσει στο ξύλο αν είχα τολμήσει να τους κοιτάξω· τώρα έδειχναν να φοβούνται να περάσουν δίπλα μου. Ένας από αυτούς εκλιπαρούσε έναν Αμερικανό στρατιώτη για τι-

Το βιβλίο θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος σε μετάφραση της Γεωργίας Μίχα.

γάρο. Ο στρατιώτης πέταξε αυτό που κάπνιζε. Ο άνδρας των Es Es έσκυψε, αλλά ένας άλλος ήταν πιο γρήγορος και άρπαξε τη γόπα· οι δυο τους άρχισαν να παλεύουν, μέχρι που ο στρατιώτης τους διέταξε να απομακρυνθούν.

Είχαν περάσει δύο μόλις εβδομάδες και η ελίτ του κλιτεούς Ράικ πάλαιγε για ένα αποστράγγισμα. Πόσα χρόνια είχαν περάσει από τότε που είχαν δώσει σ' εμάς τοιγάρο; Επέστρεψα στο δωμάτιό μου και κοιτάξα γύρω μου. Οι περισσότεροι σύντροφοί μου ήταν ξαπλωμένοι με απάθεια στις κουκέτες τους. Μετά τις στιγμές ευτυχίας, πολλοί από αυτούς υπέφεραν από κρίσεις κατάθλιψης. Τώρα που ήξερα ότι θα ζούσαν είχαν επιγνώση του ανούσιου της ζωής τους. Είχαν γλιτώσει – δεν είχαν όμως κανένα να ζήσουν για κάρη του, κανένα μέρος να επιστρέψουν, κανένα κομμάτι να μαζέψουν.

Έπρεπε να κάνω κάτι για να αποφύγω να ενδώσω σε τέτοιου είδους απάθεια. Κάτι έπρεπε να με βοηθήσει ώστε να μην έχω εφιάλτες όταν έπεφτε το σκοτάδι και ονειροπολήσεις κατά τη διάρκεια της μέρας. Ηξερα ακριβώς τι μπορούσα να κάνω – και τι όφειλα να κάνω.

Πήγα στο γραφείο και πρόσφερα τις υπηρεσίες μου. Ηλιπίζα να μη δώσουν σημασία στην εμφάνισή μου. Ο Αμερικανός υπολοχαγός με άκουσε και κούνησε το κεφάλι του. Τι θα μπορούσαν να με κάνουν; Είπε ότι δεν είχα ούτε εκπαιδευση ούτε εμπειρία.

«Και, παρεμπιπτόντως, πόσα κιλά είσαι;» ρώτησε. Είπα ψέματα. «Πενήντα έξι». Ο υπολοχαγός γέλασε. «Βίζενταλ, πήγαινε, πάρ' το χαλαρά για λίγο και έλα να με βρεις όταν θα είσαι πράγματι πενήντα έξι κιλά». Δέκα μέρες αργότερα, είχα πάρει λίγο βάρος. Τώρα έβαζα και λίγο μέικ απ. Είχα βρει ένα κομμάτι κόκκινο χαρτί και το χρησιμοποιούσα για να βάφω λίγο τα χλομά μου μάγουλα. (...)

Ο υπολοχαγός πρέπει να είχε καταλάβει πόσο σημαντική ήταν η δουλειά για μένα, αφού είπε ότι μπορούσα να ξεκινήσω αμέσως και με ανέθεσε σε έναν λοχαγό Ταρακούζιο (Tarcusio), Ρώσο πρώην αριστοκράτη που είχε μεταναστεύσει το 1918 στις Ηνωμένες Πολιτείες από την επαρχία της Γε-

ωργίας. Είχε διδάξει διεθνές δίκαιο στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ.

Συνόδευα τον λοχαγό Ταρακούζιο στις εργασίες του, αναζητώντας φρουρούς των Es Es από το Μάουτσαουζεν που κρύβονταν στην ύπαιθρο εκεί γύρω. Κάποιες λίγες φορές ο Ταρακούζιο μου ζήτησε να κάνω συλλήψεις μόνος μου.

Ποτέ δεν θα ξεχάσω την πρώτη μας υπόθεση. Πήγαμε με το αυτοκίνητο στο μικρό σπίτι ενός άνδρα των Es Es ονόματι Σμιτ (Schmidt). Ήταν ένας από τους φρουρούς μας, ένας ασήμαντος ανθρωπάκος με εμφάνιση εξίσου ασήμαντη. Ανέβηκα στον δεύτερο όροφο, τον βρήκα και τον συνέλαβα. Δεν προσπάθησε καν να αντισταθεί. Έτρεμε. Το ίδιο κι εγώ, αλλά για άλλο λόγο. Είχα νιώσει αδυναμία από τα σκαλιά που είχα ανέβει και από τον ενθουσιασμό. Χρειάστηκε να καθίσω για λίγο.

Ο Σμιτ με πήρε από το μπράτσο και με βοήθησε καθώς κατεβαίναμε μαζί τις σκάλες. Θα μπορούσε εύκολα να προσπαθήσει να ξεφύγει. Αν μου είχε δώσει μια ελαφριά σπρωξιά, θα είχα πέσει στις σκάλες κι εκείνος θα μπορούσε να διαφύγει από το πίσω μέρος του σπιτιού.

Δεν του πέρασε όμως καν από το μυαλό να τρέξει για να ξεφύγει. Ήταν παράλογο· ήταν σαν να κοιβαίλει λαγός το κυνηγόσκυλο. Κάθισα στο τζιπ πίσω από τον κάπτεν Ταρακούζιο κι εμένα και κέλυε για έλεος. Εκλαιγε. Είπε ότι εκείνος ήταν ένα από τα μικρά ψάρια. Γιατί τσιμπήσαμε αυτοί; Δεν είχε κάνει κάτι κακό. Είχε ενεργήσει αυστηρά υπό τις εντολές άλλων. Ορκίστηκε ότι είχε βοηθήσει πολλούς κρατούμενους.

Είπα στον Σμιτ: «Ναι, βοηθούσες τους κρατούμενους. Σε είχα δει πολλές φορές. Τους βοηθούσες καθ' οδόν προς το κρεματόριο».

Επειτα απ' αυτό δεν ξαναμίλησε. Καθόταν απλώς εκεί, σκυφτός στο πίσω κάθισμα, με τα δάχτυλά του να συστρέφονται και να τρέμουν, μέχρι που φτάσαμε στο στρατόπεδο και τον παραδώσαμε στους ανθρώπους των Εγκλημάτων Πολέμου.

Ο Σμιτ ήταν ο πρώτος μου «πελάτης» – και υπήρξαν πολλοί ακόμα τις εβδομάδες που ακολούθησαν. Δεν ήταν ανάγκη να πας μακριά. Σχεδόν έπεφτες πάνω τους. Κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών βοήθησα να μπει μια σειρά σε μαρτυρίες που χρησιμοποιήθηκαν στις δίκες για εγκλήματα πολέμου που διεξήχθησαν από αμερικανικό στρατοδικείο στο Ντακάου λίγους μήνες αργότερα. >>>

«Στεκόμουν στο ανεμοδαρμένο τετράγωνο που μέχρι πριν από μία ώρα ήταν ο προαύλιος χώρος του στρατοπέδου συγκέντρωσης Μάουτσαουζεν. Το προηγούμενο βράδυ είχαν τραπεί σε φυγή οι τελευταίοι άνδρες των Es Es. Η μηχανή του θανάτου είχε σταματήσει. Δεν θυμάμαι πώς κατάφερα να πάω από το δωμάτιό μου μέχρι την αυλή. Μετά βίαια μπορούσα να περπατήσω».

Λήστε εσείς και τα παιδιά σας
τις ιστορίες των ηρώων του 1821
παρέα με τα συλλεκτικά κόμικς

ΚΥΡΙΑΚΗ
30/5

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
THE KYRIAKIS
Κυριακή Παιδική και Οικογενειακή Σημερινή

Κάθε Κυριακή
με νέες ιστορίες που
δεν πρέπει να λείπουν
από κανένα σπίτι